



starecs Paīsijs

Garīgā cīņa

Priekšvārds

Redzot, ka “mūsdienās grēks ir kļuvis par modes lietu”, svētā piemiņā starecs Paīsijs īpaši uzsvēra to, ka ir nepieciešama grēknožēla un grēksūdze. Tas, ka Geronda grēknožēlai piešķīra lielu nozīmi, ir redzams viņa vārdu II sējuma pēdējā daļā. “Grēknožēla un grēksūdze šodien ir nepieciešami visvairāk,” - mums teica Starecs. Tās ir vajadzīgas tādēļ, lai sātanam atņemtu tās tiesības, ko cilvēki tam piešķir. Cilvēki sātanam piešķir tiesības, kā rezultātā viņš plosa pasauli.”

Ar Gerondas Paīsija palīdzību, daudzi pirmo reizi mūžā devās uz Grēksūdzes Noslēpumu un mainīja savas dzīves. Tagad šie cilvēki svētcīņā dodas kā augstsirdīgi Dieva bērni un paradīzes prieku izjūt jau šajā dzīvē. “Cilvēki ir taču tik labi! – priecīgi ar mums dalījās tēvs Paīsijs. – Ne reizi nav bijis tā, ka es būtu cilvēkam ieteicis izsūdzēt grēkus un viņš to nebūtu izdarījis.” Protams, ka visu to veicināja arī lielā Stareca mīlestība, kas izmainīja to cilvēku dvēseles, ar kuriem viņš saskārās, un kas to no neauglīga pliena pārvērtā par apstrādei derīgu zemi.

Šis Gerondas Paīsija “Vārdu” III sējums tiek izdots ar jaunā valdošā mūsu bīskapijas virsgana Augstisvētītā Kasandrijas metropolīta Nikodima svētību. Sējumā ir apkopotas Gerondas pamācības, kas palīdz grēku nomocītam cilvēkam iegūt labu nemieru un aizsākt garīgo cīņu, lai atbrīvotos grēka pinekļiem, kas viņu sasaista. Kristietis, dzīvojot grēknožēlā, spēs atbrīvoties no sava vecā cilvēka, no šī, kā teica pats Starecs, “mūsos mītošā ļaunā īrnieka”. Tēvs Paīsijs mācīja, ka mums šī ļaunā pastāvīga iemītņieka izdzīšanai ir “jāizposta [viņa] māja un jāsāk būvēt jaunas ēka – jāceļ jauns cilvēks”.

Saskaņā ar Svēto tēvu mācību, grēka pirmsākums – ir ļaunais nodoms. Tamdēļ pamācības par nodomiem, kas ir aizgūtas no Gerondas garīgā mantojuma, mēs ievietojām šī sējuma pirmajā daļā. “Nodomi, - Starecs teica, - ir mūsu garīgā stāvokļa rādītājs.” Labam nodomam ir milzu spēks – tas cilvēku maina garīgi. Un otrādi – ļauns nodoms cilvēku nomoka. Kad cilvēks padzen ļaunos nodomus un pilnveido labos, viņa prāts un sirds kļūst tīri, un viņā iemājo Dievišķā Žēlastība.

Grāmatas otrajā daļā tiek stāstīts par to, ka cilvēks, paciešot netaisnības un tās uztverot garīgi, no Dieva saņem milzu svētību. Bieži vien šī patiesība nav zināma pat garīgajiem cilvēkiem, kuri, sevi attaisnodami, nonāk tik tālu, ka “sacer paši savu evaņģēliju”, tādā veidā izolē sevi no Dieva, jo cilvēka patiesībai ar garīgo dzīvi nav nekā kopēja. Ja mēs vēlamies kļūt piederīgi Kristum, mums ir jāklūst par dievišķās patiesības līdzdalībniekiem, kas satur sevī augstsirdību, cēlsirdību, pašuzupurēšanos”.

Sējuma trešajā daļā tiek stāstīts par grēku. Grēku dēļ cilvēka zemes dzīve pārvēršas elles mocībās, bet ar garīgās cīņas palīdzību mūsu dzīve var kļūt par Paradīzi. Ja cilvēks vēlas pamest “grēcīgo tumsu”, viņam ir uzmanīgi jāpārbauda sava sirdsapziņa – šis viņam Dieva dotais “pirmais dievišķais likums” – un pazemīgi jāatzīst savas kļūdas un grēkus. Šī nodarbe aizved līdz “bezgalīgajam grēknožēlas rokdarbam” un sniedz dvēselei dievišķo mierinājumu.

Ceturtajā daļā tēvs Paīsijs atmasko sātāniskos spēkus, kas pasaulē uzdarbojas ar tam paklausīgo ieroču – burvju, ekstrasensu, “gaišreģu” un citu garīgi pievilto – starpniecību. Geronda uzsver, ka tumšie spēki paši par sevi ir bezspēcīgi, bet cilvēkam tie kļūst postoši tajā brīdī, kad viņš kaut kādā veidā ir smagi nogrēkojies, caur to piešķirot tiem tiesības valdīt pār sevi, un tāpēc tam uzbrūk dēmoni. Lai atbrīvotos no šīs iedarbības, cilvēkam ir jāatrod grēka cēlonis, tas ir, tas jāapzinās, jānožēlo, jāizsūdz un jāklūst par apzinīgu Baznīcas locekli.

Sējuma pēdējā - piektā daļa ir veltīta Grēksūdzes Noslēpumam. Starecs vērs mūsu uzmanību uz to, ka grēku piedošanai kristietim nepieciešama grēksūdze, bet drošai garīgai izaugsmei – ir nepieciešams garīgais padomdevējs. Tēvs Paīsijs skaidri nodala psihiatra praksi no biktstēva kalpošanas (bieži vien mūsdienās tie savstarpēji sajaucās) novelk treknu

robežu un stāsta par paša pieredzi darbā ar cilvēku dvēselēm.

Tāpat, kā iepriekšējos sējumos, tēvs Paīsijs sniedz īsas atbildes uz viņam uzdotajiem jautājumiem. Geronda atbildes nav sistemātisks tās vai citas tēmas izklāsts un nepretendē uz to, lai tiktu uzskatītas par izsmeltošām. Pamācību mērķis ir cits – palīdzēt cilvēkam glābties. “Cilvēka dvēseles glābšana, - Starecs saka, - ir mans mierinājums un prieks.”

Saskatot to, kas katrā konkrētajā gadījumā sarunu biedram tā garīgajā cīņā var palīdzēt vislabāk, Geronda sarunu virza atbilstoši garīgai vajadzībai, padarot to spēcīgāku ar pareizo “garīgo vitamīnu”. Bieži vien Starecs savu vārdu jēgu izskaidro ar gadījumam atbilstošu piemēru. Geronda bija pārliecināts, ka pozitīvi piemēri sniedz lielu labumu. “Ja man būtu pietiekoši daudz laika, tad es uzrakstītu par dažiem cilvēkiem, kuri savu dzīvi ir nodzīvojuši godam, par tām meitām un puisiem, par tiem tēviem un mātēm, kuru dzīves izcēlās ar svētumu,” - viņš mums stāsta. – Ar šādiem labiem piemēriem tiek atmāskoti tie, kuri grēku ir padarījuši par modes lietu. Bieži vien no ļaunuma atmāskošanas nav nekāda labuma. Tomēr, kad mēs parādām labo, ļaunums atmāsko pats sevi.”

Kā zināms, jautājumus, uz kuriem sniedza atbildes Starecs, uzdeva mūķenes. Bet, neskatoties uz to, tēva Paīsija sniegtās atbildes ir aktuālas ikvienam cilvēkam, kurš svētcīņu veic kā “labu varoņdarbu” vai arī vēl tikai vēlas šo varoņdarbu uzsākt. “Gan mūķiem, gan laicīgajiem cilvēkiem, - vienā no savām vēstulēm raksta Geronda, - ir doti vieni un tie paši baušļi. Un arī Paradīze [visiem] ir viena.” Bez tam tēvs Paīsijs bieži uzsvēra, ka ir tādi laicīgie cilvēki, kuri dzīvo augstu garīgo dzīvi un veic smalku garīgo nodarbi.”

Pateicamies visiem, kuri labvēlībā piekrita izlasīt šī sējuma manuskriptu un ar sniegtajiem padomiem palīdzēja mums to sagatavot publicēšanai.

“Lai Žēlsirdīgais Dievs sniedz mums gudrību un dod labu grēku nožēlu, lai mēs visi nokļūtu Labajā Paradīzē, ko Viņš, kā maigi mīlošais Tēvs, mums ir sagatavojis,” – teica Geronda.

Lūgšanās novēlam, lai viņa teiktais piepildītos. Āmen.

2001. gada 11. februāris

Nedēļa par pazudušo dēlu

Svētā Apustuļa un Evaņģēlista Jāņa Teologa klostera igumene
mūķene Filoteja ar māsām Kristū.

- Geronda, kā dzīvnieki saprot, kurš cilvēks ir labs?

- Dzīvniekiem piemīt intuīcija. Tāpēc, ja tu tos mīli, ja tev par tiem sāp, viņi to jūt.

Paradīzē dzīvnieki jūta Žēlastības patīkamo aromātu un kalpoja Ādamam. Pēc grēkākrišanas daba nopūšas reizē ar cilvēku. Lūk, paskaties uz nabaga zaķīti: viņam visu laiku ir tramīgs skatiens. Viņa sirds satraukumā pukst tuk-tuk-tuk. Nabadziņš nemaz neguļ! Kā gan šī mazā, bez vainas esošā radībiņa cieš par mūsu grēkiem! Tomēr tad, kad cilvēks atgriežas stāvoklī, kādā tas atradās pirms grēkā krišanas, dzīvnieki tam atkal tuvojas neizjūtot nekādas bailes.

Pirmā daļa. Par cīņu ar nodomiem, iedomām

“Visu uzlūkojot caur labo nodomu prizmu, cilvēks attīrās un pieņem Dieva Žēlastību. Bet ar ļauniem, “kreisiem” nodomiem cilvēks citus nosoda un netaisni nodara pāri, rada šķēršļus

Dievišķās Žēlastības atnākšanai, un pēc tam uzrodas sātans un viņu plosa”
Pirmā nodaļa. Par labiem un ļauniem nodomiem²

Labā nodoma spēks

- Geronda, Vecajā Derībā, ceturtajā Makabeju grāmatā ir teikts šādi: “Tikumīgs nodoms nav kaislību izskaudējs, bet gan to pretinieks.”³ Ko tas nozīmē?

- Skaties: kaislības mūsos ir dziļi iesakņojušās, un tikumīgs, labs nodoms palīdz mums nenonākt to verdzībā. Kad cilvēks, pastāvīgi piemērojot labus nodomus, savu labo stāvokli nostiprina, padara to stabilu, [viņa] kaislības pārstāj darboties, un tās it kā nemaz neeksistē. Tikumīgs nodoms kaislības neiznīcina, bet ar tām cīnās un var tās uzveikt. Ceturtajā Makabeju grāmatā ir aprakstītas [mocības], kuras, būdami apveltīti ar tikumīgiem nodomiem, spēja izciest septiņi Svētie pusaudži, viņu māte Svētā Solomonīda un viņu skolotājs Svētais Eliazars. Man šķiet, ka [Svētās Grāmatas] rakstītājs par to stāsta tādēļ, lai tiktu saprotami parādīts labā nodoma spēks.

Pēc sava spēkā viens labs nodoms ir līdzvērtīgs daudzu stundu ilgajam visnakts dievkalpojumam. Tam piemīt milzu spēks. Šodien esot tādas pretraķešu sistēmas, kas pretinieku raķetes notriec ar lāzeriem jau starta laukumīšos, neļaujot tām pat pacelties spārnos. Tāpat ir arī ar labajiem nodomiem: viņi neļauj ļaunajiem nodomiem pat pacelties no sātana “lidlaukiem”. Tāpēc centieties, cik vien spējat, nepieļaut, ka sātans jūsos iedēsta ļaunos nodomus. Pacientieties viņu apsteigt un iedēstīt sevī labos nodomus, lai jūsu sirds pārvērstos par puķu dārzu, un jūsu lūgšanas pavadītu jūsu sirds dievišķais aromāts.

Ja cilvēks par kādu [sevī] saglabā kaut vai pavisam “nedaudz kreisu”, tas ir, ļaunu nodomu, tad, lai kādu varoņdarbu viņš nebūtu veicis – gavējis, bijis nomodā vai vēl ko citu – viss būs velti. Kā viņam spēs līdzēt askēze, ja tas nevis cīnās ar ļaunajiem nodomiem, bet gan pieņem tos? Kāpēc viņš no sākuma nevēlas attīrīt trauku no netīrajiem eļļas nosēdumiem, kas ir izmantojami vien ziepju vārīšanai, un tikai pēc tam tajos saliet tīru eļļu? Kāpēc viņš tīro jauc kopā ar netīro, pārvēršot tīro par nekam nederīgu?

Vienā tīrā, labā nodomā mājā daudz lielāks spēks, nekā jebkurā no askēzes varoņdarbiem. Piemēram, sātans cīņai ar jaunieti liek lietā netīros nodomus. Lai no tiem varētu atbrīvoties, jaunietis veic nakts dievkalpojumus, gavē, trīs dienas pēc kārtas neēd un nedzer. Tomēr viens ieslēgts darbojošs, tīrs nodoms ir apveltīts ar daudz lielāku spēku un sniedz daudz lielāku labumu, nekā visas viņa nakts nomodi un gavēņi...

- Geronda, runājot par “tīru nodomu”, Jūs šo vārdu lietojat šaurā [askētiskā] nozīmē vai tas tiek lietots tā plašākā nozīmē?

- Un arī plašākā. Ar labo nodomu palīdzību cilvēks attīrās un no Dieva gūst Žēlastību. Bet caur “kreisajiem” [nelabajiem] nodomiem viņš citus nosoda un nepatiesi apvaino. Tā darīdams, viņš rada šķēršļus Dievišķās Žēlastības atnākšanai. Bet pēc tam ierodas sātans un sāk šo cilvēku plosīt.

- Tad sanāk, Geronda, ka cilvēks, citus nosodīdams, dod sātanam tiesības sevi plosīt?

- Jā. Visa pamatā ir labais nodoms. Tieši tas cilvēku paceļ augstumos, padara to labāku. Ir jāsasniedz tāds līmenis, lai visu varētu skatīt šķīstu. Tas arī ir tas, par ko Kristus ir teicis: “Nespriediet taču no ārienes, bet spriediet taisnu tiesu!” (Jņ 7, 24). Bet pēc tam cilvēks iekrīt tādā stāvoklī, ka visu uzlūko nevis ar cilvēcisku skatienu, bet gan garīgajām acīm. Viņš attaisnojumu rod visam – šī vārda labajā nozīmē.

Mums ir jāpiesargājas, lai nepieņemtu sātana viltus pilnās telegrammas. Tās pieņemot, mēs apgānām “Svētā Gara mājokli” (sal. 1. Kor. 6, 19), mūs pamet Dieva Žēlastība, kā rezultātā mēs kļūstam [garīgi] akli. Svētais Gars, redzēdams mūsu sirdi šķīstu, tīru, ierodas un iemājo tajā. Jo Svētais Gars mīl šķīstu tīrību. Tāpēc arī Viņš parādījās [Jordānā] baloža izskatā (sal. Mt 3, 16).

“Kreisie” nodomi – pati lielākā slimība

- Geronda, kad man ir jāsakārto kaut kāda problēma, es ļoti satraucos un nevaru aizmigt.

- Tava pamatproblēma – ir daudzie nodomi. Ja tev šo daudzo nodomu nebūtu, tad gan pildot paklausību, gan garīgajā dzīvē tu darbotos ar daudz lielāku atdevi. Bet es tev iemācīšu vienu paņēmieni, ar kuru tu varēsi izvairīties no daudzajiem nodomiem. Lūk, paklausies. Piemēram, ja tev galvā ir uzradies nodoms par kaut kādu lietu, ko tev rīt vajadzēs paveikt, saki savam nodomam šādi: “Šis jautājums šodien nav jārisina. Par to es domāšu rīt.” Bet, ja tev ir vajadzīgs pieņemt kaut kādu lēmumu, nenomoki sevi ar domām par to, kā būtu labāk rīkoties, un neatliec lēmumu pieņemšanu uz vēlāku laiku. Izvēlies kaut ko vienu, sper apņēmības pilnu soli, bet visas rūpes par turpmāku uztici Dievam. Lai savu galvu pārlietu nelauzītu, pacenties nebūt skrupuloza. **Godbijīgi** dari to, kas ir tev pa spēkam. Tanī pat laikā izturies vienkārši un pilnībā uzticoties Dievam. Uzticot savu nākotni Dievam un paļaujoties uz Viņu, mēs savā ziņā piespiežam Kungu mums palīdzēt. Pat vesels cilvēks, ja to sāks mocīt daudzi nodomi, kļūs nekam nederīgs. Ja uztraucas slimojošais un cietējs, tad viņam ir attaisnojums. Bet, ja no “kreisajiem” nodomiem cieš un pārdzīvo kāds, kurš ir vesels, tad ir pats pēdējais laiks viņam uzvilkt kreklu **garīgi slimo savaldīšanai 22.lpp.** [Vai tas ir normāls stāvoklis] – būt pilnīgi veselam un ļauties paša nodomu mocībām!

Mūsu gadsimta pati smagākā slimība – ir laicīgo cilvēku tukšrosīgie nodomi. Viņiem var būt viss, ko vēlas, izņemot labu domu. Viņi mokās, jo to attieksme pret visu apkārt notiekošo nav garīga. Tā piemēram, cilvēks uz kaut kurieni dodas ar mašīnu. Pa ceļam sāk niķoties dzinējs, un galamērķi viņš saniedz ar nelielu nokavēšanos. Ja kavētāja nodoms ir labs, viņš teiks tā: “Redzams, Žēlīgais Dievs mani piebremzēja ne jau nejauši. Kas zina: pilnīgi iespējams, ja nebūtu radusies šī aizkavēšanās, es iekļūtu avārijā! Mans Dievs, kā lai es Tev pateicos par to, ka pasargāji mani no briesmām!” Un šāds cilvēks slavē Dievu. Bet tas, kuram labu nodomu nav, pret notikušo neizturēsies garīgi un sāks Dievu apvainot un zaimot: “Kas tā par neražu! Man bija jāierodas agrāk, bet es nokavēju! Viss šķērsām! Un tas viss Dieva dēļ...”

Pieņemot visu, kas ar viņu caur “labo” nodomu ir noticis, cilvēks saņem palīdzību. Bet strādājot “pa kreisi”, viņš mokās, zaudē spēkus un līdzsvaru. Atminos, kā pirms daudziem gadiem mēs no Svētā Kalna atbraucām uz Uranupolisi un gatavojāmies doties tālāk – uz Salonikiem. Piebrauca kravas auto, kas jau bija piekrauts ar visvisādām mantām: čemodāniem, apelsīniem, zivīm, tukšiem netīriem zivju groziem... Un šajā pašā kravas kastē sāka kāpt iekšā arī cilvēki no Atoniādas⁴, mūki, laicīgie cilvēki. Kurš spēja, nosēdās uz dēļiem, pārējie stāvēja kājās. Uz soliņa man blakus iespiedās viens drukns laicīgais cilvēks. Lielā šaurība viņam sagādāja pamatīgas neērtības, un tas sāka skaļi paust savu neapmierinātību: “Kas tā par cūcību!” Bet nedaudz no viņa nostāk sēdēja kāds mūks, no vienas vietas apkrauts smirdīgiem zivju groziem – ārā no šīs kaudzes ārā vīdēja vien nabadziņa galva. Kravas auto uzsāka savu braucienu pa izdangāto lauku ceļu, tas kratījās un zvīļojās pa grambām. Kaudzē sakrautie grozi gāzās virsū mūkam, un viņš, cenšoties pasargāt galvu, tos ar rokām grūda prom. Bet mans druknais sola kaimiņš turpināja skaļi paust neapmierinātību ar to, ka jāsēž nedaudz saspiesti. “Ko tu visu laiku klaigā?” – es tam aizrādīju. – Tu tikai palūko, kā nākas ciest tavam kaimiņam! Kā tev tur klājas, tēvs?” – es pajautāju mūkam. “Te ir labāk, nekā ellē, Geronda,” – viņš smaidot atbildēja. Viens sēdēja, bet tanī pašā laikā mocījās, bet otrs priecājās pat neskatoties uz to, ka tam virsū gāzās zivju grozi. Bet ceļš bija tāls – brauciens kādu divu stundu garumā. Laicīgā cilvēka prāts kavējās pie domām par to, cik ērti būtu braukt ar autobusu, un viņš bija s gatavs visu sasist lupatu lēveros. Bet mūks, domājot par tām mocībām, kādas nāktos izciest ellē, priecājās. “Mēs galā

nonāksim pēc divām stundām un no šīs kravas kastes tiksim ārā, - mūks sprieda. – Bet nelaimīgie [grēcinieki] ellē mokās mūžīgi. Un arī pašas mocības tur ir ellišķīgas –ar visiem tiem groziem un cilvēku spiešanos nevar pat salīdzināt. Slava Tev, Dievs, - te nemaz nav tik slikti salīdzinot ar to, kā ir tur.”

- Geronda, kur ir iemesls tam, ka, piemēram, diviem paklausībniekiem - uzticības pakāpe savam Starecam katram no tiem ir atšķirīga?

- Cēlonis ir nodoms. Var būt nodoms, kas ir sabojāts pret visiem un visu. Bez laba nodoma un veicot jebkuru darbību neatliekot malā savu “es”, tas ir, rīkojoties vien no paša labuma vadītam, cilvēks labumu nesaņems pat no Svētā. Pat ja viņam būtu pašam savs Svētais Geronda vai Gerondisa, pat ja viņa Starecs būtu [pats Antonijs Lielais] – nu ko te lai bilst – pat visi svētie [ja tie būtu viņa Stareci] nespētu viņam palīdzēt. Šādam cilvēkam nespēs palīdzēt pat Dievs, neskatoties uz to, ka Viņš to ļoti vēlas. Ja cilvēks mīl pats sevi, tas ir, cieš no izdabāšanas sev, tad viņš visu iztulko atbilstoši sava “es” tikumam un gaumei. Vieni visu iztulko grēcīgā veidā, citi – tā, kā tiem pašiem tīk. Pakāpeniski šādam cilvēkam nejēdzīgie tulkojumi kļūst par “dabīgiem”. Un, lai kāda arī nebūtu tava rīcība – šie cilvēki tik un tā krīt kārdinājumā. Bet daži, atliek vien tiem pievērst nedaudz uzmanības, pateikt kādu labu vārdu, gluži vai paceļas spārnos. Bet, ja viņiem netiek pievērsta uzmanība, viņi ļoti bēdājas un krīt galējībās. Šīs galējības ir no ienaidnieka. Piemēram, šie cilvēki pamana kaut kādu sīkumu un uz tā bāzes rada savu [nepamatoto] pieņēmumu. Bet pēc tam viņi sevi pārliecina, ka viss ir bijis tieši tā, kā viņi to bija iedomājušies. Piemēram, redzot, ka kāds ir iegrimis domās, šādi cilvēki spriež, ka viņš ir par kaut ko dusmīgs, lai gan cilvēks ir aizdomājies, jo ir par kaut ko noraizējies. Pirms dažām dienām pie manis ieradās apmeklētājs un apjautājās par kādu no paziņām: “Kāpēc agrāk viņi ar mani runāja, bet šodien nē? Varbūt, tam par iemeslu ir tas, ka es tam nesen aizrādīju?” – “Zini, - es viņam atbildēju, - viņš taču varēja tevi ieraudzīt, bet neatpazīt. Vai arī bija saslimis kāds no viņa tuviniekiem, un viņš saspringti domāja par to, kur sadabūt ārstu. Vai arī viņš gatavojās doties uz ārzemēm un viņu nomāca raizes par naudas maiņu. Var būt, ka bija vēl kas cits.” Un izrādījās, ka šo cilvēku patiešām nomāca neskaitāmas rūpes, ko bija radījusi kāda viņa tuvinieka slimība. Bet viņa paziņa gribēja, lai tas, par spīti visam, apstājas un papļāpā, un rezultātā sāka sevi mocīt ar nodomiem.

Labie nodomi cilvēkam sniedz garīgo veselību

- Geronda, kādas atšķirīgas īpašības piemīt vājam nodomam?
- Ko tu ar to domā? [Par vāju nodomu] dzirdu pirmo reizi.
- Jūs teicāt, ka cilvēks, pieņemot “kreiso” nodomu un apvainojoties par kāda rīcību...
- Un es šo nodomu nodēvēju par “vāju”?
- Man atmiņā atausa, ka kāds vēlējās palikt pie Jums par paklausībnieku un Jūs viņam teicāt: “Es tevi neņemšu, jo tavs nodoms ir vājš.”
- Nē, es viņam teicu savādāk: “Es tevi par paklausībnieku neņemšu, jo tev trūkst garīgās veselības, “ – lūk, ko es teicu. - “Bet kas ir “garīgā veselība”? – viņš pajautāja. – “Tevī nav labo nodomu, - es paskaidroju. – Man, kā cilvēkam, var piemist dažādi netikumi, bet kā vecs mūks – varu būt apveltīts arī kādām tikumībām. Bet, ja tev nav labu nodomu, tad tev kaitēs gan mani trūkumi, gan manas tikumi.” Par mazu bērnu var pateikt, ka tikmēr, kamēr viņš vēl nav nobriedis, tā nodoms ir vājš. Bet par pieaugušu cilvēku tā teikt nedrīkst.
- Geronda, vai visi pieaugušie cilvēki ir nobrieduši?
- Dažiem nav nobriedusi galva. Te nav runa par tiem, kuru galvas vienkārši nestrādā. Ja cilvēks neuzvedas vienkārši, tad viņa nodoms virzās uz ļauno, un viss tiek iztulkots galīgi šķērsām. Šādam cilvēkam nav garīgās veselības, viņam nepalīdz pat labais. Šāds cilvēks mocās pat no labā.

- Geronda, bet ja [klosterī] rodas kaut kāda nekārtība vai ir jēga meklēt vainīgo?

- No sākuma noskaidro, vai tikai tā nav tava vaina. Tā būs labāk!

- Geronda, bet ja citi paši rada pamatu domāt, ka tā ir viņu vaina?!

- Bet cik bieži tu pati viņiem esi devusi šādu iemeslu? Padomā par to, un tu sapratīsi, ka turpinot pret notiekošo attiekties līdzīgā veidā, tu pieļausi kļūdu.

- Bet sakot: “Visticamāk, [ka šī nekārtība] radās tās māsas dēļ, mēs pieņemam “kreisos” nodomus?

- Tu esi pārliecināta par to, ka māsa patiešām ir vainīga ?

- Nē, bet viņa šādi ir rīkojusies arī iepriekš.

- Ja neesi pārliecināta, tātad nodoms ir “kreisais”. Un bez tam, pat ja šī māsa patiesi ir vainīga, kurš zina, kā un kāpēc viņa tā rīkojās.

- Geronda, bet, ja es redzu, ka, piemēram, tādai un tādai māsai piemīt kāda noteikta kaislība?

- Tu ko, esi igumene? Tā ir igumene, kura atbild [par visiem] un tāpēc viņai ir jāseko līdzī jūsu kaislībām. Bet kāpēc jūs interesējaties par to, kādas kaislības ir iemājojušas citās māsās? Jūs vēl neesat iemācījušās strādāt pašas ar sevi. Ja vēlaties iemācīties strādāt ar sevi, tad nepētiet, ko dara citi, bet lieciet lietā labo nodomu par to, ko viņās esat saskatījušas. Neatkarīgi no tā, ko cilvēks vēlas sasniegt - lieciet lietā labos nodomus. Labajā nodomā ir mīlestība. Tas cilvēku atbrūno un mudina pret tevi izturēties ar labestību. Vai atceraties par mūķenēm, kuras pieņēma laupītāju par Starecu? Kad viņš tām atklājās, viņas nolēma, ka viņu priekšā stāv Kristus dēļ vientiesīgais, un tieši tādēļ izliekas par laupītāju. Pēc tā viņas pret to sāka izturēties ar vēl lielāku cieņu. Un galu galā šīs mūķenes izglāba arī pašu laupītāju un viņa līdzzinātājus.

- Geronda, bet ko lai dara, ja māsa man saka nepatiesību?

- Bet ja nu nepatiesību viņa bija spiesta teikt tavas pašas vainas pēc? Vai arī viņa [vienkārši] tev kaut ko bija aizmirsusi pateikt – vai tie ir meli? Piemēram, viesnīcniece pavārei palīdz nedaudz salātu, tā atbild, ka viņai nav, bet pirmā zina, ka ir. Ja viesnīcniecei nav labu nodomu, viņa pateiks: “Re kāda meile!” Tomēr, ja viņas nodomi ir labi, viņa sacīs: “Nabadzīte, darot šo darbu viņa ir galīgi noskrējusies un aizmirsusi, ka salāti vēl ir atlikuši.” Vai arī māsu attaisnot ar šādu nodomu: “Laikam jau viņa salātus ir nolēmusi pietaupīt kādam citam [nozīmīgākam] pasākumam.” Tāpat arī tu: domā šādi, jo tev nav garīgās veselības. Ja tāda būtu, tu pat netīro saskatītu kā šķīstu. Tu vienādi uzlūkotu gan augļu koku nesto ražu, gan mēslus, jo [kokiem] mēsli šos augļus palīdz izaudzēt.

Tas, kura nodomi ir labi, ir garīgi vesels un ļauno pārvērš labajā. Atminos, okupācijas gados tie bērni, kuru organismi bija stipri, ar gardu muti ēda arī kukurūzas maizes garoziņas un bija veseli kā rutki. Bet bagātu vecāku bērni ēda graudu maizi ar sviestu un turpināja būt slimīgi, jo viņu organismi bija vārgi. Tieši tas pats notiek arī garīgajā dzīvē. Kā piemēru var ņemt kaut vai cilvēku, kuram ir labi nodomi. Pat, ja kāds viņam iesītis nepamatoti, viņš pateiks: “Dievs to pieļāva, lai es izpirktu savus agrākos grēkus. Slava Dievam!” Bet, ja viņam nav labu nodomu, tad, pat ja tu vēlēties šo cilvēku maigi noglāstīt, viņš nodomās, ka tu esi atvēzējies sitenam. Palūkojieties uz iereibušajiem: ļauns cilvēks dzērumā posta visu apkārt esošo. Bet, ja dzērājam ir laba dvēsele, viņš raud un visiem piedod. Viens šāds labsirdis, piedzēries, murmināja: “Tu mani uzlūko nedraudzīgi... Labi... Es tevi apbēršu ar zeltu. Tieši no spaiņa.”

Tas, kuram ir labi nodomi, visu redz labu esam

Kad man daži teica, ka, redzot Baznīcā tik daudz nepiedienīga, krītot kārdinājumā, es viņiem atbildēju šādi: “Ja mušai pajautātu, vai šeit tuvākajā apkārtnē ir ziedi, tā atbildētu: “[Par ziediem] nezinu. Bet lūk tur, tai grāvī, ir pa pilnam konservu kārbu, mēslu, atkritumu.”

Un muša sāk no vienas vietas uzskaitīt visas izgāztuves, kurās tā ir bijusi. Bet, ja bitei pajautā: “Vai tu te tuvākajā apkārtnē neesi manījusi kaut kādus izkārnījumus?”, tā atbildēs: “Izkārnījumus? Nē, neesmu viss. Te ir tik daudz smaržojošu ziedu!” Un bitīte metīsies tev uzskaitīt visus iespējamus ziedus – dārza un lauku. Redz kā, muša zin vien par izgāztuvēm, bet bitīte to, ka pavisam netālu aug lilija, bet vēl tālāk izplauka hiacintes.”

Kā es saprotu, vieni cilvēki līdzinās bitei, bet citi – mušām. Tie, kas līdzinās mušai, ikvienā situācijā uzmeklē kaut ko sliktu un tikai ar to vien nodarbojas. Nekur viņi nesaskata ne pilīti labā. Tie, kuri līdzinās bitei, labo rod it visā. Samaitāta cilvēka domas arī ir samaitātas. Pret visu viņam ir aizspriedumi, visu redz sagrieztu kājām gaisā, bet tas, kurā ir labi nodomi – lai kurp arī nepalūkotos, lai ko viņam neteiktu – ieslēdz darboties labos nodomus.

Reiz mani kalībā apmeklēja kāds zēns – ģimnāzijas otrās klases audzēknis. Viņš pieklaudevja pie kalibas durvīm. Lai arī mani gaidīja vesels maiss neizlasītu vēstuli, es nolēmu iziet ārā un pajautāt, ko viņš vēlas. “Sveiks,” - saku, - ko teiksi, jaunekli?” – “Vai šī ir tēva Paīsija kaliba?” - viņš jautā. Man jārunā ar tēvu Paīsiju.” – “Kaliba, - atbildu, - jau tā kā būtu viņējā, bet paša Paīsija nav – aizgāja pēc cigaretēm.” – Redzams, - labu nodomu vadīts, puisis atbildēja, - tēvs pēc cigaretēm devās tādēļ, ka vēlējās kādam pakalpot.” – “Pērk, - saku, - priekš sevis. Viņam izbeidzās cigaretes, un viņš uz veikalu pēc tām aiznesās kā vēja plēsts. Mani šeit pameta vienu, un es pat nezinu, kad viņš būs atpakaļ. Ja redzēšu, ka viņa ilgi nav – arī došos prom.” Puiša acīs iemirdzējās asaras, un viņš – atkal labu nodomu vadīts – turpināja: “Kā gan mēs Geronda nogurdinām!” – “Bet kam tev viņš,” - jautāju, - “vajadzīgs?” – “Gribu,” - saka, - “saņemt no viņa svētību.” – “Kādu vēl svētību, mulķīt! Viņš taču ir garīgajā pievīlumā! Tāds noklīdis cilvēciņš – es viņu pazīstu ka raibu suni. Tā ka velti negaidi. Jo viņš, kad atgriezīsies, būs neomā. Un, kas zina, varbūt būs pat piedzēries – piedevām pie visa viņš mīl arī iemest sīvo.” Tomēr, lai ko es šim puisim arī neteiktu, viņš visu uztvēra ar labu nodomu. “Nu labi, - tad es noteicu, - pagaidīšu Paīsiju vēl kādu brīniņu. Saki, ko tu gribēji, un es viņam nodošu.” – “Man, - atbild, - Gerondam ir vēstule, bet es viņu tomēr sagaidīšu, lai varētu saņemt svētību.”

Redziet kā! Lai ko es arī neteiktu – visu viņš pieņēma ar labu nodomu. Es viņam saku: “Šis Paīsijš uz veikalu pēc cigaretēm aiznesās kā vēja plēsts”, bet viņš, to izdzirdējis, vien smagi nopūtās, acīs sariesās asaras. “Kas to lai zina, kāpēc viņš pēc tām gāja? - viņš nodomāja. – Laikam jau vēlējās paveikt labu darbu.” Citi tik daudz lasa [un ir bez labiem nodomiem]. Bet šeit – ģimnāzijas otrās klases audzēknis ir ar tik labiem nodomiem! Tu bojā viņa nodomu, bet puisis sameistaro jaunu, vēl labāku, un vadoties no tā nonāk pie vēl labākiem secinājumiem. Šis bērns manī izraisīja apbrīnu. Kaut ko tādu es redzēju pirmo reizi.

Svētību saņēmušā cilvēka nodomi un ļauna cilvēka nodomi

- Geronda, vai svēts cilvēks saprot, kurš ir viltīgs [bet kurš – nē]?

- Jā, viņš saprot gan ļaunu cilvēku, gan svētu cilvēku. Viņš redz to ļaunumu, ko kāds ir paveicis, bet vienlaicīgi ļaunā darītājā saskata arī tā iekšējo cilvēku. Viņš izšķir, ka ļaunums nāk no kārdinātāja, ka tas cilvēkā ienāk no ārienes. Ar savām dvēseles acīm viņš paša grēkus redz milzīgus, bet citu pārkāpumus - mazus. Viņš var saprast, ka kāda nodarījums – ir noziegums, bet šī vārda labākajā nozīmē – attaisno sliktā cilvēka ļaunumu. Viņš šādus cilvēkus nenicina, neuzskata, ka ir pārkāps par tiem. Viņš pat var uzskatīt šos cilvēkus labākus par sevi un apzināti – daudzu iemeslu dēļ – paciest viņu radīto ļaunumu. Piemēram, redzēdams noziedznieka niknumu, šāds cilvēks domā, ka šim noziedzniekam neviens nav palīdzējis, un tāpēc tas ir kritis tik zemu, ka pastrādājis ļaundarības. Un vēl viņš saprot, ka šī nelaimīgā vietā būtu varējis nonākt arī pats, ja vien Dievs viņam nebūtu palīdzējis. Tādējādi izturoties [pret ļaunumu], šāds cilvēks saņem daudz Žēlastības. Bet ar ļaunu cilvēku viss

notiek pretēji. Redzot taisnā svētumu, viņš nezina tā labos nodomus – gluži tāpat, kā tie nav zināmi arī sātanam.

Tas, kurš [ar sevi] veic smalko nodarbi, citus attaisno bet sevi - nē. Un, jo tālāk viņš garīgajā ziņā pavirzās, jo lielāku brīvību iegūst un jo vairāk iemīl Dievu un cilvēkus. Tad viņš nespēj saprast, kas ir niknums, jo viņa nodomi pret citiem vienmēr ir labi; viņa domas pastāvīgi ir šķīstas, un visu viņš uzlūko garīgi, svēti. Šādam cilvēkam par labu nāk pat tuvāko kļūšana. Viņš tos savā labā izmanto kā drošas bremzes, lai būtu piesardzīgs un neciestu sakāvi. Un pretēji: neattīrījies cilvēks domā slikti un visu apkārtējo uzlūko arī ļauni. Ar savu ļaunumu viņš sasmērē pat labo. Tam nekādu labumu nedod pat citu tikumi, jo pārņemts ar cilvēku slepkavas [sātana] melno tumsu, tikumus viņš tulko ar savas “Ļauna skaidrojošās vārdnīcas” palīdzību. Viņš vienmēr ir uztraukts un ar savu garīgo tumsu pastāvīgi satrauc arī tuvākos. Ja šāds cilvēks vēlas tapt brīvs, viņam ir jāsaprot, - lai dvēselē varētu ielīt garīgā apgaismība, prāta un sirds skaidrība, tā ir jāattīra.

- Geronda, kāpēc reizēm viens un tas pats cilvēks mēdz būt te ļauns, te labs?

- Šādā gadījumā viņš tiek pakļauts attiecīgai ietekmei un pārmaiņām. Cilvēks mainās ļoti viegli. Ļaunie nodomi var nākt no sātana, bet mēdz gadīties, ka slikti domā arī pats cilvēks. Tas ir, bieži vien, ienaidnieks rada atbilstošas situācijas, lai cilvēkos rastos ļauni nodomi. Reiz pie manis kalībā ieradās kāds arhimandriīts, bet es viņu nepaguvu pieņemt. Kad arhimandriīts ieradās nākamo reizi, es bija smagi slimis un atkal nevarēju ar viņu aprunāties, un palūdzu atnākt vēlreiz. Tad šis vīrs sāka sevi mocīt ar nodomiem, ka es negribu viņu satikt, izjūtu pret viņu nepatiku. Viņš devās uz klosteri, kura pakļautībā atradās mana celle, un sāka par mani sūdzēties. Tas viss bija sātana uzsūtītās apmātības rezultāts.

Cilvēka nodomi – viņa garīgā stāvokļa rādītājs

- Geronda, kāpēc divi cilvēki vienu un to pašu lietu redz atšķirīgi?

- Bet vai acis redz vienādi skaidri? Lai varētu redzēt skaidri, tīri, dvēseles acīm ir jābūt ļoti veselām. Jo, ja dvēseles acis ir veselā, cilvēkam ir iekšējā tīrība.

- Bet kāpēc, Geronda, reizēm var gadīties, ka vienu un to pašu notikumu viens cilvēks uzskata par svētību, bet cits – par nelaimi?

- Notiekošo katrs tulko atbilstoši saviem nodomiem. Uz katru parādību, notikumu var palūkoties gan no labās, gan arī sliktās puses. Reiz es dzirdēju šādu notikumu. Kādā apvidū atradās klosteris. Maz pamazām tam apkārt tika saceltas ēkas, un pakāpeniski klosteri no visām pusēm ieskāva laicīgās mājas. Vakara dievkalpojums tur tika kalpots pusnaktī – vienlaicīgi ar rīta dievkalpojumu. Uz dievkalpojumu nāca arī apkārtnē dzīvojošie laicīgie cilvēki. Reiz kāds jauniesācējs mūks, dodoties uz dievkalpojumu, piemirsa aizvērt savas celles durvis un tajā iegāja sieviete. Kad par to uzzināja mūks, tad viņš ļoti satraucās: “Nelaime! Celle ir apgānīta! Viss, beigas, esmu pazudis!” Ilgi nedomājot, viņš satvēra spirta pudeli, izlēja saturu uz grīdas un aizdedzināja! “Grīdas dezinfekcija!” Vēl pavisam nedomājot – un būtu nodedzis klosteris. Celles grīdu viņš nodedzināja, bet savu nodomu nē. Bet sadedzināt vajadzēja tieši to, jo viss ļaunums slēpās nodomā. Ja, ieslēdzot darboties labo nodomu, mūks sev būtu teicis, ka sieviete viņa cellē bija iegājusi dievbijības vadīta, vēloties gūt labumu, [no mūka] saņemt svētību, lai pēc tam mājās patī varētu nodoties svētcīņai, tad ar viņu būtu notikušas garīgās pārmaiņas, un mūks būtu slavinājis Dievu.

Cilvēka garīgais stāvoklis ir noprotams no viņa nodomu kvalitātes. Cilvēki par lietām un notikumiem spriež atbilstoši tam, kas ir viņos pašos. Ja viņos nav garīguma, to secinājumi ir kļūdaini, un pret citiem viņi izturas netaisni. Piemēram, tas, kurš naktīs, vēloties palikt neatpazīts, daļa žēlsirdības dāvanas, par vēlu naktī sastaptu garāmgājēju nekad nedomās neko sliktu. Bet tas, kurš savas nakts pavada grēkojot, ieraugot aizkavējušos gājēju, noteiks: “Ir gan zvērs, kur gan viņš blandījās visu nakti?”, jo secinājumus izdara no paša pieredzes. Vai

arī, piemēram, ar cilvēks labiem nodomiem naktī sadzirdot augšstāvā sitiena skaņas, nopriecāsies: “Veic klanīšanos līdz zemei!” Bet tas, kurš ir bez šādiem nodomiem, ļauni noburkšķēs: “Nodancojuši visu cauru nakti!” Viens izdzirdējis melodisku dziedājumu, teiks: “Cik brīnišķīgs baznīcas dziedājums!”, bet kāds cits sadusmosies: “Kas tās par dziesmām, ko viņi tur auro!”

Atcerieties kā pret Kristu attiecās abi laupītāji, kas kopā ar Viņi tika piesisti krustā? Abi redzēja krustā sisto Kristu, abi juta zemi nodrebam, abi bija vienādā situācijā. Tomēr kā domāja viens un kā - otrs? Viens - tas, kurš karājās Kristum kreisajā pusē, teica: “Ja Tu esi Kristus, glāb Sevi pašu un mūs” (Lk 23, 39). Otrs – labajā pusē – apliecināja šādi: “Mēs saņemam to, ko esam pelnījuši ar saviem darbiem, bet šis nekā ļauna nav darījis” (Lk 23, 41). Viens nonāca mūžīgajās mokās, otrs – izglābās.

Otra nodaļa. Par zaimojošiem nodomiem

Kādi nodomi ir zaimojoši

- Geronda, es nesaprotu, kad nodomu var uzskatīt par zaimojošu...
- Kad mums prātā nāk nelāgi skati par Kristu, Dieva Māti, Svētajiem, par kaut ko dievišķu un svētu, vai par ar mūsu garīgo tēvu un tamlīdzīgām lietām – tie ir zaimojoši nodomi. Šādus nodomus nevienam pat stāstīt nevajag.
- Pat biktstēvam?
- Pietiek, ja biktstēvam tiek pateikts šādi: “Manī rodas zaimojoši nodomi par Kristu vai Svēto Garu, par Dieva Māti, par Svētajiem vai par tevi – manu garīgo tēvu.” Visi šie zaimi un grēki nav mūsējie – tos uzsūta sātans. Kad es vēl biju iesācējs mūks, kādu laiku sātans man sūtīja zaimojošus nodomus – pat dievnāmā. Tas mani ļoti apbēdināja. Sātans par Svētajiem man uzbūra nešķīstus nodomus, [kā izejmatmateriālu] ņemot tās lamas un rupjības, ko es dienēdams armijā biju dzirdējis no apkārtējiem. “Šie nodomi ir no sātana,” - skaidroja mans biktstēvs. – Ja cilvēku sarūgtina uzradušies nešķīstie nodomi par svētumu, tas jau ir pierādījums tam, ka tie nav viņa paša, bet tiek uzsūtīti no ārienes.” Bet es turpināju uztraukties. Kad uzradās nešķīsti nodomi, es devos lūgties uz Godājamā Jāņa Kristītāja kapelu, skūpstīju viņa ikonu, un no tās vētīja vīraka aromāts. Kad nešķīstie nodomi uzradās no jauna, es atkal steidzos uz Kristītāja kapelu, un atkal no ikonas nāca vīraka smarža. Kādas Dievišķās liturģijas laikā es atrados kapelā un skaitīju lūgšanas. Kad klērs uzsāka dziedāt Nīlevsa5 “Svētais Dievs”, es stāvot savā vietā sāku klusītēm dziedāt līdzī. Un pēkšņi es ieraudzīju, kā pa durvīm, kas veda uz galveno dievnamu, ievelas milzīgs, baiss zvērs ar suņa galvu. No tā acīm un rīkles uz āru šaudījās liesmu mēles. Briesmonis pagriezās pret mani un aizkaitināts par to, ka dziedu “Svētais Dievs”, man divas reizes piedraudēja ar ķepu. Es pametu skatu uz mūkiem, kuri lūdzās man blakus: Varbūt, ka arī viņi redz [šo zvēru]? Nē, neviens neko nebija manījis. Pēc tam es par visu notikušo pastāstīju biktstēvam. “Nu, vai redzēji, kas tas bija? – man biktstēvs pajautāja. – Tas pats arī bija. Tagad nomierinājies?”
- Geronda, bet vai cilvēks vienmēr saprot, ka viņa nodoms ir zaimojošs?
- To viņš saprot, ja domā ar galvu, ko Dievs tam ir devis. Piemēram, daži man jautā: “Geronda, kā var pastāvēt elles mocības? Mēs jau bēdājamies tad, kad redzam cietumā sēdējušu cilvēku, ko lai saka par tiem, kuri tiek mocīti ellē!” Tomēr šādi spriedumi – ir Dieva zaimošana. Šie cilvēki sevi uzskata par taisnākiem, nekā Pats Dievs. Dievs zina, ko dara. Vai atceraties to gadījumu, ko atstāstīja Svētais Gregors Divvārdis? Reiz bīskaps Fortunats no apsēstas sievietes izdzina nešķīsto garu. Izdzītais dēmons pieņēma ubaga izskatu, atgriezās pilsētā un sāka apvainot bīskapu: “Nežēlīgais mani izdzina!” – viņš kļiedza. Šīs kļaidas sadzirdēja kāds cilvēks, apžēlojās “par nelaimīgo”: “Kas viņu dīdīja tā darīt! Kā viņš to

uzdrošinājās! Nu, nāc manā namā.” Sātans iegāja viņa namā un drīz vien paprasīja: “Piemet kamīnam malku, citādi man salst.” Saimnieks piemeta ugunij lielas malkas pagales, liesmas sāka jautri sprēgāt. Bet kad uguns bija kārtīgi iedegusies, sātans iegāja mājas saimnieka bērņā. Apsēstības mokās nelaimīgais ielēca ugunī un sadega. Tikai tad saimnieks saprata, ko bija izdzinis bīskaps, un ko pats bija uzņēmis savā namā. Kad bīskaps Fortunats no dēmonu apsēstā dzina ārā nešķīsto, viņš zināja, ko dara.

No kurienes rodas zaimojoši nodomi

- Geronda, vai Jūs varētu mums kaut ko pastāstīt par labo vienaldzību?

- Labā vienaldzība ir vajadzīga pārlietu jūtīgam cilvēkam, kuru nomoka dažādi nodomi un tangalaška⁶. Būtu labi, ja šāds cilvēks kļūtu nedaudz mazjūtīgāks – šī vārda pozitīvajā nozīmē – un nerakņātos noteikta veida nodomos. Bez tam, laba vienaldzība ir nepieciešama tam cilvēkam, kuru sātans, vēlēdamies izsist no ierindas, pret kādu noteiktu lietu vai parādību ir padarījis pārlietu jūtīgu – lai gan parasti šāds cilvēks ar īpašu jūtīgumu neizceļas. Šādam cilvēkam laba vienaldzība kādu laiku palīdzēs. Tomēr biktstēvam viņš ir jāpieskata. Viņam savs nodoms ir jāatklāj biktstēvam un jāatrodas tā uzraudzībā. Pretējā gadījumā viņš pakāpeniski var kļūt vienaldzīgs pret visu un nonākt pretējā galējībā – pārvērsties par absolūti vienaldzīgu cilvēku.

- Geronda, kāpēc tad, kad mani pārņem skumjas, manī rodas zaimojoši nodomi?

- Palūko, kas notiek: redzot tevi skumju pārņemtu, tangalaška to izmanto un pabāž tev pasaulīgo karamelīti – grācīgu nodomu. Ja tu kritīsi pirmajā reizē [un pieņemsi šo nodomu-karamelīti], tad nākamajā reizē viņš tevi sarūgtinās vēl vairāk un tev nebūs spēka tam pretoties. Tāpēc nekad nevajag gremdēties skumjās, tajā vietā labāk pievērsties kaut kam garīgam. Tikt ārā no šī stāvokļa tev var palīdzēt garīgā nodarbošanās.

- Geronda, mani pamatīgi nomoka daži nodomi ...

- Tos uzsūta sātans. Nesatraucies un neklausies tajos. Tu esi jūtīgs, viegli iespaidojams cilvēks. Sātans izmanto tavu jūtīgumu, iedvēš tev [paradumu] dažiem nodomiem pievērst pārāk lielu uzmanību. Viņš pie tiem “pielīmē” tavu prātu, un tu velti mokies. Piemēram, tas var tev pienest nešķīstus nodomus par māti igumeni vai pat par mani. Ignorē šos nodomus. Ja kaut nedaudz pievērsīsies ķecerīgam nodomam, viņš var tevi nomocīt, var pat salauzt. Tev ir vajadzīgs nedaudz labas vienaldzības.

Sātans parasti ar nešķīstiem nodomiem nomoka dievbijīgus un ļoti jūtīgus cilvēkus. Tas [viņu pašu acīs] pārspīlē viņu kritiena lielumu tāpēc, lai iegrūstu tos ciešanās. Sātans cenšas tos iegrūst izmisumā, lai tie izdarītu pašnāvību, bet ja viņam tas neizdodas, tad cenšas, lai sliktākajā gadījumā, viņi sajuktu prātā un izsistu viņus no ierindas. Ja sātānam neizdodas arī tas, tad prieku viņam sagādā kaut vai tas, ka uzdzen tiem vismaz skumjas, grūtsirdību.

Reiz es satiku kādu cilvēku, kurš nemitīgi splanījās. “Viņu ir apsēdis dēmons”, - man teica par viņu. “Nekā, - atbildu, - dēmonu apsēstie tā neuzvedas.” Un patiesi, kā es pēc tam uzzināju, šis bēdu brālis nebija tik daudz nogrēkojies, lai viņa iemānotu velns. Viņš bija bārenis un bija ļoti jūtīgs, viegli iespaidojams. Piedevām viņā bija “kreisais” nodoms un nedaudz slimīga iztēle. Sātans visu to uzjundīja un sāka tam piespēlēt zaimojošus nodomus. Un kad tas tos pienesā, nelaimīgais pretojās, leca kājās un, vēlēdamies atbrīvoties no zaimojošā nodoma, “splāva” to ārā. Bet tie, kuri šo skatu vēroja no malas, domāja, ka viņš ir apsēsts. Lūk tā: viegli iespaidojams bēdubrālis splauja ārā zaimojošus nodomus, bet šim saka: “Tev ir apsēdis nešķīsts gars!”

Bieži vien zaimojoši nodomi cilvēkam uzrodas arī sātana skaudības dēļ. It īpaši pēc visnakts dievkalpojuma. Gadās, ka no noguruma tu nokrīti gluži kā bez dzīvības un nespēj pretoties ienaidniekam. Lūk tieši tad arī ļaundaris sātans tev pienes zaimojošus nodomus. Bet vēlāk, vēlēdamies tev sajaukt galvu vai iegrūst izmisumā, sāk čukstēt: “Šādus nodomus

neatnesīs pat sātans! Tagad tu nespēsi izglābties.” Sātans cilvēkam var pienest zaimojošus nodomus pat par Svēto Garu, bet pēc tam pateikt, ka grēks pret Svēto Garu netiek piedots.

- Geronda, bet vai zaimojošs nodoms var rasties arī mūsu pašu vainas dēļ?

- Jā, arī pats cilvēks var dot iemeslu tam, ka rodas šāds nodoms. Ja zaimojošus nodomus neizsauc pārlietu lielais jūtīgums, tad tie rodas no lepnības, nosodījuma un tamlīdzīgām lietām. Tāpēc, ja uzsākot svētcīņu, jums ir neticības un zaimošanas nodomi, ziniet, ka jūsu svētcīņa norit lepnībā. Lepnība aptumšo prātu, sākas neticība, un cilvēks zaudē Dievišķās Žēlastības aizstāvību. Bez tam zaimojošus nodomi uzveic tādu cilvēku, kurš, nodarbojas ar dogmatiskajiem jautājumiem, bet viņā nav attiecīgu priekšnosacījumu.

Zaimojošu nodomu nicinājums

- Geronda, abba Īzaks teica, ka kaislības mēs uzveicam “ar pazemību, nevis pašpaaugstināšanos”. Kādas kaislības nicinājums, pacelšanās [pār to] un ķecerīgu nodomu nicināšana – vai tad tas nav viens un tas pats?

- Nē. Kaislības nicinājumā slēpjas lepnība, pašpārliecinātība un – kas ir vissliktākais – pašattaisnojums. Tas ir, tu sevi attaisno un “atsakies” no savas kaislības. Tu it kā pasaki: “Šī nav mana kaislība, man ar to nav nekāda sakara” – un nenododies svētcīņai, lai no tās atbrīvotos. Bet zaimojošie nodomi mums ir jānīcina, jo, kā es jau teicu, tie nav mūsu, tie nāk no sātana.

- Bet, ja cilvēks citu priekšā izliekas, ka viņam ir kaut kāda kaislība, piemēram, izliekas, ka izdabā vēderam, vai šādi viņš sātanu izsmej?

- Šādā gadījumā viņš “liekuļo ar labu liekulību”, bet tā nav sātana izsmiešana. Sātanu tu izsmej tad, kad viņš tevī rada zaimojošus nodomus, bet tu dziedī kaut ko no baznīcas dziedājumiem.

- Geronda, kā var patriekt zaimojošos nodomus, kas uzrodas dievkalpojuma laikā?

- Dziedot. “Atver manas lūpas...” Vai tad tu nemāki dziedāt pēc notīm? Nevajag šo nodomu urķēt, izturies pret to nicīgi. Lūgšanās stāvošs cilvēks, kurš iedziļinās šādos nodomos, līdzinās kareivim, kurš ziņo komandierim un tanī pašā laikā no granātas velk ārā drošības gredzenu.

- Bet ja zaimojošie nodomi neizzūd?

- Ja tie nezūd, zini, ka tas kaut kur tavā iekšienē priekš sevis ir noskatījis kādu kaktiņu. Visiedarbīgākais līdzeklis ir sātana nicināšana. Jo aiz zaimojošiem nodomiem ir noslēpies viņš – ļauna skolotājs. Zaimojošu nodomu laikā, ar tiem labāk necīnīties pat ar Jēzus lūgšanu palīdzību, jo, tās skaitīdami, mēs izrādīsim savu satraukumu, un nešķīstais gars, ķerdamies pie mūsu vājākajām vietām, ar zaimojošiem nodomiem mūs apšaudīs bez gala. Tādos brīžos labāk dziedāt kādu no baznīcas dziesmām. Skat, pat mazi bērni, vēlēdamies savam vienaudzim izrādīt nicinājumu, tā teikto pārtrauc ar visdažādākajām skaņām, piemēram trallinādami “tral-lal-lā”. Tāpat mums ir jāizturas arī pret sātanu. Tomēr savu nicinājumu viņam izrādīsim nevis dziedot laicīgās dziesmiņas, bet gan ar svēto dziesmu dziedājumiem. Baznīcas dziedājumi – tās ir ne tikai lūgšanas Dievam, bet arī sātana nicināšana. Tādējādi, velns saņems sutu gan no vienas, gan otras puses – un no tā viņš pārsprāgst.

- Geronda, es nevaru padziedāt, ka esmu šādā stāvoklī. Man ir grūti pat tuvoties Dievgaldam.

- Tas ir ļoti bīstami! Tangalaška tevi dzen stūrī! Un dziedī, un saņem Svēto Vakarēdienu – jo tie taču nav tavi nodomi. Paklauri man kaut vai šajā jautājumā – [nodomu cīņina laikā] vienu reizi nodziedi “Patiesi pienākas”, lai tangalaška saņemtu to, kas tam pienākas, mestos bēgt. Vai es tev esmu stāstījis par kādu Atona mūku? Uz Svēto Kalnu viņš ieradās kā divpadsmitgadīgs bārenis. Zaudējis savas miesīgās mātes mīlestību, viņš visu savu mīlestību atdeva Dieva Mātei. Viņa jūtas pret To bija tādas pašas, kā pret savu īsto māti. Ja vien tu būtu

redzējusi, kādā dievbijībā viņš skūpstīja ikonas! Un lūk, ienaidnieks izmantojot šo mīlestību viņam radīja zaimojošus nodomus. Nelaimīgais pārstāja skūpstīt pat ikonas. Viņa Starecs uzzinājis par to, satvēra tā roku un piespieda noskūpstīt uz ikonām attēlotās Vissvētākās Dievadzemdētājas un Pestītāja sejas un delnas. Pēc tā sātans nekavējoties metās bēgt. Protams, skūpstīt uz ikonas attēloto Dieva Mātes un Pestītājas seju savā ziņā ir liela uzdrīkstēšanās. Bet Starecs piespieda mūku tā izdarīt tādēļ, lai tiktu patriekti viņu mokošie nodomi.

Kados gadījumos mēs paši esam vainīgi pie zaimojošiem nodomiem

- Geronda, kad es jūtu zaimojoša nodoma piedāvājumu, bet nepieņemu to, vai šādā gadījumā esmu vainīgs?

- Ja tevi tas sarūgtina un tu šo nodomu nepieņem, tad vainas šeit nav.

- Geronda, bet kuros gadījumos tā ir paša cilvēka vaina?

- Viņš ir vainīgs, ja nejūt sarūgtinājumu par to, ka viņam ir šāds nodoms, bet sēž [rokas klēpī salicis] un iesaistās ar to sarunās. Un jo vairāk viņš pieņems zaimojošos nodomus, jo lielāks sātaniskais mulsums viņu pārņems. Jo, aplūkojot uzradušos zaimojošo nodomu un domās ar to ielaižoties sarunās, tu pieļauj, ka nedaudz kļūsti apsēsts.

- Bet kā šos nodomus var padzīt?

- Ja cilvēku sarūgtina, ka šādi nodomi rodas un viņš sarunās ar tiem neielaižas, tad, nerodot barību, tie pazūd paši no sevis. Koks, kas netiek laistīts, nokalst. Bet sākot kaut nedaudz šos nodomus izbaudīt, viņš dod tiem barību, “aplaista” savu veco cilvēku. Šādos gadījumos nodomi “nokalst” ar grūtībām.

- Bet man, Geronda, reizēm gadās lūk kas: es pieņemu zaimojošus nodomus, tiem piekrītu, pēc tam to apjēdzu, bet padzīt tos vairs nespēju.

- Vai zini, kas ar tevi notiek? Tu kaut kādā brīdī novērs savu uzmanību, kļūsti izklaidīga un, vaļā paplēstu muti sāk skaitīt vārnas. Tanī brīdī pielavās tangalaška un iemet tavā pavērtajā mutē karamelīti. Tu sāk to mutē viļāt, jūti tās garšu, un ārā to izspļaut tev jau ir grūti. To izspļaut vajag uzreiz – tikko būs sajūtīsi tās “saldmi”.

- Geronda, bet ja es uz īsu mirkli pieņemu uzradušos ķecerīgo nodomu, bet pēc tam to aizdzenu prom?

- Šajā gadījumā sātans tev dod ledeni, tu to izspļauj ārā – bet ne uzreiz, bet pēc kāda mirklīša. Ārā jāizspļauj ir nekavējoties. Pretējā gadījumā ar karameli apmānot tev jau pašā sākumā, pēcāk sātans tevi sazāļos ar rūgtu uzlējumu un ņirgāsies par tevi.

Trešā nodaļa. Par uzticēšanos nodomam

Uzticēšanās nodomam – garīgā pievīluma sākums

- Geronda, kad es sadusmojos, es pārvēršos par krāčainu upi – nespēju savaldīties.

- Kāpēc tu nespēj savaldīties?

- Tāpēc, ka ticu savam nodomam.

- Nu, ja jau tā, tad tev ir pašai savs “ticu”, pašai savs “ticības simbols”! Viss slēpjas egoismā. Neatļauju savu nodomu. Muļķīgo nodomu atmet pati, nepieņem to.

- Bet kā lai saprotu, ka nodoms ir “muļķīgs”?

- Nu, ja jau reiz tu to nesaproti, tad atklāj to mātei igumenei. Un atmet nodomu ar vienu vēzienu -paklausot viņai it visā, ko tā tev teiks. Ja garīgs cilvēks uzticas savam nodomam, tas ir garīgā pievīluma sākums. Viņa prātu aptumšo lepnība, un cilvēku var uzveikt garīgais pievīlums. Tad jau labāk, ka viņš sajūk prātā, jo šajā gadījumā viņam būs vainu mīkstināši

apstākļi.

- Geronda, bet vai tad citi šim cilvēkam palīdzēt [vairs] nespēj?

- Lai cilvēks, kurš ir šādā stāvoklī, no kāda sniegtās palīdzības gūtu labumu, viņam arī pašam sev ir jāpalīdz. Ir jāsaprot, ka ticēt savam nodomam, kas tam iedveš, ka viņš ir pats labākais, ka viņš ir svēts un tamlīdzīgas lietas – tas ir garīgais pievīlums. No šāda nodoma, ja cilvēks pats to notur, - nav iespējams atšaudīties pat ar lielgabalu. Lai šis nodoms aizietu, ir jākļūst pazemīgam. Reizēm cilvēki, kuri ir šādā stāvoklī, lūdz, lai es par tiem palūdzos. Bet kā manas lūgšanas spēj šādam cilvēkam palīdzēt? Ja viņš pats sevī atstāj sātana iebāzto bikforda auklu, tad cilvēks atkal uzsprāgs. Tas ir gluži tas pats, ja cilvēks [sēžot uz pulvera mucas] tur rokās aizdegtu degli un tanī pašā laikā tev lūdz palīdzēt novērst sprādzienu!

- Geronda, es esmu kļuvusi vienkārši nenormāla...

- Kurš gan kaut ko tādu tev ir sastāstījis? Vai tikai tas nebūs tavs nodoms? [Nebīsties] – es no Svētā Kalna tevi vēroju. Atceros par tevi. Neesi kļuvusi nenormāla, neesi. Bet, ja sāksi ticēt savam nodomam, tas tevi tiešām padarīs traku. Netici savam nodomam: ne tad, kad tas saka, ka esi pazudusi, ne tad, kad tevi daudzina kā svēto.

Uzticēšanās nodomam izraisa garīgās slimības

- Geronda, ja cilvēks nomokās ar nodomu, ka visi apkārtējie ir aizņemti tikai ar viņu vien, kā viņam no šāda nodoma atbrīvoties?

- Šādu nodomu ir uzsūtījis sātans, kurš cenšas cilvēku padarīt slimu. Pret šādu nodomu ir jāizturas ar vienaldzību, nevajag tam pievērst nekādu uzmanību. Tam nevar ticēt ne par kriptiņu. Piemēram, iedomu pilns cilvēks, redzot, kā savā starpā klusītiņām sarunāja divi viņa paziņas, domā: “Viņi taču tagad mēļo par mani! Nebiju gaidījis no viņiem ko tādu!” Bet cilvēki sarunājas par pavisam ko citu. Jā šādam nodoma tiek dota vaļa, tad pamazām tas “uzņem apgriezienus”, un cilvēks nonāks tik tālu, ka viņam sāks likties, ka viņu izseko, viņu vajā. Pat ja kādam ir “neapgāžamas ziņas” par to, ka apkārtējie visu savu uzmanību ir pievērsuši tikai un vienīgi viņam, tam ir jāzina, ka šos “faktus” tik viltīgā veidā, vēlēdamies pārliecināt cilvēku [iedvesto nodomu patiesumā], ir sagrozījis neviens cits, kā pats ienaidnieks. Cik sātans ir viltīgs māņu pinējs!

Es pazīstu kādu jaunekli. Būdam samērā gudrs, viņš tic savam nodomam, kas iedveš to, ka viņš it kā ir psihiski nestabils. Pieņemot nodomus, ko tam pamet tangalaška, jaunais cilvēks sevī rada veselu virkni kompleksu. Viņš mēģināja izdarīt pašnāvību, galīgi nomocījis savus vecākus. Dievs viņam deva spēkus un spējas, bet ienaidnieks to visu sabojā. Tā nu puisis mokās un moka citus. Es nespēju saprast: kāpēc cilvēki pieņem šos tangalaškas nodomus un paši savu dzīvi padara neciešamu? Pēc tam viņi visā ar viņiem notiekošajā sāk vainot pat Dievu, bet Viņš taču pret mums ir tik labvēlīgs un tā mūs mīl! Lai ko šādiem cilvēkiem arī neteiktu – jēgas nav nekādas. Kamēr vien cilvēks nebeigs ticēt ienaidnieka piespēlētajiem nodomiem, sarunas ar viņu izsūc visus spēkus, un vairāk nekā.

- Geronda, **vieгла iespaidošanās** 49– vai tā ir dvēseliskā slimība, vājums?

- Nē. Augstsirdība un **vieгла iespaidošanās**, smalkjūtība – ir dabīgas dāvanas, tomēr, kā par nelaimi, sātanam [reizēm] izdodas tās izmantot savu mērķu sasniegšanai. Bieži vien sātans jūtīgam, viegli iespaidojamam cilvēkam iedveš sabiezināt krāsas, lai viņam nebūtu spēka izciest kaut kādas grūtības vai arī – nedaudz tās panesot pārpūlētos - viltos, nomocītos un galu galā sakropļotos. Ja iedzimto **vieгло iespaidošanās**, jūtību izmanto lietderīgi, tad tā kļūst debešķīga. Bet ja pieļauj, ka to izmanto sātans, tad tas cilvēkam var būt par skādi. Jo, ja cilvēks neizmanto savas dotības lietderīgi, tās izmanto sātans. Tā cilvēks Dieva dāvanas izmet. Tā vietā, lai pateiktos Dievam, viņš visu saprot ačgārnī. Ja **viegli iespaidojams** cilvēks tic saviem nodomiem, tas viņu var novest pat līdz psihiatriskajai slimnīcai. Protams, nav jau par ko slavēt arī vienaldzīgu cilvēku, ar visiem tā izteikumiem: “Dzīves sīkumi!” Bet, šādi

cilvēki vismaz nenonāk psihiatriskajā slimnīcā. Tāpēc jau tangalaška medī tos cilvēkus, kuri ir **viegli iespaidojami**.

Bet citi cilvēki sevi nomoka ar nodomu, ka saņēmuši no vecākiem smagu iedzimtību. Pareizāk būtu teikt, ka šādu nodomu tiem pienes tangalaška, it kā tā tas patiešām arī būtu. Šādos cilvēkos, vēloties tiem sagrozīt galvas, ienaidnieks iedzen bailes, un bez nopietna cēloņa izsit tos no ierindas. Un pat, ja cilvēks patiesi būtu kaut ko pārmantojis – Dieva Žēlastībai nespēj pretoties itin nekas. Atminaties svēto Kiprianu – bijušo burvi, kurš kļuva par Baznīcas hierarhu un Kristus mocekli? Bet sirdsskaidrais Mozus **Murins**? Sākotnēji viņš bija laupītājs, bet mūka kārtā, ar savu iejūtību pārspēja daudzus dižus tēvus. Kādu augstu dvēseles stāvokli viņš sasniedza! Kad pie viņa atbrauca svētais Makārijs, sirdsskaidrais Mozus tam pajautāja: “Ko lai es daru? Cilvēki man traucē, un es nevaru atrasties bezvārdu klusumā.” - “Možu, - viņam atbildēja abba Makārijs, - tu esi ļoti iejūtīgs. Dodies uz Arābijas tuksnesi, jo cilvēkus padzīt tu nespēsi.” Svētais Mozus – šis bijušais laupītājs – dvēseliskās stāvokļa smalkjūtībā pārspēja pat sirdsskaidro Arsēniju Lielo, kurš bija dižciltīgas dzimtas atvase, bija izglītots, kulturāls cilvēks. Redzi, ko spēj paveikt Dieva Žēlastība! Un vēl par sirdsskaidro Mozu ir jāpasaka arī tas, ka viņam piemita milzu pazemība...

Dīvainības sākas ar nodomu

- Geronda, no kurienes rodas **augstprātīga attieksme**⁵¹?
- Bet pret ko tava izturēšanās ir **augstprātīga**?
- Pret visu ko.
- Nu tad tev arī viss kaut kas arī gadīsies. Gan tārpīņi ābolā, gan vabolītes pupās, gan matiņi maizītē.
- Geronda, man tieši tā arī gadās!
- Slava Tev, Dievs! Vai redzi, kā Dievs tev palīdz šo nespēju uzveikt?
- Geronda, bet vai tad tas viss neaizsākas vienlaikus ar nodomu? Pieņemsim, ka māsas šķīvī gadījās kāds mats. Lai viņa šo matu izmet – un lieta darīta.
- Tu ko, nekādā gadījumā nedrīkst mest ārā! Jo viņa šo matu ir saņēmusi kā svētību! Lai viņa noteikti to atdod man, es to vedīšu sev līdz uz Atonu – kā svētību! Atceros, reiz Sinajā mēs kopā ar vienu mūku devāmies kaut kur. Pa ceļam es viņam iedevu divus persikus. Skatos – neēd. Viņš tos no sākuma gribēja nomazgāt, bet baidījās iebāzt kabatā – lai uz tiem nenosēstos vēl arī tie mikrobi, kas dzīvojas pa viņa ķešu. Tā arī visu ceļu tos noturēja rokā. Viņa brālis par šo mūku stāstīja: “Man ir astoņi bērni, un sieva viņus visus apmazgājot, kā arī mazgājot veļu, ziepes izmanto mazāk, nekā viņš roku mazgāšanai!” Pavei, kas ar viņu atgadījās. Tur, Sinajā, katram mūkam tiek piešķirts beduīns – piepalīdzēt, atnest ēdienu un tamlīdzīgi. Beduīns, kas tika nodots **augstprātīgā** mūka rīcībā, no visiem bija pats netīrākais. Tik melns kā skurstenslauķis! Drausmīga smaka nāca gan no viņa paša, gan no viņa drēbēm. Lai šo šmuli varētu atmazgāt, viņš kādu nedēļu būtu jāmērcē baļļā! Bet cik netīras bija tā rokas!... Labāk nemaz nejaudā. Varēja ņemt skrāpi un netīrumus no tām berzt nost kumšķiem. Nevīža ņēma bļodiņu ar ēdienu un steidzās pie sava “aprūpējamā” mūka. Un noteikti viņa roku divi lielie, neaprakstāmi netīrie pirksti tika iemērkti zupā vai putrā. “Prom, prom!” – kļiedza muks, tikko beduīns bija parādījies uz sliekšņa. Beigu beigās, Sinajā nenodzīvojais pat divas nedēļas, viņš aizmuka.

Bet tajā kopdzīvošanas klosterī, kurā es agrāk dzīvoju, bija kāds mūks, kurš laicīgajā pasaulē bija strādājis par iecirkņa policistu. Viņš bija ieguvis labu izglītību, tāpēc tam kā paklausību uzdeva pildīt lasītāja pienākumus. Klosterī viņš bija nodzīvojais ne mazums gadu, bet, neskatoties uz to, pret visu apkārtējo izturējās **ar riebumu**. Durvju rokturiem viņš pat nepieskārs, durvis spēra vaļā ar kāju. Ja vajadzēja pacelt durvju aizvīrti, viņš to darīja ar elkoni, un pēc tam vēl to notīrīja ar spirtu. Ar kāju viņš vēra vaļā pat baznīcas durvis. Kad

viņš kļuva vecs, tad Dievs pieļāva, ka viņa kājas sāka pūt, un tajās iemetās tārpi – it īpaši tajā, ar ko viņš tika vēris vaļā dievnama durvis. Kad es klostera slimnīcā pildīju paklausību – palīdzēju feldšerim, šis mūks tieši tad ieradās pirmo reizi ar savu pārsieto kāju. Feldšeris man lika noņemt apsējus, bet pats devās pēc marles saitēm. Ak, ko gan es redzēju pēc apsēju noņemšanas! Visa kāja čumēja un mudžēja tārpos! “Dodies uz jūru,” - es viņam teicu, - “un apmazgā kāju, attīri no tārpiem. Pēc tam nāc atpakaļ un mēs tevi pārsiesim.” Līdz kam viņš bija nonācis! Kāds sods pār viņu nāca! Es biju vienkārši satriekts. “Tu saprati, kādēļ tas viss ir noticis?” – man pajautāja feldšeris. “Kā var nesaprast!” – es atbildēju. – Tas viss ir tāpēc, ka viņš dievnama durvis vaļā vēra ar kāju.”

- Geronda, viņš turpināja durvis vērt vaļā ar kāju pat esot šādā stāvoklī?

- Jā, ar kāju! Bet novecoja mūku kārtā!

- Vai tad viņš neko tā arī nesaprata?

- Nezinu. Es no tā klostera pārcēlos uz Stomiona klosteri Konicā. Kas zina, kā viņš nomira? Bet tanī pašā laikā daži no šī paša klostera jauniekiem inokiem pēc vecajiem mūkiem nolasīja un noēda visas uz to šķīvjiem palikušās drupačiņas – kā svētību. Tie aiz viņiem vāca “pāripalikušās drupačas” (sal. ???). Citi mūki [dievbijībā] skūpstīja durvju rokturus, jo tās bija skārušas tēvu rokas. Bet šis, kad skūpstīja ikonas, tās knapi noglaudīja ar ūsām, ko pēcāk uzcītīgi izslaucīja ar spirtā samērcētu vates gabaliņu!

- Geronda, kad cilvēks šādi izturas pret svētumu, vai tā ir negodbijība?

- Iesāk jau visu viņš ar riebumu, bet pēc tam aiziet vēl tālāk. Kā šis mūks: viņš nonāca tik tālu, ka neskūpstīja ikonas baidoties, ka tas, kurš tās bija skūpstījis iepriekš, ir bijis ar kaut ko slims!

- Tas ir, lai pret visu apkārtējo neizturētos ar riebumu, šādām lietām nav jāpievērš vērība?

- Cilvēki ēd tik daudz infekciju pilnu drazu. Bet, ja cilvēks, kurš baidās no slimībām vai vēl kā cita, apzīmē sevi ar krusta zīmi, tad Kristus viņam palīdz. Zināt, cik daudz dažādu slimu iziet cauri manai Atona kalibai? Un lūk, daži vienkārši cilvēki apzīmē sevi ar krusta zīmi, ņem koplietošanas krūzīti un padzeras ūdeni. Bet citi tai baidās pat pieskarties. Pirms dažām dienām pie manis ieradās cilvēks, kas kādā iestādē ieņem ļoti augstu amatu. Nelaimīgais tik ļoti baidās no mikrobiem, ka viņa rokas no nemitīgas beršanas ar spirtu bija kļuvušas baltas kā krīts. Viņš ar spirtu dezinficē pat mašīnu. Man nelaimīgā palika žēl. Iedomājies: ieņemt tik augstu amatu un šādi rīkoties? Es no kastītes paņēmu lukuma gabaliņu un pasniedzu viņam, bet viņš atteicās, jo pie lukuma biju pieskāries es. Bet, ja es piedāvātu viņam lukumu paņemt no kastes pašam, viņš tik un tā no tā atteiktos, jo domātu, ka kāds lukumu salika kastēs nemazgātām rokām. Nu ko, tad es ņemu šo lukuma gabaliņu, pieliecos, ar to noslauku apavus un pēc tam apēdu. Nācās šādu lietu atkārtot vairākas reizes – un tikai pēc tam, ar milzu pūlēm, man izdevās viņu nedaudz no šīs vājības atbrīvot. Arī šodien šeit bija ieradies jaunie, kuru nomāc bailes saslimt. Ienākot istabā, kurā es uzņemu cilvēkus, viņa, baidīdamās saķert mikrobu, svētību man nepalūdza. Es viņai vēlējos palīdzēt un pastāstīju daudz noderīgu lietu, bet viņa tā visa, jau dodamās projām, manu svētību nepaņēma. “Es tavu roku neskūpstu tāpēc, - viņa skaidroja, - ka baidos saķert kādu mikrobu.” Ko šeit lai vēl piebilst? Tā cilvēki paši savu dzīvi padara [neizturami] melnu.

Pašu iztēles slimi

Pati smagākā no visām slimībām ir tad, kad cilvēks ir noticējis savam nodomam, par to, ka viņš ir ar kaut ko saslimis. Šis nodoms cilvēku smacē ar trauksmi, apbēdina, laupa apetīti un miegu, spiež lietot medikamentus, un beigu beigās cilvēks, būdams vesels, patiešām saslimst. Es saprotu, kad ārstējas tas cilvēks, kurš patiesi ir slims. Bet, sākotnēji būt veselam, un pēc tam pieņemot domu, ka esi slims, patiešām saslimt, kaut gan tam nav nekāda pamata,

to es nu nekādi nespēju izprast. Piemēram, gadās šādi: cilvēks ir apvetīts gan ar fizisko, gan garīgo spēku, bet, neskatoties uz to, izdarīt viņš nespēj itin neko, jo ir noticējis savam nodomam, kas iedveš, ka viņš ir slim. Visa tā rezultātā cilvēks izdziest gan miesīgi, gan garīgi. Un viņš nemelo [tas tā tiešām arī ir]. Noticot tam, ka viņš ir iedzīvojis kādā ligā, cilvēks krīt panikā, aizlūst, un pēc tam jau vairs nespēj itin neko izdarīt. Šādi, bez jebkāda pamatota iemesla, viņš pataisa sevi nekam nederīgu.

Reizēm pie manis kalībā ierodas patiesi aizlauzti cilvēki. “Nodoms man saka, ka esmu slim ar AIDS,” – viņi saka un paši tam tic. “Varbūt, ka tev dzīves laikā ir nācies saskarties ar to un to?” – es jautāju. “Nē, - atbild, - nekā tāda nav bijis.” – “Tad, - saku, - tu velti satraucies. Ej, nodod analīzes, lai vari aizdzīt savus nodomus.” – “Bet ja, - viņi bailēs bilst, - analizēs parādīsies, ka man patiešām ir AIDS?” Tā viņi man neklausā un mokās. Bet lūk tie, kuri paklausā un veic izmeklējumus, pārliecinās, ka viņiem nekāda AIDS nav. Un tikai paskatieties: viņu sejas izteiksme mainās, tie atkal spēj izjust dzīves garšu. Bet tie pirmie no uztraukuma var pat nolikties slimības gultā un pat neēdīs neko. Nu labi, pieņemsim, ka tev patiešām ir AIDS. Bet nav taču tādas problēmas, ko Dievs nespēs atrisināt. Ja tavā dzīvē būs garīgāka, izsūdzēsi grēkus, saņemsi Svētās Dāvanas, kļūsi par īstenu kristieti, tad Kungs tev palīdzēs.

- Geronda, bet kas cilvēkam liek domāt, ka viņš varētu būt slim?

- Viņš sevī šo nodomu uzaudzē pats. Bieži vien šādām aizdomām patiešām var būt kaut kāds neliels, nenozīmīgs iemesls [kuru izmantojot], nodoms cilvēkam iedveš kaut ko vēl papildus, un no mušas tiek uzpūsts zilonis. Kad es dzīvoju Stomiona klosterī, Konicā bija kāds ģimenes cilvēks, kurš domāja, ka ir saslimis ar tuberkulozi. Viņš sev tuvumā nelaida pat sievu. “Nenāc klāt, - viņš tai sacīja, - citādi inficēsies.” Nelaimīgā sieviete garas kārts galā kāra grozu ar ēdamo un pasniedza to iztālēm. Nabadzīte bija pavisam nomocījusies, sakritusies. Nelaimīgie bērni savu “diloņaino” tēvu uzlūkoja no tālienes, bet patiesībā viņam tuberkuloze nebija stāvējusi pat tuvumā. Visa vaina bija tajā, ka viņš nerādījās saulītē, un visu laiku, satinies deķos, uzturējās slēgtā telpā. Tāpēc viņš bija palicis dzeltens un noticēja, ka viņam ir tuberkuloze. Nu ko, [kad man visu to pastāstīja] es devos pie viņa uz mājām. Mani ieraudzījis, “slimnieks” nostenējās: “Mūk, netuvojies man, citādi slimība pielips arī tev... Pie tevis taču klosterī ierodas ļaudis... Skaties, tuberkuloze mani pavisam ir nomocījusi...” – “Kurš tev, muļķim, ir teicis, ka tev ir tuberkuloze?” – es pajautāju. Šajā brīdī viņa sieva man atnesa cienastu – grieķu riekstu ievārījumu. “Nu, - saku, - ver vaļā muti. Tagad tu klausīsi mani.” Un ko, muti viņš atvēra. Viņš taču nezināja, ko es taisījos izdarīt. Tad es paņēmu bļodiņā esošo saldo riekstu, ieliku viņam mutē, pāris reizes pavalstīju, pēc tam izņēmu ārā, ieliku sev mutē un apēdu. “Nē, nē!” – sāka kliegt “diloņa slimnieks”. – Nedari tā! Saslimsi!” – “Ar ko saslimšu! Tu taču esi vesels! Domā, ka es esmu zaudējis prātu, un kaut ko tādu darītu, ja tev patiesi būtu tuberkuloze? Celies vien augšā, iesim svaigā gaisā!” – es viņam atbildēju, un, pagriezies pret viņa sievu, turpināju: “Met ārā šīs zāles, segas...” Es viņu piecēlu un mēs devāmies laukā. Pēc trīs gadus ilgā ieslodzījuma viņš pasauli uzlūkoja pārsteiguma pilnu skatienu. Bet pēc tam pamazām sāka doties arī uz darbu. Lūk, kas ir nodoms, kad tas tiek uzaudzēts!

Viss tiek pārvarēts ar paklausību

- Geronda, kā lai palīdz cilvēkam, kurš nepamatoti uzskata, ka ir ar kaut ko saslimis?

- Lai šāds cilvēks varētu saņemt palīdzību, ir jābūt biktstēvam kuram viņš uzticas un kuru klausā. Viņš biktstēvam pavēstīs par saviem nodomiem, bet tas viņu pamācīs: “Šim nepievērs uzmanību, bet pret šo esi uzmanīgs...” Ja cilvēks savam biktstēvam neuzticas un tam neklausā, nodoms neizzudīs. Vai zini, kas tas ir, kad cilvēki tev lūdz palīdzēt, bet paši nepakustina pat mazo pirkstiņu? Lūk, piemēram, pie manis kalībā ierodas jauns cilvēks, kurš

piekopj izlaidīgu dzīvesveidu un cieš no dvēseles grēmām, acis no tabakas dūmiem tam kļuvušas sarkanas, un lūdz, lai es viņam palīdzu. Piedevām vēl viņā ir ačgārna dievbijība: viņš lūdz, lai es viņam kā svētību no manas Celles Dievnama ikonostasa iedotu ikonu, bet tajā pašā laikā Cellē tas ienāk ar cigareti zobos. “Manu brāl, - viņam saku, - tev taču no tām cigaretēm acis ir palikušas sarkanas gluži kā ar trakumsērgu slimam sunim. Es savā Cellē smēķēt neļauju pat večiem. Dūmi šeit ceļas vienīgi no vīraka.” Bet šis iespītējās – un viss. Ierodas lūgt palīdzību, bet no savām iedomām neatsakās. “Kāpēc, - jautā, - tu nevēlies mani izdziedināt?” Vēlas kļūt vesels, bet tikai maģiskā veidā [bez pūlēm], nestrādājot. “Tu, - saku viņam, - neesi radīts brīnumam, jo neesi slims. Tu vienkārši tici savam nodomam.” Bet, ja viņš būtu paklausījis, būtu saņēmis arī palīdzību. Es esmu ievērojis, ka tas, kurš klausā padomus, uz priekšu virzās ātri, un viņam viss saliekas pa plauktiņiem. Un mieru iegūst gan šis cilvēks, gan viņa radnieki.

Reiz klosterī ieradās kāds priesteris un viņam palūdza piedalīties dziedāšanā. Viņš atteicās. “Kāpēc, - tam jautāja, - tu nedziedi?” – “Tāpēc, - viņš atbildēja, - ka psalmā ir teikts: “Viņu mute cildinās Dievu, un viņu rokās lai būtu abās pusēs griezīgs zobens.” (Ps. 149, 6) Viņš uzstāja, ka dziedāt ir slikti, jo baidījās no “abās pusēs griezīgā zobena” par to, ka “viņa mute cildinās”! “Manu mīlo, - tam sacīja mūki, - mūsu zelta gabaliņ, tas viss ir pavisam savādāk, nekā tu esi iedomājies.” Bet viņš iespītējās un ne pa kam. Kā lai ar šādu cilvēku rod kopēju valodu? Ko lai ar viņu iesāk? Pat ja viņa skaidrojums arī būtu bijis pareizs, un, neskatoties uz to visu, viņš būtu izrādītu paklausību cita kļūdai, tad saņemtu Žēlastību un ne mazu Žēlastību, kas tam tiktu sniegta par viņa pazemību.

Cik gan daudz cilvēku šādi nomokās gadiem tikai tāpēc vien, ka tic savam nodomam un citos neklausās! Lai ko tu tiem arī teiktu, lai ko darītu, viņi visu iztulko ačgārni. Bet ļaunums neapstājas pie tā vien, ka cilvēks vienreiz ir noticējis savam nodomam. Ļaunums vairojas un pieaug. Cilvēks sevī tikai vairo un vairo [ticību paša nodomam], un tas viņu var novest līdz sajukšanai prātā. Piemēram, cilvēks būvē māju. “Kā gan tu to cel? – viņam saka. – Tā taču sagrūs un tu tiksi aprakts zem drupām!” Ja viņš padomam paklausīs būvniecības sākumā, tad nepareizi uzcelto nojaukt būs viegli. Bet ja ēka jau ir pabeigta – kā gan viņam pacelties roka tās nojaukšanai? “Tā tevi nospiedīs,” – viņam saka. Un arī viņš pats redz, ka ēka ilgi nenostāvēs, apzinās bīstamību, tomēr domas par to, cik daudz viņš būvniecībā ir ieguldījis laika un līdzekļu, viņu aptur. Tādējādi viņš nespēj saņemties nojaukt paša rokām radīto un beigu beigās tiek aprakts zem gruvešiem.

- Bet vai šādam cilvēkam var palīdzēt?

- Var, ja viņš pats to vēlas. Bet kā tu viņam palīdzēsi, ja tu viņam saki, ka kaut kas ir nepareizi, bet viņš uzreiz taisnojas? Piemēram, kādam jaunam cilvēkam ir cukura diabēts un, nezinot, cik smagas sekas tas viņam var radīt, domā, ka tie ir tikai tādi jociņi. “Cukura diabēts,” - ārsti viņam saka, - ir nopietna slimība, un tev ir jāievēro diēta.” Ja jauniētis ārstam paklausīs, slimība tiks izārstēta bez īpašām komplikācijām. Bet, kā ar viņu var saprasties, ja viņš teiks šādi: “Tad ta liela muiža šis diabēts! Es ēdīšu saldumus, jo, kad es ēdu saldumus, man kļūst karsti, bet ja man ir karsti, tad es varu gulēt bez segas un pat basām kājām staigāt pa sniegu.” Kā var rast sapratni ar cilvēku, ja viņš ietiepīgi turās pie sava?

- Geronda, bet ja jauniētis savam nodomam tic, tas ir dabīgi?

- Ja jauniētis tic savam nodomam, tad viņā ir daudz egoisma.

- Bet kā lai viņš to saprot?

- Viņš to sapratīs, ja, piemēram, atsauks atmiņā dažus piemērus no savas bērnības, kas parāda, cik proporcionāli tolaik viņā bija egoisms. Reiz man gadījās pavērot divus puisēļus. Viens paņēma ar porolonu pildītu spilvenu un to pavisam viegli pacēla gaisā. Pienāca klāt arī otrais, lai to paceltu, bet radīja iespaidu, ka viņam to paveikt ir ļoti smagi, it kā spilvena vietā būtu cementa maiss. Tajā otrajā puisēlī ir egoisms. Tomēr, kad viņš nedaudz paaugsties, tad sapratīs, ka šādi rīkoties viņu mudināja egoisms. Viņš to izsūdzēs kā grēku, pār viņu nāks

Dieva Žēlastība, un puisis no savas kaislības un nodoma tiks atpestīts. Un kā gan savādāk – Dievs taču nav netaisns.

- Geronda, pieņemsim, man ir sava veida pieredze. Ja, pamatojoties uz šo pieredzi, es aptuveni redzu, kā attīstīsies tas stāvoklis, kādā es pašlaik atrodos, vai tā arī ir pāspārliecinātība?

- Tu pati neizdari secinājumus. Kad Kungs aicināja pie Sevis apustuli Pēteri, tas pie Viņa devās pa ūdens virsmu. Tomēr, tiklīdz nodoms apustulim sāka teikt, ka viņš var noslīkt, tas uzreiz arī sāka slīkt (Mt 14, 28-31). Un Kristus to arī pieļāva: “Ja jau tu saki, ka noslīksi, tad arī slīksti.”

Palūkojies uz pazemīgu cilvēku: viņš savam nodomam netic pat tad, ja dara brīnumus. Jordānijā dzīvoja kāds ļoti vienkāršs garīdznieks, kurš darīja brīnumus. Viņš pār slimajiem cilvēkiem un dzīvniekiem skaitīja lūgšanas un tie izveseļojās. Pie viņa nāca pat musulmaņi, kuri cieta no kaut kādām slimībām, un viņš tos dziedināja. Šis garīdznieks pirms Dievišķās liturģijas kalpošanas parasti iedzēra kaut ko karstu un uzkoda sausiņu, bet pēc tam visu atlikušo dienas laiku neko vairs neēda. Vēsts par to, ka viņš pirms Dievišķās liturģijas ēd, nonāca līdz patriarham, un tas viņu izsauca pie sevis. Nezinot, kāpēc tiek aicināts, garīdznieks ieradās pie Patriarha un kopā ar citiem apmeklētājiem uzgaidāmajā telpā gaidīja uzaicinājumu. Uz ielas valdīja ārkārtīgs karstums, logiem priekšā bija slēgi, un pieņemamajā telpā pa spraudziņu iekšā lauzās saules stars. Šo staru noturējis par novilktu auklu, sviedriem plūstot šis garīdznieks novilkā talāru un uzkāra uz stara. Cilvēki, kuri kopā ar viņu atradās pieņemamajā telpā, bija satrikti. Kāds no viņiem iegāja pie Patriarha un teica: “Garīdznieks, kurš pirms liturģijas brokasto, savu talāru pakāra uz saules stara!” Patriarhs viņu paaicināja iekšā savā kabinetā un sāk aiztaujāt: “Nu, kā tev klājas? Bieži kalpo liturģiju? Kā tu pirms tās gatavojies?” – “Nu kā, - viņam atbild garīdznieks, - no sākumu nolasu rīta lūgšanas, pēc tam paklanos līdz zemei, pēc tam uzvāru tēju, kaut ko vieglu uzēdu un eju kalpot.” - “Kāpēc tad tu pirms liturģijas ed?” – Patriarhs jautā. “Ja, pirms liturģijas es nedaudz ieēdu,” - garīdznieks atbild, - “tad pēc Svēto Dāvanu baudīšanas Kristus nonāk virspusē. Bet, ja es ēdu pēc Dievišķās liturģijas, Kristus nonāk apakšā.” Izrādās, ka brokastoja viņš laba nodoma vadīts!... “Nē, - Patriarhs viņam saka, - tas nav pareizi. No sākuma lieto Svētās Dāvanas, un pēc tam – nedaudz uzēd.” Garīdznieks Patriarham paklanījās līdz zemei un [pazemībā] pieņēma visu teikto.

Es vēlos uzsvērt to - lai gan šis garīdznieks bija sasniedzis tādas iekšējos augstumus, ka darīja brīnumus, viņam teikto tas pieņēma vienkāršībā. Patvaļības viņam nebija. Bet ja viņš būtu ticējis savam nodomam, tad varētu teikt šādi: “Kas viņš tāds ir, ka var man norādīt – man, kurš dziedē cilvēkus un dzīvniekus un dara brīnumus! Nē, mani nodomi ir daudz pareizāki. Jo, ja es viņam paklausīšu, tad brokastis kritīs Kritum virsū!”

Es esmu sapratis, ka paklausība cilvēkam ļoti palīdz. Pat tas cilvēks, kurš neizceļas ar īpašām prāta spējām, esot paklausīgs, kļūst par filozofu, gudro. Cilvēks var būt gudrs vai muļķis, vesels vai slim (garīgi vai fiziski), bet ja viņš, mokoties no nodomiem, izrāda paklausību, tad top brīvs [no nodomu radītajām mocībām]. Paklausība – tā ir atbrīvošanās.

Pats lielākais egoists ir tas, kura dzīvo pēc saviem nodomiem un nevienam neko nejautā. Šāds cilvēks pats sevi iznīcina. Ja cilvēkam piemīt patvaļība, pašpārliecība un iztapība sev pašam, tad, pat būdams gudrs, viņš nepārtraukti cietīs. Viņš sapinas, sasien sevi valgos, viņam rodas [aizvien jaunas un jaunas] problēmas. Lai varētu atrast savu ceļu, viņam sava sirds ir jāatklāj kādam biktstēvam un pazemīgi tam jāpalūdz palīdzība. Bet daži tai vietā, lai dotos pie biktstēva, iet pie psihiatra. Ja psihiatrs būs ticīgs cilvēks, viņš tos aizvedīs pie biktstēva. Bet neticīgs psihiatrs aprobežosies ar to, ka izrakstīs kaut kādas tabletītes. Bet tabletes pašas par sevi problēmu neatrisina. Lai cilvēki spētu pareizi uztvert visu ar viņiem notiekošo, lai viņu stāvoklis uzlabotos, un tie vairāk neciestu, viņiem ir nepieciešama garīgā palīdzība.

Ceturrtā nodaļa. Par cīņu ar nodomiem

- Geronda, es esmu lasījusi, ka kara laikā ar Itāliju, grieķi no sākuma centās nopostīt pretinieka nocietinājumus, bet pēc tam gāja uzbrukumā.

- Tādā pašā veidā rīkojas arī sātans. Tas ir, līdzīgi pretiniekam, kurš no sākuma no lidmašīnām sabombardē nocietinājumus, bet pēc tam, ar artilērijas atbalstu, dodas uzbrukumā, sātans cilvēku no sākuma bumbo ar nodomiem, bet pēc tam dodas uzbrukumā. Sātans cilvēkam neuzbrūk, ja pirms tam nav sabojājis tā nodomus. Jo labs nodoms cilvēku aizsargā, labs nodoms – ir viņa “blindāža”.

“Kreisa” nodoms – ir svešķermenis, un cilvēkam ir jāpacenšas to padzīt. Ikvienam no mums šai cīņai ir spēka. Nevienam nevar sevi attaisnot ar to, ka ir vājš vai nespēj pretoties. Jo labs nodoms nav nekāds cirtnis vai vesis, ko [vājš] cilvēks nespētu pacelt, jo tam dreb rokas. Es neredzu neko sarežģītu tajā, lai visu skatītu labā gaismā. Kāpēc man vajadzētu veltīt savu laiku, teiksim, kāda dīvainībām? Jo patiesībā var izrādīties, ka cilvēks šādi rīkojas ne jau savas gribas vadīts, bet gan speciāli, lai kļūtu pazemīgāks.

- Geronda, bet es kā “strādāju” “pa kreiso”, tā arī turpinu “strādāt” “pa kreiso”, un tas mani satrauc. Cīnīties – cīnos, bet pagriezties “pa labi” nevaru.

- Ja tu izšķir nešķīstos nodomus, satraucies un cīnies par to, lai varētu tos padzīt – tas jau ir kaut kāds uzlabojums. Ja gribi gūt sekmes, tad brīdī, kad sātans tev uzbrūk ar “kreisajiem” nodomiem un velk pie sevis, no visa spēka stūres ratu griez uz pretējo pusi, bet ienaidniekam nepievērs ne mazāko vērību. Pacenties sevī radīt labus nodomus gan par jaunākajām, gan vecākajām māsām, kas nemanāmi veic savu iekšējo darbu. Jo tavus nodomus tangalaška sabojā tāpēc, lai aizkavētu tavu garīgo izaugsmi. Ja tu nebūtu iestrēgusi savos nodomos, tad uz priekšu dotos ar gigantiskiem garīgajiem soļiem. Uz nodoma ir balstīta visa garīgā dzīve. No nodoma ir atkarīgs tas, kādi panākumi būs garīgajā dzīvē.

- Geronda, kas palīdz cīnīties ar “kreisajiem” nodomiem?

- Atrāšanās nomodā [par sevi] un nepārtrauktas lūgšanas. Esot nomodā [par sevi] tu esi piesardzīgs un ieslēdz darbā labos nodomus. Piemēram, redzot kaut kādu kausu, tu domā par Svēto Biķeri, par Noslēpumu pilno Vakariņu, par Kristu. Bet ja tu neesi modrs, tavs prāts var aizklīst pie visdažādākām negarīgām, bet, iespējams, pat atklāti grēcīgām lietām. Tāpēc centies neuzkrāt [sevi] visus tos nodomu grūžus – citādi pēcāk tev būs jāieliek ne mazums pūļu, lai no tiem varētu atbrīvoties. Skaiti Jēzus lūgšanu un esi iekšēji mobilizējies. Bet ja tavs prāts kaut kur aizklīst, griez to atpakaļ. Dari to bez mitas. Neļauj prātam griezties pa apli. Pat, ja tavs prāts nemitīgi atrodas vietā, kas nav tieši saistīta ar grēcīgām lietām, bet riņķo gar neitrālajām, arī šīs neitrālās lietas, izklaidēdamas prāta vienotību, to “neitralizē”, un tas sevi velti iznieko. Bez tam nodomi, kuri rodas izklaidības rezultātā, ir daudz sliktāki, nekā [neslēpti] ļauni nodomi, jo pirmos nodomus mēs nepamanām, un tāpēc tos arī nemetam ārā no sevis.

- Geronda, nodoms man saka: “Tu jau tik daudzus gadus dzīvo klosterī, un neesi guvusi ne mazākos panākumus.”

- Ļauj man paklausīties, ko viņš tev vēl tur teiks? Kā es sapratu, jūs pārāk daudz ieklausāties tangalaškā. Cik viegli gan viņš jūs vazā aiz deguna! Kāpēc jūs tangalaškam ticat? Kāpēc zaudējat līdzsvaru? Esi mierīga. Velti tu pārdzīvo un nomoki sevi nepamatoti. Tangalaška, gluži kā triku meistars, visu tev parāda saputrotu. Viņš, lai varētu laupīt tavu laiku un novērst uzmanību no lūgšanām, kā arī no paklausību pildīšanas, tev sagroza galvu ar drūmiem, pesimistiskiem nodomiem. Ja viņam kaut nedaudz izdosies tev sagrozīt galvu un novērst tavu uzmanību no cīņas ar viņu, tad ar to jau pietiks, lai viņš varētu doties uzbrukumā un sagrābtu jaunus placdarmus. Kad tu strādā vientulībā, centies ievērot šādu kārtību:

[baznīcas] dziedājumi, [Dieva] slavināšana, Jēzus lūgšanas skaitīšana domās vai balsī. Visi šie līdzekļi ir nepieciešami, lai izvairītos no nodomu čukstiem. Tas ir, [nodomu] temats ir maina [pašam]. Ja tematu nomaina sātans, tad kāpēc gan to nevaram izdarīt arī mēs? Es jums jau iepriekš esmu stāstījis, ka reizēm sarunājoties ar apmeklētājiem, tieši tajā mirklī, kad es vēlos pateikt kaut ko, kas viņam būtu svarīgs un noderīgs, kāds ierodas un mani pārtrauc, vai mūsu uzmanību novērš pēkšņs troksnis vai kaut kas tamlīdzīgs – lai es būtu spiests pārtraukt sakāmo. Bet, ja nelabais šādus plānus ir sagatavojis un arī realizē, tad kāpēc gan mēs pret viņu nevarētu rīkoties līdzīgi? Esiet gudrītes un atstāji tangalakšu muļķos.

- Geronda, mani plosa skumjas, grūtsirdība... Es jūtu patiesas mokas.

- Tu tikai paskaties, viņa vēl netiek vesta uz mocībām, bet jau mokās? Tev ir pašpārliecinātība. “Kreisie” nodomi ir jau kļuvuši par tavu sastāvdaļu, un tāpēc tu arī ciet. Tev ir vajadzīgi “labie” nodomi. Tev sava [garīgā] uzņēmuma viltīgie maldus mehānismi ir jārekonstruē tā, lai tie kļūtu labestīgi. Cilvēka labākais uzņēmums – ir “Labo nodomu fabrikas” atvēršana. Tad tavs prāts pat sliktu un nešķīsto pārstrādās labajā un vajadzīgajā. Piemēram, saskatot cilvēkā dvēseli, saskatot viņa Eņģeli, arī tu pati, gluži kā Eņģelis, pacelsies Debesīs. Šajā gadījumā tava dzīve – ir svētki, svinības. Bet, ja tu cilvēkā saskati tikai miesisko, tad arī pati nonāc elles mocībās.

- Geronda, reizēm es lieku lietā labos nodomu, bet drīz uzrodas “kreisie” nodomi un izjauc visu [manu labo cenšanos]. Varbūt, ka es nelieku lietā labo nodomu no visas sirds?

- Uzdevums, lai tu to darītu no visas sirds. Bet ja tev uzrodas “kreisais” nodoms, pasaki tā: “Šis nodoms nāk no malas. Tas ir jāpadzen. Jautājums ir izsmelts un punkts.”

- Geronda, mēdz gadīties, ka “kreiso” nodomu es aizdzenu ar tik lielām grūtībām, bet tas atgriežas atkal. Ja jau “jautājums ir izsmelts”, tad kāpēc tas tā notiek?

- Nu ja, jautājums it kā jau būtu izsmelts, tikai tangalaška neliekas mierā [turpina darboties]. Sātans ir dzīvelīgs, nemirst nekad. Kāds vecs mūks stāstīja: “Ja sunim pāris reizes iesit, tas aizbēg. Bet sātans projām nebēg – paliek pie sava. Ļoti uzstājīgs. Lai varētu piespiest viņu aiziet, es aizdedzu sveces to svēto ikonu priekšā, kuriem ir veltīta mana Celle, bet velni man saka: “Tu tās sveces iededzi par godu mums?” – “Ak jūs, - saku, - neganteņi, kāpēc jums tas? Ne jums, bet par godu svētajiem!” – “Jā, - atbild, - bet tik un tā tie bijām mēs, kas tevi piespieda tā izdarīt!””

- Geronda, bet vai palīdzību saņem cilvēks, kurš, ja ar to atgadās kādas nepatīkšanas, sāk kurnēt: “Mans Dievs, nu kāpēc man gadījās vēl arī šitā?”

- Kādu gan šāds cilvēks var gūt labumu! Visa pamatā ir tas, lai viss tiktu skaidrots ar labā nodoma palīdzību. Vienīgi šādā gadījumā viņš gūst labumu. Dažiem cilvēkiem [viņu garīgajā automašīnā ir ielikts] labs dzinējs. Viņos ir daudz priekšnosacījumu garīgai dzīvei, bet viņu stūre ir sagriezusies uz nevajadzīgo pusi. Pagriežot to uz labo nodomu pusi, šādi cilvēki uzņems pareizo kursu un pārliecināti virzīsies uz priekšu.

Labo nodomu izkopšana

- Geronda, labie nodomi rodas paši no sevis vai arī tos ir jāizkopj?

- Tos ir jāizkopj, Ir sev jāseko līdzī, sevi jākontrolē, kad ienaidnieks tev pienes sliktos, ļaunos nodomus, ir jācenšas tos padzīt un aizstāt ar labiem nodomiem. Šādi rīkojoties, tu izkop savu [iekšējo] attieksmi un padari to par labu. Un tad, lūkojoties uz savu labo attieksmi, Dievs par tevi apžēlosies un tev palīdzēs, un tad jau sliktie nodomi tevī neatradīs vietu. Tie aizies, bet tev par pilnīgi dabīgu kļūs tas, ka tevī mājās labie nodomi. Tev labais kļūs par ieradumu, tavā sirdī ienāks labestība, un tad tu savā iekšējā dievnamā pieņemsi [Debesu] Ciemiņu – Kristu. Bet to nav iespējams panākt vienas vai divu dienu laikā. Lai dvēsele saņemtu uzvaras vainagu, ir nepieciešams laiks un nepārtraukta cīņa. Kad tas notiks, cīņa mītējas jau uz visiem laikiem. Jo cīņa [ar kaislībām] – ir **iekšējā satricinājumu haosa**

izpauzme68, ko savā labā izmanto mūsu ienaidnieki.

- Tas ir, Geronda, cilvēki, kuriem ir labi nodomi, to ir sasnieguši cīņā?

- Tas ir atkarīgs no cilvēka. Vieniem ir labi nodomi jau no pašas garīgās cīņas sākumā un turpina attīstīties. Citi, sākotnēji ar labiem nodomiem vēlāk zaudē modrību un sāk padoties “kreiso” nodomu ietekmei. Trešajiem no sākuma ir “kreisie” nodomi, bet sevi uzmanīgi vērojot un redzot, cik bieži ir kļūdījušies, pārstāj sev uzticēties, un pēc tam viņos nostiprinās labie nodomi. Vienam cilvēkam puse nodomu var būt labi un puse – ļauni. Citam pārsvarā var būt labi nodomi, kādam - tieši pretēji – ļauni. Piemēram, cilvēks gatavojas kļūt par mūku. Atkarībā no situācijas, no apstākļiem, kādos viņš ir dzīvojis laicīgajā pasaulē, viņā ir visdažādākie labie un sliktie nodomi. Viņā var būt desmit, divdesmit un pat astoņdesmit procenti nelabu nodomu. Aizsākot iekšējo darbu un sevi novērojot, šāds cilvēks cenšas ļaunos nodomus patriekt un pilnveidot labos nodomus. Turpinot censties, viņš pēc kāda laika panāk to, ka viņā ir tikai un vienīgi labie nodomi. Laiks, kurā tiek panākts, ka ļaunie nodomi aiziet, ir atkarīgs no tā, cik ilgi tie viņam ir bijuši laicīgajā pasaulē. Vēl pēc kāda laika spriža maz pamazām beigsies arī labie nodomi, un cilvēku pārņems sava veida tukšuma stāvoklis. Šajā stadijā cilvēkā nav ne labu, ne sliktu nodomu, un tas viņa dvēselē rada pat zināmu satraukumu. Esot šādā stāvoklī, cilvēku sāk urdīt jautājums: “Kas tas ir? Kas pašlaik notiek? No sākuma manī bija ļauni nodomi, bet tie izzuda, dodot vietu labajam. Bet tagad man nodomu nav vispār – ne sliktu, ne labu.” Bet pēc šī tukšuma prātu piepilda Dievišķā Žēlastība un rodas dievišķā apgaismība.

- Geronda, bet kāds ir šis Dievišķās Žēlastības piepildījums?

- Nav iespējams izskaidrot cilvēkam, kā izskatās saule, ja viņš nav redzējis pat zvaigznes. Aptuvenu aprakstatu par sauli var dot tam, kurš ir redzējis vismaz zvaigznes.

- Geronda, kas palīdz sasniegt to iekšējā tukšuma stāvokli, par ko Jūs tikāt stāstījis?

- To sasniegt palīdzēs garīgo grāmatu lasīšana, nepārtraukta lūgšana, klusēšana un dedzīga svētcīņa – askēze. Cilvēks, kurš karsti cīnās ar ļaunajiem nodomiem, var sasniegt labāku stāvokli nekā tas, kuram ļaunu nodomu nav bijis gandrīz nemaz. Tas ir, cilvēks, kuram garīgās dzīves sākumā ir deviņdesmit ļauni un desmit labi nodomi, var sasniegt labāku stāvokli, nekā tas, kuram bija deviņdesmit labu nodomu un desmit ļaunu.

Prāta un sirds attīrīšana

- Geronda, kā notiek sirds un prāta attīrīšanās?

- Es jau stāstīju, ka, lai sirds un prāts attīrītos, cilvēks nedrīkst pieņemt tos ļaunos nodomus, ko tam piegādā tangalaška, un arī viņš pats nedrīkst domāt ļauni. Vienmēr jācenšas ieslēgt darbā labus nodomus, viegli nepievilties ar [svešiem netikumiem], bet citu pārkāpumus uzlūkot iecietīgi un ar mīlestību. Kad labie nodomi vairojas, cilvēka dvēsele attīrās, viņš uzvedas dievbijīgi un gūst mieru. Šāda cilvēka dzīve kļūst par Paradīzi. Pretējā gadījumā viņš visu uzlūko aizdomu pilns, un viņa dzīve pārvēršas elles mocībās. Viņš pats savu dzīvi pataisa par elli.

Lai attīrītos – ir jāpastrādā. Mēs varam atzīt, ka mūsu stāvoklis ir nelāgs, bet ar to vien ir par maz. Ja mēs nepieņemam ļaunos nodomus, ja pašu nav ļaunas, ja attiecībā uz visu par ko tiek runāts vai ko mēs redzam liekam lietā labos nodomus, tad prāts un sirds top tīri. Protams, ka laiku pa laikam kārdinātājs turpinās sūtīt mums savas ļaunās “telegrammas”. Uz mums turpinās lidot sātānisko kārdinājumu bultas pat tad, ja mēs atbrīvosimies no saviem [ļaunajiem] nodomiem. Bet, ja mūsu sirds būs šķīsta, tad velnišķie aizmetņi pie tās nepielips.

- Geronda, bet vai lūgšanas palīdz prāta attīrīšanas darbā?

- Ar lūšanām vien ir par maz. Kāds lūgšanu laikā var izkvēpināt kilogramiem vīraka, bet, ja viņa prāts ir pilns ar ļauniem nodomiem par citiem, tad no tā nav nekāda labuma. Prāts sirdij nosūta [ļaunu] “telegrammu” un pārvērš cilvēku par zvēru. Dievs vēlas, lai mums būtu

“šķīsta sirds”. Bet mūsu sirds ir šķīsta tad, kad mēs neļaujam ļaunam nodomam iziet cauri mūsu prātam.

- Geronda, no sākuma labo nodomu ieslēdz darboties pats cilvēks, un tikai pēc tam Dievs viņam palīdz?

- Skaties: cilvēkam ir tiesības saņemt dievišķo palīdzību vien tajā gadījumā, ja cilvēks liek lietā labu nodomu. Ar labo nodomu cilvēks šķīstī savu sirdi. Jo “no sirds iziet” (Mt 15, 19) viss ļaunais, un “no sirds pārpilnības mute runā” (Lk 6, 45). Un bez visa tā Dievs visu atlīdzina cilvēkam, kurš liekot lietā labu nodomu, ar to attīra savu sirdi.

Pēc aizdomu pilniem nodomiem lieciet jautājuma zīmi

- Geronda, kas man var palīdzēt atbrīvoties no aizdomām?

- [Bet vai tu esi pārliecināta] ka viss ir tieši tā, kā tev liekas? Tā kā parasti tu visā saskati slikto, tad aiz ikviena sava nodoma liec jautājuma zīmi. Un bez tam, lai savos spriedumos negrēkotu, liec lietā par citiem labo nodomu. Ja tu aiz saviem nodomiem liksi nevis vienu bet divas jautājumu zīmes, būs vēl labāk. Bet ja visas trīs, tad pavisam labi. Šādi rīkojoties tu gūsi iekšējo mieru un labumu. Un ne tikai pati vien – labumu tu sniegsi arī citiem. Bet pretējā gadījumā, pieņemot “kreisos” nodomus, tu kļūsi uzbudināta, satraukta, bēdāties un kaitēsi sev garīgi. Ja pret visu apkārt notiekošo izturēsies ar labu nodomu, tad drīz vien manīsi, ka lieta patiesībā bija tieši tāda, kā tu to redzēji pēc tam, kad liki lietā labos nodomus. Izstāstīšu kādu atgadījumu, lai tev taptu skaidrs, ko var nodarīt viens vienīgs “kreisais” [nelabais] nodoms. Reiz pie manis kalībā ieradās kāds mūks un sacīja: “Starecs Harlampijs ir burvis. [Es pats redzēju, kā] viņš būrās.” – “Ko tu tādu runā, bezkaunīgās tavas acis! – es viņu sarāju. Un tev nav kauna kaut ko tādu melst!” – “Jā! Jā! – viņš uzstāja. – Es pats redzēju, kā kādu nakti Starecs blēja uz mēnesi: “M-m-me... M-m-me...” – un vienlaikus no lielas appītas pudeles krūmos lēja ārā kaut kādu šķidrumu!” Nu ko, izbrīvēju sev dienu un dodos uz Stareca Harlampija kalibu. “Nu, - jautāju, - kā tev klājas, tēvs Harlampij? Kā dzīvojas? Ar ko nodarbojies? Te viens tika redzējis, kā tu no lielas pudeles kaut ko lej ārā krūmos, un piedevām vēl blējot: “M-m-mē!”” – “Tajos brikšņos, - Harlampijs man rāda, - aug vairākas lilijas, tā nu es tās laistu. Dziedot “*Esi sveicināta, Nevainīgā Jaunava72!*”, es nedaudz aplaistīju vienu puķīti, pēc tam atkal dziedāju “*Priecājies, Nevainīgā Jaunava!*” – un nedaudz aplaistu nākamo ziediņu. Pēc tam atkal piepildīju pudeli un gāju atpakaļ pie ziediem, un atkal tos laistīju...” Redzējies kā! Bet kāds cits to visu redzēja un pieņēma, ka Starecs ir burvis!...

Cik gan labi nodomi ir dažiem lajiem! Bet citi – nelaimīgie – tā cieš no lietām, kas ne tikai vienkārši dabā nepastāv, bet ko nespētu izdomāt pat pats sātans! Reiz, kad pēc milzu sausuma sāka līt lietus, es sajutos tik pateicīgs Dievam, ka, sēžot kalībā, bez apstājas skandēju: “Mans Dievs, pateicos Tev miljoniem, miljardiem reižu!” Es nezināju, ka tieši tanī laikā pie logiem stāvēja kāds pasaulīgais cilvēks un visu to dzirdēja. Jau vēlāk, satiekot mani, viņš atzinās: “Tēvs, bet es kritu kārdinājumā. Es izdzirdu par visiem tiem “miljoniem” un “miljardiem” un nodomāju: “Redz kā! Kāds gan patiesībā ir tas tēvs Paīsijs!” Ko gan es viņam būtu skaidrojis? Es biju domājis [neskaitāmas] pateicības Dievam par sūtīto lietu, bet šis cilvēks nodomāja, ka es skaitu naudu. Bet, ja viņa vietā būtu bijis kāds cits, tas varēja ierasties naktī, lai mani aplaupītu! Es būtu dabūjis pēc pilnas programmas, bet viņš gala rezultātā nebūtu dabūjis itin neko.

Bet kādā citā reizē pie manis ieradās slima bērna tēvs. Es viņu ievadu manas kalibas baznīciņā, uzklauzīju viņa bēdas un, vēloties tam palīdzēt, teicu: “Lai tavs bērns izvesēļotos, tev arī pašam kaut kas ir jāizdara. Bet kas? Klanīšanās līdz zemei tu neveic, negavē, arī naudas žēlastības dāvanu pasniegšanai tev nav... Pamēģini pie Dieva vērsties lūk šādi: “Mans Dievs, man nav nekā tik cienīga, lai es varētu to upurēt par mana bērna veselību, bet es

pacientišos vismaz atmet smēķēšanu.” Šie vārdi nelaimīgo tēvu aizkustināja, un viņš apsolīja, ka rīkosies atbilstoši manam padomam. Kamēr es, laizdams viņu ārā pa kalibas vārtiem, noņemos ar slēdzeni, viņš no kabatas izvilka šķiltavas un cigaretes, un nolika tās dievnamā zem Pestītāja ikonas. Es to nepamanīju. Nākošais apmeklētājs bija kāds jauneklis, kurš man vēlējās kaut ko pastāstīt. Pēc sarunas, pat nepaguvis iziet ārā no kalibas, viņš izvilka cigareti un aizsmēķēja. “Te, puis, pīpēt nedrīkst, - es viņam saku. – Paej nostāk.” – “Bet tu baznīcā pīpēt vari?” – šis man atbild. Ieraudzījis baznīcā cigarešu paciņu un šķiltavas, šis mazais “sameistaroja” nodomu, ka es smēķēju! Un es arī nesāku pārliedzināt par pretējo, ļāvu tam doties prom ar visiem nodomiem. Nu labi, pat ja es tiešām pīpētu, vai tad es to darītu dievnamā? Redzat, kas ir nodoms?

- Geronda, bet kādu skādi dvēselei var nodarīt aizdomīgums, neuzticēšanās?

- Kāda veida aizdomīgums, tāda arī skāde. Bet **neuzticēšanās**⁷³ rada [garīgo] slimīgumu, organisma vispārējo novājināšanos.

- Kā šo ligu var izārstēt?

- Ar labiem nodomiem.

- Geronda, bet ja reiz cilvēks ieraudzīs, ka kaut kur ir pašāvis greizi, ka viņa aizdomas nav apstiprinājušās, vai tad tas viņam nepalīdzēs [apzināties savu kļūdu]?

- Ja viņš ir kļūdījies vienu reizi, tad tas vēl būtu pieņemams. Tomēr, kļūdoties divreiz, viņš sevi jau savaino. Ir nepieciešama uzmanība. Jo mēs ļoti smagi grēkojam pat tad, ja viss, kaut vai tūkstošā daļiņa no visa nenotiek tā, kā mēs to esam iedomājušies. Atceros, kad es dzīvoju kopdzīvošanas klosterī, vecs mūks, tēvs Dorotejs, Lielā gavēņa laikā cepa kabačus. Viens no brāļiem, ieraugot, kā Starecs uz pannas liek kabacišus, steidzās savos iespaidos padalīties ar mani: “Tu tikai paskaties! – viņš teica. – Tēvs Dorotejs cep zivis! Lūk tik grūnīgas!” – “Nu nē, atbildu, - nevar būt, ka Starecs Dorotejs Lielajā gavēnī ceptu zivis!” – “Var, var! – šis uzstāja. – Es pats savām acīm redzēju! Lūk tādas milzenes!” Bet Starecs Dorotejs Svētajā Kalnā bija ieradies vēl būdams piecpadsmitgadīgs zēns, un brāļiem bija pašu mātes vietā. Redzot, ka kādam mūkam sāk klibot veselība, viņš tam teica: “Nāc nu, dārgais, šurpu, es gribu tev pavēstīt vienu noslēpumu, ” – un deva slimniekam tahīnu⁹ kopā ar piestā grūstiem riekstiem vai ar kaut ko citu. Bet par vecajiem mūkiem viņš rūpējās īpašā veidā. Nu tad kā? Dodos es pie tēva Doroteja un redzu, ka viņš klostera slimnīcai cep kabacišus!

- Geronda, bet ko lai dara, ja aizdomu nodoms par kādu tomēr izrādās paties?

- Ja nu reiz šāds nodoms izrādīsies paties, vai tad tiešām tas nozīmē, ka līdzīgi nodomi izrādīsies patiesi vienmēr? Un bez tam, kā tu vari zināt: varbūt, ka Dievs ir pieļāvis, lai šāds nodoms apstiprinās tikai tāpēc, lai cilvēks, kuru tu turēji aizdomās, nokārtotu eksāmenu pazemībā?

Protams, arī mums pašiem ir jābūt piesardzīgiem. Mēs nedrīkstam cilvēkiem dot iemeslu izdarīt kļūdainus secinājumus. Piemēram, ja cilvēkam par tevi ir radies “kreisais” [nelabs] nodoms, tad tam par iemeslu var būt gan viņa paša nelabvēlīgā attieksme, gan arī tas, ka tu pats esi devis iemeslu par sevi tā domāt. Bet, ja cilvēks par tevi domā sliktu, neskatoties uz to, ka tu esi uzmanīgs, tad slavē Dievu un palūdzies par viņu.

Tērzēšana ar nodomiem

- Geronda, kad man rodas lepnības nodoms, mani tas nomoka.

- Tu ko, šo nodomu glabā sevī?

- Jā.

- Kāpēc tu to turi? Aizver tā priekšā ciet durvis. Turot sevī šādu nodomu, tu sev skādē. Nodoms, gluži kā tāds zaglis, ierodas pie tevis – tu tam paver durvis, ievēd mājās, uzsāc ar to sarunu, bet pēc tam tas tevi apzog. Vai tad ar zagli var ielaisties sarunās? Ar viņu ne tikai jāvairās sarunāties, bet arī cieši jānoslēdz durvis, lai tas netiktu iekšā. Labi, ja tu ar nodomu

pat nesarunājies – tik un tā, kāpēc tu tam ļauj ienākt? Minēšu tev kādu piemēru. Pieņemsim, tevī rodas nodoms par to, ka tu vari kļūt par igumeni. Es nesaku, ka tev ir patiesi šāds nodoms, vienkārši izmantoju to kā piemēru. Nu tad lūk, tevī ir radies šāds nodoms. Labi. Tikko tas uzrodas, saki sev šādi: “A-a! Brīnišķīgi! Tu gribi kļūt par igumeni? Tad lūk: no sākuma kļūsti igumene pati sev.” Tā pateikusi, tu uzreiz [ar sātanu] izbeidz visas sarunas. Vai tad tiešām kopā ar sātanu kulsi tukšus salmus? Paskaties, jo kad sātans ieradās kārdināt Kristu, Viņš tam teica: “Atkāpies no Manis” (Lk 4,8). Ja reiz Kristus sātanam tika teicis: “Taisies ka tieci...”, tad kāpēc mums ar to būtu jāielaižas kaut kādās sarunās?

- Geronda, bet ja es ielaižos sarunās ar “kreiso” nodomu, lai saprastu, no kurienes tas – tas ir slikti?

Slikti ir tas, ka tu sarunās ielaidies nevis ar nodomu, kā tev tas šķiet pašai, bet gan ar tangalašku. Runājot ar viņu, tu patīkami pavadi laiku, tomēr pēc tam mokies. Ar šādiem [“kreisajiem”] nodomiem sarunās neielaidies vispār. Ķer [ienaidnieka] granātu, kamēr tā vēl lido, un [uzreiz] met [atpakaļ] ienaidniekam – lai tas ietu bojā. Ir tādas granātas, kas uzreiz nesprāgst, bet sprāgst pēc divām, trijām minūtēm. “Kreisis” nodoms līdzinās tām: ja tu to padzīsi uzreiz, viņš tev neko ļaunu nenodarīs. Bet reizēm, zaudējot piesardzību, pametot novārtā Jēzus lūgšanas, tu nespēj vairs aizsargāties. Sātans, atrazdamies ārpusē, nosūta tev “telegrammu”. Saņemot šo “telegrammu”, tu to lasi un pārlasi, tici rakstītajam, un pēc tam noliec to arhīvā. Lūk tieši šīs “lietas” tangalaška tiesas dienā atvērs, lai celtu tev apsūdzības.

Geronda, bet kad “kreisā” nodoma rašanās ir krišana?

Lūk, rodas nodoms, un tu to nekavējoties aizdzen prom. Tā nav krišana. Bet lūk tas uzrodas, un tu ar to ielaidies sarunā. Tā ir krišana. [Bet var būt arī šādi:] lūk tas uzrodas, tu to pieņem uz pavisam īsu brītiņu, bet pēc tam aizdzen. Tā ir puse no kritiena, jo arī šajā gadījumā tu esi sevi savainojusi: sātans taču tavu prātu ir apgānījis. Tas ir, pēdējā gadījumā tas būtu tas pats, ja tu atnākušajam sātanam pateiktu: “Labdien, kā klājas? Labi? Sēdies, es tevi pacienāšu. Ko?! Tu esi sātans? Nu tad ej prom!” Bet ja jau tu redzēji, ka tas ir sātans, kāpēc tu to laidī iekšā? Bet tagad tu to esi “pacienājusi”, un tieši tāpēc viņš uzradīsies atkal.

Piekrišana nodomam

Geronda, kāpēc klosterī man uzmācas dažādi slikti nodomi, bet tanī pat laika laicīgajā pasaulē ar mani nekas tamlīdzīgs nenotika? Sanāk, ka es pati to pieļauju?

Nu, nē, muļķīt! Lai jau tie nāk un iet. Vai tad lidmašīnas, kas lido pāri klosterim un iztraucē valdošo klusumu, tev atļauju prasa? Tāpat ir ar šiem nodomiem. Nekrīti izmisumā. Šos nodomus tev uzsūta sātans. Tie ir kā gājputni, kuri planējot kaut kur augstu debesīs, izskatās ļoti skaisti – un tu, muti pavērusi, tos apbrīno. Bet kad šie putni nolaižas, novij tavā mājā līgzdu un izperē putnēnus, šie putnēni tev pieķēza visu māju.

Tad kamdēļ, Geronda, man šādas domas rodas?

Tas ir sātana darbs. Bet arī tevī pašā ir kādas duļķainas nogulsnes. Attīrīšanās vēl nav notikusi. Tomēr, ja tu šos nodomus nepieņem, tad nenes arī nekādu atbildību. Liec mierā suņus – lai jau rej. Un nemet uz tiem daudz akmeņu. Jo kamēr tu tiem metīsi ar akmeņiem, tie turpinās riet. Un tad no daudzajiem akmeņiem [dēmoni] uzbūvēs sev “klosteri” vai namu – kuram pietiks celtniecības materiālu... Un tad jau tev būs grūti nopostīt to, ko viņi būs uzcēluši.

Geronda, bet kad rodas savienošana ar nodomiem?

• Kad tu tos sūkā kā tādu karamelīti. Pacenties negūt baudījumu no šo nodomu garšas, kas no ārpusēs ir pārklāti ar cukura glazūru, bet iekšā pilni indīga rūgtuma citādi galu galā tu nonāksi izmisumā. Nav jāuztraucas par to, ka slikti nodomi vienkārši iziet cauri cilvēkam. Tikai eņģeļi un cilvēki, kuri ir sasnieguši pilnību, netiek šaustīti ar sliktajiem nodomiem. Jāuztraucas tad, kad cilvēks daļu no savas sirds noblietē, izlīdzina un sāk

nodrošināt [ienaidnieka Vilku Gaisa Spēku] “vilklidmašīnu”⁷⁸ – tas ir, dēmonu – nosēšanos. Ja nu pēkšņi kaut kas tāds notiek, ir nepieciešama tūlītēja grēksūdze, jāuzar Vilku Nosēšanās ceļš un tur jāiestāda augļu koku dārzs, lai sirds atkal pārvērstos par paradīzes dārzu.

Otrā daļa. Par taisnīgumu un netaisnīgumu

“Ak, ja vien visas pasaules cilvēki pret mani būtu netaisni! Saku no visas sirds: pašu saldāko prieku es izjutu netaisnībā”

Pirmā nodaļa. Par to, kā pieņemt netaisnību

Attiecībā uz netaisnību sevi ir jānoskaņo pareizi

- Geronda, kad pret mani izturas netaisnīgi, mana sirds apcietinās.
- Lai tā nenotiktos, nekad nedomā ne par to, ka pie vainas ir tas, kurš ar tevi izrīkojas netaisni, ne par to, cik liela ir viņa vaina, bet labāk padomā par to, cik liela ir tavas pašas vaina. Skaties: kad cilvēki strīdas, katrs no tiem apgalvo, ka taisnība ir tieši viņam. Tāpēc cilvēku starpā nemitīgi valda domstarpības. Piemēram, policijā ierodas divi, un viens uz otru norādīdami, pārtraukdami viens otru, apgalvo: “Viņš mani piekāva!” Tomēr neviens no viņiem nerunā par to, cik daudz otrais ir saņēmis no viņa paša! Kur nu, – viens otru iesūdz tiesā.

Ja mēs domātu par to, ka pašu lielāko netaisnību pacēla uz Sevi Kristus, tad mēs netaisnību pieņemtu ar lielu prieku. Būdams Dievs, Viņš lielas mīlestības vadīts nokāpa uz zemi un uz deviņiem mēnešiem Sevi ieslodzīja Vissvētākās Dievadzemdētājas vēderā. Pēc tam trīsdesmit gadus Viņš dzīvoja nevienam nezināms, no piecpadsmit līdz trīsdesmit gadu vecumam strādāja ebrejiem par galdnieku. Bet vai zināt, kādi tolaik bija darbarīki? Tolaik izmantoja koka zāģus ar tajos ievietotiem koka zobiem. Viņam iedeva visādus dēļus un teica: “Uztaisi to, uztaisi šito...” Bet kā bija šos dēļus noēvelēt? Pamēģini tādus noēvelēt ar tiem neveiklajiem dzelzs gabaliņiem, kas tajos laikos tika izmantoti kā ēveles! Vai zini, cik tas bija smags darbs? Un pēc visa tā – ciešanas trīs gadu garumā. Lai sludinātu, Viņš krustu šķērsu visu [viņu zemi] pārstaigāja basām kājām. Viņš dziedināja slimos, ar svaidāmo aklos padarīja redzīgus, bet tie no Viņa nemitīgi pieprasīja zīmes, brīnumus. No dēmonu apsēstajiem viņš dzina ārā nešķīstos garus, bet nepateicīgie cilvēki Viņu Pašu saukāja par apsēstu. Par Viņu bija tik daudz pravietojumu un pareģojumu, Viņš veica tik daudz brīnumus, bet, neskatoties uz visu to, beigu beigās Viņš tika nodots apsmiešanai un piesprieda Krusta Nāve.

Tāpēc tie, kuri cieš netaisnības – Dievam ir paši mīļākie bērni. Jo ciešot netaisnības, šie cilvēki savās sirdīs nes netaisnības izcietušo Kristu. Izsūtījumā vai cietumā viņi priecājas tā, it kā būtu nonākuši Paradīzē, jo Paradīze ir tur, kur ir Kristus.

- Geronda, vai var gadīties tā, ka cilvēkam viņa nasta var nebūt pa spēkam?
- Dievs nepieļauj, ka nestas pārsniegtu spēkus. Neapdomīgi cilvēki citu pleciem uzkrauj pārāk lielu smagumu. Bieži vien Žēlsirdīgais Dievs pieļauj ka labie ļaudis, lai iekrātu atlīdzību debesīs nonāk ļaunās rokās.
- Geronda, bet vai starp neapmierinātību un nepatecību ir kādas saistība?
- Jā. Var gadīties arī tā: citi [cilvēkam aizrādot] rūpējas par tā labumu, bet viņš pats to nesaprot, jūtas nepatiesi apvainots un izrāda neapmierinātību. Ja šāds cilvēks neseko sev, viņš

pilnā nopietnībā var uzskatīt, ka ar viņu apietas netaisni pat tad, kad viņš pieļauj kādu kļūdu un viņam tiek lūgts būt uzmanīgākam. Šādi viņš var nonākt pat līdz bezkaunībai. Piemēram, mūķene apmiglojot olīvkokus, šķidrumam pielej klāt pārāk daudz ķīmikāliju un inžū, un apdedzina kociņam lapas. Viņai aizrāda, bet tā vietā, lai viņa apzinātos savu kļūdu un pateiktu: “Piedodiet un svētījiet”, sajūtas nepatiesi apvainota un raud. “Viņi ar mani apietas netaisnīgi, - domā mūķene. – Ja koka lapas būtu noēduši siseņi, viņi itin neko neteiktu! Bet tagad, kad tās apskādēju es, viņi sacēla milzu brēku! Ak, mans Kristu, tikai Tu mani saproti.” Un izplūst asarās! Šāda mūķene var pat izjust prieku, domādama par atlīdzību, kādu saņems par pārciesto “netaisnību”, un par to pateicas Kristum! Šāds stāvoklis ir lieli maldi.

Prieks no netaisnības

- Geronda, vai ir šķīsts tas prieks, ko es sajūtu brīdī, kad tieku nosodīta par kaut kādu manu vainu?

- Skaties, nekurnot, bet ar prieku un sakot: “Slava Tev, Dievs, tā man arī vajag!” – saņemot brāzienu par pieļautajām kļūdām, tev būs vien puse no prieka. Bet ja tevi sarāj nepamatoti, tad, kad tu neesi vainīga, un tu pieņem rājienu ar labu nodomu, tavs prieks būs pilnīgs. Es tevi nemudinu uz to, lai tu pati uzprasītos uz netaisnībām, jo šādā gadījumā tangalakša tevi nogrūdis lepnībā, bet gan aicinu, lai tu netaisnību pieņemtu tad, kad tā atnāk pati no sevis, un būtu par to priecīga.

Attieksmē pret netaisnībām ir četras stadijas. Piemēram, kāds tevi netaisnīgi sit. Ja tu esi uz pirmās stadijas, tad tu sit pretī. Ja esi sasniedzis otro, tad jūti sevī lielu satraukumu, bet tu savaldies un nesaki neko. Būdams trešajā stadijā tu jau vairs nejūti satraukumu, bet ceturtajā sajūti lielu prieku, un tava dvēsele līksmo. Ja cilvēks par kaut ko tiek nepatiesi apvainots, tad, pierādot, ka šie apvainojumi ir nepamatoti, viņš sevi reabilitē un jūtas gandarīts. Šādā gadījumā viņš izjūt pasaulīgu prieku. Bet netaisnību uztverot garīgi, ar labu nodomu un nerūpējoties par to, kā pierādīt savu nevainību, viņš sajūt garīgo prieku. Tas ir, šajā gadījumā viņam ir Dievišķais mierinājums, un Dieva slavināšana kļūst par viņa pamatstāvokli. Vai zināt, kādu prieku izjūt cilvēka dvēsele, ja to nepatiesi abižo, bet viņš netaisnojas, necenšas panākt, lai viņam tiktu pateikts “malacis” vai “piedod”? Un tas prieks, kas šādu dvēseli pārņem tagad, kad tiek paciesta netaisnība, ir lielāks par to prieku, kādu dvēsele izjustu gadījumā, ja tai būtu izdevies sevi attaisnot. Tie, kuri sasniedz šādu stāvokli, savam pāri darītājam vēlas pateikties gan par to prieku, ko viņš tiem ir sagādājis šajā laicīgajā dzīvē, gan arī par to prieku, ko viņš tiem ir nodrošinājis mūžībā. Tik ļoti garīgais atšķiras no laicīgā!

Garīgajā dzīvē ir cita mērvienību sistēma. Ja tu netaisnību pieņem [bez kurnēšanas] un savu tuvāko attaisno, tad savā sirdī tu pieņem daudzkārtīgi apmeloto Kristu. Tad Kristus atbilstoši [pastāvošajam] garīgajam likumam “pagarina” tavas sirds “nomas termiņu”. Viņš paliek tevī un piepilda tevi ar mieru un prieku. Ak, manas dūjiņas, pamēģiniet arī jūs pašas piedzīvot šo prieku! Iemācieties priecāties nevis ar pasaulīgo prieku, bet gan ar garīgo. Kad jūs to būsiat apguvušas, jums Pasha būs katru dienu.

Nav lielāka prieka par to, ko izjūti tad, kad tpieņem netaisnību. Ak, ja vien visi cilvēki pret mani būtu netaisni! Saku no visas sirds: pašu saldāko prieku es izjutu netaisnībā. Vai zināt, kā es priecājos, kad kāds mani apsaukā par pievilto? “Slava Tev, Dievs, - es saku, - jo par šiem vārdiem tiks atlīdzināts. Bet ja mani dēvē par svēto, tad es kļūšu par parādnieku.” Uz pasaules nav nekā saldāka par [tevis pieņemto] netaisnību!

Kādā rītā kāds ***pieklauvēja pie manas celles vārītiem***⁸⁵. Apmeklētāju pieņemšanai bija vēl par agru. Es palūkojos ārā pa logu un ieraudzīju jaunekli ar apgarotu seju. Es sapratu, ja reiz viņu tā “nodod” Dieva Žēlastība, tātad viņš pats ir pieredzējis kaut ko garīgu. Un tādēļ, lai arī man bija neatliekami darbi, es tos noliku malā, atvēru durvis, iведу viņu cellē,

pasniedzu ūdeni, un, redzēdams, ka viņā slēpjas kaut kas garīgs, piesardzīgi sāku aptaujāties par viņa dzīvi. “Par ko tu, brašuli, strādā?” – es viņam pajautāju. “Kāds nu tur, tēvs, darbs, - viņš atbildēja. – Es taču esmu uzaudzis cietumā. Pašlaik man ir divdesmit seši gadi, un lielāko daļu savas dzīves esmu pavadījis tur.” – “Ko gan tu tādu pastrādāji, ka nonāci cietumā?” – es pajautāju. Viņš man izkratīja savu sirdi. “Kopš bērnu dienām, - viņš iesāka savu vēstījumu, - man bija ļoti sāpīgi redzēt nelaimīgus cilvēkus. Es varēju uzskaitīt visus, kuri cieta un dzīvoja trūkumā, - un ne tikai mūsu draudzē, bet arī citās. Mūsu draudzes garīdznieks un draudzes vecākais visu laiku vāca un vāca naudu, tērējot to dažādu ēku, telpu būvniecībai, dievnama labiekārtošanai un tamlīdzīgām lietām, bet nabadzīgās, trūkcietēju ģimenes bija pamestas novārtā. Es neņemos spriest, vai tiešām visas šīs būves bija nepieciešamas, es vienkārši saku, ka redzēju daudzus dzīves apdalītos. Un tad es sāku slepus ņemt saziēdoto naudu. Es neņemu visu, bet tik, cik bija vajadzīgs. No nozagtās naudas pirkto produktus, dažādas [vajadzīgas] lietas un liku tās pie nabadzīgo ļaužu namdurvīm. Uzreiz pēc tam, nevēloties, lai aizdomās par zādzības izdarīšanu tiktu saķerts nevainīgs cilvēks, es ierados policijā un teicu: “Es baznīcā nozagu naudu un iztērēju.” Un neko vairāk. Mani sita, saukāja par “pašpuiku” un “zagli”, bet es klusēju. Pēc tam iemeta cietumā. Tā tas turpinājās vairākus gadus. Mūsu pilsētā dzīvo trīsdesmit tūkstoši cilvēku, viņi visi bija par mani dzirdējuši un saukāja vienīgi par “pašpuiku” un “zagli”. Bet es klusēju un baudīju prieku. Reiz es cietumā nosēdēju veselus trīs gadus. Reizēm mani cietumā iesēdināja tikai uz aizdomu pamata, lai gan zadzis es nebiju, un kad tika aizturēts īstenais noziedznieks, mani laida vaļā. Bet, ja netika atrasts īstenais nozieguma, ko es nebiju paveicis, vaininieks, es cietumā pavadīju visu par zādzību piespriesto termiņu. Tāpēc, mans tēvs, es arī tev teicu, ka savas dzīves lielāko daļu esmu pavadījis cietumos.”

Uzmanīgi noklausoties viņa stāstījumu, es teicu: “Lūk ko, puis. Lai arī viss tas, ko tu man te stāstīji, pirmajā mirklī šķiet labs esam, bet patiesībā tur nekā laba nav. Vairāk tā nedari. Es tev kaut ko ieteikšu. Paklausīsi manam padomam?” – “Paklausīšu, tēvs,” – viņš atbildēja. “No tavas dzimtās pilsētas tev ir jāaizbrauc, - es teicu. – Doties turp, kur tevi nepazīst, - uz tādu un tādu pilsētu. Es parūpēšos, lai tu tur satiktos ar labiem cilvēkiem. Sāc strādāt un iespēju robežās palīdzi nabadzīgajiem, daloties ar viņiem pēdējā maizes riecienā, jo tam ir lielāks svars [nekā tam, ko esi darījis līdz šim]. Bet ja cilvēkam pat nav nekā, ko varētu iedot ubagam, un dēļ tā viņam sāp sirds, tad viņš šim ubagam pasniedz augstākās kārtas žēlastības dāvanu. Viņš tam dod savas sirds asiņu žēlastības dāvanu. Jo, ja cilvēks žēlastības dāvanu dod no tā, kas viņam ir, viņš vienlaicīgi jūt prieku, bet ja viņam nav ko iedot, viņš sirdī sajūt sāpes.” Mani uzklusījis, jauneklis apsolīja, ka manam padomam paklausīs un līksmā garastāvoklī devās prom.

Bija pagājuši septiņi mēneši. Kādu dienu man no Koridallas cietuma pienāca vēstule. Atvēru aploksni, izlasīju sekojošo: “Mans tēvs, protams, ka tu būsi pārsteigts, ka pēc tik daudziem no tevis saņemtajiem padomiem un tev dotajiem solījumiem, es tev rakstu atkal no cietuma. Bet zini, ka šoreiz es izciešu sodu, ko biju jau izcietis iepriekš. Tiesu sistēmā ieviesās kaut kāda kļūda. Slava Dievam, ka cilvēku vidū nevalda taisnība: jo, ja tāda būtu, tad attiecībā uz garīgajiem cilvēkiem tā būtu netaisnība, jo viņi debesīs zaudētu atlīdzību”. Izlasījis pēdējos teikumus, mani pārsteidza šis jaunais cilvēks, kurš tik uzcītīgi ķērās klāt garīgajai dzīvei un tik dziļi izprata pašu fundamentālāko dzīves patiesību. Zaglis Kristus dēļ! Viņā mīta Kristus. Viņš nevarēja noturēties no tā prieka, kas to pārpildīja. Viņš izjuta dievišķo neaprātību, svētību līksmību!

- Vai šis prieks radās no tā, ka cilvēki viņu apkaunoja?

- Šis prieks radās no tā, ka viņš pacieta netaisnību. Viņš bija laicīgs cilvēks - nebija lasījis ne Svēto Dzīves gājumus, ne Svēto tēvu darbus, bet neskatoties uz to, ka viņu nepamatoti sita, spundēja cietumos, neskatoties uz to, ka pilsētā viņš tika uzskatīts par pašpuiku, nelieti un zagli, neskatoties uz to, ka viņu kaunināja un pazemoja – neskatoties uz

visu to, viņš netaisnojās un pret visu izturējās tik garīgi! Jauns cilvēks – bet rūpējās ne jau par to, kā varētu atgūt savu reputāciju, bet gan par to, kā palīdzēt citiem. Bieži vien lielie, īstie zagļi cietumā nenonāk ne reizi, bet šis nelaimīgais par vienu un to pašu zādzību nosēdēja divas reizes. Bet, cik reizes viņš cietuma nonāca nepamatoti – līdz kamēr netika atrasts īstais noziedznieks! Tomēr tādu prieku, kādu izjuta viņš, netika izjutuši pat visi kopā ņemtie pilsētas iedzīvotāji. Viņu trīsdesmit tūkstoši prieku nepārsvērtu to vienu prieku, kāds mita viņā.

Tāpēc es arī saku, ka garīgam cilvēkam ciešanu nav. Kad cilvēkā vairojas mīlestība, un viņa sirdi aizdedzina dievišķās rūpes, tad ciešanas tur rast vietu vairs nespēj. Šādam cilvēkam ļaudis nodara sāpes un ciešanas, tomēr visu to uzveic viņa milzu mīlestība uz Kristu.

Netaisnības pieņemšana – peļņu nesoša lieta

- Geronda, gadās, ka kāda no māsām mani nepatiesi aprunā, bet es to nespēju paciest [kā tas pienāktos] un attiecībās ar viņu kļūstu vēsāka.

- Nedaudz pagaidi! Ko mums māca Baznīca? Kā ir jārikojas šādās situācijās? Un kurā gadījumā tu pati gūsti lielāku labumu? Labi, pieņemsim, ka lieta patiešām ir tāda, kā tu izstāstīji, tas ir, tu neesi vainīga. Un ko: ja pret tevi ir izturējušies netaisnīgi, tu gūsti peļņu. Bet tā māsa, kura, vēlēdamās sevi attaisnot, tevi nepatiesi aprunāja, vēlāk sajutīs sirdsapziņas pārmetumus, nožēlos grēkus un pret tevi izturēsies ar vēl lielāku mīlestību. Tādējādi, no tā, ka ar tevi apgājās netaisni, rodas nevis viens labums, bet uzreiz divi vai pat trīs. Tādā veidā tev paveras labvēlīga iespēja kļūt bagātai un no klaiņojošas čigānietes pārtapt par cienījamu dāmu. Kāpēc tu vēlies turpināt piekopt čigānu dzīvesveidu [būt diedelniece], ja Dievs tev ir devis iespēju kļūt bagātai un savā bagātībā dalīties ar citiem?

- Bet mans nodoms uzstāj, lai es māsai pajautāju, kā viņa manu rīcību izskaidroja un kādēļ mani nepatiesi apvainoja...

- Nu protams, vai tad tangalaška var paciest, redzot, ka tev ir kaut kādi [garīgie] uzkrājumi? Viņš tevi spiež taisnoties, lai šādā veidā tu no sevis izdzītu ārā Kristu.

- Geronda, bet es tomēr gribētu, lai kaut retu reizi man tiktu piedotas manas pieļautās kļūdas.

- Vēlies, lai tevi attaisnotu? Labi, pieņemsim, ka tevi attaisno. Tu no tā gūsti garīgo peļņu vai arī garīgo zaudējumu?

- Ciešu zaudējumu.

- Bet ja tev būtu veikals, ko tad tu vēlētos – gūt peļņu vai ciest zaudējumus?

- Gūt peļņu.

- Nu tad tā: ja mēs negribam ciest zaudējumus materiālajās, tukšās rosības pilnajās lietās, tad kā mums ir jācenšas, lai neciestu zaudējumus garīgajā jomā! Pasaulīgie cilvēki dzenas pēc materiālajiem labumiem un nelaiž tos garām – vai tad būs pareizi, ja garīgie ļaudis novērsīsies no garīgās peļņas? Labi, ar lajiem to vēl varētu saprast: izšķiežot savu naudu, tie izposta vien savu materiālo stāvokli, bet mēs, ja nepaciešam pret mums vērstās netaisnības, palaižam vējā savu garīgo, debesu bagātību. Visu šo bagātību mēs iztērējam šeit – uz zemes. Tad kāpēc mums debešķīgais ir jāmaina pret pasaulīgo? Un bez tam, nelaimīgie laicīgie ļaudis dzīvo garīgajā neziņā, lai gan tanī pašā laikā mums ir zināma [mūsu dzīves garīgā] jēga. Mēs kļuvām par mūkiem tādēļ, lai tiektos pēc debešķīgā, bet sanāk, ka, uzsākot virzību uz vienu mērķi, mēs kustamies pretim citam. Ja tiek ievainots, piekauts vai vienkārši nepamatoti padzīts lajs, tas viņu sarūgtina. Bet mums [mūkiem] uz to visu ir jātiecas, mums tas viss ir jāpacieš dēļ mīlestības uz Kristu. Mums ir jātiecas uz to, lai pieņemtu negodu, nicinājumu, apvainojumus – jo tie visi nes mūsu dvēselei peļņu. Ģimenes cilvēks tiecas sevi attaisnot, jo viņam ir sadzīves rūpes. Jo viņam taču ir jādomā par to, kā izdzīvot pašam un arī viņa nelaimīgajiem bērniem, ja viņš, teiksim, pazaudēs reputāciju vai bankrotēs. Tāpēc

laicīgajiem cilvēkiem ir vainu mīkstinoši apstākļi, bet mums šādu apstākļu nav.

Kad ar mums izrīkojas netaisni, tad, pieņemot šo netaisnību, mēs, būtībā, pieņemam labdarību. Piemēram, mani apmeloja un netaisni ieslodzīja cietumā. Un kas? Pirmkārt, tā kā es neko neesmu noziedzies, mana sirdsapziņa ir mierīga. Un, otrkārt, atlīdzība mani gaida debesīs. Vai var man parādīt lielāku labdarību? Es nekurnu, bet slavēju Dievu: “Kā lai es Tev, mans Dievs, pateicos par to, ka es neesmu paveicis šo noziegumu? Jo, ja es to patiesi būtu arī izdarījis, tad nespētu izturēt sirdsapziņas pārmetumus.” Tiem, kuri šādi domā, cietums pārvēršas par Paradīzi. Vai arī vēl kāds cits piemērs: kāds man ir netaisni iesitis. “Slava Tev, Kungs! – es saku. – Varbūt, ka šādā veidā es izpirkšu kādu no maniem grēkiem, jo reiz arī es uz savu tuvāko pacēlu roku.” Vai arī mani ir netaisni sabāruši un es izsaku pateicību: “Slava Tev, Kungs! Es to pieņemu Tavas mīlestības dēļ, jo manis dēļ Tu esi izcietis *apmelojumus un apvainojumus*⁹¹.”

Ieguldījums debesu dārgumu krātuvē

- Geronda, es bēdājos par to, ka citiem par mani nerodas labs priekšstats.

- Cik labi, ka tu man to pateici! Sākot no šodienas es lūgšos par to, lai citiem par tevi nekad neveidotos labs viedoklis, jo citu labais viedoklis, mans bērns, tev nenāk par labu. Dievs par mums gādā, pieļauj, ka cilvēki pret mums izturas netaisnīgi, apvaino mūs tādēļ, lai mēs caur to izpērkam kaut kādus pašu grēkus vai arī atliekam nākamajai dzīvei kaut kādu [garīgo] kapitālu. Bet es nevaru saprast, kādu garīgo dzīvi vēlaties jūs? Jūs vēl neesat sapratušas, kur slēpjas jūsu garīgais izdevīgums, jūs vēlaties visu savu [garīgo] kapitālu iztērēt jau šeit – bet Debesīm nepietaupāt itin neko. Kāpēc tu visu izproti šādi? Kādas tu lasi grāmatas? “Evergetinosu”⁹¹ esi lasījusi? Vai tad tur nav rakstīts, kā tev ir jārīkojas? Bet Evaņģēliju lasi? Pielūko – lai lasītu katru dienu.

- Geronda, bet es, darot kaut kādu labu darbu, sarūgtinos, ja citi pret to neizturas atzinīgi.

- Paklau, bet kādu atzinību tu vēlies saņemt: Kristus vai cilvēku? Vai tad tu no kaut kā vari gūt lielāku labumu, kā Kristus atzinību? Un kāds labums ir no tā, ka cilvēki tev pievērsīs uzmanību? Ja to labo, ku tu būsi paveikusi, cilvēki sāks atzīt jau tagad, tad vēlāk, mūžīgajā dzīvē, tu dzirdēsi: “Savu labumu esi dabūjis...” (Lk 16, 25). Mums ir jāpriecājas par to, ka citi mūsu darbus neatzīst un atstāj mūs bez [cilvēciskās] atlīdzības, jo Dievs šos [cilvēku nenovērtētos] darbus ņems vērā un par tiem atlīdzinās mūžībā. Tā kā pastāv dievišķā atlīdzība, centīsimies Dieva “krājkasē” veikt kaut vai pašu mazāko ieguldījumu. Pret sevi vērsto netaisnību ir jāpieņem kā milzu svētība, jo pateicoties netaisnībai debesu svētības vienībās uz mūsu [garīgo bankas] kontu tiek pārskaitīta noteikta summa.

- Geronda, bet ja cilvēks uz viņu vērstās netaisnības pieņem [labvēlīgi], bet ne jau tāpēc, ka domātu par nākamo Tiesu, bet vienkārši uzskatot, ka tā ir labāk, vai šādā gadījumā viņš rīkojas pareizi?

- Vai doma par to, ka tā ir labāk, galu galā viņu neuzvedinās uz domām par tuvojošos Tiesu? Tikai viņam ir jāpiesargās, ka šādi rīkojas tādēļ, lai būtu “vienkārši labs cilvēks”, jo šādi rīkojas eiropieši. Ir jādomā par to, ka tu – esi Dieva tēls un tev it visā ir jālīdzinās tavam Radītājam. Ja cilvēku pamudina rīkoties tieši šī doma, tad viņš dodas pareizā virzienā. Pretējā gadījumā pastāv briesmas, ka cilvēks pieņems eiropiešu humānismu⁹².

Svētā izlikšanās

- Geronda, cik daudz vientuļnieku mīt Svētajā Kalnā⁹³?

- - Nezinu. Runā, ka septiņi. Pēdējos gados ir kļuvis ļoti grūti svētcīņai atrast kādu klusu vietu. Tāpēc, kamēr vien uz Svētā Kalna pastāvēja savrupmītošie klosteri⁹³, daži no

tēviem spēja atrast citādu svētcīņas veidu. Piemēram, sākotnēji svētcīņai nododoties kaut kur citur, viņi kaut kādā mirklī teica: “Nē, kaut kā man šeit sirdij nav tīkami. Došos labāk pastrādāt uz kādu savrupmītošo klosteri un iekrāšu naudiņu.” Apkārtējie ticēja, ka tas tā tiešām arī ir. Svētcīnītājs pārcēlās uz savrupi mītošo klosteri, tur pastrādāja kādus trīs–četrus mēnešus un pēc tam pieprasīja, lai viņa atlīdzība tiktu palielināta. Bet kad šis palielinājums viņam tika atteikts, viņš sacīja: “Nu nē. Šādi strādāt man nav izdevīgi. Es aizeju.” Viņš ņēma līdz nedaudz sausiņu, devās prom no klostera, paslēpās kaut kādā alā un nodevās varoņdarbu veikšanai. Bet klosterī palikušajiem radās iespaids, ka šis tēvs darbu ir atradis kaut kur citur. Kad klostera iemītniekiem jautāja: “Nu, kā, vai pie jums tēvs tāds un tāds bija atnācis?”, tie atbildēja: “Jā. Bija, bet cik viņš ir cimperlīgs! Bija atnācis, lai iekrātu naudu. Pieprasīja atlīdzības paaugstināšanu! Jūs tikai paskatieties: mūks, bet prasa palielināt atlīdzību! Kas tas par mūku?” Bet svētcīnītājs šādā veidā guva divkāršu labumu – gan no savas svētcīņas, gan no apvainojumiem. Un arī no zagļiem: jo zagļi, izdzirdējuši, ka viņam turās nauda, devās pie viņa uz alu, sita to, bet tā arī neko neatrada.

- Geronda, bet ja māsa slēpj sevi, kā es varu sekot viņas tikumiem?

- Domā, ka viņa ir pavisam mulķe, lai neslēptu sevi? Svētie lielos varoņdarbus neveic tādēļ, lai gūtu tikumus, bet lai tos slēptu. Vai zināt, ko darīja Kristus dēļ vientiesīgie? Sākumā viņi bēga no šīs pasaules liekulības un ienāca evaņģēliskās patiesības jomā. Bet arī ar to bija par maz, un viņi gāja vēl tālāk – uz svēto liekulību Kristus mīlestības dēļ. Un pēc tā viņiem jau kļuva vienaldzīgs gan tas, kas ar tiem tika darīts, gan tas, ko par viņiem runāja. Bet lai varētu kaut ko tādu sasniegt, ir nepieciešama liela pazemība. Tik palūkojieties: ja pasaulīgam cilvēkam kaut ko nepatīkamu pasaka, tas apvainojas; ja viņu par kaut ko nepaslavē, viņš noskumst, bet Kristus dēļ vientiesīgie priecājās par to, ka cilvēkiem par viņiem bija sabojāts nodoms.

Agrākajos laikos bija mūki, kuri, vēloties slēpt savu tikumību un sabojāt citu labo nodomu par sevi, izlikās pat par dēmonu apsēstiem. Kad es dzīvoju Filoteja klosterī (1956-1958), kad tas vēl bija savrupmītošs klosteris, satiku tur kādu mūku, kurš pirms tam svētcīnai bija nodevies Viglas tuksnesī⁹⁵. Sapratis, ka turienes tēvi nojauš par viņa askētiskajiem varoņdarbiem un garīgajiem panākumiem, viņš no sava biktstēva paņēma svētību un no turienes aizgāja. “Un vēl kas!” – noteica aizejot, “man šie sapeļējušie sausiņi ir jau līdz kaklam. Došos uz kādu savrupesošo klosteri, tur varēs gan gaļu paēst, gan padzīvot kā cilvēks! Vai tad es esmu mulķis, lai šeit paliktu?” Tā viņš pārgāja uz Filoteja klosteri un tēloja dēmonu apsēsto. Viņa garīgie brāļi⁹⁵ uzzinājuši, ka viņš ir kļuvis “apsēsts”, savā starpā sāka runāt: “Žēl nabadziņa! Iemājoja viņā dēmoni. Un ko: tas arī bija sagaidāms. No šejienes aizbēga: redziet, esot apnikuši sapeļējuši sausiņi! Pārcēlās uz savrupo klosteri – šim sagribējies gaļu paēst!” Bet ko tad “apsēstais”? Lūk ko: viņš Filotejā nodzīvoja vairāk nekā divdesmit piecus gadus un visu šo laiku ne gatavoja sev ēst, ne gulēja. Cīnoties ar miegu, viņš caurām naktīm ar lukturi rokās klaiņoja pa klostera gaiteniem. Nonākot līdz galējam nogurumam, askēts apstājās un uz mirklīti atspiedās pret sienu, bet tiklīdz miegs sāka gūt virsroku, viņš lēca kājās un čukstus skaitīja Jēzus lūgšanu: “Kungs, Jēzu Kristu...” Pēc tam viņš turpināja lūgties prātā – ne balsī, tomēr reizēm lūgšana neviļus paspruka pār viņa lūpām, un to izdzirdēja arī citi. Satiekot citus mūkus, svētcīnītājs lūdza: “Lūdzies, lūdzies, lai dēmoni no manis izietu.” Kādā reizē kāds jauns piecpadsmitgadīgs mūks man par viņu teica: “Ko tur ar viņu, ar šo dēmonu apsēsto.” – “Tā nerunā, - viņam aizrādīju. – Šis cilvēks ir sasniedzis ne mazu tikumību un vien izliekas, ka viņā ir iemītinājies dēmons.” Turpmāk šis jaunais mūks pret askētu sāka izturēties ar lielu svētbijību. Bet kad svētcīnītājs nomira, viņa rokā atrada papīrīti ar klostera brāļu vārdiem. Iepretim katra brāļa vārdam [labais tēlotājs-askēts] bija uzrakstījis kādu palamu. Tā viņš bija darījis tādēļ, lai arī pēc savas nāves citiem sabojātu to – kaut arī pašu mazāko – labo nodomu, kas, iespējams, tajos bija par viņu radies. Pēc tam viņa mirstīgās atliekas sāka izdalīt debešķīgu aromātu. Redz kā: viņš vēlējās paslēpties, bet Dieva

Žēlastība par viņu pavēstīja citiem.

Tāpēc mums par cilvēku nav jāizdara secinājumi, kas pamatojas uz redzēto – jo ne vienmēr mēs spējam izšķirt to, ko viņš sevī slēpj.

Otrā nodaļa. Par to, ka sevis attaisnošana no mums aizdzen Dieva Žēlastību

Sevis attaisnošana apgrūtina garīgo izaugsmi

- Geronda, kas tiek domāts, kad sakām, ka Svētajos Rakstos nav nekā par sevis attaisnošanu?

- Tas, ka sevis attaisnošanai, sava ziņā, nav nekāda attaisnojuma.

- Bet es, Geronda, kad taisnojos, tad tikai vēlāk saprotu, ka mūkam sevi attaisnot nepiedienas.

- Tā tam ne tikai nepiedien - sevis attaisnošanai ar garīgo dzīvi nav nekā kopīga. Ir jāsaprot, ka sevi attaisnojot esmu pievīlumā. Es sarauju ar Dievu visas saiknes un zaudēju Dievišķo Žēlastību. Jo pie cilvēka, kurš atrodas maldu stāvoklī, Dievišķā Žēlastība nenāk. No tā mirkļa, kad cilvēks sāk attaisnot to, kam attaisnojuma nav, viņš nošķir, nodala sevi no Dieva. Starp cilvēku un Dievu esošā telpa aizpildās ar izolējošo materiālu, tādu kā [garīgo] kaučuku. Vai tad cauri kaučukam var izskriet elektriskā strāva? Nē, nevar vis, tas elektrību nevada. Tāpat arī sevis attaisnošana ir pats stiprākais Dieva Žēlastības izolācijas materiāls. Sevi attaisnojot tu it kā uzcel sienu, kas tevi nošķir no Dieva, un šādā veidā ar Viņu pārtrauc jebkādas sakarus.

- Geronda, Jūs bieži vien sakāt: “Vismaz centīsimies nenokrist zemāk par garīgās caurlaides ballēm.” Kas tās ir par garīgajām caurlaides ballēm?

- Garīgās balles ar tiesībām virzīties tālāk – ir savas kļūdas pazemīga atzīšana, kā arī atteikšanās attaisnot sevi kaut vai tad, kad cilvēkam norāda uz to, pie kā viņš vainīgs, un viņš savu vainu apzinās. Bet netaisnoties tad, kad, kad tevi apvaino par to, pie kā tu neesi vainīgs – tas jau ir pieci ar plusu. Tas, kurš sevi attaisno, ne tikai negūst panākumus, bet tam nav arī iekšējā miera. Dievs mūs nesodīs par kaut kādu tur mūsu pieļauto kļūdu, bet arī mums sevi par šo kļūdu nav jāattaisno un nav jāuzskata par kaut ko dabisku.

- Bet ja man aizrāda par kaut kādu kļūdu, bet es nespēju saprast, cik liela ir mana vaina, vai ir jālūdz paskaidrot sīkāk, lai nākamajā reizē rīkotos uzmanīgāk? Vai tomēr labāk paklusēt?

- Ja tu, būdama vainīga par pieciem procentiem, sevi apvaino par visiem divdesmit pieciem, vai tad tu negūsti peļņu? Vaino sevi ar uzviņu, lai nepaliktu tukšā. Tā arī ir tā garīgā nodarbe, kas tev ir veicama: sameklēt savas kļūdas un piekert sevi nozieguma vietā. Pretējā gadījumā tu baidies atvadīties no sava “es”, to attaisno, bet iekšējā miera tev nav.

- Geronda, bet vai gūst kādu labumu tāds cilvēks, kurs, attaisnojoties ieraduma pēc, vēlāk apzinās pieļauto kļūdu un soda sevi?

- Sliktākajā gadījumā šim cilvēkam vismaz rodas pieredze. Ja viņš šo pieredzi izmanto pamatoti, tas viņam nesīs labumu. Bet ja Dievs pateiks: “Nu, tā kā viņš savu kļūdu ir sapratis un nožēlojis grēkus, viņam kaut kas ir jāiedod”, tad šis cilvēks saņems arī kaut kādu “subsīdiju”, bet tā nāks jau no cita [garīgā] fonda – no Grēknožēlas fonda.

Egoisms - iemesls, kāpēc cilvēks sevi attaisno

- Geronda, ja es nespēju rast attaisnojumu citu rīcībai, tas nozīmē, ka mana sirds ir auksta?

- Nespēji attaisnot citus, bet sevi attaisno? Nu tad pavisam drīz arī Kristus tev nespēs

rast attaisnojumu. Ja cilvēks rīkojas ļauni, tad viņa sirds vienā mirklī var palikt cieta kā akmens. Bet, ja viņa rīcība būs mīlestības pilna, sirds vienā mirklī var kļūt neizsakāmi maiga. Sasniedz mātes sirds stāvokli! Kā rīkojas māte: viņa [saviem bērniem] piedod visu un reizēm rada iespaidu, ka [viņu draiskulības] pat nepamana.

Tas, kurš ar sevi strādā garīgi pareizi, visiem rod vainu mīkstinošus apstākļus, visus attaisno, bet tanī pašā laikā sev attaisnojumu nemeklē nekad – pat tad, ja viņam ir taisnība. Viņš vienmēr sevi atzīst par vainīgu, jo domā par to, ka nav izmantojis tam dotās labvēlīgās iespējas. Piemēram, ja šāds cilvēks redz, ka kāds zog, tad nodomā, ka pats būtu zādzis daudz vairāk, ja būtu novirzījies no pareizā ceļa. “Dievs man palīdzēja, - šāds cilvēks saka, - bet es Viņa dāvāto pierakstu sev. Šī ir vēl lielāka zādzība, nekā tā, ko ir paveicis mans tuvākais: atšķirība ir vien tajā, ka viņa zādzība ir redzama, bet mana – paliek apslēpta.” Šādi cilvēks sevi bargi nosoda un iecietībā tiesā tuvāko. Vai arī saskatot tuvākajā kaut kādu – lielu vai mazu – trūkumu, šāds cilvēks, likdams lietā labus nodomus, to attaisno. Viņš domā par to, ka arī viņam pašam ir daudz trūkumu, kas duras acīs citiem. Jo, ja parokas, tad sevī var atrast tik daudz trūkumus! Tad tuvākā attaisnošana kļūs pavisam viegla. Ko gan mēs neesam sastrādājuši! “Nepiemini manus jaunības grēkus un pārkāpumus... ak, Kungs” (Ps. 25, 7).

- Geronda, gadās, kad man lūdz palīdzēt, es palīdzu ar lielu prieku, bet steigdamās kaut ko nedaudz sabojāju, bet pēc tam, kad man aizrāda, cenšos attaisnoties...

- Ja, vēloties izdarīt labu darbu, tu kaut ko nedaudz esi pabojājusi, aizrādījumi par pieļautajām kļūdām tev ir jāpieņem [pazemīgi] – lai varētu saņemt balvu pilnā apmērā. Sātans ir ļoti viltīgs. Savu arodu viņš zina nesalīdzināmi labi. Un ko – vai tad viņš neizmanto savu ilggadējo pieredzi? Tas ir viņš, kurš tevi kūda uz taisnošanos, lai tu pazaudētu visu labumu no sava izdarītā labā darba. Ja tu redzi, kā cilvēks, sviedriem līstot, uzvel plecos kaut kādu nastu, un vēlies to pārlikt uz saviem pleciem tādēļ, lai viņam kļūtu vieglāk, tad var teikt, ka tas ir dabīgi. Pamanīji, kā viņš stiepj to smagumu, un, patiesas mīlestības rosināta, steidzies tam talkā. Tomēr nest netaisnā apvainojuma smagumu ir daudz vērtīgāk. Ja mums aizrāda un mēs nekavējoties sākam taisnoties, tas liecina, ka mūsos aizvien vēl mājo pasaulīgā prātuļošana.

- Geronda, kāds tad ir cēlonis šādai sevis attaisnošanai?

- Egoisms. Sevis attaisnošana – ir krišana, tā padzen Dieva Žēlastību. Cilvēkam ne tikai nav sevi jāattaisno, bet tam ir jāiemīl arī to netaisnību, kas pār viņu ir nākusi. Jo kas gan cits, ja ne sevis attaisnošana mūs padzina no Paradīzes? Vai tad tas nebija patiesais Ādama krišana iemesls? Kad Dievs Ādamam pajautāja: “Varbūt tu esi nobaudījis no tā koka, no kura Es tev biju liedzis ko ēst?” Ādams neteica: “Jā, mans Dievs, sagrēkoju”, bet sāka taisnoties: “Sieva, kuru Tu man devi, man iedeva nobaudīt tā koka augli, un es ēdu.” Ar to viņš Dievam it kā teica: “Tā ir Tava vaina, jo Ievu radīji Tu.” Bet vai tad Ādamam šajā jautājumā bija Ievai jāklauza? Dievs uzdeva tieši tādu pašu jautājumu arī Ievai, bet arī viņa sāka taisnoties: “Čūska mani pievīla” (1. Moz. 3, 11-13). Ja Ādams būtu pateicis: “Sagrēkoju, kļūdījos, mans Dievs”, ja arī Ieva būtu atzinusi savu kļūdu, viss atkal būtu bijis pa vecam. Bet nē: viņi aizgūtnēm, viens otru pārtraukdami, sāka taisnoties.

- Geronda, bet ja cilvēks nesaprot, cik liels ļaunums slēpjas sevis attaisnošanā, kāds tam ir cēlonis?

- Kāds ir cēlonis? Tas, ka vainīgs ir viņš pats. Nemitīgi sevi attaisnojot un uzskatot, ka citi viņu nesaprot, ka visi apkārtējie ir netaisni, bet viņš pats – nevainīgs cietējs un nelaimīgs upuris, cilvēks kļūst nepieskaitāms, vairs sevi nekontrolē. Un jūs tikai paskatieties: reizēm pieļaujot kaut ko netaisnu un būdams citu priekšā vainīgs, šāds cilvēks saka: “Es, protams, šo netaisnību paciestu, bet nevēlos iegrūst grēkā citus!” Tas ir, viņš, it kā mīlestības mudināts, cenšas sevi attaisnot, lai tas, kurš, kā tam pašam šķiet, ir viņam nodarījis pāri, nāktu pie prāta un nekristu grēkā! Vai arī viņš sāk izmantot kaudzi argumentu, lai tas, kurš viņam ir “nodarījis pāri”, nekristu grēkā tāpēc, ka nejauši būs viņu sapratis nepareizi. Redzat, ar cik smalku darbu nodarbojas sātans?

Tas, kurš taisnojās, garīgo labumu saņemt nespēj

Esmu ievērojis, ka šodien visi – no maza līdz lielam - lai visu attaisnotu, liek lietā kaut kādu sātānisku nodomu. Sātāns tiem visu iztulko pēc savas mērauklas, un tādējādi šie cilvēki zaudē saikni ar realitāti. Sātānisks skaidrojums – lūk kas ir sevis attaisnošana.

- Geronda, bet kāpēc dažiem vienmēr ir ko iebilst par visu, kas tiem tiek teikts?

- Ak, sarunāties ar cilvēku, kurš ir radis taisnoties – ir baisa lieta! Tas ir gluži tāpat, kā sarunāties ar dēmonu apsēsto. Lai Dievs man piedod, bet tiem, kuri sevi attaisno, par “gerondu” ir uzmeties pats sātāns. Tie ir šausmīgi izmocīti cilvēki, viņi nespēj rast sev mieru. Tie sevis attaisnošanu ir padarījuši par savu zinātni. Tas ir, līdzīgi, kā zaglis visu nakti neaizver ne acu un izdomā veidus, kā varētu kaut ko nozagt, šie cilvēki nemitīgi izdomā veidus, kā attaisnot savus grēkus. Kāds cilvēks lauza galvu, kā viņš varētu kļūt pazemīgāks vai arī izdarīt kādu labu darbu, bet viņi sagudro tieši pretējo – veidu, kā attaisnot to, kas nu nekādi nevar būt attaisnojams. Šie cilvēki kļūst par īstiem advokātiem! Viņu domas mainīt nav iespējams – tas ir tāpat, kā piespiest sātānam mainīt viedokli. Vai zināt, kā es ar vienu šādu cilvēku nomocījos! “Tas, ko tu dari, ir galīgi garām, - es viņam skaidroju. – Tev ir jāpievērš uzmanība dažām lietām, tu esi galīgi palaidies, tev ir jārikojas tā un tā...” Bet viņš, uz katru manu vārdu atrod attaisnojumu, bet sarunas noslēgumā vēl paziņo: “Tu tā arī nepateici, kas man būtu jāizdara!” – “Mans dārgais, - es biju apstulbis, - par ko tad mēs visu šo laiku runājām? Mēs runājām par tavām kļūdām, par to, ka tu esi nonācis ne tur, kur vajadzētu, bet tu bez apstājas taisnojies. Visu šo trīs stundu laikā kopš mēs runājam, tu mani esi pamatīgi izpumpējis! Novedis līdz baltkvēlei! Vai tad es tev neteicu, ko tev vajadzētu izdarīt?” Lūk tā: tu cilvēkam mini attiecīgos piemērus, skaidrojot, ka šādi izturēties pret visu notiekošo, kā to dara viņš – ir sātānisks egoisms, brīdini, ka viņš sevi pakļauj dēmoniskiem uzbrukumiem un ja nemainīsies, tad ies bojā, - bet viņš pēc visa tā paziņo, ka tu tā arī neesi pateicis, kas tam būtu jāizdara! Nē, patiesi, vai tad te nevar zaudēt pašsavaldību? Ja cilvēkam par visu ir nospļauties, viņš šādos gadījumos ne par ko nesatraucas. Lai kas arī neatgadītos, viss tam ir tikai dzīves sākumi.

Bet ja tu neesi vienaldzīgs, tad tu šādās situācijās vienkārši uzsprāgsti. Nē, tomēr tie cilvēki, kuriem ne pie kā nav daļas, ir laimīgi.

- Tomēr, Geronda, Jūs pats ne pie kādiem apstākļiem negribat palikt vienaldzīgs...

- Manu brāl, vienaldzīgais vismaz sevi pa tukšo neiznieko... Pārdzīvot ir vērts par to cilvēku, kuram sāp. Bet te, tu viņa dēļ zaudē spēkus, izstāsti tik daudz visa kā, bet viņš beigu beigās paziņo: “Tu man nepateici to, kas būtu jādara” – un attaisno to, kas nu nekādi nevar tikt attaisnots. Šādi no cilvēka viņš pārvēršas par dēmonu! Cik tas ir baisi! Ja viņš kaut tikai būtu aizdomājies par to, kādu tu esi ieguldījis darbu, lai varētu viņam palīdzēt, tad noteikti vismaz nedaudz mainītos. Es nemaz nerunāju par to, lai viņš sajustu, cik tev ļoti par viņu sāp. Bet kur nu, viņš redz, kā tu ciet, kā tu sities, nomokies, un uz visu to piever acis!

- Geronda, ja tu cilvēkam, kurš attaisno kādu no saviem nelāgajiem izlēcieniem, saki, ka tā ir sevis paša attaisnošana, bet tas, vēlēdamies pierādīt, ka tā nebūt nav sevis attaisnošana, turpina taisnoties, vai šādā gadījumā viņam ir iespējas laboties?

- Kā lai tāds labotos? Viņš saprot, ka pieļauj kļūdu, jo sajūt grēmas, bet egoisms tam neļauj to atzīt. Tas ir ļoti šausmīgi!

- Jā, bet tanī pašā laikā viņš paziņo: “Tu man negribi palīdzēt. Es tev lūzu palīdzību, bet tu ar mani negribi pat sarunāties. Tu pret mani izturies nicinoši.”

- Nu ko – arī šāds stāvoklis aizsākas ar egoismu. Tādējādi viņš it kā tev pasaka: “Tas, ka man viss ir tik slikti, nebūt nav mana vaina, bet gan tavējā!” Jā, jā, šāds cilvēks nolaižas pat tik tālu. Liec viņu mierā: nav ko viņa dēļ tērēt laiku, jo tik un tā tu viņam palīdzēt nespēsi. Par šādu cilvēku nav atbildīgs ne tā biktstēvs, ne – ja viņš dzīvo klosterī – igumens vai

igumene. Tas nav cilvēciskais, bet gan sātaniskais egoisms. No cilvēciskā egoisma cieš tas, kurš, nespējot kļūt tiktāl pazemīgs, lai varētu pateikt “piedodiet”, tomēr nesāks taisnoties. Bet tas, kurš sagrēkodams, sevi attaisno, paša sirdi pārvērš par dēmonu midzeni. Ja šāds cilvēks savu “es” nesatriec, tad turpinājumā aizvien vairāk un vairāk kļūdīsies, un viņu bez jebkāda labuma satrieks paša egoisms. Ja cilvēks nezina, kāds ļaunums ir sevis attaisnošanā, tam ir vainu mīkstinoši apstākļi. Bet, ja viņš to ir uzzinājis – vai nu pats, vai to ir pateikuši citi – tad visi vainu mīkstinošie apstākļi ir zuduši.

Kad vēlies palīdzēt cilvēkam, kurš ir paradis sevi attaisnot, esi ļoti piesardzīgs. Jo, ja viņš taisnojas, tas nozīmē, ka viņā ir daudz egoisma, un tāpēc reizēm mēdz notikties tā: tu viņam stāsti, ka tas rīkojas nepareizi, bet viņš, sargāja savu “nevainojamību” un, cenšoties pierādīt [ka tieši tev nav taisnība], vienus melus pavairo ar nākamajiem un vienai sevis attaisnošanai pievieno nākamo. Šajā gadījumā tas jau es tu, kurš, norādot uz to, ka viņam nav taisnība, kļūsti par cēloni tam, ka šis cilvēks pārtop par vēl lielāku egoistu un meli, kāds ir bijis pirms tam. Redzot, ka viņš turpina attaisnoties, pārtrauc viņam kaut ko iestāstīt, bet lūdzies, lai Dievs viņu apgaismotu.

Ja tu sevi neattaisno, tevi attaisnos Dievs

- Geronda, bieži vien tad, kad man tiek aizrādīts, es, domājot, ka ir kaut kas jāpaskaidro, iesāku: “Jā, tas tā arī ir, tomēr es nezinu, vai to jūs iedomājāties...”

- Un kam tev tie visi “tomēr” un “vai to”? Un tas visu *saposta105*. Ja tev ko aizrāda, saki: “Piedod. Turpmāk, ar tavām lūgšanām, es būšu uzmanīgāks.”

- Geronda, bet ja kāds, redzot to vai citu manu rīcību, izdara kļūdainus secinājumus, vai būtu jāskaidro, kāpēc es rīkojos tā vai savādāk?

- Ja tevī ir garīgais spēks, tas ir, pazemība, atzīsti sevi par vainīgu un neko nepaskaidro. Ļauj, lai tevi attaisno Dievs. Ja tu pati nepateiksi, tad vēlāk tevi attaisnos Dievs. Paskat, kad brāļi pārdeva Jēkabu verdzībā (skat. 1. Moz. 37, 28), viņš taču [midiāniešu tirgoņiem] neteica: “Es esmu viņu brālis, nevis vergs. Mans tēvs mani mīlēja vairāk, nekā citus savus bērnus.” Viņš klusēja, toties pēc tam runāja Dievs un iecēla viņu par valdnieku (1. Moz. 41, 4). Un kā tu domā – Dievs nepavēstīs [cilvēkiem, kā viss ir patiesībā]? Ja Dievs, lai tu no tā gūtu labumu, cilvēkiem pavēstīs patiesību, tad tas ir labi. Bet, ja Viņš to nepavēstīs, arī tas būs vienīgi tevi paša labad. Kad kāds pret tevi izturas netaisnīgi, tad domā par to, ka šādi viņš rīkojas ne jau aiz ļauna, bet tāpēc, ka ieraudzīja visu tādā gaismā. Ja šis cilvēks nerīkojās aiz ļauna, pēc kāda laika viņš saņems ziņu par to, kā viss bija patiesībā. Un tad cilvēks sapratīs, ka pret tevi ir bijis netaisns, un nožēlos sagrēkoto. Dievs vēsti cilvēkam nesūta vien tad, ja viņā ir ļaunums, jo Dieva raidstacija raida pazemības un mīlestības frekvencēs.

- Geronda, bet vai cilvēkam var lūgt paskaidrojumus pēc tam, kad starp tevi un viņu ir radušies kaut kādi pārpratumi?

- Vai tev ir sabojājies nodoms [par šo cilvēku]?

- Nē.

- Ja tavš nodoms nav bojāts, tad nav arī vajadzības prasīt, lai cilvēks kaut ko paskaidrotu. Bet ja tavš nodoms ir pabojāts, tad nebūtu slikti dzirdēt kādus paskaidrojumus, lai nodoms netiktu sabojāts vēl vairāk.

- Geronda, bet ja tu skaidroji ne jau tādēļ, lai attaisnotos, bet vienkārši izstāstīti par savu attieksmi pret vienu vai citu notikumu, par to, kas tevi pamudināja rīkoties tā vai savādāk?

- Arī tas ir lieki. Labāk ir pateikt “piedod” un atturēties no paskaidrojumiem, izņemot tos gadījumus, kad tev tiek jautāts. Tad gan pazemīgi izstāsti, kā viss notika.

- Geronda, kuros gadījumos paskaidrojumi ir jāsniedz?

- Tie ir nepieciešami tajos gadījumos, kad tiek runāts par pārpratumiem, kas skar citus

ļaudis. Tad cilvēkam ir jāsniedz paskaidrojumi, lai kaut kā varētu uzlabot radušos situāciju. Un vēl mēdz gadīties, ka cilvēks ir pārlietu jūtīgs, viņā ir kāda daļa egoisma, un ja viņš nespēj izskaidroties, egoisms viņu var traumēt. Šādos gadījumos priekšroka ir skaidrojumam, kāpēc viņš rīkojās tā vai savādāk.

- Geronda, reizēm mēs nespējam atšķirt sevis attaisnošanu no skaidrojumiem.
- Sevis attaisnošana mieru dvēselei nenes, bet, savukārt, skaidrojums tai sniedz klusumu un mieru.

Kurš sevi pareizi izvēta, tas sevi neattaisno

- Geronda, kāpēc es pat jūtot, izprotot savas [garīgās] vājības, tik un tā taisnojos?
- Tu sevi attaisno tāpēc, ka neesi vēl sajutusi savu vājumu. Ja būtu sajutusi, tad nebūtu taisnojusies. Jo mēs taču esam patmīļi, grūtības piedzīvot nevēlamies, strādāt nemīlam, bieži vien gribam kļūt [garīgi] bagāti, nepakustinot pat ne mazo pirkstiņu. Mums, sliktākajā gadījumā, vismaz ir jāatzīst, ka šādi pret visu izturoties, mēs garīgi pieklibojam ar abām kājām. To atzīstot, mums ir jākļūst pazemīgākiem. Bet kur nu! Mūsu gadījumā ne no darbiem, ne no savas vājības atzīšanas nav ne smakas.
- Bet vai var sevi attaisnot tāds cilvēks, kurš ir nodevies pašizziņai, sevis izpētei?
- Kurš sevi izzina pareizi, tas sevi neattaisno. Palūko: daži no gudrajiem cilvēkiem, kam pierē septiņas rievās, beigu beigās sastrādā neapraustāmas muļķības. Tas notiek tādēļ, ka iejaucas vēlme iekārtoties pēc iespējas ērtāk. “Kā lai iekārtojas pēc iespējas ērtāk, - lauza galvu šāds cilvēks, - kā panākt, lai man būtu labi?”
- Geronda, bet tas, kurš taisnojas, savus kritienus garīgajā dzīvē nesaskata?
- Šādu cilvēku sātans pievilī it visā, lai ko tas arī nedarītu, un cilvēks it visam rod attaisnojumu: paša brīvās gribas izpausmēm, spītībai, egoismam, meliem.
- Bet ja šāds cilvēks, veroties Svēto tēvu darbos un it īpaši Svētajos Rakstos, sevi izvētītu gluži kā spogulī, vai tad tas viņam nepalīdzētu?
- Cilvēkam, kurš domā pareizi, garīgi, Svētie Raksti un Svēto tēvu darbi atrisina visas grūtības. Viņš rakstītā nozīmi izprot skaidri un precīzi. Tomēr, ja cilvēks garīgo darbību ir pametis novārtā un viņa dvēsele nav attīrīta, tad viņam nespēs palīdzēt pat Svētie Raksti, jo šāds cilvēks visu lasīto iztulko pavisam ačgārni. Viņam ir labāk savus nodomus atklāt biktstēvam, un necenšas pašam tulkot lasīto. Piemēram, lasot Veco Derību, šāds cilvēks izlasīto var iztulkot viltus garā un saņemt [garīgu] infekciju. Esmu ievērojis, ka daži izņem kaut ko no lasītā garīgajās grāmatās un pēc tam to skaidro tā, kā tiem ir visizdevīgāk. Un tam par iemeslu nav tas, ka viņiem pietrūktu izpratnes vai arī viņi nepareizi izprastu lasītā nozīmi. Nē, lasītajam savu skaidrojumu viņi dod tādēļ, lai varētu attaisnot paši sevi. Šausmu lieta! Un piedevām tie garīgie padomi, pamācības, ko viņi ir dzirdējuši no citiem, bieži vien šie cilvēki, kā es esmu pārliecinājies, arī pienācīgi neuztver. Piemēram, vēloties kaut kam pievērst viņu uzmanību, es tiem izstāstu kādu gadījumu. Es vēlos uzsvērt kaut ko [pavisam noteiktu], bet viņi manu stāstījumu pārtrauc tādēļ, lai varētu tajā atrast pavisam ko citu, pieķerties šim “citam” un attaisnot kādu no saviem trūkumiem vai kļūdām. Tas ir, viņi to visu dara tādēļ, lai varētu rast attaisnojumu savām kaislībām. Kad es viņiem stāstu par kādu cilvēku, kas savas neuzmanības dēļ ir nolaidies līdz galīgi bēdīgam stāvoklim, viņi šo stāstījumu noklausās neaizdomādamies, un saka: “Nu, ja jau mēdz būt tādi cilvēki, kuru stāvoklis ir tik drausmīgs, tad mēs esam augstāki par uzslavām.” Tādā veidā viņi attaisno paši sevi. Jā, lai nu ko, bet argumentus, lai sevi attaisnotu, sātans piemeklēs daudz un dažādus.

Sevis attaisnošana mieru dvēselē nerada

Tā cilvēka, kurš sevi attaisno, dvēsele nespēj rast mieru. Šāds cilvēkam mierinājums ir

liegts. Viņš pats savu “es” attaisno, bet vai šis “es” attaisno viņu? Viņa “es”, viņa sirdsapziņa nespēj rast tam attaisnojumu, un tāpēc dvēselei nav miera. Viss tas liecina par to, ka viņš ir vainīgs. Cik gan Dievs visu gudri ir ierīkojis! Viņš cilvēkam iedeva sirdsapziņu. Tas ir baisi! Cilvēks ar nežēlības, viltības, glaimu palīdzību var panākt to, ko pats vēlas, bet tanī pašā laikā viņš zaudēs dvēseles mieru. Bet, ja cilvēks rīkojas atbilstoši sirdsapziņai, tad viņš arī bez citu palīdzības var pārlicināties, ka ir novirzījies no ceļa.

Labvēlīgi paciest netaisnību – ir gluži tas pats, kas saņemt garīgo bagātību, kas raisa prieku. Bet sevi attaisnojot, cilvēks it kā iznieko kādu daļu no savām bagātībām, bet prieku nejūt. Es gribu teikt, ka šajā gadījumā cilvēkam nav tā dvēseliskā miera, kāds tam varētu būt, ja vien viņš sevi neattaisnotu. Nemaz nerunājot par to, kurš taisnojas, piedevām vēl patiesi būdams vainīgs! Tāds cilvēks uz sevi izsauc Dieva dusmas. Jo pēc būtības, viņš izlaupa to, kas viņam pat nepieder. Viņam tiek dotas bagātības, bet viņš tās palaiž vējā. Vai tad var būt miers tā dvēselē, kurš iznieko bagātības?

Tas, kurš taisnojas, padara sevi aklū. [Pēc tam] sātans atradīs viņam attaisnojumu pat tad, ja šāds cilvēks izdarīs slepkavību. “Kā tu spēji viņu tik ilgi paciest? – sātans saka. – Tev viņu vajadzēja nobeigt jau sen!” Un šāds cilvēks var pat sagribēt saņemt no Kristus atlīdzību par tiem dažiem gadiem, ko viņš bija “pacieties”! Tu to saproti? Jā, jā, var arī līdz tam nonākt.

- Geronda, bet ja jau tas, kurš sevi attaisno, cieš, tad kāpēc gan viņš nevēlas [pārstāt sevi attaisnot tādēļ, lai varētu] izbeigt viņu mokošos sirdsapziņas pārmetumus?

- Tāpēc, ka sevis attaisnošana ir ieradums. Lai no tā atbrīvotos, ir nepieciešams gribasspēks. Tādam cilvēkam ir jāiemācās ne tikai sevi neattaisnot, bet arī ieņemt pareizu garīgo nostāju. Jo, pat ja cilvēks sevi skaļi neattaisno, viņa dvēselē tik un tā iemājos pārlicība, ka ar viņu ir izrīkojušies netaisni, un tas visu tikai pasliktinās, jo, ja viņš būtu kaut ko teicis sevis attaisnošanai, pret to būtu iebildumi, un tādējādi viņš varētu iepazīt sevi un atmet maldus. Pretējā gadījumā viņš skaļi var neko neteikt, bet klusi pie sevis domāt: “Man ir taisnība, bet es tik un tā klusēju, jo stāvu tam visam pāri.” Šādā veidā cilvēks paliek maldos.

Uzņemsimies [svešu grēku] nastu

- Geronda, vakar Jūs teicāt, ka viena lieta ir pacietība, bet pavisam kas cits – iecietība. Ko Jūs ar to bijāt domājis?

- Paciesties – nenožīmē, ka tu pret kādu izturies iecietīgi. Apgalvojot, ka es pret kādu esmu iecietīgs, ir tas pats, ja es teiktu: “Viņam viss ir ļoti slikti, bet man – labi, un es pret viņu esmu iecietīgs.” Īstenā pacietība ir tajā, lai sajustu savu vainu par to stāvokli, kurā atrodas tuvākais, un justu tam līdzi. Šādā attieksmē pret tuvāko ir daudz pazemības un mīlestības. Šādā gadījumā es saņemmu Dievišķo Žēlastību, bet mans tuvākais – palīdzību. Piemēram, ieraugot kādu klibo, kurlo vai narkomānu, man ir jādomā šādi: “Ja es garīgi būtu guvis panākumus, tad es lūgtu Dievu, un Viņš šo nelaimīgo dziedinātu.” Jo Kristus teica: “Es jums došu spēku veikt vēl lielākus brīnumus, nekā veicu Es” (sal. Jņ 14, 12). No šādām domām rodas sāpes par tuvāko un mīlestība uz viņu. Bet, ja es saku: “Nu, kā gan es viņam varu palīdzēt, kroplis ir un paliek kroplis; labi, nedaudz ar viņu pasēdēšu – skaties, varbūt par šo labo darbu saņemšu arī atlīdzību”, tad es pie tuvākā “nolaižos” no saviem augstumiem, pret viņu iztuos “ieciētīgi” un sevi attaisnoju ar to, ka izpildu savu pienākumu.

- Geronda, bet vai vienmēr ir labi uzņemties pilnībā vainu par kāda cita grēkiem?

- Jā, ja tu spēj šo nastu panest, tad no tā ir liels labums. Pārmet sev par visu. Noņem no tuvākā vainu par tā grēkiem, uzvel to savos plecos un lūdz Kristum, lai Viņš tev dotu spēku to panest. Bet uzvelot sev lielāku smagumu, nekā tava patiesā vaina, (un pat ja tu neesi bijis ne pie kā vainīgs, bet tu atrodi veidu, kā vari sev pierādīt, ka šī vaina tomēr ir), tu nekad

nepierakstīsi saviem spēkiem to, ka uzņemies svešu grēku. [Tātad] tu neleposies un varēsi mantot bagātīgu Dievišķo Žēlastību. Tomēr ir jābūt uzmanīgam jautājumā par spēku samērīgumu un jāizsver: bet vai tu spēsi panest lielu smagumu? Jo, ja tu pārstiepsies, tad vari iedzīvoties brukā, sastiept muguru...

- Bet ko šajā gadījumā nozīmē “iedzīvoties brukā” un “sastiept muguru”?

- Nu, piemēram, ja tu uzņemies svešu grēku, kura smagums pārsniegs tavus spēkus, un tanī pat laikā nesniegsi nekādus paskaidrojumus, tad vēlāk sāksi kurnēt, kļūsi viegli aizkaitināms, sāksi nosodīt...

- Bet, ja es sniegšu kādus skaidrojumus, vai tad tā nebūs taisnošanās?

- Nu tad centies attaisnot [vien] to, kas būs pāri taviem spēkiem. Kam spēka pietiks, to atstāj bez skaidrojuma. Piemēram, ja cilvēks ir jūtīgs, viņam ir jācenšas necelt [tādus garīgus] smagumus, kas viņam nav pa spēkam. Šādam cilvēkam nevajadzētu izlikties par spēkavīru. Viņam sevi ir jāpārbauda un jāpakļauj sevi netaisniem apvainojumiem ar apdomu – atbilstoši tam [garīgajam] smagumam, ko viņš spēj pacelt, lai pretējā gadījumā, nesagraujot tā pārmērīgo jūtīgumu, ienaidnieks šādu cilvēku neiegrūstu izmisumā un nepārvērstu to par pavisam nelietojamu.

- Geronda, bet es reizēm ne tikai nespēju sevī rast spēkus paciest netaisnību, bet arī vēl uz cita pleciem uzgrūžu atbildību par manis pašas kļupieniem.

- Jūs ne tikai mīlestībā nevēlaties panest otra nastu, bet gribat vēl uzvestam viņam kamiešos arī savu smago tarbu. Un ne tikai tam, kurš ir vesels, bet arī sirgstošam! Lai spētu atbildēt par visiem saviem grēkiem, tev ir jātiecas pēc garīgās drosmes. Jo lielāku mēs padarām [garīgo] nastu, uzņemoties citu grēkus, jo vieglāku Žēlsirdīgais Dievs padarīs mūsu nastas smagumu – un mēs sāksim izjust Dievišķo prieku.

Ja kāds spēka mitrīķis mīlestībā uz savu tuvāko, kuram smagumu cilāšanai nav pēka, uzvels savos kamiešos divus cementu maisus, tas nebūs tik vērtīgi, kā tas, ja tu uzņemies cita grēka smagumu, “uzņemies” šo grēku – lai cilvēki domā, ka tu patiešām esi apgrēkojies. Tas ir liels tikums, liela pazemība.

Reiz kāds Atona kopdzīvošanas klostera paklausībnieks uzvedās rupji pret tipikona uzraugu, kurš piedevām vēl bija arī hieromūks. Tipikona uzraugs, vēlēdamies palīdzēt paklausībniekam, kurš dievkalpojumā kalpoja kā lasītājs, piegāja tam klāt un parādīja, kurš no kondakiem ir jālasa vispirms. Bet tas pilnīgi zaudēja pašsavaldību un pēc dievkalpojuma dūsmās ieslēdzās savā cellē. Pameklējis vainu sevī, tipikona uzraugs uzņēmās nastu un sāka pārdzīvot, gremdējoties domās par to, ka tā ir viņa vaina, ka brāļa atbilde bija tik rupja. Būdam smagās sirdsapziņas mokās, viņš savu rīcību neattaisnoja ar to, ka [viņa pienākumos ietilpa paklausībniekam norādīt, kas ir lasāms, jo] būdam tipikona uzraugs, bija atbildīgs par visu dievnamā notiekošo. Tā vietā viņš sev teica: “Tā ir mana vaina, ka brālis zaudēja mieru.” Un tā nu viņš devās uz paklausībnieka celli, lai tā priekšā paklanītos un palūgtu piedošanu, taču tas bija no iekšpuses aizslēdzis durvis un vaļā nevēra. Tad hieromūks apsēdās pie viņa durvīm. Tā viņš tur sēdēja no paša rīta līdz trijiem pēcpusdienā. Kad sāka aicināt uz vakara dievkalpojumu, paklausībnieks bija spiests durvis atvērt un iznākt ārā. Statūtu uzraugs noietās ceļos un sacīja: “Piedod man, brāl, tā ir mana vaina.” Lūk, tādā veidā atnāk Dieva Žēlastība.

Trešā nodaļa. Par Dievišķo un cilvēku taisnīgumu

- Geronda, kas ir Dievišķais taisnīgums?

- Dievišķais taisnīgums ir tad, kad tu dari to, kas sniedz mieru tavam tuvākajam.

Piemēram, ja tev un tuvākajam kaut kas ir jāsadala, tad dod tam nevis pusi no tā, kas tev ir, bet tik, cik viņš vēlas. Pajautā viņam: “Cik tu vēlies paņemt sev? Divarpus, trīs daļas? Lūk,

ņem.” Otram atdod labāko, bet sev atstāj iepuvušo. Otram atdod lielāko daļu, bet sev paturi mazāko. Lūk, iedomājies, ka māsa mums tagad ir atnesusi desmit plūmes. Rijības dzīts, es apēdu astoņas plūmes un tev atstāju tikai divas, tādējādi rīkojoties netaisni. Sakot: “Tā kā mēs esam divi, tad es apēdīšu piecas, bet piecas paliks tev”, es rīkojos atbilstoši cilvēciskajam taisnīgumam. Bet redzot, ka plūmes tev garšo, es apēdu tikai vienu un tev teikšu: “Izrādi mīlestību, apēd pārējās, jo man tās īpaši pie sirds neiet, piedevām man no tām sāp arī vēders”, tas jau būs Dievišķais taisnīgums.

- Sakiet, kas tad ir cilvēciskais taisnīgums?

- Cilvēciskais taisnīgums ir tad, kad tev, piemēram, ar kādu ir jādalās, tu viņam atdod vienu pusīti bet otru paturi sev.

- Geronda, bet kurā vietā cilvēciskais taisnīgums atrodas garīgajā dzīvē?

- Cilvēciskais taisnīgums nav domāts garīgajiem cilvēkiem, bet, lai kalpotu par bremsēm šīs pasaules ļaudīm. Ja garīgais cilvēks cer uz cilvēcisko taisnīgumu, tad viņš ir muļķis, jo cilvēciskais taisnīgums salīdzinājumā ar Dievišķo taisnīgumu ir līdzvērtīgs nullei. Pat pasaulīgs cilvēks, kas šajā dzīvē ir kaut ko sasniegjis, liekot lietā cilvēcisko taisnīgumu, negūs īstenu prieku un dvēseles mieru.

Pieņemsim, ka diviem brāļiem pieder desmit stremmu (stemma - 1000kv.m) liels zemes gabals. Atbilstoši cilvēciskajam taisnīgumam katram no viņiem sev ir jāpaņem piecas stremmas, bet atbilstoši Dievišķajam taisnīgumam - katram ir jāpaņem tik daudz, cik tam ir nepieciešams. Tas ir, ja vienam no brāļiem ģimenē ir septiņi cilvēki, bet otram vien divi vai arī viņš saņem lielu algu, bet otrais - mazu, tad lielāko daļu zemes gabala ir jāpaņem tam, kuram ir lielāka vajadzība. Ja šajā gadījumā otrais brālis paņems tik pat daudz, cik pirmais – tas nebūs taisnīgi. Tomēr pasaulīgais cilvēks neņem vērā, ka viņa brālis tik tikko spēj savilkt galus kopā. Garīgi nedomājot, šāds cilvēks nesaprot, ka tā būs netaisnība, ja tiks dalīts tieši tā, kā viņš to taisās darīt. “Tev saviem mājniekiem vajadzētu paskaidrot, ka tavam brālim ir nepieciešamība, lai viņi piekristu, ka tu lielāko daļu atdod viņam,” – tu saki šādam cilvēkam. Bet atbilde skan: “Kāpēc? Sadalot [īpašumu uz pusēm] es pret viņu netaisns neesmu.”

Bet ja šādi runājošais būtu garīgs cilvēks, tad pat neskatoties uz sievas un bērnu radīto pretestību, viņam vajadzētu tos pārliecināt pieņemt to, ko tiem atstās vajadzības spiestais brālis. Ja vajadzības spiestais brālis teiktu: “Paņem sev vienu stremmu”, tad otram šo vienu arī vajadzētu ņemt un neteikt ne vārda, lai brālis, kas ir paņēmis lielāko daļu, justos brīvi. No kuras puses skaties, pati taisnīgā sadale tik un tā notiek atbilstoši Evaņģēlijam.

Mani pārsteidz Ābrahama augstsirdība. Kad Ābrahama un Lota gani sāka strīdēties par ganībām, Ābrahams devās pie Lota un sacīja: “Nepiedien mums ar tevi strīdēties, mēs taču esam radnieki. Kura puse tev patīk labāk? Vēlies doties pa labi vai pa kreisi?” Lots kaut daļēji, bet tomēr rīkojās cilvēcisko vēlmju vadīts, viņš izvēlējās Sodomu un Gomoru, jo tajā pusē lauki bija zaļi, leknas lopu ganības. Un kādas gan bēdas pēc tam viņam tur nācās izciest! Bet Ābrahams, Dievišķā taisnīguma vadīts, vēlējās Lotu iepriecināt. Tas, ka Lots apmetās labākajā vietā, Ābrahamam pat sagādāja prieku.

Dieva taisnā tiesa

- Geronda, kas ir Dieva taisnā tiesa?

- Dieva taisnā tiesa – tā ir ilgpacietība, kurā ir arī pazemība un mīlestība. Dievs ir ļoti taisnīgs, un Viņš ir arī ļoti līdzcievēs, un Viņa līdzcievēība ņem virsroku pār Viņa taisnīgumu. Lai tu spētu saprast, minēšu šādu piemēru: ja cilvēkam nekad nav bijusi labvēlīga izdevība dzirdēt kaut ko par Dievu, tad Dievs to netiesās atbilstoši tam stāvoklim, kādā tas atrodas, bet gan atbilstoši tam, kādā tas būtu bijis, ja iepazītu Viņu. Jo pretējā gadījumā Dievs nebūtu taisnīgs. Dievišķajam taisnīgumam ir savi matemātiski likumi: reizēm viens plus viens ir divi, bet reizēm – divi miljoni.

- Geronda, bet kādā veidā Dievišķais taisnīgums piepildās pie tā cilvēka, kurš ir apgrēkojies?

- Cilvēciskais taisnīgums vēstī: “Tu esi sagrēkojis un tāpēc tevi ir jāsoda”, bet Dievišķais taisnīgums: “Vai tu atzīsti savu kļūdu un to nožēlo? Tev tiek piedots.” Redzi, ja cilvēks ir izdarījis noziegumu, patiesi to nožēlo un pats atzīstas nodarījumā – lai gan uz viņu nav kritusi ne mazākā aizdomu ēna – tad pret viņu iecietīgs ir pat cilvēciskais likums. Ja pret šādu cilvēku iecietīgi ir pat cilvēki, tad cik reizes lielāku iecietību pret viņu izrāda Dievs – taisnais un līdzcietīgais Tiesnesis.

Mēs visi esam Dieva rokās. Dievs mūs vēro un visu redz, Viņam ir atvērtas visu cilvēku sirdis. Viņš pret mums nebūs netaisns. Tā kā ir Dievišķais taisnīgums, Dievišķā atlīdzība un – kas ir pats svarīgākais – tā kā Dievs mūs mīl, tad viss tas labais, ko cilvēks ir darījis, nepazūd velti. Tāpēc tas, kurš tiecas pēc tā, lai cilvēki pret viņu būtu taisnīgi – ir nekam nederīgs cilvēks, pilnīgi neattīstīts.

Es esmu ievērojis - ja cilvēks, ar kuru ir izrīkojušies netaisni, pret notikušo izturas tā, kā tas būtu atbilstoši Dievišķajai taisnībai, tad Dievs viņu attaisno jau šajā dzīvē. Atminos, kā pēc kara mūsu daļā ordeņu pasniegšanai ieradās kāds ģenerālis. Manis todien nebija. Kad ģenerālis nosauca manu uzvārdu, no ierindas iznāca ārā kāds mans dienesta biedrs, kurš bija dzimis Fessālijā, un saņēma man paredzēto apbalvojumu. Citi kareivji noklusēja, jo tolaik armijā par tāda veida mānīšanos ieslodzīja cietumā. Bet kad ģenerālis bija prom, šis kareivis bailēs no tā, ka pārējie viņu piekaus līdz nāvei, paslēpās. Un arī pie manis, kad es atgriezos daļā, viņam pienākt bija bail. Meta un meta lokus, līdz kamēr noteica: “Piedod man, es izdarīju to un to.” – “Un pareizi izdarīji, ka paņēmi to ordeni! – es viņam atbildēju. – Ko es ar to iesāktu?” Vēlāk viņš ar šo ordeni rotājās dodoties parādes gājienos. Bet pēc četrdesmit gadiem šeit klosterī ieradās Fessālijas Pirmās armijas komandieris un atveda man apbalvojumu – Maķedonijas Aleksandra ordeni. Ieraudzījis viņu, es nespēju apslēpt smaidu. Bija pagājuši četrdesmit gadi! Un mani pārsteidza tas, ka maršals ieradās no Fessālijas – no tā kareivja dzimtenes, kurš toreiz bija saņēmis manu apbalvojumu. Redzat, kā mēdz gadīties! Ja mēs tiecamies uz to, lai pret mums izturas taisnīgi, tad, beigu beigās, pazaudējam gan to, pēc kā tiecāmies šeit, gan to, ko Kristus mums mūžīgajā dzīvē bija sagatavojis par to, ka mēs pacietām netaisnību. Tas ir, nekam nederīgu lietu dēļ mēs zaudējam pašu galveno, mūžīgo. Jo tā vai savādāk, bet viss laicīgais nav derīgs itin nekam. Kam mums tas?

Tas, uz ko mūkam ir tiesības, Kristus pietaupa nākamajai dzīvei

- Geronda, ko nozīmē “ir tiesības” uz kaut ko?

- “Ir tiesības” – tā ir pasaulīgā loģika. Jo cilvēkā ir vairāk pasaulīgā, jo vairāk tam ir “tiesību”. Jo vairāk viņā ir garīgā, jo viņam ir mazāk tiesību. It īpaši mūkam – viņam ir tikai vieni vienīgi pienākumi un nav nekādu tiesību. Es vēlos teikt, ka mūkam nevajadzētu ne no viena, ne uz ko pretendēt. Mūks Kristus mīlestības dēļ atsakās no visa, tāpēc, ja viņš cenšas šajā dzīvē iegūt kaut kādas tiesības, tā ir absolūta kļūda. Šādi rīkodamies, mūks apvairo Kristu, apvairo mūku kārtu. Šīs pasaules cilvēkiem “ir tiesības” uz daudz ko – tāpēc jau tie ir pasaulīgie cilvēki. Bet to, uz ko ir tiesības mūkam – un pat vienkārši garīgam cilvēkam – Kristus pietaupa nākamajai dzīvei.

Šī tendence - “man ir tiesības” – šodien ir redzama ne tikai gandrīz visā [laicīgajā] jaunatnē, bet arī daudzos jaunos mūkos. Daži no viņiem nezina, ne to, kāpēc viņi ir kļuvuši par mūkiem, ne to, kas vispār ir mūku institūts. Tāpēc viņi arī nes sevī “man ir tiesības” attieksmē pret visu, piesātināti ar laicīgo garu, [garīgi] neizskaidrojamu loģiku, cilvēciskā taisnīguma. Šis cilvēciskais taisnīgums, kas ir aizsācies līdz ar eiropisko garu, ir iespraucies jau arī mūku rindās.

Mūsu laikmetā mūkos bieži vien var manīt šādu garu: “Es savam tuvākajam nesagādāju

nekādas nepatikšanas un negribu, lai arī viņš ko nodarītu. Es taču viņam pāri nedaru, man viss ir kārtībā.” Vai kā saka daži mūki: “Es savu darbu esmu paveicis: kur vajadzēja palīdzēt – palīdzēju, kas bija jāpabeidz – pabeidzu. Man viss ir kārtībā. Bet tas otrais darbs? Tas nav manējais. Es dodos prom – uz celli veikt savu nolikumu.” Šādi cilvēki neaizdomājas par to, ka viņu brālis ir vājš vai arī viņam sāp galva, un tāpēc viņš nespēj paveikt kādu darbu vai arī strādā mazāk, jo ir bijis uz visnakts lūgšanām un no tām ir atgriezies ļoti noguris. Vai arī saka šādi: “Tā ir mana ēdiena porcija. Man uz to ir tiesības”, neaizdomājoties, par to, ka viņa tuvākais ir daudz vājāks vai arī, ka viņa organisms patērē vairāk enerģijas, un viņam ir vajadzīga pastiprināta ēdināšana. Visa tā rezultātā, [miesā] atrodoties garīgajā vidē, viņi aiziet tik tālu, ka viņu domu gaita kļūst pilnībā laicīga, un viņi paši pārvēršas par nevainojamiem... šīs pasaules cilvēkiem. Vai zināt, kā ir tad, kad skaties uz garīgajiem cilvēkiem, kuru attieksme pret visu ir pasaulīga? Es esmu ievērojis, ka daudzi mūki – kurš vairāk, kurš mazāk – gavējot, skaitot lūgšanas, ejot uz dievkalpojumiem, pildot noteiktās paklausības, nēsājot mūku tērpu, dzīvojot atbilstoši noteiktajai mūku dienas kārtībai, pret visu izturas nevis garīgi, bet laicīgi. Viņi seko, lai viņiem netiktu adresēts kāds aizvainojošs izteikums, lai pret tiem neizturētos netaisnīgi. Tas ir, šie mūki, atrodas laicīgās pasaules taisnīguma rāmjos, bet daži nerasniedz pat tos. Un pēc visa tā pamēģini ar viņiem nonākt līdz garīgai savstarpējai sapratnei! Šie mūki cenšas visu iegroziņāt tā, lai nākotnē atvieglotu Kristus grāmatvedības aprēķinus par sevi, [lai Viņš tiem nepaliktu parādā]! Pie tam Kristus vērtē, cik lielu netaisnību ir izcietis katrs cilvēks, un cik liels ir bijis šī cilvēka upuris, lai varētu tam sniegt atbilstošu atlīdzību. Bet šie cilvēki vēlas Kristum iesniegt pašu veiktos aprēķinus [par saviem nopelniem].

Es vispār esmu sašutis par to domāšanas veidu, kādu redzu dažos mūsdienu mūkos. Nu pilnīgs cilvēciskais taisnīgums! Bet kā cilvēciskais taisnīgums spēj sadzīvot ar garīgo dzīvi? Ar cilvēcisko taisnīgumu nekur tālu netiksi, pat ne laicīgajā dzīvē, nemaz nerunājot par garīgo! Kad es dzīvoju kopdzīvošanas klosterī, visi tā iemītņieki tā vien centās kaut ko upurēt. Šis gars valdīja it visur: darbā, ēšanas laikā. No sākuma domāja par savu tuvāko, un tāpēc arī dzīvoja gluži kā Paradīzē. Piemēram, ēdienreizē mūks centās apēst nedaudz mazāk, lai vairāk tiktu citam. Pat ja viņš pats neizcēlās ar spēkavīra veselību, tam netika pievērsta ne mazākā vērība. Šādu mūku nepavisam neuztrauca, vai viņa tuvākais ir vesels vai slims. Mūks [vienkārši] upurējās. Viņš pat neizmantoja savas spriešanas spējas un neteica: “Ja brālis pārēdīsies, tas viņam kaitēs.” Bet kopš tā paša brīža, kad mūku sāk pārņemt rūpes par to, lai viņam netiktu nodarīts pāri, lai viņš nepārpūlētos, lai viņa padarītais neietu zudumā – viņš it kā pārstāj ticēt tam, ka ir Dievs, ka pastāv nākamā dzīve, ka ikvienu sagaida Taisnā Tiesa un Dievišķā atlīdzība. Pat ja viņš ir pastrādājis nedaudz vairāk [nekā citi] – arī tas nebūs velti. Veltīgs ir vien dzīvnieku darbs. Bet pat šie nelaimīgie radījumi sevi upurē mūsu dēļ! Un tas notiek neskatoties uz to, ka tie mūsu dēļ ir spiesti mocīties. Jo kopš brīža, kad mūsu senči krita grēkā, daba vaid kopā ar cilvēku, cieš līdz ar viņu. Cik tas ir baisi! Palūkojieties, kā nomokās mednieku savainotie savvaļas dzīvnieki! Sakropļoti, ar laužām kājām, tie nespēj aizbēgt no lielajiem plēsoņām, kas tos saplosa un apēd. Un tanī pašā laikā nelaimīgiem nav ne mazākās atlīdzības! Ja cilvēks to nespēj saprast, viņš nav cilvēks. Tieši tamdēļ Dievs viņam ir devis saprātu: lai tas tiktu izmantots pareizu darbu veikšanai un atrastu pats savu ceļu. Es tagad nerunāju par to, lai jūs izspiestu no sevis pēdējo sulu, bet gan par to, lai jūsos būtu labsirdības esence.

- Tas ir, Geronda, Jūs vēlaties, lai mūsu sirdis alktin alktu sniegt tuvākajam mīlerīnājumu un atvieglotumu...

- Jā, jo cenšoties tuvākā dzīvi padarīt vieglāku, sniegt viņam mieru un tanī pašā laikā sevi pilnībā nododot Dieva rokās, tev spēki neizsīkst. Bet ja spēku izsīkumā tu par to pasaki [citiem], tad visi tavu pūliņi kļūst veltīgi. Ko, domā, ka Kristus tevi apbalvos par to, ka tu žēlojies par savu grūto likteni? [Ja arī] apbalvos, tad [tikai] ar pļauku.

Cik nu vien tas ir iespējams, centieties paveikt to darbu, par kuru es stāstu. Tā arī ir tā garīgā nodarbe, kurai jums sevi ir jāvelta. Tas, kurš šo nodarbi neveic, labumu negūs pat no askētiskajiem varoņdarbiem, jo viņa radioraidītājs nestrādā uz tā paša viļņa, kā Dievam. Bet, ja jau tas tā ir, tad zudumā iet arī viss pārējais: gan klanīšanās līdz zemei, gan gavēšana... Es nesaku, ka tas viss nav jādara, bet nevajag domāt, ka tad, ja mēs izpildīsim visus šos varoņdarbus, mums viss būs vislabākajā kārtībā.

Cilvēki sev ir radījuši citu “evanģēliju”

- Geronda, kad cilvēku var dēvēt par taisnīgu?

- No pasaulīga viedokļa par taisnīgu var uzskatīt to cilvēku, kurš savus spriedumus veido pamatojoties uz cilvēcisko taisnīgumu. Savukārt, par pilnīgu var uzskatīt to cilvēku, kurš ir taisnīgs ne pēc cilvēciskā taisnīguma [likumiem], bet atbilstoši Dievišķajai taisnībai. Šajā gadījumā viņu svētī Dievs. Nekad savā darbībā nepieņemot paša “es” un paša izdevīgumu, es, varētu teikt, piespiežu Dievu man būt Dievišķo Žēlastību.

Ikvienai, pat pašai pilnīgākajai cilvēciskai taisnībai, vienmēr piemīt arī cilvēciskais pirmsākums. Un kamēr vien garīgajā cilvēkā mīt cilvēciskā taisnība, Gars šo taisnību cenšas no viņa izspiest – kā tādu svešķermeni, bet cilvēks sitās pretī, te gūstot virsroku, te ciešot sakāvi, dvēseles spēkiem izsīkstot. Tomēr, mantojot Dievišķo taisnību, cilvēks attīrās un pieņem Dievišķo apgaismību.

- Geronda, ja es cilvēkam, kurš apgalvo, ka viņu ir nepatiesi apvainojuši, pastāstu, ka eksistē Dievišķais taisnīgums, vai šie vārdi viņam palīdzēs?

- Nē, labāk pasaki viņam šādi: “Paskaties uz notiekošo garīgi, kā to māca Evanģēlijs.” Jo, ja tu viņam pateiksi, ka ir Dievišķais taisnīgums, tad viņš var patiesi noticēt, ka citi tam ir nodarījuši pāri, lai gan pilnīgi iespējams, ka pāri tiem ir nodarījis viņš pats.

Nē, patiesi, man sāp dvēsele. Es pazinu kādu cilvēku, kurš regulāri apmeklēja dievnamu, gavēja, pildīja citus kristiešiem noteiktos pienākumus un domāja, ka viņš dzīvo garīgu dzīvi. Neskatoties uz to, ka viņam piederēja pieci dzīvokļi, saņēma divas algas un nebija neviena bērna, viņš nabadzīgajiem nožēloja pat vienu drahtu. “Labi,” - es viņam sacīju, - tev taču ir tik daudz nabadzīgu radnieku. Kāpēc tu viņiem nepalīdz? Ko tu darīsi ar visu šo kaudzi naudas? Izdali to atraītnēm, bāreņiem...” Un vai zināt, ko viņš atbildēja? “Tad jau sanāk, - saka, - ka, ja reiz mana māsa ir atraītnē, tad es no viņas par dzīvokli nevaru prasīt īri?” Kad es to izdzirdēju, man sejā ielija asinis! Lūk – šīs pasaules taisnība! “Ja reiz bērni, kuri cieš badu, nav manējie, bet sveši, - domā šāds cilvēks, - es par tiem neatbildu. Es nevienam pāri nedaru. Lai Dievs mani pasargā, ja es kādam nodarītu pāri!” Šādi cilvēki atrod veidu, kā nomierināt savu nodomu, tomēr īstu mieru tie negūst nekad. Šie cilvēki, rīkojoties atbilstoši cilvēciskajai loģikai un pasaulīgajam taisnīgumam, paliek vienaldzīgi – lai gan tanī pat laikā viņu acu priekšā norisinās kaut kas nopietns [kur ir nepieciešama viņu līdzdalība]. Kā lai pēc visa tā viņi sajustu kaut ko garīgu? Ir cilvēki, kuri kādam var noziedot veselu māju, bet tanī pašā laikā, ja kāds viņiem savlaicīgi nesamaksā par dzīvokļa īri, tie šo parādnieku iesūdz tiesā. Kā jūs izskaidrotu šādu rīcību?

- Geronda, tas tiek skaidrots ar cilvēcisko patiesību?

- Tā nav pat cilvēciskā patiesība. Tādiem ļaudīm pat cilvēciskās patiesības nav vairāk, cik kaķis saraudājis. No vienas puses, kaut kam noziedo simts tūkstošus drahtu, bet no otras – ar taksistu diņģējas par tūkstoš drahtu un velk to uz policiju. Un kā jūs to izskaidrosiet?

- Varbūt, Geronda, viņiem nav kaut kas kārtībā ar galvu?

Nē, kā reiz ar galvu tiem viss ir vislabākajā kārtībā.

- Varbūt, Geronda, žēlsirdības dāvanas tie pasniedz lepnībā, lai no tā gūtu sev kādu gandarījumu?

- A-ha, tur jau tas suns ir aprakts! Viņi daudz ziedo ar lepnumu un nedara to slavējot Dievu,

bet gan tādēļ, lai paši kļūtu slaveni. Šādi cilvēki citiem var noziedot pat visu, kas tiem ir, bet mīlestību viņos neatrast.

Šodien [cilvēkos] valda kaut kāds **sabojājies** gars. Pēc juridiskās taisnības tiecas pat garīgi cilvēki, un piedevām vēl apgalvo, ka tic Dievam. “Tev ir tiesības uz to, man ir tiesības uz šo...” Ak, ja vien cilvēkos nebūtu šī briesmīgā “veselā saprāta evaņģēlija”! “Lai nedomā, ka esmu kaut kāds muļķītis,” – saka šādi cilvēki. Jūs zināt, ka kristieši nonāk pat tik tālu, ka [viens otru] sūdz tiesā? Pat tad, ja viņiem bija taisnība, uz tiesu tiem iet nevajadzēja, - vēl jo vairāk, ja viņiem taisnības nav! Lūk tieši tāpēc arī daži dēļ šādiem kristiešiem zaudē ticību. Cilvēki redz, ka kāds neiet ne uz baznīcu, ne veic visnakts lūgšanas, bet, neskatoties uz to, nenonāk tik tālu, kā kāds kristietis, kurš regulāri apmeklē baznīcu, piedalās visnakts dievkalpojumos, dara visu, kas pienākas, bet tanī pat laikā velk uz tiesu kaut kādu nabadziņu par to vien, ka tas viņam ir nedaudz parādā. Un tā rīkojas vien tādēļ, lai “aizstāvētu savas tiesības”. Es pajautāju kādam cilvēkam, kurš taisījās iesūdzēt tiesā to, kurš tam bija parādā kādu summu: “Vai tevi vajadzība spiež? Vai tev ir vairāk bērnu nekā [tavam parādniekam]? Vai arī, varbūt, tava sieva uzstāj, lai tu iesniegtu tiesā prasību, un tā dēļ tu atrodi smagā situācijā?” – “Nē, - atbild, - es to daru tādēļ, lai panāktu taisnību.”

Ko lai saka! Protams, šeit būtiska nozīme ir arī audzināšanai, ko daži bērnībā saņēma no attiecīgajām Baznīcai tuvu stāvošajām aprindām. Jau daudzus gadus man no atmiņas neizzūd šāds gadījums. Kādā Bērnu namā žēlsirdīgo māsu paklausību pildīja jaunieta no kādas kristīgas brālības, kurā deva solījumu neprecēties. Reiz viens no mazuļiem saslima, un tam bija jāveic ar radioaktīvo apstarošanu saistītus, izmeklējumus. Ārsts palūdza, lai kāda no māsām viņam nāk talkā, taču neviena no māsām pat nepakustējās – baidījās no radiācijas. Bet sāksim ar to, ja reiz tās bija devušas solījumu neprecēties, tad šādam jautājumam nevajadzētu pat rasties. Ja viņas gatavotos iziet pie vīra, tad to vēl varētu saprast, šim bailēm būtu kāds attaisnojums. Bet viņas taču bija garīgas, un tieši tāpēc viņām vajadzēja pašuzupurēties pat tajā gadījumā, ja viņas pat gatavotos izveidot ģimeni. [Garīgi] būtu bijis pareizi, ja šīs māsas strīdētos, cīnītos par tiesībām uzupurēties. Bet toreiz viss beidzās ar to, ka ārstam talkā atsteidzās cita medmāsa. Šī jaunieta ne tikai nedzīvoja garīgu dzīvi, bet arī taisījās precēties, bet viņai kļuva žēl mazuļa.

Un vissliktākais ir tas, ka šādus cilvēkus sirdsapziņa nemoka, jo viņi saka: “Visa tā [pašuzupurēšanās] nav priekš mums. Mēs dzīvojam garīgajām nodarbēm.” Viņiem var rasties pat šāds nodoms: “Nu ko: kādam sagādā prieku uzupurēšanās, bet kādam patīk mierīga, rimta dzīve...” Reizēm viņi var pat nosodīt tos, kuri sevi upurē, teikt, ka tāds garīgo stāvokli nav sasniedzis. Bet Kristus mīt tur, kur ir cēlsirdība un augstsirdība, tur, kur ir uzupurēšanās gars, **necilums** un vēlme palikt nepamanītam un nezināmam.

- Geronda, ja redzi cilvēku, kurš ir nonācis grūtā situācijā, vai tad nevajag steigties viņam palīgā – neatkarīgi no tā, vai tu pats esi slims, vai noguris?

- Jā, protams! Bet, ziniet, es esmu ievērojis, ka daudzi no garīgajiem ļaudīm sevī ir uzaudzējuši laicīgo prātuļošanu. Viņi ir radījuši paši savu pasaulīgo “evaņģēliju” – “evaņģēliju”, kas ir sašūts atbilstoši viņu mērauklai. “Kristietim, - šādi cilvēki saka, - ir jābūt pašcieņai, viņš nedrīkst krist kaunā, nevar padarīt sevi par muļķīti.” Tas ir, šādi cilvēki visu uztver ar cilvēcisko loģiku un taisnīgumu. “Man uz to ir tiesības! – šāds cilvēks saka. – Es viņam pāri nedaru un negribu, ka viņš darītu pāri man!” Un pie visa tā nodoms to mierina sakot, ka viņam ir taisnība. Šādā cilvēkā ir skaidri saskatāmas visas laicīgās taisnības izpausmes. Labsirdības esences viņā nav, pašuzupurēšanās spēju viņā nav – nav itin nekā. Viņš ir radījis pats savu “evaņģēliju”, un viņam ar Dievu nav nekā radnieciska. Kā pēc visa tā viņu var apņemt Dievišķā Žēlastība?

Kad es dienēju armijā, kāds kara lidlauka radists uz mūsu daļu nāca pēc šifru kodiem, un mēs ar viņu tērzējām. Laicīgajā pasaulē viņš ieguva teoloģisko izglītību, un savā daļā [dienesta biedriem] pat lasīja sprediķus. Tomēr viņu visi saukāja par “Jezuītu”, jo viņš ne

tikai neko no sevis neupurēja, un arī nevēlējās palīdzēt citiem pat ar mazumiņu. Reizēm es viņam lūdzu: “Tu tik un tā dodies uz lidlauku, esi tik labs, paķer līdzi priekš tā un tā radista šos izsaukumu kodus.” Bet viņš nepiekrīt ne par kam. “Nē, - saka, - es nācu pēc saviem kodiem, bet viņš lai nāk pēc savējiem.” Viņš savu nodomu mierināja ar to, ka viņa rīcība attiecībā pret citu nav netaisna. Bet Kristus taču saka, ja tev ne tikai lūdz, bet pat piespiež noiet kopā vienu jūdzi, tad tev ir jānoiet veselās divas. Viņš neteic: “Ja kāds tev vienkārši palīdz iedot kreklus, tad atdod viņam arī virsdrēbes”, bet gan māca: “Un kas ar tevi grib tiesāties un ņemt tavus svārkus, tam atdod arī mēteli” (Mt 5, 40). Kristus mums ir devis šādu bausli, bet cilvēks, kurš sevi uzskata par garīgu, saka: “Es aizgāju pēc savējiem, bet viņš lai iet pēc savējiem”? Tas ir gluži tāpat, ka viņš būtu pateicis: “Atraduši muļķīti! Man lūdza par vienu verstī, bet vai man būtu jāiet veselās divas?” Un kā lai pēc visa tā šādam cilvēkam lai pietuvojas Dieva Žēlastība? Bet ja kāds patiešām pilda šo evaņģēlisko bausli, un tad, kad viņu spiež noiet vienu verstī, noiet vairāk, tad pēc visa tā sāk rīkoties Kristus. Un tas, kurš šo cilvēku piespieda doties [kopā ar viņu], mainās garīgi un pārsteigumā kasa pakausi: “Ir nu gan! – saka. Es viņu taču savanģoju tikai uz jūdzi, bet viņš, paskat, cik tālu devās līdz! Tā nu gan ir labestība!”

Ja Kristum piemistu tā pasaulīgā loģika, kāda šodien piemīt daudziem “garīgajiem” cilvēkiem, Viņš nebūtu pametis Savu Debesu Troni, nebūtu nokāptu uz zemi, lai no mums – nožēlojamiem cilvēkiem - ciestu un tiktu krustā sist. Bet tomēr šajā – atbilstoši cilvēciskajām mērauklām – Kristus “neveiksmē” slēpjas visu cilvēku pestīšanas noslēpums. Jo ko gan Viņš tik mūsu pestīšanas dēļ netika izcietis! Viņš Sevi tik tālu noniecināja, ka cilvēki Viņam sita un vaicāja: “Pasaki, pravieti, kurš Tev sita?” (Lk22, 64). Tas ir, ebreji, ņirgājoties par Kristu, radīja paši sev izklaidi! Vai zini, cik rūgti man bija, kad es, vēl būdams mazs zēns, redzēju, kā citi bērni spēlē atminēšanu uz dunkām? Un arī ebreji spēlēja šo spēli... ar Kristu! “Pravieto, kas Tevi sitis?” Ak, cik tas ir baisi! Bet mēs tiecamies pēc kristietības bez krustā sišanas, pēc “momentālas augšamcelšanās kristietību”. Mēs kristietību, mūku dzīvi pārtaisām tā, kā paši to vēlamies. Mēs nevēlamies sevi ierobežot nekādā veidā.

Bet, lai varētu piedzīvot pārdabisko, mums pārdabiski ir arī jādzīvo.

Trešā daļa. Par grēku un grēknožēlu

“Īsta grēknožēla ir tajā, lai cilvēks visu pirms, apzinoties savu pārkāpumu, izjustu sāpes, palūgtu Dievam piedošanu un jau pēc tam izsūdzētu grēkus. Tādā veidā ierodas dievišķais mierinājums. Tāpēc es cilvēkiem vienmēr iesaku nožēlot un izsūdzēt grēkus. Tikai sūdzēt grēkus bez grēknožēlas es viņiem neiesaku nekad.”

Pirmā nodaļa. Par to, ka grēks cilvēku nomoka Sirds attīrīšana

- Geronda, vai Kristus spēj ievietoties ikviena cilvēka sirdī?
- Kristus to spēj gan, tikai cilvēki nav spējīgi Viņu uzņemt sirdī, tāpēc ka necenšas laboties. Lai Kristus mūsos iemājotu, mūsu sirdij jāattīras. “Radi manī, ak, Dievs, šķīstu sirdi...” (Ps 50, 12)
- Geronda, bet kāpēc savvaļas zvēri nenodara pāri svētajiem?
- Kad cilvēki pierimst, nomierinās arī mežonīgie zvēri un atzīst cilvēku par savu valdnieku. Paradīzē pirms Ādama un Ievas grēkā krišanas mežonīgie svēri viņus bijīgi aplaizīja, bet pēc grēkā krišanas sāka tiem uzbrukt, lai saplosītu. Kad cilvēks atgriežas tajā stāvoklī, kādā tas atradās pirms grēkā krišanas, dzīvnieki viņu atkal atzīst par savu kungu.

Tomēr šodien ir sastopami tādi cilvēki, kas ir sliktāki par dzīvniekiem, sliktāki par čūskām. Tie savu savtīgo interešu piepildīšanai izmanto bezpajumtes bērnus, atņem viņiem naudu, bet kad mana, ka pār to galvām savelkas tumši padebeši, izsauc policiju, uzvel visu vainu mazgadīgajiem un pat nodod viņus ieslodzīšanai trakomājās. Tāpēc simts četrdesmit septīto psalmu, kuru sirdsskaidrais Kapadokijas Arsēnijs lasīja tādēļ, lai savvaļas zvēri kļūtu lēnprātīgi un nedarītu ļaunu cilvēkiem, es lasu, lai cilvēki kļūtu lēnprātīgi un nenodarītu ļaunu ne sev līdzīgajiem, ne dzīvniekiem.

- Geronda, bet kādā veidā cilvēks atgriežas tajā stāvoklī, kādā viņš atradās pirms grēkā krišanas?

- Sirdij ir jāattīrās. Ir jātiecas pēc dvēseles tīrības – tas ir, patiesuma, godīguma, nesavtīguma, pazemības, labestības, pašuzpurēšanās. Šādā veidā cilvēks saradojas ar Dievu, un viņā iemājo Dieva Žēlastība. Ja cilvēkam piemīt miesīgā tīrība, bet nav dvēseles tīrības, Dievs viņā nemīt, jo šādā cilvēkā dzīvo viltība, lepnība, naids un tamlīdzīgas kaislības. Viņa dzīve – vieni vienīgi māņi. Tieši ar šo aizsāciet arī savu varoņdarbu – ar centieniem sasniegt dvēseles tīrību.

- Geronda, bet vai no kāda nelāga ieraduma ir iespējams tikt vaļā vienā paņēmienā?

- Visu pirms cilvēkam ir jāsaprot, ka šis ieradums viņam kaitē. To sapratis, viņam ir jāvēlas sākt cīņu, lai atbrīvotos no šī ieraduma. Lai ar vienu vēzienu nocirstu nelāgo ieradumu, ir jābūt lielam gribasspēkam. Kad uz akas vindas striķis ir noberzis gropi, tad tas vairs nestaigā ne pa labi, ne kreisi. Tāpat arī ikviens ieradums sirdī pakāpeniski izberž gropīti un pēc tam no šīs gropītes dabūt to ārā ir grūti. Tāpēc, lai neiedzīvotos nelāgos ieradumos, ir jābūt ļoti piesardzīgiem, jo pēc tam būs nepieciešams ne mazums pazemības un liels gribasspēks, lai no tā tiktu vaļā. Kā teica tēvs Tihons: “Dēliņ, labs ieradums – tā ir tikums, ļauns ieradums – kaislība.”

Bet, lai ko arī teiktu, es esmu pārliecinājies, ka, ja nododoties svētcīņai cilvēks tik un tā turpina kļūpt un nemainās, tad vaina ir viņa egoismā, patmīlībā un savtīgumā. Šādam cilvēkam trūkst pazemības un mīlestības, un tas traucē Dievam iejaukties. Cilvēks pats neļauj Dievam palīdzēt. Piemēram, ja Dievs šādam cilvēkam palīdzēs uzveikt kādu no kaislībām, viņš to uzskatīs par savu nopelni un iegrimis lepnībā, jo nospriedīs, ka visu ir paveicis pats – bez Dieva palīdzības.

Atbrīvošanās no grēcīgās tumsas

- Geronda, ja pēc Svētajām Kristībām cilvēks sevi notašķa [ar grēkiem], vai tas izraisa smagas sekas?

- Tas ir atkarīgs no tā, cik daudz viņš sevi ir nosmērējis. Viens nosmērējas no galvas līdz kājām, otrs – notašķās vien nedaudz, vēl kādam citam ir tikai viens pleķītis, vēl kādam – pāris...

- Bet kuri no grēkiem nosmērē Svētās Kristības Žēlastību vismagāk?

- Protams, nāves grēki apgāna Svēto Kristību, un tad kristietis zaudē arī Dievišķo Žēlastību. Protams, Tā viņu nepamet [pavisam], tāpat, kā to pavisam nepamet arī Sargeņģelis. Vai atminaties, ko sātans teica elku dievu priesterim, kura meitu vēlējās apprecēt kāds mūks? “Nesteidzies. Šis mūks ir novērsies no Dieva, bet pagaidām Dievs viņu vēl nav pametis.”

- Geronda, vai ir iespējams dzīvot grēka tumsībā un to nemanīt?

- Nē, justin jūt visu, bet tikai cilvēkos ir daudz vienaldzības. Lai kāds nonāktu līdz Kristus gaismai, viņam ir jāvēlas iznākt ārā no grēcīgās tumsas. Ņemsim par piemēru cilvēku, kurš ir nonācis tumšā pagrabā un netīšām aiz sevis ir aizcirtis durvis. Ieraugot, kā pagrabā pa kādu caurumu laužas iekšā gaismiņa, viņš dodas uz tās pusi, pamazām padara to platāku, atrod durvis un izklūst ārā. Tāpat notiek arī ar grēka tumsībā nonākušu cilvēku: no tā brīža, kad viņš labo sajūtīs kā nepieciešamību, un viņā ienāks labās raizes, viņš pieliks pūles, lai no

šīs tumsas izkļūtu. Pasakot: “Tas, ko daru es – ir nepareizi, es esmu nomaldījies”, cilvēks kļūst pazemīgs, pār viņu nāk Dieva Žēlastība, un turpmāk viņš dzīvo pareizi. Bet ja cilvēkā labās raizes neienāk, laboties viņam nav tik viegli. Piemēram, kāds sēž noslēgtā telpā un jūtas slikti. Tu šādam cilvēkam saki: “Celies, atver durvis, izej ārā svaigā gaisā un atgūsies”, bet viņš tev pretī: “Iziet svaigā gaisā es nevaru. Bet saki, kāpēc es esmu ieslodzīts četrās sienās un nespēju elpot? Kāpēc šeit nav svaiga gaisa? Kāpēc Dievs mani ir šeit iespundējis, bet citiem ir devis iespēju izbaudīt brīvību?” Kā lai šādam cilvēkam palīdz? Ziniet, cik daudz cilvēku nomokās, jo neklausā tam, kas varētu viņiem sniegt garīgo palīdzību?

Ar grēku cilvēks paradīzi zemes virsū pārvērš elles mokās uz zemes. Ja nāves grēki ir notašķījuši dvēseli, tad cilvēks izcieš dēmonisku stāvokli: lec kājās, mokās, un viņā nav miera. Un tieši pretēji: miers mājo tajā, kurš dzīvo ar Dievu, savu prātu virza uz dievišķi nozīmīgo un viņā pastāvīgi ir labi nodomi. Tāds cilvēks jau uz zemes dzīvo paradīzē. Viņam piemīt kaut kas jaušami savādāks, nekā tam, kurš dzīvo bez Dieva. Un to pamana arī apkārtējie. Lūk tā arī ir Dievišķā Žēlastība, kas cilvēku atklāj pat tad, ja viņš cenšas palikt nezināms.

Patvaļīgie grēki

Mums pret patvaļīgajiem grēkiem ir jābūt ļoti piesardzīgiem, jo mūsu patvaļīgā rīcība – ir tas, kam Dievs pievērsīs Savu uzmanību [kad mūs tiesās]. Mūsu grēki, ko esam pieļāvuši savas neuzmanības dēļ, nav tik smagi. Dažiem no grēkiem ir pat vainu mīkstinoši apstākļi, neskatoties uz to, ka tie tik un tā turpina būt grēki.

Bez tam, ja mēs, paši to nemaz nevēloties, sagražojam, tad Dievs visu iekārto tā, lai mūsu pieļautā kļūda tiktu izmantota kaut kam labam. Tas nenozīmē, ka mums, lai šis “labais” notiktu, bija jāsagražko, - vienkārši Dievs mūsu grēkus izmanto mūsu pašu labā un [no tiem] rodas kaut kas labs, jo mēs sagražojām to paši nemaz nevēlēdamies. Tomēr, ja mēs nožēlojam to grēku, ko esam pastrādājuši apzināti, tad mums [pašiem] ir jālūdzas, lai mūsu grēks nepārvērstos par kaut ko ļaunu.

- Geronda, bet kā izglābās tas mūks, par kuru ir rakstīts “Evergetinosā”? Viņš desmit gadus krita vienā un tajā pašā grēkā, bet ikdienas to nožēloja.

- Mūku, par kuru tur tiek stāstīts, savā ziņā bija kaislības paverdzināts, savaņģots. Viņš nebija ļauni noskaņots, bet viņš netika saņēmis palīdzību, viņu uz ļaunā pusi pagrūda. Tāpēc viņam bija tiesības saņemt dievišķo palīdzību. Viņš cīnījās, cieta, viņā bija patiesa grēkožēla. Un galu galā Dievs viņu izglāba. Redzi kā: cilvēks var būt labi noskaņots, bet, ja viņš bērnībā nesaņem palīdzību un aizraujas ar ļauno, tad pēc tam viņam piecelties kājās būs jau grūti. Cilvēks cenšas [piecelties], atkal krīt, atkal ceļas kājās... Tas ir, viņš cīnās. Dievs šādu cilvēku nepametīs. Jo nelaimīgais iegulda savu mazo centību, viņš lūdz dievišķo palīdzību un viņa grēkošana nav ļaunprātīga. Piemēram, cilvēks dodas ceļā, un viņam nav ne mazākās vēlmes sagražkot. Bet dodoties par šo ceļu, viņam uzbrūk kaut kāds kārdinājums, un viņš krīt grēkā. Pēc tam viņš grēku nožēlo, cenšas [no grēka atbrīvoties], bet viņam atkal tiek ierīkotas kaut kādas lamatas, un nelaimīgais, bez tendences uz ļaunu, atkal krīt un atkal nožēlo sagražkoto. Šādam cilvēkam ir vainu mīkstinoši apstākļi. Jo viņš nevēlas darīt ko ļaunu, bet ļaunums to aizrauj, un pēc tam nožēlo grēkus. Bet ja kāds saka: “Lai varētu sasniegt šo mērķi, man ir jānodara tāda un tāda netaisnība, lai varētu sasniegt vēl ko citu, būs jāpieļauj tāds un tāds ļaunums” – un tamlīdzīgi, tad tas grēko apzināti, apzinoties savu rīcību. Tas ir, šāds cilvēks veido savu grēcīgo plānu un kopā ar sātanu sastāda programmu, kā krist tajā vai citā grēkā. Bet tā ir ļoti nosodāma rīcība, jo [grēks] tiek pieļauts pamatojoties uz iepriekš apzināti pieņemtu nodomu. Šāds cilvēks nepadodas kaut kādam kārdinājumam, bet veic grēku roku rokā ar pašu kārdinātāju. Dievišķo palīdzību viņš nesaņems nekad, jo viņam uz to nav nekādu tiesību. Beigu beigās šādi cilvēki nomirst nenožēlojuši grēkus.

Bet arī tie, kuri saka, ka grēkus nožēlos vecumā – kā viņi var būt pārliecināti par to, ka pagūs tos nožēlot un viņus pēkšņi nepārsteigs nāve? Atceros kādu būvnieku, kurš piekopa grēcīgu dzīvesveidu. “Lūk, kad kļūšu vecs, - viņš teica, - aizbraukšu uz Jeruzalemi, apmazgāšos Jordānas upē, un visi mani grēki tiks aizskaloti.” Un viņš turpināja dzīvot tā, kā to bija darījis līdz šim. Un beidzot, kad bija nonācis tik tālu, ka grēkot vairs nebija spēku – pat pāiet spēja vien ar lielām grūtībām – izlēma aizbraukt uz Jeruzalemi. “Paklau, - viņš teica vienam no saviem meistariem, - esmu nolēmis aizbraukt uz Jeruzalemi, apmazgāties Jordānas upē.” – “Nu, saimniek, - tas viņam atbildēja, - ja tu esi tīrs, tad aizbrauksi, ja neesi – neaizbrauksi.” Un it kā būtu pravietojis! Tiklīdz būvnieks bija aizbraucis uz Atēnām, lai noformētu nepieciešamos dokumentus, tā ņēma un nomira. Kaut kādu cilvēki savāca visu viņa naudu, aizveda uz apbedīšanas biroju un no turienes nosūtīja to atpakaļ – uz viņa dzimto pilsētu.

Darīsim labu dēļ mīlestības uz Kristu

- Geronda, kad es domāju par nākotnē gaidāmajiem grūtajiem laikiem, mani pārņem bailes.

- No kā tu baidies? Varbūt tu baidies nokļūt ellē un tikt mocīta kopā ar tangalaškām? Es saprastu, ja tu teiktu šādi: “Mans Kristu, palīdzi man, lai kļūtu Paradīzes cienīga, lai nebūtu Tevi jāsāpina. Jo Tu jutīsies ļoti slikti zinot, ka es esmu nonākusi ellē pēc visa tā, ko Tu manis labā esi darījis.” Bet vēlmē nonākt Paradīzē tādēļ, lai tev būtu labi, nekādas īsteni patiesas mīlestības nav. Es to nesaku tādēļ, lai mēs sāktu dzīvot izlaidīgi, nelikumīgi un nonāktu elles mokās. Bet reizēm cilvēkam rodas sava veida kaislīga pieķeršanās: “Darīšu labu tādēļ, lai nezaudētu Paradīzi.” Ja mūsos ir īstena mīlestība, mēs domāsim šādi: “Ellē mocīsies tik daudz nelaimīgu cilvēku, kuri šajā dzīvē nav jutuši īstenu prieku, bet es domāšu tikai par sevi?” Teikšu jums atklāti, mani neurda jautājums par to, vai būšu Paradīzē vai ellē. Esmu pats sevi jau atmetis malā. Jautājums par to, vai es nonāksu Paradīzē, mani nenomoka tādēļ, ka es nevēlētos būt blakus Kristum, nepavisam nē. Bet es neesmu sev nospraudis mērķi darīt labu tādēļ, lai šādā veidā sev izpelnītos Paradīzi. “Ja Tu mani pat atstumsī malā, mans Kristu,” - es saku, - “es neapvainošos; jo Paradīzē nonākt es taču neesmu cienīgs.”

Mūsu šodienas dzīve ir bez prieka un smaga, jo mazinājusies ir varonība, īstena mīlestība. Pat garīgie cilvēki ir sākuši domāt kā bodnieki, un aiziet jau tik tālu, ka dzīvo pseido garīgu dzīvi. Viņi no dzīves cenšas izplēst jebkādu baudu, kamēr vēl tas nav pārvērties par grēku. “Vai tas [jau] ir grēks [vai arī vēl nav grēks]? – cenšas izskaitļot šādi cilvēki. – Nē, grēks tas [vēl] nav.. Tātad es to vēl varu izbaudīt.” Piemēram, viņu attieksme pret gavēni ir šāda: “A-ha, kas mums tur rīt ir: piektdiena. Nu ko, tātad šodien līdz pusnaktij, līdz bez piecām divpadsmit, gaļu ēst drīkst. Nes šurp, uzēdīsim! Nē, pēc divpadsmitiem vairs nedrīkst – sākas jauna diennakts un tas jau būs grēks.” Tas ir, šie cilvēki grib izbaudīt gan laicīgo dzīvi, gan nezaudēt Paradīzi. Tādējādi viņi pret grēku un elles mocībām izturas gluži kā tādi bodnieki. Bet, ja viņi domātu Dieva mīlestības vadīti, tad [sev] teiktu šādi: “Kristus manis dēļ izcieta Krustā sišanu un tik daudzas mocības! Kā gan es varu Viņu aizskart ar savu grēcīgo rīcību? Es elles mokās negribu nokļūt nekāda iemesla dēļ, izņemot to – ja nespēju izturēt Kristus ciešanas, Kurš redzēs to, ka es atrodos ellē.”

Labo nedarīsim aiz aprēķina, ka mums par to tiks atlīdzināts, bet svētcīņai nodosimies dēļ mīlestības uz Kristu. Pacentīsimies, lai viss, ko mēs darītu, būtu tīrs, tiktu veikts Kristus dēļ. Uzmanīsimies, lai [mūsu rīcībā] nebūtu cilvēcisko vadmotīvu, pašiztapīguma, savtīguma un citām tamlīdzīgām lietām. Paturēsim prātā, ka Kristus mūs redz, vēro mūs, un pacentīsimies Viņu neapbēdināt. Pretējā gadījumā mūsu ticība un mūsu mīlestība izirs pa vīlēm.

Ja mēs uzmanīgāk ieskatīsimies visā, ko darām garīgajā dzīvē: askēzē, gavēnī, nomodā

un tamlīdzīgi, tad ieraudzīsim, ka visi [šie līdzekļi] nostiprina arī mūsu fizisko veselību. Kāds [nododoties askēzei] gul' uz cietas gultas? Un arī ārsti to rekomendē: "Guliet uz cietas virsmas, jo uz mīksta gulēt nav veselīgi." Kāds klanās līdz zemei? Daudzi vingro tāpēc, lai muskuļi paliktu stiprāki. Kāds maz gul'? Bet ilgs miegs cilvēku apdullina. Vai tad nesaka: "Šis cilvēks ir kā miegaina muša, bet lūk tas tur – malacis, nežāvējas"? Tas ir, tie garīgie vingrinājumi, ko veic cilvēks, nostiprina arī viņa fizisko veselību. Un bez tam cilvēks lielu labumu gūst no atturēšanās. Jo arī tie, kuri ir iesaistīti zinātniskajos pētījumos un tamlīdzīgās lietās, cenšas dzīvot tikumīgi, lai viņu galvas nebūtu apdullušas, bet gan raisītos skaidras domas. Protams, ka tas nav mūsu [mūku] atturības mērķis, un tomēr viens no labumiem, kas tiek sasniegts ar garīgajiem vingrinājumiem, ir tieši tas pēc kura tiecas laicīgie cilvēki. Mēs izpildām garīgo, un ar šo garīgo saņemam arī fizisko veselību.

Mūsu dzīves kārdinājumi

Dievs pieļauj tādus kārdinājumus, kas atbilst mūsu garīgajam stāvoklim. Vienā gadījumā Viņš pieļauj, ka mēs kaut kur kļūdāmies, piemēram, esam pret kaut ko nedaudz neuzmanīgi, lai nākošajā reizē mēs uzmanītos un izvairītos, vai, labāk būtu teikt, novērstu vēl lielāku ļaunumu, ko mums gatavojās nodarīt tangalaška. Kādā citā gadījumā Viņš ļauj sātānam mūs kārdināt tādēļ, lai mēs tiktu pārbaudīti. Tas ir, [šajā gadījumā] mēs kārtojam eksāmenus un tai vietā, lai darītu ļaunu, sātāns mums dara labu. Atcerieties Starecu Filaretu, kurš sēroja: "Bērns, Dievs mani ir pametis – šodien man nebija neviena kārdinājuma!" Vecais mūks ar kārdinājumiem vēlējās cīnīties katru dienu – lai no Kristus varētu saņemt uzvaras vainagu.

Stiprs cilvēks, kurš līdzinās Starecam Filaretam, no kārdinājumiem nevairās, bet lūdz Kristum: "Mans Kristu, sūti man kārdinājumus un dod man spēkus cīņai." Bet vājš cilvēks teiks savādāk: "Mans Kristu, neļauj man krist kārdinājumā." "Neievedi mani kārdinājumā..." (Lk 11, 4). Tomēr bieži vien, krītot kaut kādā kārdinājumā, mēs sākam kurnēt: "Bet tā taču nevar! Arī es esmu cilvēks, es vairāk nespēju!", kaut mums būtu jāsaka: "Es neesmu cilvēks, bet cilvēciskais atkritums. Mans Dievs, palīdzi man kļūt par cilvēku!" Es neaicinu, lai mēs paši tiektos pēc kārdinājumiem. Bet, kad rodas šādi kārdinājumi atnāk, mums jāsagaida ar izturību un lūgšanu.

Jebkurās garīgās ziemas kataklizmās ar pacietību un cerību gaidīsim garīgo pavasari. Parasti paši lielākie kārdinājumi mums pārnesas pāri gluži kā viesuļvētra. Un ja tanī mirklī, kad tie uzbrūk, mums izdodas no tiem izvairīties, tad dēmonu pulki [mums] pāršaujas pāri, aiznesās tālāk, bet mēs atbrīvojamies no briesmām. Kad cilvēks savienojas ar Dievu, viņam kārdinājumu vairs nav. Vai tad Eņģelim sātāns var kaitēt? Nē: [tam tuvodamies] viņš pats sadeg.

Garīgā dzīve ir ļoti vienkārša un viegla. Mēs paši nepareizi cīnoties to sarežģījam. Nedaudz pacenšoties un, ja tanī pašā laikā mums ir liela pazemība un uzticēšanās Dievam, mēs varam gūt lielus panākumus. Jo tur, kur ir pazemība, sātānam vietas nav. Bet tur, kur nav sātāna, nav arī sātānisko kārdinājumu.

- Geronda, vai Dievs var pieļaut, ka cilvēks krīt kaut kādā grēkā?

- Nē, teikt, ka Dievs pieļauj to, ka krītam grēkā, - tā ir ļoti rupja kļūda. Dievs nekad nepieļauj, lai mēs ļautos grēkam. Mēs paši pieļaujam [dot sātānam šādu iemeslu], un tad viņš ierodas un sāk mūs kārdināt. Piemēram, ja man ir lepnība, es Dievišķo Žēlastību no sevis dzenu prom, mans Sargeņģelis atkāpjas, un mani sāk lenkt cits "eņģelis" – tas ir, sātāns. Viss šī rezultātā es ciešu pilnīgu neveiksmi. Bet to nav pieļāvis Dievs, bet es pats pieļāvu [ka sātāns mani pagrūž uz grēka pusi].

- Geronda, bet vai ir pareizi, ja par kādu no saviem kritieniem saka: "Tas bija kārdinātājs, kurš mani pagrūda?"

- Arī man no dažiem bieži vien nākas dzirdēt, ka visās viņu ciešanās ir vainojams kārdinātājs, lai gan patiesībā tā ir mūsu paša vaina, ka nepareizi uztveram to, kas ar mums notiek. Un bez tam, kārdinātājs – taču ir un arī paliek kārdinātājs. Vai tad viņš mūs atturēs no ļauna? Viņš dara savu darbu. Nevajag visu vainu uzvelt viņam. Kādā kalībā kopā ar savu Starecu dzīvoja viens paklausībnieks. Reiz, kad Starecs uz neilgu laiku bija izgājis, paklausībnieks paņēma olu, uzlika to uz atslēgu riņķa – atminaties tās vecās kūtsatslēgas? – un sāka šo olu cept uz sveces liesmiņas! Pēkšņi atgriezās Starecs un pieķer viņu pie šīs nodarbes. “Ko tu tur dari?” – “Lūk, Geronda, sātans mani uzkūdīja uzcept oliņu!” – paklausībnieks sāka taisnoties. Pēkšņi istabā atskanēja baisa balss: “Nu nē, es agrāk pat netiku zinājis, ka olas var arī tā cept! Iemācījos no viņa!” Reizēm sātans gul, bet mēs paši viņu provocējam [mūs kārdināt].

Grēciniekiem ir daudz izejmateriāla pazemības iemantošanai

Tiem, kuri iepriekš dzīvojuši grēcīgu dzīvi, bet vēlāk to nožēlojuši, sākuši dzīvot garīgi, ar prieku ir jāpieņem pār tiem nākošos pazemojumus un ciešanas, jo to pieņemot, viņi nomaksā iepriekšējos parādus. Mēs redzam, ka sirdsskaidrā Ēģiptes Marija, kura iepriekš dzīvoja grēkā, bet to nožēloja, vēlāk mocījās pasaulīgās iekārēs. Bet lai varētu šīs iekāres padzīt, sirdsskaidrā uzsāka diženu cīņu. Sātans viņai teica: “Ko gan tu zaudēsi, ja uzmetīsi Aleksandrijai tikai vienu mazu skatienu? Es taču nemudinu tevi doties turp izklaidēties! Tu tikai nedaudz pa gabalu palūkojies uz to!” Bet Svētā uz to pusi pat galvu nepagriezā. Cik viņa bija milzīga grēknožēla! Citām sirdsskaidrajām sievietēm, kuras iepriekš pasaulīgo dzīvi nebija baudījušas, šādas cīņas nebija. Bet sirdsskaidrajai Marijai, kura bija dzīvojusi laicīgo dzīvi, bija arī cīņa. Šīs [cīņas] radītās ciešanas ir grēka radīto brūču piededzināšana. Šādā veidā gan pirmie, gan otrie nonāk vienādā [garīgajā] stāvoklī.

- Geronda, bet vai tādos gadījumos, kā tas bija ar sirdsskaidro Ēģiptes Mariju, svētcīnītājiem nav nekāda dievišķā mierinājuma?

- Kā gan tas var nebūt! Ir, un vēl kāds! Sirdsskaidrā Marija sasniedza tādu [garīgo] līmeni, ka lūgšanu laikā pacēlās gaisā pat vienu olekti.

Lielie grēcinieki, pēc tam, kad tie ir iepazīnuši sevi, dabīgā veidā iegūst daudz izejmateriāla pazemībai. Protams, ka ikviens kritiens ir un paliek kritiens. Bet kritiens – tas vēl ir arī izejmateriāls, “izejvielas” pazemībai un lūgšanām. Grēki, kurus grēcinieki izmanto, lai kļūtu pazemīgi, ir gluži kā kūtsmēsli, ar kuriem mēs bagātinām augsni. Tad kāpēc šo vielu nevarētu izmantot savas dvēseles bagātināšanai, lai tā kļūtu auglīga un dotu ražu? Tas ir, cilvēks, kas ir kritis milzu grēkos, sajūtot, cik liela ir viņa vaina, un pasakot: “Es neesmu cienīgs pacelt acis un uzlūkot cilvēku”, stipri pazemojas, un tāpēc saņem daudz žēlastības. Viņš stabili, bez apstājas gūst sekmes un var sasniegt būtisku [garīgo] līmeni. Bet tas, kurš lielus grēkus nav darījis, bez pareiza noskaņojuma, neteiks: “Dievs mani ir pasargājis no daudzām briesmām, bet es esmu tik nepateicīgs. Esmu grēcīgāks par pašu lielāko grēcinieku.” Šāds cilvēks garīgā ziņā atrodas zemāk par grēcinieku, kurš sevi pazemina.

Vai atceraties farizeju un muitnieku? Farizejs bija daudz ko paveicis, bet viņa bija arī lepnība. Savukārt muitniekam bija grēki, bet viņš tos atzina, pārdzīvoja, zemojās – un tas ir pats galvenais, ko no cilvēka vēlas saņemt Kristus. Tāpēc muitnieks izglābās [viegli]. Vai redzējāt, kā ikonās ir attēlots farizejs? Viņš uz muitnieku rāda ar pirkstu: “Es neesmu tāds kā viņš!” Nabaga muitnieks, slēpjoties aiz kolonnas, neuzdrošinās ne acu pacelt, ne apkārt pavērties. Bet farizejs Kristum ar pirkstu rāda, kur slēpjas muitnieks! Jūs to pamanījāt? Varētu domāt, ka Kristus Pats nezina, kur ir paslēpies muitnieks! Un lūk, neskatoties uz to, ka farizejs ārēji ievēroja visu likumā noteikto, tas viss viņam nedeja nekādu labumu. Ko tikai lepnība nenodara! Grēciniekā, kurā nav pazemības, ir muitnieka grēki un farizeja lepnība. Dubultais “dāvinājums”! Kā saka Epīrā, “gan utains, gan nelāgs”.

Lai varētu atveseļoties garīgi, pacientieties, cik vien iespējams, atbrīvojoties no garīgajiem toksīniem – tas ir, kaislībām.

Otrā nodaļa. Par to, ka par sirdsapziņu ir jāgādā

Izmeklēsim savu sirdsapziņu

Žēlsirdīgais Dievs pirmajiem cilvēkiem dāvāja sirdsapziņu – pirmo dievišķo likumu. Dievs cilvēku sirdis sirdsapziņu iezīmēja ļoti dziļi, un kopš tā laika ikviens sirdsapziņu manto no saviem vecākiem. Ja cilvēks kaut kur rīkojas nepareizi, tad sirdsapziņa, darbojoties tā iekšienē, to atmasko un vedina uz grēku nožēlu. Tomēr, lai vienmēr varētu sadzirdēt savas sirdsapziņas balsi, ir jāveic pareizs garīgais darbs, un tā jāizmeklē. Neizmeklējot savu sirdsapziņu, cilvēks labumu negūs ne no garīgo grāmatu lasīšanas, ne no svēto Starecu padomiem. Ja netiks pārbaudīta sirdsapziņa, viņš nespēs ievērot pat Dieva baušļus.

- Geronda, vai iespējams pilnībā neredzēt savu garīgo stāvokli un nejust to, ka esi noklīdis no ceļa?

- Ja cilvēks neieklausās savā sirdsapziņā un to neattīra, tad pakāpeniski tā apsūbē, un viņš kļūst bezjūtīgs. Viņš grēko, un tanī pašā laikā ar viņu it kā nenotiek nekas īpašs.

- Geronda, lūdzu pastāstiet mums par to, kā vajadzētu rūpēties, gādāt par sirdsapziņu.

- Lai būtu pārliecināti, ka mēs patiesi rīkojamies tā, kā to mums pasaka priekšā sirdsapziņa, ir uzmanīgi jāseko sev līdzī un jāatklājas savam biktstēvam. Jo apklusinot savu sirdsapziņu, var uzskatīt, ka tev viss ir kārtībā. Vai arī, sagrozot savu sirdsapziņu, cilvēks var uzskatīt, ka viņa paveiktie noziegumi ir labdarība. Ir iespējams arī kas tāds: cilvēkam kaitē tas, ka viņš savu sirdsapziņu ir padarījis pārlieku jūtīgu.

- Geronda es iekšēji nosodu citus un nespēju savi kontrolēt. Varbūt tas ir tāpēc, ka es esmu kļuvusi bezjūtīga?

- Ir vajadzīga liela uzmanība. Sagrēkojot pirmo reizi, cilvēks izjūt tādu kā sava veida [iekšējo] tiesu, pārdzīvo. Izdarot to pašu grēku atkārtoti, viņš pārdzīvo jau mazāk, un ja viņš nav piesardzīgs un turpina grēkot, tad tā sirdsapziņa paliek raupja. Piemēram, ja dažiem par kaut kādu pārkāpumu aizrāda, tad, lai nejustu sirdsapziņas pārmetumus un nepārdzīvotu, tie maina sarunas tematu. Gluži kā nirvānā grimstoši hindusi! Himalajos viens jaunietis nogalināja piecus itāļu alpīnistus, un, apracis līkus, sāka trenēt spēju koncentrēt apziņu. Nosēdies zemē, viņš divas stundas nemitīgi atkārtoja: “Koks – koks - koks...” – lai “nonāktu garīgajā vākumā”, aizmirstu par notikušo un atbrīvoties no nodoma. Lūk, pieņemsim, es kādu no mūsu māsām baru par kādu viņas patvaļīgu pārkāpumu. Ja šī māsa neveic pareizu garīgo nodarbi un necenšas laboties, tad atbildot uz visu manis teikto, viņa var sacīt: “Bet šodien uz vakara dievkalpojumu zvanīs agrāk...” – lai mainītu sarunas tematu. Bet pēc tam viņai galvu sagrozīs sātans un iedvesīs: “Neuztraucies! Tu taču tā teici tamdēļ, lai Geronda nebūtu sarūgtināts!” Arī sātans viņas rīcībai rod attaisnojumu, un tai vietā, lai atzītos: “Es tā izdarīju tāpēc, lai apklusinātu savu sirdsapziņu”, viņa sevi attaisno: “Es to izdarīju tādēļ, lai Geronda netiktu sarūgtināts!” Redziet, kā tangalaška izrīkojas? Smalks darbs! Lai mēs neredzētu savu pārkāpumu, viņš pārslēdz frekvenču meklēšanas pogu uz citiem garuma viļņiem.

- Geronda, bet vai cilvēks spēj pamanīt savus nenožīmīgos pārkāpumus un tanī pašā laikā nesaskatīt smagus grēkus?

- Kā gan nespēj! Man pazīstams biktstēvs izstāstīja šādu gadījumu. Kāda sieviete, ierodoties pie viņa uz grēksūdzi, gauži raudāja un atkārtoja vienu un to pašu frāzi: “Es negribēju viņu nogalināt!” – “Paklau, - biktstēvs sāka to mierināt, - ja tevī ir grēknožēla, tad Dievam ir grēku piedošana. Viņš taču piedeva Dāvidam, kas nožēloja grēkus.” – “Jā, jā, bet es tā negribēju!” – viņa visu laiku atkārtoja. “Un kā tu viņu nogalināji?” – piesardzīgi

apjautājās biktstēvs. “Lūk kā: es slaucīju putekļus, netīšām savicināju lupatiņu un viņu nositu! Bet es to mušu negribēju nogalināt!” Bet bez visa tā šī būtne krāpa vīru, bija pametusi bērnus, izpostījusi ģimeni un dzīvoja sazin kur, bet par visu to stāstīja kā par nenozīmīgu sīkumu. “Par to visu tu esi pelnījusi epītūmiju”, - teica biktstēvs, kad bija izdzirdējis par viņas “varoņdarbiem”. “Un kāpēc tā “par visu to” man ir jāuzliek?” – tā viņam iebilda. Nu sakiet, kā lai šādam cilvēkam palīdz?

Apklusinātā sirdsapziņa

- Geronda, gadās, ka man saka: “Šī iegriba ir iesēdusies tavā zemapziņā, bet tu to neapzinies.” Kā man to apzināties?

- Ciešāk ieskatoties sevī, tu sapratīsi, ka pat sakot, ka tev viss ir kārtībā, tu tik un tā jūties slikti. Tāpēc tev nepieciešami [garīgie] izmeklējumi. Ja cilvēks jūtas slikti [fiziski], jūt fizisko spēku zudumu un tamlīdzīgi, tad, lai atrastu vājuma cēloni, viņa analīžu materiāls tiek izmeklēts mikrobioloģiskajā laboratorijā, viņam tiek taisīta tomogrāfija. Ja tu redzi, ka tevī nav miera, un tu esi uztraukumā, zini, ka tev iekšā kaut kas nav kārtībā, un tev šī kaite ir jāatrod un jānovērš. Pieņemsim, izdarot kaut kādu [grēcīgu] pārkāpumu, tu pārdzīvo, bet grēksūdzē to noklusē. Iet laiks, un ar tevi notiek kaut kas labs. Tu jūti prieku, šis prieks pārklāj pārdzīvojumu par nodarīto grēku, un pakāpeniski tu par to aizmirsti. Tu jau vairs savu grēku nesaskati, jo prieks to no augšas nosedz gluži kā tāds vāciņš.

Prieki grēku nosedz, iedzen tos dziļāk, bet tas no iekšienes turpina darboties. Šādā veidā cilvēks apklusina savu sirdsapziņu un tāpēc sāk kļūt nocietināts, bet viņa sirds pakāpeniski aptaukojas. Bet pēc tam tangalaška viņam it visā rod attaisnojumu: “Tas ir sīkums, bet tā ir dabīga lieta...” Tomēr šāds cilvēks nespēj rast mieru, jo dziļi iekšienē iedzītais satricinājums nenoklust. Viņš jūt satraukumu, viņam nav iekšējā miera un klusuma. Viņš nemitīgi sevi šausta, mokās un nespēj saprast, kāds visam tam iemesls, jo viņa grēki ir pārklāti no augšienes, iedzīti dziļumā. Šāds cilvēks nesaprot, ka cieš no tā, ka ir sagrēkojis.

- Geronda, bet ja šādam cilvēkam [atver acis] paskaidro, kāpēc ir radušās viņa ciešanas, vai tas viņam palīdzēs?

- Ir vajadzīga piesardzība, jo, ja tu atvērsi viņa acis, pamodīsies viņa sirdsapziņa. Tā sāks viņu atmasket. Un ja šāds cilvēks nekļūs pazemīgs, viņš var nonākt izmisumā, jo patiesību pieņemot viņš nebūs spējīgs. Bet ja viņš pazemosies, tad zināšanas [par viņa ciešanu īsto cēloni] palīdzēs.

- Geronda, bet vai ir tādi cilvēki, kuri jau piedzimst ar nocietinātu sirdsapziņu?

- Nē, nemēdz būt cilvēki, kuri jau piedzimst ar nocietinātu sirdsapziņu. Dievs nerādīja nocietinātu sirdsapziņu. Tomēr, ja cilvēks aizbarikādē savus grēkus, iedzen tos dziļi iekšā, viņa sirdsapziņa pakāpeniski pārklājas ar nosēdumiem un pārstāj to atmasket.

- Geronda, tāds cilvēks kļūst par “pašvadāmu”, viņš [priekš sevis] rada pats savus likumus.

- Jā... Tas ir briesmīgi!...

- Kas, tas ir - pievīlums?

- Kas gan cits? Protams, pievīlums.

Greizā sirdsapziņa

- Geronda, Jūs bieži vien sakāt, ka cilvēkam ir jāpiesargās, lai nesagrozītu, nesabojātu savu sirdsapziņu. Kādā veidā tā kļūst greiza?

- Mierinot savu nodomu, cilvēks apklusina savu sirdsapziņu. Ilgstoši mierinot savu nodomu, cilvēks rada sev citu – savu paša sirdsapziņu, sirdsapziņu, kas ir pašūta pēc viņa mēra, tas ir, sagrozītu sirdsapziņu. Bet šādā gadījumā cilvēks zaudē iekšējo mieru, jo greizā,

sabojātā sirdsapziņa nespēj radīt iekšējo mieru. Jo cilvēks, kurš ir pieļāvis kaut ko grēcīgu, nespēj sev rast mieru pat tad, ja kāds izliekas, ka viņa grēku nav pamanījis vai arī to mierina: “Tu neesi vainīgs, neuztraucies.” Daži no tiem, kuri kļūst par visdažādāko guru sekotājiem un nodarbojas ar tamlīdzīgām lietām, saprotot, ka ar viņiem notiek kaut kas nelāgs, nāk pie manis pēc padoma. Bet, kad vēlēdamies tiem palīdzēt, es sāku kaut ko skaidrot, tie iespītējas un paliek pie sava: “Nē, mūsu ticībā viss ir pareizi.” – “Paklau, - es atbildu, - ja jau jums “viss ir pareizi” un ja jau šis “pareizi” tev sniedz mieru, tad kāpēc tu ar saviem jautājumiem nāc pie manis?” Lūk tā šie cilvēki, nespējot melos rast iekšējo mieru, tik un tā paliek pie sava un cenšas kur tik vien tas ir iespējams “sagrābt” kaut vai nedaudz neīsta miera. Tomēr īsteno mieru tie rast nespēj.

- Geronda, bet vai cilvēks ar sagrozītu sirdsapziņu var nodzīvot visu mūžu?

- Ja tic savam nodomam, tad var.

- Bet kā viņš šo savu greizo sirdsapziņu var labot?

- To viņš var labot, ja sāk domāt pazemīgi, neuzticas savam nodomam un apspriež to ar savu biktstēvu.

- Geronda, bet vai cilvēks var savu sirdsapziņu sagrozīt tādēļ, ka ir [pārlietu] jūtīgs?

- Ja jau reiz viņš savu sirdsapziņu ir sagrozījis, tad tas visdrīzāk nozīmē to, ka viņa jūtīgums nav nekam derīgs. Jo sabojātais velk aiz sevis sabojāto. Daži saka: “Es esmu jūtīgs cilvēks”, bet tanī pašā laikā attiecas pret cilvēkiem ir barbariski, un uzklūp viņiem bez īpaša iemesla.

- Geronda, bet cilvēkiem, kuri nemitīgi sevi attaisno, sirdsapziņa ir klātas “nosēdumiem”?

- Tas, kurš sevi attaisno, tomēr nav zaudējis savu iekšējo atmaskojošo [sirdsapziņas balsi], nav nejūtīgs. Bet ja reiz cilvēks nav nejūtīgs, tad viņa grēcīgais pārkāpums izraisa sāpes, un pēc tam pār viņu nāk dievišķais mierinājums. Bet tas, kurš ir sakropļojis savu sirdsapziņu, krīt bezjūtībā. Tāds cilvēks lielās ar saviem pastrādātajiem noziegumiem. Man gadījās skatīt ļaudis, kuri par saviem pastrādātajiem noziegumiem stāstīja tā, it kā lielītos par paveiktiem varoņdarbiem. Jo, ja kāds savu sakropļoto sirdsapziņu izceļ īpaši, tad tā jau ir nevis vienkārša nocietināšanās, tas ir kaut kas daudz sliktāks. Reiz, kad es dzīvoju Stomiona klosterī Konicā, tur ieradās kāds vīrs un teica: “Es gribu izsūdzēt grēkus.” – “Es neesmu garīdznieks”, - es sāku atteikties, bet viņš turpināja uzstāt: “Nē, es to gribu izstāstīt tev.” Netālu no mums stāvēja vairākas sievietes, kuras bija ieradušās klosterī, lai paklanītos svētlietām. “Jums labāk būtu doties prom,” - es viņām teicu. “Nekas, lai pasēž, lai paklausās,” – vīrietis atļāva un sāka stāstīt par saviem jaunības gadiem: “Jaunībā mani nosūtīja mācīties kurpnieka arodu, bet, dienām sēžot darbnīcā, es visu laiku snauduļoju, knābāju ar degunu. Jautāsi, kāpēc? Tāpēc, ka naktīs mēs kopā ar tādiem pašiem brašūliem devāmies zagst. Mūsu aprīnča policists nebija ar pliku roku ņemams. Viņš mums teica tā: “Nu, varoņi: nakts tumšāka – zaglim labāk. Man ir vajadzīgi divi auni. Pārējais ir jūsu – cik spēsiet aizstiept.” Nu, ja jau tādas tās lietišas, tad devāmies mēs, tā teikt, uz kristiešu mājām. Ņēmu savu pletni, un pirmām kārtām – sunim bez brīdinājuma pa purnu, bet pātaga man bija labu labā, no kizila, pēc tam gājām iekšā aplokā, izvēlējamies divus aunus un aitas, cik vien varējām pastiept. Auni – policista kungam, aitas slēpām savā kūtī, bet pēc tam policists mūs nekavējoties – kā tu domā, ko? – iemeta tuptūzī! Bet tu klausies tālāk! Saimnieki, kuri redzēja, kā mēs naktī viņus apzagām, rīta agrumā steidzās uz iecirkni pie policista un sacīja: “Mūs apzaga tas un tas!” – “Kā tā: “tas un tas”? Viņi abi sēž tuptūzī! Esat nākuši cilvēkus apmelot?” Un ņemas tos slānīt!... Bet, lūk, kāds vēl bija gadījums: pienākam mēs pie kāda žoga un skatāmies: sargs – vēl pavisam jauniņš vlahēns¹², bet liels kā bullis, un ar viņu vēl tā tēvs. “Kā lai tiekam klāt aitu baram? – man biedri jautā. – Viņi mūs taču izmētās kā sērkokciņus!” Sērkokciņus, saki? Nu, ka... Noņemtu plecā pakārto apgriezto šauteni, ņemu uz grauda vlahēnu, un – puf! – lieta darīta, nogāzās dārgumiņš... Viņa tētuku es ar virvi piesēju

pie kādas bumbieres... Nu, es tev teikšu, mēs tur sagrābāties visādus labumus!” Un visu to viņš stāstīja kā par varoņdarbu, smiedamies! Redzi, cik tālu cilvēku var novest sakropļota sirdsapziņa?

Bet kāds mans paziņa policists, kurš kalpoja Konvojēšanas pārvaldē, bez apstājas raudāja, jo noziedzniekam, ko viņam nācās pārvest no viena cietuma uz citu, kara tribunāls par neskaitāmiem noziegumiem bija piespriedis augstāko soda mēru, un viņš tika nošauts. Policists sāka meklēt nošautā radniekus, vienu otru atrada un palūdza tiem piedošanu. Bet viens no noziedznieka radniekiem, kurš dzīvoja Amerikā, atsūtīja viņam šādu atbildi: “Viņu jau sen vajadzēja nošaut, tik daudz cilvēku būtu dzīvi palikuši!”

Redzat, kāda [milzu] atšķirība ir starp policista un tā cilvēka, par kuru stāstīju jums iepriekš, stāvokļiem? Pirmais pildot dienesta pienākumus ļaundari vienkārši konvojēja uz cietumu un uzskatīja sevi par vainīgu [tā nāvē]. Bet otrais stāstīja par saviem pastrādātajiem noziegumiem tā, it kā tie būtu kaut kādi varoņdarbi, un ar tiem lepojās!

Maldi cilvēkam mieru nesniedz

- Geronda, vai cilvēkam var palīdzēt citu lūgšanas, ja, ticot savam nedomam, viņš ir radījis pats savu pasauli?

- Ja jau reiz viņš ir izveidojis pats savu pasauli, tad kāpēc lai tam būtu vajadzīga citu palīdzība... Cilvēks sev ir izveidojis veselu pasauli! Domā, tā ir joka lieta? Skaties: ja kāds pēc sava nodoma rada savu paša pasauli, tad, domā, ka viņš ir radis mieru, izjūt prieku? Tie ir meli. Bet meli cilvēkam liedz saņemt **vēstījumu**. Pieņemsim, lai glābtu savu tuvāko, kāds ir spiest samelot. Viņš to var izglābt pat no nāves, bet tanī pašā laikā meli ir un paliek daļa no grēka. Reizēm cilvēks laba nodoma vadīts samelo tā dēļ, lai sniegtu palīdzību kaut kādā lietā un izbēgtu no kārdinājuma. Piemēram, klosterī slepus, lai neviens to neuzzinātu, ierodas svētceļotājs, lai varētu izstāstīt par kādu savas ģimenes problēmu, izrunāties no sirds. Bet pēc tam klosterī ierodas, teiksim, viņa brālis un jautā: “Vai pie jums nebija atbraucis tāds un tāds?” Ja viņam izstāstīs taisnību, tad pēc tam sekos vesela notikumu virkne, jo brālis tiks sakompromitēts. Līdz ar to tu esi spiests atbildēt: “Nezinu.” Jo, ja tu viņam pateiksi, ka viņš bija atbraucis, tad viss var aiziet pat līdz fiziskai vardarbībai. Lai gan pašlaik mēs par šādiem gadījumiem nerunājam, tik un tā ir jābūt piesardzīgiem, jo, ja kaut kas tamlīdzīgs atkārtosies trīs četras reizes, tad pakāpeniski cilvēks var aiziet tālāk. Pierodot likt lietā melus bez nepieciešamības, viņš sakropļos savu dvēseli. Viņš nonāks tik tālu, ka sāks sacerēt veselas pasakas, un tanī pašā laikā viņa sirdsapziņa to nemocīs itin maz. Pēc tam šāda “sacerēšana” pārvērtīsies par veselu zinātni.

Cik gan labi daži cilvēki prot vienus melus “pakārtot” citiem, padarot to par mākslu! Ak! Lai tevi varētu par kaut ko pārliecināt, viņi var sacerēt veselu romānu! Reiz pie manis kalībā ieradās kāds paziņa un vienlaikus ar viņu arī vairāki puisi, kuram es līdzēju, novadnieki. Šim nelaimīgajam puisim bija gan galva uz pleciem, gan laba sirds, bet viņš bija slīņķis, negribēja strādāt. Pieradis slaidīties bez darba. Es četrus gadus pēc kārtas nopūlējos, lai viņu piedabūtu pie kaut kādas nodarbes, un šajā reizē pat sāku lūgt tā novadniekiem: “Pacentieties puisi iekārtot kaut kādā darbā. Es viņam jau iepriekš centos palīdzēt. Es viņu pat sūtīju pie saviem paziņām uz Kastorijas pilsētu, lai tas apgūtu ādu ģēģera amatu, bet viņš no turienes pamuka. Viņš taču vēl ir tik jauns, būtu žēl, ja aizietu neceļos. Viņam ir palikusi tikai māte, bet tēvs ir miris.” To visu noklausījies, mans paziņa, kurš bija atnācis vienlaikus ar cilvēkiem, pie kuriem es tikko biju vērsies, tos uzrunāja: “Jā, mēs ar tēvu Paīsiju centāmies puisi iekārtot par mācekli un izmācīt viņu par ādu ģēģeri. Bet vai zināt cik daudz naudas es izmetu sūtīt uz Kastoriju telegrammas tiem cilvēkiem, pie kuriem viņš mācījās, lai tos nomierinātu pēc tam, kad viņš no tiem bija pamucis! Nu ko vairs – tas viss jau pagātnē, par tādām lietām labāk nerunāt. Es toreiz tēvam Paīsim tā arī pateicu: “Kupraino kaps izlabos.” – “Ko viņš tur

melš!” – es nodomāju, bet skaļi savu pārsteigumu nepaudu tādēļ, lai šis cilvēks netiktu kompromitēts. Jūs tikai paskatieties! Pirmo reizi dzīvē izdzirdējis par šo puisi, viņš sacerēja veselu noveli par to, kā mēs abi kopā esam gādājuši par jaunieti, kā, vēloties viņam palīdzēt, “iekārtojām viņu pie ādu ģēģeriem” un tamlīdzīgas lietas! Viņš to stāstīja tādā pārliecībā, ka pat es sāku šaubīties [varbūt, ka tā patiešām ir bijis]!

- Vai viņš Jums to pateica tieši acīs?
- Skatoties acīs. Un citu klātbūtnē.
- Bet ko viņš juta?
- Kādas nu tur sajūtas! Stāstot visus šos melus viņš sevī juta tādu kā egoistisku pašapmierinātību, tomēr pēc tam viņu sāka mocīt pārmetumi. Domā, ka viņš sevī juta mieru?
- Bet kad cilvēks, stāstot par kaut kādu notikumu, to nedaudz izpušķo...
- Jā, nedaudz apslaka ar mērcīti!...
- Vai viņš tā dara godkāres vadīts?
- Un kā gan savādāk? Cilvēks par kaut ko stāsta pārspīlētā formā vien tad, kad viņu urda godkāre, egoisms.
- Bet kas šādam cilvēkam var palīdzēt laboties?
- Viņam ir jābeidz melot. Viņam ir jāzina, ka meli, pat ja tiem ir vainu mīkstinoši apstākļi, aizvien vēl ir daļa no grēka.
- Geronda, bet vai var būt tā: mums kaut ko dod, pastiepj pretim palīdzības roku, bet mēs uzskatām, ka mums tas ir iedots tādēļ, ka esam bijuši tā cienīgi?
- Skaties, ja es tev teiktu: “Tu, māsa, vari sasniegt savas svētās līmeni!”, tad, izdzirdējusi šādus vārdus, tu uz īsu mirkli vari atplaukt muļķīgā smaidā, tomēr iekšējā miera tev nebūs. Maldīgais cilvēkam mieru nesniedz. Tāpat, kā miera nav tam netaisnajam cilvēkam, kurš, darot pāri citiem, saka: “Tas ir mans.” Paskaties, turki jau tik daudz gadus atpakaļ ir ieņēmuši Konstantinopoli, tomēr, nolūkojoties uz grieķiem, kuri ir atbraukuši uz Konstantinopoli, turki jūt, ka ir sagrābuši svešu mantu, un skatās tā, it kā būtu ieraudzījuši atgriezušos saimnieku! Bet viņi taču ir turki, un ir pagājis tik daudz gadu!

Nesabojāta sirdsapziņa maldīgu vēstījumu nesniedz

Par mierīgu sirdsapziņu cilvēkam svarīgāks nav itin nekas. Ja tava sirdsapziņa tev nepārmet, ka tu būtu varējis kaut ko vairāk, bet neizdarīji, tad tas ir ļoti labi. Šādā gadījumā cilvēkā ir pastāvīgs iekšējais prieks un visa viņa dzīve – ir svētki, gaviles. Šis iekšējais prieks cilvēkam sniedz garīgo spēku.

- Geronda, bet kā var saprast, ka Dievam mūsu rīcība ir tīkama?
- Cilvēkā ir iekšējās apziņošanas sistēma.
- Vai pietiek ar paša iekšējās apziņošanas sistēmu vai ir nepieciešamas arī citu liecības?
- Es runāju par tādu cilvēku, kura sirdsapziņa nav sabojāta, nevis par tādu, kurš savu sirdsapziņu ir deformējis. Nesabojāta sirdsapziņa nesniedz maldīgu vēstījumu. Šādā gadījumā cilvēkam ir cerība un viņš pazemīgi saka: “Es Paradīzei nederu, es esmu pelnījis mūžīgās mocības, tomēr ticu, ka mani nepametīs Dieva mīlestība un žēlastība.” Viņš to jūt tādēļ, ka nododas svētcīņai, viņš nesēž rokas klēpī salicis, vienlaicīgi savu nodomu mierinādamas ar šādiem vārdiem: “Dievs mani izglābs.”

Sirdsapziņa, tā ir drausmīga lieta! Nav svilinošākas liesmas, nav lielāku elles mocību par tām, ko rada sirdsapziņas liesmas. Sirdsapziņas pārmetumi – ir pats baisākais un mokošākais tārps cilvēkiem. Tie, kuri ir nonākuši ellē, mocīsies mūžam, jo viņus plosīs doma par to, ka to nedaudzo gadu laikā, ko tika nodzīvojuši uz zemes, viņi ir zaudējuši paradīzes labumus, lai gan arī šie zemes gadi bija pilni sirdsapziņas pārmetumu un iekšējās nomāktības. Bez tam cilvēku kaislības, kuros plosa elles mokas, nespēs rast mieru, un tās tiem kļūs par vēl vienām mocībām.

- Geronda, bet kādā veidā mūks praksē var izciest sirdsapziņas “mocekību”?

- Sirdsapziņas “mocekība” ir domāta ne tikai mūkiem, tā ir paredzēta visiem cilvēkiem, bet mūki, bez tā, izcieš arī saldās askēzes mocības. Tomēr, būtībā, cilvēkam, kurš svētcīņai nododas pareizi, sirdsapziņas “mocekība” nepastāv. Jo lielākas dvēseliskās sāpes izcieš cilvēks, tas ir, jo lielākas sāpes to nomoka – vai nu par savu nešķīstību, vai arī par to, ka ir līdzvainīgs Kunga Ciešanās – jo lielāku dievišķo mierinājumu viņš saņems. Ja cilvēka sirdsapziņa ir mierīga, tad, pat ja nospiež ciešanas, uztraukums un tamlīdzīgi, cilvēks sevī jūt Dievišķo mierinājumu.

Trešā nodaļa. Par to, ka ir nepieciešams sevi novērot un iepazīt

Sevis izzināšana

Armijā, Sakaru daļā, mums bija radioipelengācijas pārklājums, un radistiem bija [savu un pretinieka radiostaciju] atpazīšanas tabeles. Mēs sekojām līdz radiostacijām un zinājām, kura no tām ir sveša, bet kura – mūsējā, jo reizēm ienaidnieka radisti pieslēdzās mūsu radiostaciju pārraidei. Tāpat arī ikvienam cilvēkam ir jāseko līdz saviem nodomiem un rīcībai, lai redzētu, vai tie atbilst Evaņģēlija baušļiem. Ir jāpamana savas kļūdas, jācīnās, lai tās tiktu izlabotas. Jo tas, kurš pieļauj, ka viņa kļūda netiek pamanīta vai arī neaizdomājas par saviem trūkumiem, kad citi viņam par to stāsta, nevar garīgi pieaugt.

Sevis vērtēšana – ir pati labākā no visiem izpētes darbiem. Cilvēks var izlasīt daudz grāmatu, bet, ja viņš sev neseko līdz, viņam lasītais nedod nekādu labumu. Bet ja viņš sev seko, tad labums, ko viņš gūst, ir milzīgs, pat ja lasa maz. Šajā gadījumā cilvēka rīcība, uzvedība kļūst smalkāka – lai ko tas arī nedarītu. Jo pretējā gadījumā viņš pieļauj rupjas kļūdas, un pats to nemaz nesaprot. Kad pie manis kalībā ierodas apmeklētāji, es tiem sēdēšanai no otras pagalma malas atnesu celmus. Un es esmu ievērojis, ka dodamies prom, cilvēki pat neaizdomājas par to, kurš šos celmus aiznesīs atpakaļ. Vai arī, redzot, kā es tiem nesu celmu un saprotot, ka ar to būs par maz, lai visi varētu piesēst, apmeklētāji tik un tā gaida, kamēr es tiem pienesīšu klāt arī pārējos. Bet ja šie cilvēki būtu kaut nedaudz aizdomājušies un teikuši: “Labi, mēs taču esam pieci seši cilvēki, vai tad tiešām tēvam pašam būtu mums no pagalma otrā gala jāstiepj celmi?” – tad, katrs paņēmis pa celmam, viņi ātri vien tos pārnestu uz vajadzīgo vietu.

- Geronda, viena no jaunākajām māsām man pajautāja: “Bet vai Starecs, būdams vēl tikko iesvētīts mūku kārtā, savas cīņas laikā nepiedzīvoja kritienus? Viņam nebija nekādu “kreiso” nodomu? Viņš nekad nav kritis nosodišanā?”

- Kad manā cīņā notika kaut kas tamlīdzīgs vai arī kad mani bāra, es tam nedeavu “tiesības būt atbrīvotam no muitošanas”.

- Geronda, ko nozīmē “tiesības būt atbrīvotam no muitošanas”?

- Savām kļūdām, grēkiem dot “tiesības būt atbrīvotiem no muitošanas” – tas nozīmē pret tiem izturēties vienaldzīgi. Tas ir, censties, lai kļūdu apzināšanās neskartu dvēseli, bet gan “lidotu” tai garām. ***Ja zeme pārakmeņosies, kļūs cieta, tad, lai cik daudz arī tā netiktu liedēta, ūdens tajā neuzsūcas. Tas pats notiek arī ar cilvēku, kurš pieļauj, ka viņa kļūdas un grēki saņem tiesības tikt “atbrīvoti no muitošanas”.*** Šāda cilvēka sirds druva no vienaldzības nocietinās, un lai ko tam arī neteiktu, lai kas ar viņu arī nenotiktu, tas cilvēkā nerada ne mazāko aizkustinājumu, tas ir, viņš nejūtas vainīgs un nenožēlo grēkus. Kad es [būdams vēl jauniešvētīts mūks] uzzināju, ka kāds mani ir nodēvējis, piemēram, par liekuli, es neteicu: “Kaut viņu divi deviņi, ja reiz viņš kaut ko tādu runā”, bet centos atrast iemeslu, kas viņam bija licis par mani šādi izteikties. “Te kaut kas nav lāgā, - es teicu, - šis cilvēks nav vainīgs, tas biju es, kas kaut kur esmu kļūdījies, devis tam iemeslu, un viņš manu rīcību

iztulkoja nepareizi. Ne no šā, ne no tā kaut ko tādu viņš pateikt nevarēja. Ja es būtu bijis uzmanīgs un būtu uzvedies saprātīgi, viņam par manu rīcību nebūtu radies tik nepareizs priekšstats. Es esmu kaitējis savam tuvākajam, un par to man būs jāatbild Dieva priekšā.” Un uzreiz centos noskaidrot savu kļūdu un to izlabot. Tas ir, es nepētīju, kāpēc cilvēks par mani tā bija izteicies: aiz skaudības vai greizsirdības, vai tāpēc, ka nepareizi bija sapratis citu teikto. Šāds jautājums mani nesatrauca. Un arī tagad [visos līdzīgos gadījumos] es rīkojos tāpat. Ja, piemēram, kāds man pasaka skarbu vārdu, es pat aizmigt nespēju. Un ja viss patiešām ir tā, kā viņš to ir teicis, mani pārņem sarūgtinājums un es cenšos laboties. Un pat ja tas viss nemaz nav tā, kā šis cilvēks iedomājās un pateica, es tik un tā kļūstu bēdīgs, domāju, ka kaut kur esmu kļūdījies, jo esmu bijis neuzmanīgs un esmu ievēdis kārdinājumā savu tuvāko. Es neuzveļu visu vainu tuvākajam: es aizdomājos par to, kā manu rīcību iztiesās Dievs, nevis par to, kā tas izskatīsies citu acīs.

Ja notiekošo cilvēks līdzīgā veidā neizvētīs, viņš ne no kā negūs labumu. Bieži mēdz teikt: “Tas cilvēks nespēj sevi kontrolēt.” Ziniet, kad cilvēks sevi vairs nespēj kontrolēt? Kad viņš neseko līdzi sev. Ja cilvēkam nav viss kārtībā ar galvu, un tāpēc viņš sevi nekontrolē, tam ir vainu mīkstinoši apstākļi. Bet vainu mīkstinošu apstākļu nav tam, kuram ar galvu nav nekādu problēmu, nekontrolē savu rīcību, jo neseko sev.

Mūsu kritienos gūtā pieredze

Pētot pašiem sevi jums laiku pa laikam būs noderīgi pavērtēt savu dzīvi: soli pa solim, sākot ar bērnu dienām. Tas ir nepieciešams, lai redzētu, kur jūs esat bijuši agrāk, kur jūs atrodaties pašlaik un kur jums ir jānokļūst. Nesalīdzinot pagātni un šodien, jūs nesapratīsiet, ka pat tad, ja jūsu stāvoklis ir daudz maz labs, jūs tik un tā neatrodaties tur, kur jums vajadzētu būt... Jūs nesapratīsiet to, ka sarūgtiniet Dievu. Kad cilvēks ir jauns, viņam ir attaisnojoši iemesli tam, kāpēc viņa stāvoklis nav īpaši labs. Bet viņu nu nekādi nevar attaisnot gadījumā, ja viņš, jau pilns pieredzes un brieduma, aizvien vēl saglabā to pašu iepriekšējo stāvokli vai arī nav pietiekoši labojies.

Jo ilgāk cilvēks dzīvo, jo viņam vairāk ir jānobriest garīgi. Bet izmantojot sev par labu iepriekšējo gadu laikā gūto pieredzi, mēs uz priekšu dodamies pārliecinošāk un pazemīgāk. Bieži vien [garīgajā] cīņā kritieni un pacēlumi palīdz cilvēkam ar to, lai viņš auglīgāk un pārliecinošāk varētu veikt savu garīgo ceļu uz Augšieni.

Ir pilnīgi dabīgi, ja mazulis, mācīdamies staigāt, noripo lejup pa kāpnēm, ar galvu atsitās pret margām, ar abām kājām uzrāpjas uz krēsla un no tā nokrīt. Mazulis nesaprot, ka tad, kad uzrāpjas uz krēsla un ar abām kājām nostājas uz tā malas, viņš ar visu krēslu nogāzīsies zemē. Bet, kļūstot vecākam, bērns gūst pieredzi, nobriest un kļūst uzmanīgāks. “Pagājušā reizē, - viņš domā, - es ar abām kājām uzrāpos uz krēsla un nokritu. Tagad es jau vairs tā nedarīšu.” Tāpat notiek arī mūsu [garīgajā] cīņā: uzmanīgi sekojot līdzi visam apkārt notiekošajam un visu izmantojot savā labā, mēs gūstam pieredzi, kuru liekot lietā mēs saņemam lielu palīdzību.

Atminos, mūsu mājās Konicā bija seši zirgi: gan pieauguši rumaki, gan kumeliņi. Reiz man gadījās mūsu zirdziņus vest pa baļķu tiltiņu. Kāds baļķis izliecās, un vienas četrgadīgas ķēves kāja iegāzās un iesprūda starp baļķēnu un dēļiem. Vēlāk es tiltiņu salaboju, visus sapuvušos baļķus aizstājot ar izturīgākiem. Tomēr ik reizes, kad es zirgus vedu pāri šim tiltam, ķēve, kurai reiz uz tā bija iesprūduši kāja, palika tramīga, purināja galvu un vai nu, pārraujot pavadu, metās bēgt, vai arī ar vienu lēcieni bija tilta otrā galā. Redziet: ja jau mēms dzīvnieks – četrgadīga ķēve lika lietā savu pieredzi un nespēja kāju uz tā tilta, kur tai reiz bija gadījies iesprūst, tad cik daudz reižu vairāk savu kritienos gūto pieredzi ir jāizmanto cilvēkam!

Ienaidnieks ir jāpiesien pie vienas vietas un pa to jāsit

- Geronda, es vēl neesmu iemīlējusi pazemību, pašuzpurēšanos, netaisnības pieņemšanu...

- Viss nebūt nav tā, kā tu to saki. Es [par tevi] neuztraucos, jo redzu, ka tevī ir radies labs satraukums. No kaislībām tu atbrīvosies pavisam ātri, jo esi sākusi sevi pieķert “nozieguma vietā”. Bet tas palīdz daudz vairāk, nekā jebkurš cits varoņdarbs. Tas, kurš sevi pieķer “nozieguma vietā”, atmet savu veco cilvēku un nostājas uz pareizā garīgā ceļa. Mūsu vecais cilvēks izposta to, ko rada mūsu jaunais cilvēks. Iemācoties mūsu veco cilvēku pieķert nozieguma vietā, mēs kopā ar viņu notveram arī visus pārējos zagļus, kuri izlaupa to labumu, ko mums dāvā Dievs. Līdz ar to garīgā bagātība paliek pie mums.

- Geronda, bet vai man nāks par labu tas, ka es ļoti pārdzīvoju par manis pieļauto kļūdu, piemēram, ka pret kādu no māsām esmu bijusi rupja?

- Tev tas par labu nāks, tomēr tev ir vairāk jāuzmanās, lai nepāršautu pār strīpu, nepārkāptu [saprātīgo skumju] robežas. Sajūti sarūgtinājumu, bet vienlaicīgi ar sarūgtinājumu izjūti arī prieku, jo tev ir tikusi dota labvēlīga iespēja pamanīt savu uz āru izlīdušo slimību un to dziedināt. Padomā šādi: “Ja reiz es pret mūsu esmu bijusi rupja un esmu pret viņu bijusi slikta, tad tas nozīmē, ka manī iekšā bija iesēdusies kaut kāda kaislība. Bet tagad man ir dota labvēlīga iespēja: kaislība ir izlīdusi uz āru tādēļ, lai es to varētu saskatīt un izlabot.” Bet, protams, arī māsai ir jāpalīdz piedošanā. Kritieni tev palīdz iepazīt sevi. Viss lien uz āru un lēnītēm [ar sevi] noris derīgs darbs. Redzi, reizēm arī ārsti slimniekiem dod dažādas vielas tādēļ, lai viņu slimības simptomi kļūtu saskatāmāki un tiktu noteikta pareizā diagnoze. Piemēram, slimniekiem tiek dots cukurs, pēc tam viņiem veic asins analīzes un skatās, vai cukura līmenis ir paaugstinājies.

Garīgajā cīņā ir jāatrod mūsu rakstura vājo vietu – mūsu netikumu - “koordinātes” un pēc tam censties veikt triecienus pa šīm vietām. Gluži kā karā: izlūkojot kādu rajonu, mēs uz kartes atzīmējam vietas, kurās ir dislocējies ienaidnieks vai placdarmus, no kuriem tas mums varētu uzbrukt. Pēc tam mēs tām vietām pievēršam pastiprinātu uzmanību. Jo zinot, kurās konkrētajās vietās atrodas ienaidnieks, var droši pārvietoties. Militārpersonas atver karti un saka: “Ienaidnieks ir šeit un šeit. Tātad, mums ir jāpagūst ieņemt lūk šo un šo augstieni. Uz šejieni ir jānosūta papildspēki, bet šeit ir nepieciešams izvietot tādus un tādus ieročus.” Tas ir, zinot, kur atrodas ienaidnieks, var sagatavot kaut kādu plānu. Tomēr, lai to varētu uzzināt, nedrīkst likties mierā un jāpēta [karadarbības norises vietas]. Gulēt te nedrīkst.

- Geronda, kas ir labāk: kad savus netikumus cilvēks pamana pats vai arī, kad par tiem viņam pastāsta citi?

- Ir labi, ja cilvēks savus netikumus atrod pats, bet arī gadījumā, ja uz tiem norāda citi, viņam nevajadzētu iebilst. Atmaskojumi no citiem ir jāuztver ar prieku. Jo var jau sevi redzēt tādu, kā pašam to gribās, nevis tādu, kāds tu patiesībā esi.

- Geronda, vai citi no malas mani saskata labāk, nekā es redzu pati sevi?

- Ja grib, tad var redzēt labāk, nekā mūs redz mūsu tuvākie. Tas ir, cilvēkam ir ērtāk pamanīt savu reakciju uz kaut kādu kļūdu un noteikt tās cēloņus, bet malā stāvošs novērotājs secinājumus par savu tuvāko izdara pamatojoties uz paša pieņēmumiem.

- Geronda, bet vai cilvēks, cenšoties sevi saskatīt tādu, kāds viņš ir, to var arī nepanākt?

- Jā. Ja cilvēka centienos ir iejaukta lepnība, tad sevi saskatīt tādu, kāds viņš patiesībā ir, viņš nespēs.

Citos ir jālūkojas kā spogulī

Cilvēks redz sevi labāk tad, kad viņš ielūkojas citos, kā spogulī. Ikvienam Kungs ir devis kādas spējas, kas ir nepieciešamas labuma gūšanai – neatkarīgi no tā, vai cilvēks šīs

spējas izmanto labumam vai nē. Ja cilvēks viņam dāvāto izmanto labumam, tas sasniegs pilnību. Arī mūsu netikumi – vai nu tie ir iegūti paša neuzmanības ceļā vai nu saņemti mantojumā no mūsu vecākiem – ir mūsu īpašums. Lai atbrīvotos no šiem netikumiem, ikvienam no mums ir jāizcīna attiecīgā cīņa. Un kamēr vien mēs no tiem nebūsim atbrīvojušies, mums ir “jāprojicējas” mūsu tuvākā netikumos un jāpārbauda, kur atrodamies mēs paši. Piemēram, ieraugot tuvākajā kaut kādu netikumu, uzreiz ir jāsaka: “Nemšu un palūkošos arī es, var būt, ka šāds netikums piemīt arī man.” Un, ja mēs sevī patiešām šādu netikumu atklājam, mums ir jāceļas cīņai, lai varētu no tā atbrīvoties.

- Geronda, bet ja nodoms man saka, ka man šāda netikuma nav, ko lai es tam atbildu?

- Atbildi šādi: “Man ir citi – lielāki netikumi. Šis mana tuvākā netikums salīdzinājumā ar manējiem, ir ļoti nenožīmīgs.” Jo reizēm tavi netikumi var būt patiešām mazi, bet arī tavi vainu mīkstinošie apstākļi ir sīciņi. Ja cilvēks sevi šādi izvēti, tas redz, ka viņa trūkumi ir nesalīdzināmi lielāki, nekā viņa tuvākā netikumi. Bet pēc tam viņš savā tuvākajā sāk saskatīt arī viņa tikumu. “Jāpalūkojas, - šāds cilvēks saka, - vai man arī piemīt šāds tikums? Nav. Vai, vai, vai! Cik es vēl esmu tāls no tā [garīgā stāvokļa], kādā man būtu jāatrodas!” Paveicot šādu darbu, cilvēks palīdzību saņem itin no visa, mainās – šī vārda labākajā nozīmē – un pilnveidojas. Viņš gūst labumu no svētajiem, gūst labumu no svētcīnītājiem, gūst labumu pat no šīs pasaules ļaudīm. Piemēram, redzot, kā pasaulīgs cilvēks, ar sevi nerēķinoties, upurējas, kristietis, kurš ar sevi veic šādu garīgo darbu, saka: “Vai man šāda labsirdības esence piemīt? Kur nu! Bet es taču piedevām vēl esmu garīgs cilvēks!” Un, šādā veidā, viņš cenšas sekot redzamajam labumam. Mums, tas ir, visiem cilvēkiem ir tik daudz darba! Žēlsirdīgais Dievs visu gudri mūsu labumam.

Tas, kurš sevi iepazīst kārtīgi, ir pazemīgs

- Geronda, es parasti savu lepnību pamanu pēc tam, kad esmu jau padevusies šim grēkam.

- Uzdevums, lai tu to pamanītu pirms krišanas. Ja tev saka, ka esi izdarījusi kaut ko labu, neizjūti gandarījumu. Neļauj, ka uzslava tev pielīp, pieķeras.

- Bet kas man tajā varētu palīdzēt?

- Sevis iepazīšana. Ja cilvēks ir pats sevi iepazīnis, tad viss – jautājums ir slēgts. Pēc tā uzslavas pārvēršas par svešķermeņiem: tās viņam vairs nepielīp. Piemēram, ja cilvēkam ir zināms, ka viņš ir skrandainis, tad viņam nevar pielipt nodoms par to, ka viņš ir karalis. Ja tu kritīsi iedomās, ka esi princese, tas nozīmēs, ka esi atpalikusi prātā.

- Bet ja es jau savlaicīgi būtu gatava uzslavas nepieņemt, vai tas man palīdzētu cīņā, par kuru mēs tagad runājam?

- Protams, ir jācenšas būt gatavai. Tomēr reizēm tev tas izdosies, bet reizēm – nē. Uzdevums ir, lai tu iepazītu sevi. Neiepazīstot savu veco cilvēku, kristietis pazemīgs nekļūst. Tāpēc nevarēs notikt tā [egoistiskā] atoma garīgā sadalīšanās, kas ir nepieciešams, lai varētu nokļūt garīgajā orbītā. Un, tādā veidā, cilvēks paliek pasaulīgajā orbītā.

- Geronda, bet vai mana sevis iepazīšana var būt nepareiza?

- Mēs ar tevi taču nerunājam par nepareizu stāvokli. Tas, kuram ir pareizs priekšstats par sevi ir pazemīgs. Bet kad cilvēks kļūst pazemīgs, pār viņu noteikti nāks Dieva Žēlsirdība.

Cilvēks, kurš strādā, lai iepazītu sevi, līdzinās tam, kurš ierokas dziļi zemē un atrod tur derīgos izrakteņus. Jo mēs vairāk iedziļināmies sevis pašizziņā, jo zemāku sevi redzam. Šādā veidā cilvēks kļūst pazemīgs, tomēr Dieva roka viņu nemitīgi ceļ augšup. Un kad cilvēks sevi beidzot ir iepazīnis, pazemība jau kļūst par viņa ierasto stāvokli, un nu jau Dieva Žēlastībai ir obligātas tiesības [viņa sirdī] “pagarināt īres līgumu”. Šādam cilvēkam lepnība vairs nedraud. Bet tas, kurš šādi ar sevi nestrādā, saviem [garīgajiem] atkritumiem regulāri pievieno aizvien jaunus un jaunus, palielina savu atkritumu čupu, kādu laiku lepni sēž tās virsotnē un beigu

beigās nogāžas lejā.

Mums ir jāuzzin, ar ko esam slimi

- Geronda, es bieži saskatu citu cilvēku nepilnības un tās nosodu.

- Bet vai tev pašas slimība ir zināma?

- Nē.

- Lūk tieši tāpēc tu zini par citu slimībām. Ja tu būtu informēta par savu slimību, tad par citu cilvēku slimībām tev nebūtu nekāda priekšstats. Es nesaku, ka tev nav jājut līdzīgu sāpēm, bet lai tu beigtu krāmēties ar viņu trūkumiem. Ja cilvēks ar sevi nenodarbojas, darbu tam atradīs velns, un šis cilvēks pievērsīsies citiem. Bet ja cilvēks strādā ar sevi, tad viņš iepazīst gan sevi, gan savu tuvāko. Pretējā gadījumā [būdam apveltīts ar maldīgu priekšstatu], par sevi pašu izdarot nepareizus secinājumus un šādus pašus kritērijus izmantojot arī attiecībā uz citiem, cilvēks kļūdās arī jautājumā par viņiem.

- Geronda, bet kas visvairāk cilvēkam palīdz laboties?

- Visu pirms griba, vēlme. Griba, vēlme [laboties] – savā ziņā tas ir labs aizsākums. Pēc tam cilvēkam ir jāsaprot, ka viņš ir slims, un jāsāk lietot atbilstošas [garīgās] antibiotikas. Jo ja tas, kurš ir slims fiziski, savu slimību slēpj, tad kādā brīdī – negaidot un pašam nesaprotot kā – nokrīt zemē kā nopļauts, un medicīniskie līdzekļi tam jau vairs nelīdzēs.

Teiksim, cilvēks zina, ka tam ir nosliece uz tuberkulozi, un tāpēc viņam ir slikta apetīte. “Kāpēc tu neēd?” – viņam taujā. “Nu, - viņš atbild, - man šis ēdiens īpaši neiet pie dūšas!” Pēc tam viņam sāk zust spēki, un tas knapi spēj pakustēties. “Kas ar tevi, kāpēc tu tik tikko velcies?” – cilvēki brīnās. “Man, - viņš atbild, - patīk iet lēni. Kāpēc man jānēsājas kā sadegušam!” Viņš slēpj, ka viņam ir spēku izsīkums, un tieši tāpēc viņš kājas var pakustināt ar lielām grūtībām. Pēc tam tas sāk klepot. “Kāpēc tu klepo?” - cilvēki viņu taujā. “Tā ir alerģija!” – viņš atbild. Viņš slēpj, ka tuberkuloze ir nonākusi plaušās, un tās ir smagi slimas. Paiet vēl kāds kāds laiciņš, un slimnieks sāk spļaut asinis. “Un kas tas ir?” – viņam jautā tuvākie. “Nieki, - šis atbild, - kakla *iekaisums*171.”

- Geronda, un cilvēks to visu dara tādēļ, lai citi nemanītu tā slimību?

- Jā, viņš tā uzvedās, lai slēptu savu slimību. Tā viņš to slēpj un slēpj, bet pēc tam tuberkuloze pāriet straujā noslēguma stadijā. Slimnieka plaušās parādās milzu caurumi, pa muti nāk asinis gluži kā no pārsprāgušas caurules, viņš nespēj sašimst, un apkārtējiem top zināms par viņa slimību. Bet slimība ir jau nonākusi līdz tādai stadijai, ka palīdzēt nav viegli. Bet, ja pašos slimības pirmsākumos viņš būtu atzinis, ka cēlonis, piemēram, nedaudz paaugstinātajai temperatūrai ir tuberkulozes aizmetņi un būtu ļāvis sevi ārstēt, būtu veselāks par veselu. Tāpat notiek arī garīgajā dzīvē: tas, kurš savām kaislībām rod attaisnojumu, beigu beigās pakļauj sevi dēmonu uzbrukumam, un to nav iespējams noslēpt. Bet vai zini, kas notiek tad, kad cilvēks pieņem dēmonu uzbrukumu? Tas, kurš pieņem dēmonu iedarbību, kļūst cietsirdīgs, pārvēršas par zvēru, sacelās pakāpkājās, ar cilvēkiem runā nekaunīgi, asi un ne no viena nepieņem palīdzību.

Tāpēc visa pamats ir tajā, lai no sākuma cilvēks apzinātos, ka ir slims un par to priecātos. Pēc tā viņam ir jāļauj sevi dziedināt, dzert attiecīgās zāles. Bez tam viņam ir jābūt pateicīgam savam ārstam – biktstēvam vai Starecam – un tam nepretoties. Piemēram, slimniekam veic asins pārliešanu: viņš pastiepj ārstam savu roku, ļauj iedurt vēnā, sajūt sāpes, bet ciešas, jo zina, ka asins pārliešana tam palīdzēs. Bet kā cieš tas, kuru operē! Bet neskatoties uz visām ciešanām, slimnieks piekrīt, ka tiek operēts, jo tas viņam dod iespēju izvesēloties.

- Geronda, bet ja es zinu, ka, teiksim, ka man nāks par labu kāda stingrais aizrādījums, tad kāpēc gan es šo aizrādījumu neuztveru kā kaut ko patīkamu?

- Nu, labi, pieņemsim, ka neko patīkamu šādā aizrādījumā tu nesaskati. Bet vai tu

vismaz saproti, ka esi rīkojusies nepareizi?

- Jā, to es saprotu.

- Nu, ja reiz saproti, tad tas jau ir vismaz kaut kas. Redzi: slimnieks labprātāk iedzer rūgtin rūgtu tableti, nekā saldu karameli, jo saprot, ka tablete tam nāk par labu. Ja slimnieks šīs rūgtās zāles nedzers, viņš neatlabs. Cilvēkam ir jāiepazīst savs vājums, jālieto atbilstošas [garīgās] zāles, lai vēlāk viņu stiprinātu Kristus.

Ceturtā nodaļa. Par to, ka sava grēcīguma apzināšanās aizkustina Dievu

Savas kļūdas atzīšana

- Geronda, abba Īzaks saka, ka skaitot lūgšanas ir jājūtas kā bērnam.

- Jā, ir jājūtas kā bērnam, bet kā nepaklausīgam bērnam. Ir jāapzinās, ka esi sarūgtinājis savu Tēvu, un tas ir jāslaka nožēlas asarām. Tad tu sajūtīsi dievišķos glāstus. Nav jāsaka: “Es esmu bērns, un tāpēc Dievam mani ir jāmīl un man jāpiedod, tā ka es varu sastrādāt visādus brīnumus.”

- Es svētā Nisas Gregora darbos lasīju, ka, lai Dievu varētu dēvēt par Tēvu, mums ir jāsasniedz bezkaislība, pretējā gadījumā – tā ir “lamāšanās un zākāšana”.

- Nesatraucies, muļķīt. Svētītājs to ir rakstījis tiem, kuru dzīves ir tukšas un grēkpilnas. Tomēr, ja sagraujot, cilvēks dziļi izprot savu vainu, viņš var Dievu dēvēt par Tēvu.

- Geronda, es Dieva priekšā jutos esam liela parādniece, un tas mani sāpina.

- Kopš tā brīža, kad tu sāc justies kā Dieva parādniece un pazemīgi saki “esmu grēkojusi, mans Dievs”, Dievs tev piedod, tev palīdz un sniedz tev Savu Žēlastību. Un, ja tevi, atrodoties šādā stāvoklī, pārsteigs nāve, tu izglābsies. ***Jo ne jau velti tu sevi dēvē par parādnieci un tajā pašā laikā turpini velties leļup.*** Nē – tu nododies svētīcīnai. Tavš stāvoklis nav dēmonisks – Dievs apžēlojies! Jo ar Dieva palīdzību visas māsas šeit, klosterī, vairāk vai mazāk atrodas grēknožēlā. Un bez tam vēl atceries, ka jūtoties esam nekam nederīgam, pār garīgo cilvēku nāk Dieva Žēlastība. Jo šādam cilvēkam sava grēcīguma apzināšanās kļūst par [garīgo] mazgāšanos.

Kad sarunā ar mani kāds sāpēs par sevi saka: “Es esmu tāds un šitāds, un vēl kaut kāds”, es priecājos, jo, ja cilvēks atzīst savus grēkus, viņš no tiem atbrīvosies. Reiz Atona Kalnā es netīšām uzdūros vientuļai būdīnai, kurā kopā ar kaķiem un suņiem dzīvoja kāds cilvēks. Baidoties no ugunsgrēka, viņš uguni nekūra pat tamdēļ, lai sasildītos. Visi šo cilvēku bija aizmirsuši un pametuši! Man par viņu sāka sāpēt sirds, bet kad es tam sāka izteikt savu līdzjūtību, viņš teica: “Mūk, nevajag mani žēlot. Man ir jāpamokās. Ja vien tu zinātu, cik daudz es visa kā esmu sastrādājis, tu mani nežēlotu. Man pat tie apstākļi, kādos es dzīvoju šodien, ir pārlietu labi.” Vai tad Dievs šādu cilvēku neizglābs – lai cik lieli ir arī tā agrākie grēki? Pavisam nesen, kad es gulēju slimnīcā, man pienāca klāt kāda sieviete, kuras roku vēnas no asins pārlišanas bija tā sadurstītas, ka uz tām bija bail pat paskatīties! Tur burtiski nebija nevienas dzīvas vietiņas! “Manī nav nekā laba, - viņa man sacīja, - varbūt, ka Dievs par mani apžēlosies un paņems pie Sevis uz Paradīzi. Jo man piemīt tāds un tāds grēks, tāds un tāds netikums.”, - un viņa atmaskoja sevi veselā raudzē netikumumu. Cik smalku darbu viņa bija pati ar sevi veikusi! Es neesmu redzējis nevienu citu, kas būtu sasniedzis šādu stāvokli.

- Geronda, es dzirdēju, kā kāds cilvēks teica: “Manī mīt nodoms, ka [tiesājot cilvēkus] Kristus pret viņiem būs iecietīgs.” Vai šis nodoms ir pareizs?

- Ja cilvēkam ir liela pazemība, ja viņš apzinās savas kļūdas, to nomoka liela vainas sajūta, un no tā viņš cieš, tad Kristus pret viņu būs “iecietīgs” un viņam piedos. “Mans bērns, - šim cilvēkam teiks Kristus, - beidz par to domāt. Tas viss ir jau neatgriezeniskajā pagātnē.” Bet, ja neapzinoties savu vainu, cilvēks savu nodomu nomierina ar to, ka Kristus pret viņu

būs “ieciētīgs” un žēlsirdīgs, tad tas ir ļoti bīstami. Tad jau sanāk, ka Kristus balvu pasniegs grēciniekam?

Labā sevis iepazīšana aizkustina Dievu un sniedz mums Dievišķo palīdzību un Paradīzes prieku. Tomēr, ja mēs varētu saņemt palīdzību arī sevi neiepazīstot, Dievs no mums nebūtu prasījis pat to.

- Geronda, Jūs teicāt – “labā sevis iepazīšana”. Bet vai mēdz būt arī nepareiza sevis iepazīšana?

- Jā, kļūdaini iepazīstot savu iekšējo cilvēku, var sevi attaisnot un nomierināt savu nodomu. Tāpēc sakot, ka cilvēks apzinās savas kļūdas, pieņem, ka tas sevis labošanā iegulda vismaz nelielas pūles. Piemēram, es tev esmu parādā piecsimt tūkstošus drahtas. Satiekoties es tev saku: “Esmu parādā piecsimt tūkstošus”, tomēr mani šī parāda atmaksāšana nesatrauc, es vienkārši atzīstu savu parādu. Pāiet vēl kāds laiciņš, un es atkal par šo parādu atceros un atkal tev saku: “Jā, jā, esmu parādā.” Bet tas nenozīmē, ka es šo [parādu] apzinu kā tādu. Patiesi apzinoties savu parādu cilvēks nespēj pagulēt: viņš meklē iespēju to atmaksāt. Un šajā gadījumā vārdus: “Es esmu tev parādā” – viņš saka tādā intonācijā, ka aizdevējs saņem vēsti par to, ka parāds patiešām satrauc parādnieku.

Grēcīguma apzināšanās un sekmes cīņā

- Geronda, ja cilvēks savā garīgajā cīņā negūst sekmes, vai ir pareizi, ka tas sev saka: “Kāds tu esi, tāds arī paliksi. Neko labāku es no tevis pat negaidu.”

- Ar šādu attieksmi pret savu stāvokli var iekrist garīgajā pievīlumā. Šāds cilvēks var nonākt tik tālu, ka sāks skandēt: “Tie, kuriem ir lemts nonākt Paradīzē, tur arī nonāks. Tad kāpēc lai es nodotos svētcīņai?” Un tad jau sanāk, ka svētie ir kļuvuši svēti necīnoties? Tā runājot, cilvēks gaida to, ka viņš tiks labots un atbrīvots no kaislībām bez nenododošanās svētcīņai. Viņš rīkojas gluži kā tas vecais vīrs, kurš vēlējās panaškēties ar ogām un ar plaši atvērtu muti nosēdās zem zīdkoka, gaidot, kad kāda oga pati no koka iekritīs viņam tieši mutē.

- Geronda, kā es varu saprast, ka gūstu garīgos panākumus?

- Ja tev ir sava grēcīguma apziņa, tad būs arī garīgie panākumi. Jo lielākus tu redzi savus grēkus, jo vairāk apzināsies savu grēcīgumu un gūsi lielākus panākumus.

- Geronda, bet vai ir iespējams apzināties savu grēcīgo kļūdu un tanī pat laikā negūt garīgos panākumus?

- Kad cilvēks savu garīgo kļūdu apzinās un, pats nevēlēdamies, to atkal pieļauj, tas nozīmē, ka viņā ir lepnība vai arī pastāv visi priekšnosacījumi, lai tāda iestātos. Un tāpēc Dievs viņam nepalīdz gūt panākumus.

Ja cilvēks savu grēcīgumu apzinās, tad tas ir milzu spēks, varena lieta. Pēc tam cilvēks sāk pats sev riebties, kļūst pazemīgs, visu labo pieskaita Dieva cilvēkmīlestībai un labestībai, un jūt pret Viņu lielu pateicību. Tāpēc Dievs mīl vairāk tos grēciniekus, kuri apzinās savu grēcīgumu, to nožēlo un tālāk savu dzīvi turpina pazemībā, nekā tos, kuri daudz nododas svētcīņai, bet savu grēcīgumu neatzīst un ir bez grēknožēlas.

Lai mēs labotos, ir pazemīgi jālūdz Dieva žēlastība

- Geronda, kad svētie tēvi saka, ka grēknožēla ir tajā, kad cilvēks pieņem lēmumu nepieļaut iepriekšējo grēku atkārtošanos un skumst par tiem, vai tas nozīmē, ka mums ir nemitīgi jāpatur prātā iepriekšējie grēki?

- Nē, nav jāatminas katrs no pieļautajiem grēkiem, bet nemitīgi ir jāapzinās savs grēcīgums. Cilvēkam par savu grēku ir jādomā līdz kaut kādam noteiktam brīdim, bet pēc tam viņam lēnprātīgi ir jālūdz Dievam žēlastību – un ja viņā nav lepnības, Dievs tam

palīdzēs. It īpaši jūtīgam cilvēkam: ja viņš ir nožēlojis un izsūdzējis savus vecos grēkus, tad ir labāk, ja viņš tos aizmirst. Jo pretējā gadījumā tangalaška var tam atgādināt par viņa vecajiem grēkiem, un, lai laupītu tam laiku un atrautu no lūgšanām, tirdīt viņu ar nodomiem. Bet ja cilvēks, kurš neizceļas ar iejūtību, redz, kā viņā sāk zelt lepnība, būtu labi, ja viņš vienmēr atcerētos savus grēkus, lai nonāktu pazemībā.

- Geronda, bet vai cilvēks var apzināties savu grēcīgumu, un tanī pašā laikā grēkus nenožēlot?

- Var, ja viņam trūkst pazemības. Kad nožēlai piejaucas klāt egoisms, cilvēks bez gala nomoka sevi ar domām: “Kā gan es to varēju izdarīt?”, “Kā uz to skatīsies cilvēki?”, “Ko par mani nodomās?” – un moka sevi. Vārdos “kā gan es to atkal varēju izdarīt?” un “kā es varēju līdz tam nonākt?” – ir egoisms. Šādos vārdos nožēlas nav. Cilvēkam ir jāsaprot, ka ir grēkojis, un to saprotot, pazemīgi lūgt Dieva žēlastību. “Mans Dievs, - šādam cilvēkam ir jāteic, - es esmu sagrēkojis, piedod man. Lūk, tāds esmu draņķis. Apžēlo mani. Ja Tu man nepalīdzēsi, es varu kļūt vēl sliktāks, labāks palikt es nevaru. Pats izlaboties nespēšu nekad.” Un, to pasakot, ir jāpacenšas, lai šis grēks vairāk neatkārtojas. Daudzi pēc tam, kad ir sagrēkojuši, ir jutuši sāpes ne jau tādēļ, ka ir krituši cilvēku acīs, bet gan tādēļ, ka ar savu grēku ir ievainojuši Dievu.

Ja pasaulīgi dzīvojošs cilvēks, sarauj saites ar pasaules garu, tad pēc tam bieži vien, pats to nevēloties, jūt, ka šis gars to turpina pievilkt. Tomēr šādam cilvēkam nevajag ļauties izmisumam. Es domāju, ka šajā gadījumā izaugsme būs jau tas vien, ka grēciniekā ir aizsācies labais satraukums, kas atmasko viņa dvēseli par pieļautajiem pārkāpumiem un par to, ka viņš varēja izdarīt kaut ko [labu], bet to netika izdarījis. Pamazītiņām sākas cīņa, cilvēks neviļus kļūst pazemīgāks un padodas labā izmisuma uzplūdiem, tas ir, krīt izmisumā par savu “es”. Tad visu labo viņš skaidro ar Dieva Žēlastību un no sirds tic vārdiem, ko ir teicis Kungs: “Bez Manis jūs ne nieka nespējat darīt” (Jņ 15, 5). Ja pēc tam šāds cilvēks mīlestības uz patiesību vadīts, lielā pazemībā uzsāks svētcīņu, piedevām paļaujoties uz Dieva Visuvarenību, Žēlsirdīgais Dievs par viņu apžēlosies.

Mūsu grēku raisītās skumjas

- Geronda, kā cilvēks var sev palīdzēt neatkārtot izdarīto pārkāpumu?

- Ja cilvēku patiesi pārņems sāpes par savu pārkāpumu, viņš to neatkārtos. Lai cilvēks labotos, viņa iekšējai satriektībai ir jābūt pilnai patiesas grēknožēlas. Tāpēc svētais Marks Askēts saka: “Ja cilvēks nesāks pārdzīvot par savu grēku, atbilstoši tā mēram, viņš atkal pavisam viegli iekritīs tajos pašos tīklos.” Tas ir, ja grēks nav liels, ir vajadzīga mazāka grēknožēla, ja grēks ir lielāks, grēks ir jānožēlo vairāk. Neizvērtējot sava kritiena smagumu un, atbilstoši šī kritiena lielumam, par to neskumstot, cilvēks pavisam viegli krīt tādā pašā vai pat lielākā grēkā.

- Bet kā lai mēs saprotam, ka mūsu skumjas par kritienu nav tik lielas, kā pats kritiena smagums?

- Kā pierādījums tam, ka nav atbilstības starp kritienu un skumjām, ir tas, ka jūs atkal krītat tajā pašā grēkā. Bez tam, sekojot sev, neaprobežojieties tikai ar vienu vienīgu [garīgo] diagnostiku. Jūs taču ar [garīgo] mikrobioloģisko izpēti nodarbojaties bezgalīgi. Atrodot savu [garīgo] mikrobu, jūs to uzmanīgi izpētāt un sakāt: “Šo kukaini ir jānospiež.” Tomēr ārstniecību jūs tā arī neuzsākat. Nu labi, lūk jūs esat pārliecinājies, ka jūs nomoka kaut kāda slimība. Uzreiz ir jāsāk domāt par to, kā no šīs slimības tikt vaļā. Kāds labums no tā, ka jūs būsiat iegrimis nemitīgā analizēšanā, tanī pašā laikā necenšoties laboties? Jūs sakāt: “Man piemīt tāda kaislība, un man piemīt šāda kaislība.” Bet jūs šīs kaislības nenocērtat, un, vaimanājot, paliekat tajā pašā nemainīgajā kaislību pilnajā stāvoklī. Tādējādi jūs vējā izsējat savus spēkus un tērējat sevi pašu veltīgi. Jūs izšķiežat savu prātu, savu sirdi. No

pārdzīvojumiem jūs saslimstat un pēc tam neko nespējat padarīt. Pēc tam, izveseļojoties, atkal sākat vaimanāt: “Kā gan es toreiz saslimu? Kāpēc gan tas tā notika?” Es nesaku, ka nevajag sekot sev, nebūt ne. Nepieļaujiet to, ka jūsu grēki netiek pamanīti. Bet, arī pārdzīvot vajag līdz robežai! Nedrīkst būt vienaldzīgs, bet ir jāizvairās arī no ļaundabīgajām, nelaimi vēstošajām izjūtām! Tu esi izdarījusi kaut ko nepareizu? Par to aizdomājies? Pamanīji, kur tu pieļāvi kļūdu? To apzinājies? Par to grēksūdzē izstāstīji? Ja jā, tad turpini savu ceļu tālāk, neiesprūsti šajā kļūdā. Vien noglabā to savā atmiņā, lai nākamajā reizē, kad tev atkal radīsies iemesls to atkārtot, tu būtu uzmanīgāka. Ja mēs savas kļūdas necenšamies labot, tad pārdzīvot par tām ir bezjēdzīgi. Pārdzīvojot par kļūdām, necenšoties tās labot, mēs gluži kā nepārtraukti apraudam kaut kādu slimnieku, un tanī pašā laikā necenšamies viņam palīdzēt izveseļoties.

- Geronda, nevajag bēdāties arī tad, kad tu pelnīti ciet par kaut kādu tevis pieļauto kļūdu?

- Ne tā. Šajā gadījumā ir jābēdājas, tomēr bēdām ir jābūt atbilstošām, samērīgām tavai pieļautajai kļūdai. Ja tev par savu pieļauto kļūdu nesāp, tad vieglprātībā tu to pieļausi atkal – tas ir, nelabosies. Bet, ja sākot ar grēknožēlas pilnām skumjām tu nonāksi līdz izmisumam, tas jau nozīmē, ka tu esi sabēdājusies daudz vairāk, nekā tas bija nepieciešams. Šādos gadījumos sevi ir nedaudz jāuzmundrina un savu pieļauto kļūdu ir jāuztver ar nelielu labās vienaldzības piedevu.

Mums piedien pārņemt pašiem sev, nevis krist izmisumā

- Geronda, bet vai tad atrodoties pašā garīgā ceļa sākumā ir viegli padziļināti apzināties savu grēcīgumu?

- Kad mēs atrodamies savas garīgās dzīves sākumā, Dievs Savā mīlestībā, lai mēs nesagumtu [zem savas grēcīguma nastas], nepieļauj, ka mēs apzināties mūsu grēcīgumu. Dažas labsirdības esences un jūtīguma pilnas dvēseles apzinoties, ka tās ir grēcīgas, to pārciest nespētu un tām tiktu kaitēts. Šādi Dievs apžilbina mūsu acis, un mēs visus savus grēkus kopsummā saskatīt nevaram. Piemēram, mūsu apgērba roka var būt nosmērēta ar putna izkārnījumiem, bet mēs, to aplūkojot, domāsim, ka tie nav izkārnījumi, bet gan ziedlapiņas. Tomēr kad mēs savā garīgajā cīņā sākam gūt panākumus, Dievs pakāpeniski sāk pieļaut, ka mēs spējam saskatīt savas kļūdas. Vienlaicīgi Viņš mums dod arī spēkus svētcīņai un minēto kļūdu labošanai. Ja nav pietiekošas pieredzes, tad smalkā darbošanās nenāk par labu. Tas pats notiek arī ar Dieva labo darbu apzināšanos. Ja cilvēks, atrodoties savas garīgās dzīves sākumā, redzētu Dieva labos darbus, viņam sāktos garīgā asiņošana, jo redzot Dieva labdarību, un apzinoties savu nepateicīgumu, cilvēks cieš, izplēnē.

- Geronda, bet es savas kļūdas neredzu, un mana sirds ir kā akmens.

- Reizēm Dievs pieļauj, ka mūsu acis nespēj saskatīt mūsu kļūdas, bet mūsu sirdij – būt akmenscietai, jo pretējā gadījumā sātans mūs var ieņemt izmisumā. Cilvēkam pret savu grēcīgumu ir jābūt apdomīgam. Grēknožēla, kurā ir dvēseles grēmas un izmisums – nav no Dieva, šādā grēknožēlā savu astīti ir pavicinājis tangalaška. Cilvēkam ir jābūt piesardzīgam, jo sātans, pieķēries tam no “labās puses” – grēknožēlā, var to ieņemt “pa kreisi” – skumjās un izmisumā. Sātans cilvēku grib salauzt – gan garīgi, gan fiziski – un padarīt to par nekam nederīgu. Tas ir, viņš rada citu satriektību – pārpilnu dvēseliskā satraukuma, tādēļ, lai ar šo satriektību varētu cilvēku sabērt putekļos. Piemēram, sātans cilvēkam var pateikt: “Tu esi tik liels grēcinieks, ka nespēsi izglābties.” Izliekoties, ka gādā par cilvēka dvēseli, sātans viņā uzjunda dvēselisko trauksmi un izmisumu! Tad kāpēc gan ir jāļauj, lai sātans dara visu, ko vien vēlas? Kad sātans tev saka: “Tu esi grēciniece”, atbilde: “Un kas tev par daļu? Kad es pati gribēju, tad arī teikšu, ka esmu grēciniece, nevis tad, kad to vēlēšies tu.”

- Geronda, kāds ir iemesls, ka dvēsele bieži vien iekrīt grūtsirdībā?

- Grūtsirdības un dvēseliskā smaguma cēloņi parasti sakņojas sirdsapziņas pārmetumos,

kas parasti rodas no tā, ka cilvēks ir pārlieku jūtīgs. Šādā gadījumā, lai varētu saņemt palīdzību no biktstēva, cilvēkam vajag izsūdzēt grēkus. Jo, ja cilvēks ir pārlieku jūtīgs, tad viņa grēks var būt pavisam nenožīmīgs, bet ienaidnieks šāda cilvēka acīs minēto grēku palielina. Viņš tam tos grēkus rāda mikroskopā tādēļ, lai ieģrūstu cilvēku izmisumā un padarītu par nekam nederīgu.

Piemēram, sātans šādam pārlieku jūtīgam cilvēkam var iedvest, ka viņš it kā ir ļoti sarūgtinājis savus tuvākos, ka ir radījis tiem grūtības un tamlīdzīgas lietas. Tādā veidā sātans cilvēkā rada satricinājumu, ko pārvarēt viņam nav pa spēkam. Tomēr, ja sātans patiešām rūpējas par mūsu dvēseles labklājību, kāpēc tas nedodas ievest kārdinājumā [modināt] nejūtīga cilvēka sirdsapziņu? Kur nu: bezjūtīgam cilvēkam – lai tas neatjēgtos – sātans iedveš, ka viņa lielais grēks ir kaut kas nenožīmīgs.

Cilvēkam sevi ir jāiepazīst tādu, kāds viņš ir patiesībā, nevis tāds, kādu savās acīs to ir iedomājis ienaidnieks – sātans. Jo sātanu satrauc tikai viens: ka tik varētu mums nodarīt ko ļaunu. Cilvēkam nekad nevajag krist izmisumā – ka tik vien ir grēknožēla, jo arī viņa grēki ir mazāki par sātana grēkiem, un viņam ir arī vainu mīkstinošie apstākļi – jo ir taču radīts no zemes, bet, esot neuzmanīgs, ir paslīdējis un notašķījis ar dubļiem.

Lai garīgā cīņu būtu pareiza, mums ir jāgriež mūsu garīgās mašīnas stūri tajā virzienā, kas ir pretējs tam, kādā to griež sātans. Sātans mums iedveš, ka mēs it kā kaut kas esam? Mums sevī ir jāpīlnveido pašpārmetumi. Iedveš, ka mēs nekas neesam? Teiksim: “Dievs mani apžēlos.” Ja cilvēks šādi rīkojas – vienkāršībā, uzticoties Dievam un paļaujoties uz Viņu, tad viņa dzīvē ienāk grēknožēla, pazemība, un viņš paceļas garīgos augstumos.

- Geronda, tad jau sanāk, ka garīgajā cīņā pašpārmetumi nepalīdz?

- Palīdz gan, bet ir vajadzīgs apdomīgums. Piemēram, cilvēks pats sev var teikt: “Ak, tu, nejēga...” Bet pārmetumi sev ir jāizsaka pazemīgi, lai varētu pasmieties par sātanu, kā arī varonīgi, bet ne ar nolemtības sajūtu. Mums par sagrēkoto vajag izteikt sev pārmetumus, nevis ļauties izmisumam.

Ja cilvēks tic, ka viņš nedara neko labu; ja – šī vārda labajā nozīmē – viņš ir izmisis par sevi, par savu “es”; ja viņš tic, ka ar savu rīcību viņš nemitīgi nullēm pievieno nulli, un tanī pašā laikā ar ticību Dievam turpina savu garīgo cīņu – tas viss liecina, ka viņš ir sasniedzis garīgo briedumu. Šajā gadījumā Žēlsirdīgais Dievs, ieraugot viņa labās gribas radītās nulles, apžēlos viņu un pirms šīm nullēm ieliks vieninieku. Līdz ar to viņa nullēm pieaug vērtība, un viņš kļūs garīgi bagāts. Stāvoklī, kurā tu jūti pazemīgu vilšanos sevī, ir aplēpts labs garīgais stāvoklis.

Garīgā darbošanās zem palielināmā stikla

- Geronda, kā cilvēks var nemitīgi sevi redzēt esam grēcīgu?

- Cilvēks var sevi redzēt grēcīgu, ja sevi uzmanīgi izvētī. Jo uzmanīgāk cilvēks sevi izvētī, jo grēcīgāku sevi redz.

- Bet kā šādu nodarbi var veikt tas, kuru nomāc neskaitāmas rūpes?

- Ir labi, ja šāds cilvēks dienas laikā kaut nedaudz laika velta Jēzus lūgšanai, kā arī, ja ir kāds noteikts brīdis savu [garīgo] ienākumu un zaudējumu izvērtēšanai. Palūkojieties: bakalejas bodes saimnieks naudu pārskaita katru dienu. Jo, ja viņš nesekos līdz saviem ienākumiem un parādiem, izputēs, un viņu iemetīs parādu bedrē.

- Geronda, daži cilvēki nezina, ko teikt grēksūdzē? Kāpēc?

- Tas norāda, ka viņi ar sevi neveic smalko darbu. Ja mēs smalko darbu neveicam, tad nespējam sevī pamanīt pat rupjus pārkāpumus. Mums ir jāattīra savas dvēseles acis. Akls cilvēks neredz itin neko. Vienacains cilvēks jau kaut ko spēj ieraudzīt, tomēr vislabāk no visiem redz tas, kuram ir abas acis, un tās ir veselas. Bet, ja šādam cilvēkam pa rokai ir vēl arī teleskops ar mikroskopu, tad viņš spēs skaidri saskatīt gan to, kas ir pavisam tālu, gan to, kas

atrodas ļoti tuvu. Piemēram nelielu koka ikonu es varu izgrebt trīs dienās, bet ja to atstāšu mierā vairākas dienas un pēc tam to atkal paņemšu rokās, es tajā pamanīšu daudz nepilnību. Pie vienas ikonas es varu strādāt gan nedēļu, gan mēnesi, gan divus gadus. Bet ja gribēšu, tad ar to varu strādāt arī piecus gadus. Bet tādā gadījumā man darbā būs jāizmanto palielināmais stikls. Es gribu teikt, ka arī garīgā darbošanās ir bezgalīga. Jo lielākus garīgos panākumus gūst cilvēks, jo skaidrāks kļūst viņa dvēseles skatiens, un tad pakāpeniski viņš savus grēkus ierauga aizvien lielākus un lielākus. Šādi cilvēks kļūst pazemīgs, un pār viņu nāk Dieva Žēlastība. Svētie, kuri bija teikuši: “Es emu nolādēts grēcinieks”, tam arī ticēja, jo viņu dvēseles acis bija pārvērtušās par [garīgajiem] mikroskopiem. Jo lielākus panākumus viņi guva, jo spēcīgāku garīgo mikroskopu ieguva, un, šādā veidā, redzēja sevi kā vēl lielākus grēciniekus. Lūk, piemēram, pašlaik es ar neapbruņotu aci lūkojos uz manu roku, un man tā šķiet esam skaista. Bet ja es uz to palūkošos caur palielināmo stiklu, tad šie matiņi, kas pašlaik ir tik tikko saskatāmi, pārvērtīsies par veselu ciprešu birztalu! Mans dārgais, - es brīnos, - kas tad sanāk - es esmu troglonds?” Šādi ar sevi garīgi darbojoties, jūs sākat ienīst savu veco cilvēku.

Mūsu vecais cilvēks – ir mūsos mītošais ļaunais “dzīvokļa īrnieks”. Lai tas aizvāktos, mums viņa mītnes vieta ir jāizposta un jāsāk celt jauna ēka – jāsāk veidot jauno cilvēku.

Piektā nodaļa. Par to, grēknožēlai piemīt milzu spēks

“Sevī atjēdzies...” (Lk 15, 17)

Dievs ir mums pavisam tuvu, bet vienlaikus arī ļoti augstu. Lai cilvēks nosliegtu Dievu nonāk lejā un būt kopā ar viņu, tam ir jākļūst pazemīgam un jānožēlo grēki. Tad, redzot šī cilvēka pazemību, Daudzžēlīgais Dievs paceļ to līdz debesīm un jūt pret viņu lielu mīlestību. “Tāpat debesīs būs lielāks prieks par vienu grēcinieku, kas atgriežas” – saka Evaņģēlijs.

Dievs ir devis cilvēkam prātu tamdēļ, lai viņš padomātu par to, cik liels ir viņa grēks, nožēlotu un lūgtu piedošanu. Grēkus nenožēlojis cilvēks ļoti nocietinājas un paliek dumjš, jo nevēlas nožēlot grēkus un atbrīvoties no tām nelielajām elles mokām, kādās viņš dzīvo, un kas viņu ved uz sliktāko – mūžīgajām mokām. Tādējādi viņš sev liedz iespēju izbaudīt arī tos zemes paradīzes priekus, kas pārvēršas daudz lielākajā, mūžīgajā priekā, un kas turpinās blakus Dievam Paradīzē.

Atrodoties tālu no Dieva, cilvēks ir neadekvāts. Palūko, Evaņģēlijā ir rakstīts, ka pazudušais dēls “sevī atjēdzies saka: iešu pie sava tēva” (Lk 15, 17-18). Tas ir, pazudušais dēls nolēma atgriezties pie dēla pēc tam, kad bija attāpies, nožēlojis grēkus. Dzīvojot grēkā, viņš nebija viņš pats, dzīvoja nesaprātīgi un bez jēgas, jo grēks – atrodas ārpus veselā saprāta robežām.

- Geronda, abba Alonijs saka: “Ja cilvēks grib, tad posmā no rīta līdz vakaram viņš var sasniegt dievišķo mēru.” Ko viņš ar to ir domājis?

- Garīgajai dzīvei ilgi gadi nav nepieciešami. Nožēlojis grēkus, cilvēks vienā mirklī no elles mocībām var nokļūt Paradīzē. Cilvēks ir viegli maināms. Viņš var kļūt par Eņģeli, bet var arī pārvērsties par sātanu. Ak, kāds spēks piemīt grēknožēlai! Tā sevī uzsūc Dievišķo Žēlastību. Ja cilvēks prātā ielaidīs kaut vai vienu vienīgu pazemīgu nodomu, viņš izglābsies. Ja ielaidīs prātā lepnības pilnu nodomu, bet tanī pašā laikā grēkus nenožēlos un šādā stāvoklī viņu pārsteigs nāve, tad tās ir beigas. Viņš ir pagalam. Protams, ka pazemīgam nodomam ir jābūt ar iekšējām nopūtām, ar iekšējo satriektību. Jo nodoms ir un paliek nodoms, bet cilvēkam ir arī sirds. “Ar visu dvēseli, un domām, un sirdi”¹³, - teic dziedātājs. Bet es domāju, ka abba Alonijs bija domājis kaut kādu stabilāku stāvokli. Lai varētu sasniegt labu stāvokli, ir nepieciešams laiks. Es pakļupu, nožēloju grēkus – un tanī pašā mirklī man tiek

piedots. Ja manī ir svētcīnītāja gars, tad es savu stāvokli pamazītiņām varu nostiprināt, bet kamēr vēl tas nav noticies, es tikšu mētāts gan uz priekšu, gan atpakaļ.

- Geronda, bet vai padzīvojis cilvēks var pats sev palīdzēt garīgi?

- Kad cilvēks kļūst vecs, viņam tiek dota īpaša iespēja nožēlot grēkus, jo viņa ilūzijas kļiedžas. Kad cilvēks vēl bija jauns, bija fiziski spēcīgs, un nejuta nekādas grūtības, viņš savu vājumu neredzēja un domāja, ka viņa stāvoklis ir labs. Bet tās grūtības, ar kurām viņš saskaras vecumā, un tā činkstēšana, ko tās izraisa, tam palīdz saprast, ka viņš nebūt nav kārtībā, ka viņš [garīgi] klibo, un, to saprotot, - nožēlot grēkus. Ja šāds cilvēks gūs garīgu labumu no tiem nedauzajiem dzīves gadiem, kas viņam vēl ir atlikuši, un ja viņš liek lietā pieredzi, ko viņam ir atstājuši tie daudzie iepriekšējie dzīves gadi, tad Kristus viņu nepametīs, Viņš šo cilvēku apžēlos.

Grēknožēlas asaras

Grēknožēla – tā ir kristīšana ar asarām. Nožēlojot grēkus cilvēks iziet cauri jaunām kristībām, atdzimst. Ar savu atteikšanos apustulis Pēteris savā ziņā nodeva Kristu. Tomēr viņš “gauži raudāja”, un tāpēc viņa krišana tam tika piedota. Tas ir, apustuli Pēteri apmazgāja īstena grēknožēla, padarot viņu atkal šķīstu. Redzi: Dievs taču no sākuma radīja zemi, radīja jūru, visu pārējo un pēc tam paņēma zemi un radīja cilvēku. No sākuma cilvēks piedzimst miesā, bet pēc tam, Svētās Kristības Noslēpumā, viņš garīgi atdzimst no ūdens – ko ir radījis Dievs un no Svētā Gara – Dievišķās Žēlastības. “Ūdenī un Garā” atdzimst cilvēks un pārtop par jauno cilvēku.

- Geronda, tas ir, līdzīgi, kā radot cilvēku, Dievs paņēma zemi un viņu radīja, tā arī tagad Svētās Kristības Noslēpumā Viņš izmanto ūdeni, lai cilvēks tiktu radīts no jauna?

- Jā, ūdenim piemīt attīroša nozīme, tādēļ Svētās Kristības Noslēpumā garīdznieks cilvēku iegremdē ūdenī. Cilvēks tiek apmazgāts no pirmdzimtā grēka, attīrīts no grēkiem, pār viņu nāk Dieva Žēlastība, viņš ietērpjas Kristū un kļūst par jaunu, atdzimušu cilvēku. Tāds ir Svētās Kristības rezultāts. Kad Nikodēms, atnākot pie Krista, jautāja, kā cilvēks var no jauna piedzimt, Kristus viņam skaidri atbildēja: “Patiesi, patiesi es tev saku, ja kāds neatdzimst caur ūdeni un Garu, tad tas nevar ieiet Dieva valstībā” (Jņ 3, 5). Svētās Kristības Noslēpumā cilvēks pēc grēkā krišanas kļūst par jaunu, pilnīgu Dieva radību. Tāpēc, ja cilvēks neapgānīs savu Svēto Kristību, viņam būs daudz Dievišķās Žēlastības. Un pat ja pēc Svētās Kristības viņš sevi notašķīs, viņam tik un tā ir kristīšana grēknožēlā. Ja cilvēks savu grēku apzinās, ja viņam par to sāks sāpēt, tad viņš, savā veidā, tiek apmazgāts ar grēknožēlas asarām, un pār viņu atkal nāk Dieva Žēlastība.

- Geronda, es jau daudzus gadus nespēju apraudāt savus grēkus, nenorit ne asaras. Tas nozīmē, ka īstas grēknožēlas man nav?

- Vai tad tev nesāp par grēku, kuru izdari?

- Sāp, bet laikam jau tās nav dziļas sāpes.

- Neizdari secinājumus pamatojoties uz asarām. Protams, asaras – ir grēknožēlai piemītoša pazīme, bet tā nav vienīgā. Daži cilvēki raud un vēl miklām no asarām acīm, sāk smieties. Sirds sāpes un iekšējās nopūtas – tās ir iekšējās asaras, kas ir daudz augstākas par ārējām asarām. Kāds nelaimīgais man teica: “Cik es esmu nežēlīgs cilvēks, tēvs! Man nav ne asariņas! Mana sirds ir pārakmeņojusies. Ak, cik mana sirds ir cieta!” Būdam ļoti iejūtīgs, šis nelaimīgais sevi juta esam ļoti nežēlīgu, jo viņš neraudāja. Tomēr viņam bija ļoti dziļas nopūtas, vaidi, un varēja redzēt, ka vaidi un nopūtas it kā nāktu no šī nelaimīgā sirds dziļēm! Bet kāds cits var raudāt un tūlīt pat sākt smieties. Šāds cilvēks līdzinās mainīgajam pavasara laikam. Piemēram, redzot dzīves apdalīto, šāds cilvēks var tikt aizkustināts, var nedaudz paraudāt un pēc tam uzreiz sev pasaka: “Vien palūko, kā es jūtu līdzīgu cita bēdām!” Vai, nedaudz paraudājis lūgšanu laikā, viņš saka: “Ja reiz manas lūgšanas tiek slacītas asarām, tad

Dievs tās sadzirdēs!” Un šādi viņš nomierina savus nodomus.

Bet mēdz būt arī asaras bez mierinājuma. Šīs asaras ir no tangalaškas. Šādās asarās grēknožēlas nav, bet tajās ir aizskarts egoisms. Šajā gadījumā cilvēks egoistiski raud par savu krišanu. Viņš savu brūci uzplēš ne jau tāpēc, ka ir sarūgtinājis Dievu, bet gan tāpēc, ka būdams neuzmanīgs, ir kritis citu cilvēku acīs. Līdz ar to viņš cieš divtik. Prātā nāk kāds pilsoņu kara laika dumpinieku bandas vadonis. Lai Dievs šim cilvēkam dāvā grēknožēlu! Reiz viņa nagos krita kāds nelaimīgs ģimenes galva, kuram bija deviņi bērni. Tā kā šis cilvēks nepiekrita komunistiskajai ideoloģijai, bandas vadonis to nogāza zemē un sāka nežēlīgi sist. Kaut kad agrāk šis nelaimīgais bija pie viņam kalpojis. “Paklau, - kliezda nelaimīgais, - vai tev manis tiešām nav žēl! Man taču ir deviņi bērni! Vai tad tu neatminies, kā es tevi, kad tu vēl biji maziņš, nēsāju pičpaunā! Ko es tev sliktu esmu nodarījis?” Redzot, kā vadonis ar kājām nežēlīgi dauza nelaimīgo, viens no viņa bandas biedriem viņam uzsauca: “Paklau, ko viņš tev sliktu ir nodarījis? Vai tev tiešām nav viņa žēl? Viņš taču ir ģimenes galva.” Un tūlīt pat notika brīnumainas pārmaiņas: ļaundaris sāka gauži raudāt, jo viņa biedra aizrādījums bija aizskāris tā egoismu!

Šādas asaras ir egoistiskas, tās līdzinās Jūdas nožēlai. Jūda, nodevis Kristu, devās pie farizejiem, lai tiem pateiktu “esmu sagrēkojis”. Bet farizeji Jūdām atbildēja: “Bet kāpēc tu mums stāsti, ka esi sagrēkojis?” Šis teiktais Jūdu aizskāra, viņš sadusmojās, iemeta farizejiem ar sudraba naudas gabaliem, devās prom un no egoisma pakārās. (skat. Mt 27, 3-5) Bet ja Jūda būtu nožēlojis grēkus, devies pie Kristus un Viņam pateicis “piedod”, viņš būtu izglābies.

Bezgalīgais grēknožēlas rokdarbs

- Geronda, kas ir prieku radošas raudas?
- Prieku radošas raudas – ir prieks, kas rodas no tā, ka mēs skumstam par kādu no mūsu grēkiem. Prieku radošajās raudās ir gan sāpes, gan prieks, tāpēc jau tās tiek dēvētas par prieku radošām. Mīlestības vadīts cilvēks skumst par to, ka ir sarūgtinājis Kristu, bet viņš arī priecājas – jo sajūt dievišķo mierinājumu. Patiesi grēkus nožēlojošs grēcinieks no Dieva saņem piedošanu, sajūt sevī Dievišķo mierinājumu un var sasniegt garīgo iepriecinu.
- Geronda, vai svētcīņā esošs cilvēks visu savu dzīvi var nodzīvot grēku nožēlā?
- Jā, pareizi pievērsoties svētcīņai, cilvēks redz ne savas gūtās sekmes, bet saskata vienus vienīgus kritienus un dzīvo nemitīgā grēknožēlā. Viņš nezina, kā sākumā cīnījās ar vienu dēmonu, bet tagad, iespējams, cīnās ar veselu dēmonu pulku. Ja cilvēks ar lielāku centību cenšas no sevis iznīdēt kaislību un iedestīt sevī tikumu, jo vairāk ap šo kaislību saknēm pulcējas ienaidnieki [velk aiz tām lejup un traucē svētcīnītājam to iznīdēt]. Tad cilvēks gūst labus panākumus, pat neskatoties uz to, ka pats savus panākumus nemana. Un šādā stāvoklī cilvēks var dzīvot, līdz kamēr nomirs. Viņš var neredzēt savus panākumus, domāt, ka ja jau reiz viņš krīt, tad tas nozīmē, ka [garīgi] viņš mīņājas uz vietas. Bet patiesībā šāds cilvēks gūst panākumus, jo viņš nemitīgi kāpina cīņu, un viņš cīnās ar aizvien lielāku un lielāku tangalašku pulku.

Cilvēkam, kurš nododas svētcīņai, grēknožēla – ir bezgalīgs roku darinājums. Kad kāds nomirst, viņu apraud, apglabā, bet pēc tam par to aizmirst... Bet par saviem grēkiem mēs raudāsim bez mītas – lkāmēr nenomirsim. Tomēr šo nodarbi veiksime ar apdomu un cerībā uz Kristu, Kurš Krustā sišanu ir pārcietis tādēļ, lai mēs garīgi augšāmceltos.

Dzīves mainīšana

Lai pārtrauktu grēkākrišanu, cilvēkam ir jācenšas atbrīvoties no visa tā, kas viņu uz šo grēku provocē. Piemēram, ja dzērājs grib saņemt palīdzību un atmet dzeršanu, tad viņš alus

bāram nedrīkst rādīties pat tuvumā. Ir vajadzīga neliela dedzība un laba nostāja, un tad Žēlsirdīgais Dievs mums palīdzēs uzveikt grūtības. Piemēram, cilvēkam piemīt kaut kāda kaislība. Viņš atzīst šīs kaislības esamību, uzsāk svētcīņu, lai no tās atbrīvotos, nožēlo grēkus, kļūst pazemīgs. Viņš ir noskaņojies no šīs kaislības atbrīvoties, šāda attieksme sniedz vēstījumu Dievam, un Dievs viņam palīdz. Bet kā Dievs var sniegt cilvēkam Savu Žēlastību, ja tas neiegulda ne mazāko piepūli, lai mainītos, un turpina grēkot? Dieva Žēlastība nenāk pār cilvēku, kura stāvoklis ir nepareizs, jo šādam cilvēkam Dieva Žēlastība nepalīdz. Jo, ja Žēlastība palīdzētu arī šādos gadījumos, Dievs to dāvātu pat sētanam.

Cilvēks, kas ir kritis kaut kādā grēkā, bet tajā nevārtās, tas ir, nepaliek savās grēcīgajās domās, bet savu kritienu nožēlo un uzsāk svētcīņu, lai šāda situācija neatkārtotos, saņem Dieva Žēlastību, un saņem palīdzību. Bet, ja cilvēkā nav grēknožēlas un grēku viņš uzskata par modes lietu, tad viņa stāvoklis ir dēmonisks.

- Geronda, bet kādā veidā izglābās viens no tiem laupītājiem, kurš krustā bija piesists blakus Kristum?

- Šis laupītājs pārrāpās pāri žogam un ielīda Paradīzes dārzā! "Laupītāja grēknožēla apzaga Paradīzi"¹⁴ (197). Tas ir, ar savu milzīgo grēknožēlu saprātīgais laupītājs spēja "apzagt" pat Paradīzi.

- Geronda, ja cilvēks, kurš ir mainījis savu dzīvi, vairs nedzīvo atbilstoši saviem vecajiem grēcīgajiem ieradumiem, bet tomēr reizēm iekrīt kādā no saviem vecajiem grēkiem, vai tas nozīmē, ka viņa nav grēknožēlas?

- Nu, ja viņš krīt, lai gan pieliek visas nepieciešamās pūles pie tā, lai labotos, tad viņam pastāv daži vainu mīkstinājoši apstākļi. Sākumā dzīvi mainīt nav viegli. Tomēr, patiesi saprastis, cik smagi ir grēki, kādos viņš ir kritis, cilvēks pārstāj tajos krist.

Senatnē grēknožēla bija patiesa. Ja cilvēks nožēloja grēkus, viņš pie tiem vairāk neatgriezās. Atminos kādu grēku nožēlojušu sievieti. Kā viņa man palīdzēja ar savu patieso grēknožēlu! Viņa bija ļoti pieticīga, neko neteica. Tērpusies melnā – līdzīgi kā mūkiem – tērpā, šī sieviete nāca uz vienu no baznīciņām, ieviesa tur kārtību, iededza lampādes... Pat vienkārši viņu uzlūkojot, tu no tā guvi milzu labumu. Bet tagad es redzu, kā daži cilvēki, tik tikko paguvuši mainīt savu agrāko grēcīgo dzīvi, sāk mācīt citus, lai gan tanī pašā laikā viņos pašos aizvien vēl mīt vecais cilvēks. Protams, ja kāds nožēlo grēkus, pārtrauc dzīvot tā, kā bija dzīvojis iepriekš – netiklībā un izvīrībā, - un iesāk dzīvot garīgi, tas būs liels atbalsts arī citiem. Tomēr, ja, tik tikko pārejot no viena stāvokļa citā, viņš jau sāk tēlot garīgu cilvēku un sludināt, tad tas ir garīgais pievīlums.

- Var jau būt, Geronda, ka šie cilvēki tā uzvedās tāpēc, ka domā, ka tādējādi palīdz citiem?

Jā, viņi tā uzvedās tāpēc, lai palīdzētu citiem. Tomēr viņu rīcība – it īpaši, ja tie ir kaut nedaudz pazīstami cilvēki – slēpjas lepnības nodoms: "Tūlīt piemirsīs par Karaiskakisu¹⁵ un Kolokotroniku¹⁶(198) un sāks runāt par mani!" No tā arī kļūst skaidrs, cik grēcīgi ir viņus pamudinājušie iemesli. Ja viņiem patiešām sāp sirds par saviem grēkiem, tad kaut kādu laiku viņiem labāk ir tos atcerēties un izvairīties no pašpārliecinātības. Viņiem ir jābūt ļoti piesardzīgiem. Un kad viņiem sāk rādīties dažādi tēli vai nodomi no iepriekšējās dzīves, tie ir jāpadzen, kā zaimojoši nodomi. Šāda padzīšana būs pierādījums tam, ka tie šos nodomus vairs nepieņem, ka viņu [garīgā] organisma reakcija uz tiem [ir negatīva]. Tas ir, lai pa īstam mainītos, cilvēkam, turot pretīgu savu pagātni, ir jābūt lielai pazemībai. Ja viņš no savas agrākās dzīves paturēs tikai ko nelielu – to, ko uzskatīs par ne visai kaitīgu, tad pēc tam no šī "nekaitīgā" noķēpāsies arī viss pārējais. No tā brīža, kad cilvēkā mājās kaut vai viena sīksīciņa doma – maziņš paša viedoklis par savu veco cilvēku, Dievs pārtrauks tam sniegt Savu palīdzību, un viss, ko darīs šis cilvēks, būs netīrs.

- Geronda, vai mainot savu dzīvi, cilvēkam ir jācenšas labot cilvēkos to nodomu, kāds bija izveidojies par viņu agrāk?

- Nevajag egoistiski censties labot citu nodomus. Ja cilvēks centīsies pats laboties, tad arī cilvēkos esošais nodoms izzudīs pats no sevis. Bet, ja viņa agrākā grēcīgā dzīve sabiedrībā vai apkārtnē ir atstājusi rētu, tad šī rēta uzsūksies pati no sevis tad, kad cilvēks rīkosies pareizi, kristīgi. Grēkus nožēlojošam cilvēkam nekas cilvēkiem nav jāsaka. Pats Dievs runās ar viņa grēknožēlas vārdiem.

“...mani grēki vienmēr ir manu acu priekšā” (Ps. 51, 5)

- Geronda, vai ir noderīgi pierakstīt savus grēkus, lai tie līdz grēksūdzei nepiemirstos?

- Ja man patiesi ir sāpīgi par manis sastrādāto grēku, es to aizmirst nespēju. Mani grauž mana sirdsapziņa. Mana dvēsele sāp, un es visu laiku atceros par šo grēku. Visu laiku no grēka veikšanas brīža līdz grēksūdzei grēks turpina manī “strādāt”, tas manai sirdij nodara vātis un atmasko mani. Tas ir, es ciešu, tomēr no Dieva saņemtu atlīdzību, kas ir atbilstoša šīm ciešanām. Bet, ja, kaut ko sagraujot, es par to nemaz nedomāju, tas nozīmē, ka mans grēks mani nemaz nav savainojis. Es par to aizmirstu un palieku neizlabots. Tieši tādēļ daži cilvēki izdzirdot, kā tiem aizrāda par kaut kādu pārkāpumu, smejas – it kā tie visi būtu nieki. Tajā ir nekaunība, vienaldzība. Šādi attiekties pret savu grēku – tas ir pilnīgi sātāniski. Vai atminies, ko ir teicis pravietis Dāvids: “... atzīstu savu vainu un es skumstu par saviem grēkiem” (Ps 37, 19). Un vēl: “Mani grēki ir vienmēr manu acu priekšā” (Ps 51, 5). Neskatoties uz to, ka Dievs piedeva nožēlojušajam Dāvidam, viņš – mīlestības vadīts – cieta iekšējās sāpes un tāpēc nemitīgi saņēma dievišķo mierinājumu.

Bet daži cilvēki bez apstājas nodarbojas ar [garīgo] pašdiagnostiku, un šī nodarbe tos iesūc sevī. Viņi bez gala skrupulozi pieraksta savus grēkus – it kā tādēļ, lai nodarbotos ar smalku garīgo nodarbi, šos grēkus sadala sastāvdaļās, saputro savu galvu, bet tik un tā nelabojas. Bet ja viņi būtu pamanījuši savus lielos trūkumus vienu pēc otra un uzsākuši sevis labošanas varoņdarbu, izzustu arī mazās nepilnības.

- Geronda, ja cilvēks nedzīvo grēknožēlā un tanī pašā laikā slavina Dievu, vai Dievs viņu slavinājumu pieņems?

- Nē, kā gan Dievs var pieņemt šāda veida slavināšanu? Visupirms ir vajadzīga grēknožēla. Jo, ja cilvēks dzīvo grēkā, kāds gan tam labums no tā, ka viņš pateiks: “Slava Tev, kas esi parādījis mums gaismu...”? Tā jau ir bezkaunība. Lūk vienīgā slavināšana, kas šādam cilvēkam piedien: “Pateicos Tev, mans Dievs, par to, ka Tu neesi sūtījis lejup zibeņus, lai mani sadedzinātu”, jo šāda veida slavināšanā ir grēknožēla.

Piespiedu grēknožēla

- Geronda, abba Īzaks raksta: “Ikvienu grēku nožēla, kas tiek veikta bez gribas iesaistes, ir bez prieka, kā arī nevar tikt uzskatīta par cienīgu tikt atlīdzināta.” Kā cilvēks var nožēlot grēkus neiesaistot paša gribu?

- Tiek runāts par cilvēku, kurš ir spiests nožēlot grēkus, jo ir kritis citu acīs, bet tanī pašā laikā pazemības viņā nav. Es svētā Īzaka vārdus izprotu šādi.

- Tas ir, mēdz būt grēknožēla arī tad, ja mēs to paši negribam?

- Jā, mēdz būt arī piespiedu grēknožēla. Piemēram, vēloties izvairīties no man nepatīkamām sekām, es lūdzu, lai tu man piedod par to ļauno, ko es tev esmu nodarījis, bet tanī pašā laikā iekšēji es nemainos. Cilvēks, kurš ir kļuvis par izveicīgu viltnieku, izliekas, ka nožēlo grēkus, viņš rīkojas viltīgi, ar tēlotu labestību klanās cilvēku priekšā, lūdz viņiem piedošanu tādēļ, lai tos maldinātu. Un arī tā nav grēknožēla, kad grēcinieks dodas pie biktstēva, lai tam izstāstītu savus grēkus, jo bīstas nonākt elles mocībās. Tas ir, šāda cilvēka uzdevums nav izsūdzēt grēkus, bet gan darīt tā, lai nenonāktu elles mocībās! Īstā grēknožēla – ir savu grēku apzināšanās, sāpes par tiem, piedošanas palūgšana Dievam un pēc tam to visu

izsūdzēšana grēksūdzē. Šādā veidā cilvēks saņems dievišķo mierinājumu. Tāpēc es vienmēr cilvēkiem iesaku grēknožēlu un grēksūdzi. Tikai grēksūdzi vien neiesaku nevienam.

Skaties: kad iesākas zemestrīce, ir redzams, ka tie, kuriem ir laba griba, ļoti satraucas, nožēlo grēkus un maina savu dzīvi. Savukārt citi – lielais vairums – uz kādu brīdi atgūstas, tomēr, kad briesmas ir garām, tie atkal atgriežas pie sava vecā dzīvesveida. Tādēļ, kad man kāds cilvēks izstāstīja, ka viņu pilsētā ir bijusi spēcīga zemestrīce, es tam pajautāju: “Tā tad, jūs kārtīgi padrebināja? Bet vai šī zemestrīce jūs pamodināja?” – “Pamodināja, pamodināja!” – viņš atbildēja. “Pamodināt gan pamodināja, - es piezīmēju, - bet jūs atkal aizmigsiet.”

Grēknožēla cilvēkam sniedz dievišķo mierinājumu

- Geronda, kas ir dievišķais mierinājums?

- Kas ir dievišķais mierinājums? Lai jūs to labāk saprastu, minēšu kādu piemēru. Teiksim, bērns bojā nedārgu mantu, piemēram, salauž kaut kādu tēva instrumentu, bet pēc tam sabēdājas un uzskata, ka viņa radītais kaitējums ir ļoti liels. Bet jo gaužākas ir viņa raudas, apzinoties, ka ir nodarījis kaitējumu, un cieš, jo vairāk tēvs viņu samīļo un mierina: “Nekas briesmīgs, manu bērniņ, nebēdājies; nav liela bēda – mēs nopirksim jaunu instrumentu.” Tomēr bērns, redzot tēva maigo mīlestību, mīlestības vadīts raud vēl gaužāk. “Es nevaru nebēdāties, - viņš caur asarām saka. – Mums tieši tagad šis instruments bija vajadzīgs, bet es to salauzu.” “Manu bērniņ, - viņu atkal mierina tēvs, - nekas briesmīgs, tas bija vecs instruments.” Tomēr bērns turpina pārdzīvot. Un jo vairāk viņš pārdzīvo, jo ciešāk tēvs to apskauj, skūpstā un mīļo. Un tādā pat veidā, jo vairāk cilvēks cieš un bēdājas par saviem grēkiem vai par savu nepateicību Dievam, mīlestības vadīts par to, ka ar saviem grēkiem viņš Dievu – Savu Tēvu, ir sarūgtinājis, jo Dievs viņam atlīdzībā sniedz lielāku dievišķo iepriecinājumu un jo vairāk saldina iekšēji. Kaut arī šāda cilvēka skumjas ir pilnas sāpju, tomēr tām piemīt arī cerība un mierinājums.

Tomēr tas, kurš vēlas gūt dievišķo mierinājumu, nedrīkst par šo mierinājumu lūgt. Šādam cilvēkam ir jāizjūt savs grēks, tas jānožēlo, un tad dievišķais mierinājums radīsies pats no sevis. Reiz Svētajā Kalnā sanāca viens kārdinājums, un daži no mūkiem pabojāja savas reputācijas. Viens no viņiem, nejauši satīcis mani, sāka stāstīt: “Ak, kā gan es vēlējos tevi satikt, lai tu mani nomierinātu.” Viņš vēlējās, lai es viņu mierinātu, jo viņam bija sadevuši kārtīgu sutu! Un jāatzīst, ka tas, kurš to viņam bija sarīkojis, bija rīkojies pareizi! Es šajā mūkā klausījos ar lielu izbrīnu. Būt vainīgam un piedevām lūgt mierinājumu! Ja, nemeklējot mierinājumu, viņš pazemotos un teiktu: “Mans Dievs, es esmu sagražojis”, tad dievišķais mierinājums rastos viņā pašā. Tomēr būdams vainīgs, viņš gribēja, lai es tam pasaku kaut ko tamlīdzīgu: “Nekas īpašs, nesatraucies, tava vaina nav tik liela. Pie tam ne jau tu viens esi pie vainas, vainīgi ir arī citi.” Nu, sakiet, lūdzu, kas tas par mierinājumu? Tas nav mierinājums, bet izsmiekls. Dievišķais mierinājums rodas no grēknožēlas.

- Geronda, bet kad pēc krišanas grēkā cilvēks paliks nožēlā, bet tomēr vienlaikus jūt arī dvēselisko un miesisko aizlūzumu, vai tas nozīmē, ka viņa grēknožēla nav pareiza?

- Pirmajā dienā dvēseles un miesas aizlūzums ir attaisnojams. Tomēr ja šim cilvēkam ir patiesa grēknožēla, tad viņš, pārdzīvojot iekšējās ciešanas un sāpes, vienlaikus izjūt arī dievišķo mierinājumu.

- Jā, bet viņš taču arī savu grēku neaizmirst?

- Jā, savu grēku viņš neaizmirst. Šāds cilvēks cieš un gūst mierinājumu, cieš un gūst mierinājumu. Par sagražoto viņš sev sit, un Dievs viņu maigi glāsta, viņš atkal sevi sit, un Dievs viņu maigi glāsta... Tā arī ir grēknožēla, kas cilvēkam sniedz dievišķo mierinājumu.

Ceturtā daļa. Tumsas melnie spēki

“Melnie tumsas spēki ir bezspēcīgi. Cilvēki paši, attālinoties no Dieva, tos padara spēcīgus, jo novēršoties no Dieva, cilvēki sātānam piešķir tiesības uz sevi”

Pirmā nodaļa. Par buršanos

Tā kā bieži vien – vēloties palīdzēt – es jums esmu stāstījis par Paradīzi, par Eņģeļiem un svētajiem, tad tagad – atkal vēloties jums palīdzēt – nedaudz pastāstīšu par elles mocībām un velniem, lai jūs zinātu, ar ko mēs cīnāmies. Reiz pie manis kalībā ieradās kāds jauneklis – burvis no Tibetas. Viņš man pastāstīja daudz no savas dzīves. Trīs gadu vecumā – tikko bija beidzis zīst mātes krūti – tēvs viņu nodeva trīsdesmit cilvēku lielam tibetiešu burvju pulciņam, lai viņi to iesvētītu savas burvestības mākslas noslēpumus. Šis jauneklis bija sasniedzis vienpadsmito burvestību līmeni – augstākais līmenis ir divpadsmitais. Kad viņam palika sešpadsmit gadi, viņš no Tibetas aizbrauca un devās uz Zviedriju, lai tiktos ar savu tēvu. Zviedrijā viņš nejauši iepazinās ar pareizticīgo garīdznieku un vēlējās ar viņu aprunāties. Jaunais burvis par pareizticīgajiem garīdzniekiem neko nezināja. Telpā, kur viņi sarunājās, jaunietis, vēlēdamies parādīt savu spēku, sāka rādīt visdažādākos burvju trikus. Viņš izsauca vienu no vecākajiem velniem, vārdā Mina, un tam sacīja: “Es gribu ūdeni.” Kad viņš bija šos vārdus pateicis, viena no glāzēm pati no sevis pacēlās gaisā, aizlidoja līdz krānam, sāka tecēt ūdens, glāze piepildījās, un pēc tam cauri aizvērtajām stikla durvīm ielidoja atpakaļ telpā, kurā viņi sēdēja. Jauneklis paņēma šo glāzi un ūdeni izdzēra. Pēc tam, nepametot telpu, viņš priekšā sēdošajam garīdzniekam parādīja visu Visumu, debesis, zvaigznes. Viņš izmantoja ceturtā līmeņa burvestības un gribēja aiziet līdz vienpadsmitajam. Pēc tam viņš garīdzniekam pajautāja, kā viņš vērtē visu redzēto. “Ja viņš būtu sātānu zaimojis, - jaunais burvis man stāstīja, - es varēju viņu nogalināt.” Bet garīdznieks klusēja. Tad jauneklis pajautāja: “Bet kāpēc lai arī tu man neparādītu kaut kādu zīmi?” – “Mans Dievs - ir pazemīgs Dievs,” – garīdznieks atbildēja. Pēc tam izņēma ārā krustiņu, ielika to jaunā burvja rokā un tam sacīja: “Rādi vēl kādu zīmi.” Jauneklis paaicināja Minu – vecāko velnu, bet Mina, bailēs drebnot kā apses lapa, nespēja tam pietuvoties. Tad jauneklis izsauca pašu sātānu, bet tas, redzot viņa rokā krustu, rīkojās tāpat – baidījās tam tuvtoties. Sātāns tam lika tikai vienu: pēc iespējas ātrāk aizbraukt no Zviedrijas un atkal atgriezties Tibetā. Tad jauneklis sāka sātānu bārt: “Tagad es sapratu, ka tavs milzu spēks patiesībā – ir milzu bezspēcība.” Pēc tam šis labais garīdznieks jauneklim iemācīja ticības patiesības. Garīdznieks tam stāstīja par Svēto Zemi, par Svēto Atona Kalnu un citām svētajām vietām. Aizbraucot no Zviedrijas, jauneklis devās svētceļojumā uz Jeruzalemi, kur redzēja Svēto Uguni. No Jeruzalemes viņš devās uz Ameriku, lai kārtīgi sabuknātu savus pazīstamos sātānistus un ielikt vietā tiem smadzenes. Dievs šo jaunekli padarīja par pašu labāko sludinātāju! Pēc Amerikas viņš devās uz Svēto Atona Kalnu.

Agrā bērnībā ar šo nelaimīgo bija izrīkojušies netaisni, un tāpēc Žēlsirdīgais Dievs tam palīdzēja Pats, iejaucoties viņa dzīvē, viņam pašam nepieliekot nekādas pūles. Tomēr lūdzieties par viņu, jo burvji ar saviem dēmonu karapulkiem turpina ar šo puisi karot. Ja jau reiz tie tik nikni cīnās ar mani reizēs, kad viņš atbrauc pie manis un lūdz palīdzību, tad cik reizes lielāka ir to cīņa pret viņu pašu! Kad garīdznieki pār viņu skaita eksorcisma lūgšanas, uz nelaimīgā rokām plīst vēnas un plūst asinis. Nelaimīgo jaunekli nežēlīgi moka dēmoni, bet agrāk, kad viņš ar tiem draudzējās, tie viņam neko sliktu nedarīja, tikai palīdzēja un izpildīja visas tā vēlmes. Lūdzieties. Tomēr tagad arī viņam ir jābūt ļoti piesardzīgam, jo Evaņģēlijā ir

rakstīts, ka nešķīstais gars iznākot ārā no cilvēka, “noiet un ņem līdzi septiņus citus garus, kas ļaunāki par viņu, un viņi ieiet tur un dzīvo; un pēc tam ar tādu cilvēku top sliktāk, nekā priekšu bija” (Mt 12, 45).

Burvji izmanto arī visdažādākos dēmonu “svētumus”

- Geronda, kas ir “vārdotāji”?

- Burvji. Viņi savā vārdošanā izmanto Dāvida psalmus, svēto vārdus un tamlīdzīgi, bet tam visam piejauc dēmonu piesaukšanu. Tas ir, gluži kā mēs, kad lasot Psalmus, lūdzam Dieva palīdzību un pieņemam Dievišķo Žēlastību, viņi, šādi izmantojot psalmus un svētumus, veic tieši pretējo: zaimo Dievu, novēršas no Dievišķās Žēlastības, un pēc tā dēmoni dara to, ko viņi paprasa. Man stāstīja par kādu puisi, kurš bija devies pie burvja, lai tas palīdzētu viņam sasniegt kaut kādu mērķi. Burvis tam nolasīja kaut ko no Psalmiem un puisis panāca to, ko bija gribējis. Bet pagāja pavisam neilgs laiks, un nelaimīgais sāka dzist, kust gluži kā svece. Ko tad burvis bija izdarījis?

Viņš bija paņēmis rokās kaut kādus riekstiņus, sēkliņas un pār puisi sāka lasīt piecdesmit pirmo psalmu. Nonākot līdz vārdiem “upuri, kas patīk Dievam”, viņš saspieda roku un meta ārā tur esošos riekstus, sēkliņas, tādā veidā pienesot upuri dēmoniem, lai tie viņa lūgumu izpildītu. Tā šis burvis ar Psalmu palīdzību zaimoja Dievu.

- Geronda, bet daži no tiem, kuri nodarbojas ar maģiju, izmanto krustu, ikonas...

- Jā, es to zinu. No tā var saprast, kāds viltus slēpjas aiz visām viņu darbībām!

Izmantojot svētos priekšmetus, viņi nelaimīgos cilvēkus vazā aiz deguna. Cilvēki redzot, ka burvji ikonu priekšā iedodz sveces, “lūdzās” ikonu priekšā, veic citas līdzīgas darbības - uzticas viltvārziem. Kāds cilvēks man izstāstīja, ka pilsētā, kurā viņš dzīvo, kāda turciete uz akmens uzlika Vissvētās Dievadzemdētājas ikonu un tagad šo akmeni dēvē par “akmeni, kas palīdz cilvēkiem”. Viņa nesaka, ka cilvēkiem palīdz Vissvētā Dievadzemdētāja, bet saka, ka tiem palīdz akmens. Kristiešus, kuri redz Vissvētās Dievadzemdētājas ikonu, tas izsit no sajēgas. Tie, kuriem kaut kas nav kārtībā ar veselību, skrien pie tā akmens ar nodomu, ka tas viņiem palīdzēs, bet pēc tam sātans ar viņiem izrīkojas tā, kā vien tam ienāk prātā. Jo no tā brīža, kad turciete ir pateikusi, ka nevis Dieva Māte palīdz cilvēkiem, bet gan akmens, lietā uzreiz iejaucas sātans, jo šie vārdi – ir nicīga izturēšanās pret Vissvēto Dievadzemdētāju. Cilvēki zaudē Dieva Žēlastību, sākas apsētība. Un, lūk, arī kristieši steidz ko vien jaudā pie tā akmens, lai tas viņus izdziedētu – akmens kopā ar tangalašku! Bet galu galā viņi tiek sakropļoti, jo vai tad sātans var palīdzēt? Ja šiem cilvēkiem būtu kaut nedaudz prāta, tie aizdomātos: turciete ir musulmane, kāds gan tai sakars ir ar Vissvētās Dievadzemdētājas ikonu? Pat ja šī turciete teiktu, ka cilvēkiem palīdz Vissvētākā Dievadzemdētāja, tad būtu jāaizdomājas, kāda viņai, kā musulmanei, ir daļa gar Vissvēto Dievadzemdētāju? Un vēl jo vairāk, teikt, kā viņa pati apgalvo, ka cilvēkus dziedē akmens! Izdzirdējis šo gadījumu, es palūdzu, lai mans paziņa par notiekošo paziņo tās pilsētas, kur tas viss notika, atbildīgajām Bīskapijas Pārvaldes amatpersonām, un tiktu sperti nepieciešamie soļi, lai cilvēkus pasargātu no šī ļaunuma.

- Geronda, cilvēki mums lūdz vīraka maisiņus.

- Kad viņi lūdz vīraka maisiņus, labāk tiem iedodiet krustiņus. Nešujiet vīraka maisiņus, jo šodien vīraka maisiņus izmanto arī burvji. Vīraka maisiņa virspusē tie pielīmē ikonu vai krustiņu, bet iekšā liek dažādus maģiskos priekšmetus. Cilvēki ārpusē redz ikonu vai krustiņu un apjūk. Man arī pirms dažām dienām atnesa vīraka maisiņu, kas ir nācis no turka vārdā Ibragims. Ārpusē uz šī vīraka maisiņa bija izšūts krustiņš. Man stāstīja par kādu burvi, kurš nepavisam nebijās Dieva, ka viņš saritina caurulītēs visdažādākās ikonas, bet to iekšpusē liek vilnu, kaut kādus kociņus, spraužamادات, visdažādākās krelles un tamlīdzīgus priekšmetus.¹⁷⁽²¹¹⁾ Kad Baznīca šo burvi atmaskoja, viņš paziņoja, ka ir medijs. Bet tā kā

mūsu valstī medijiem ir dota brīvība, viņš tā arī turpina darīt visu, kas vien ienāk prātā. Es vienam cilvēkam, kuram šis burvis bija kaitējis, teicu: “Ej, izsūdzi grēkus, jo tu pieņem dēmonu iedarbību.” Viņš izsūdzēja grēkus, pēc tam atgriezās un man sacīja: “Es nejūtu, ka kaut kā pašreizējais stāvoklis atšķirtos no stāvokļa, kādā biju pirms grēksūdzes.” – “Paklau, var būt tu nēsā kaut kādu priekšmetu, ko tev iedeva tas pievīltais?” – es viņam pajautāju. “Jā, - viņš atbildēja, - man līdzī ir neliela viņa dotā lādīte, kas ārēji līdzinās Evaņģēlijam.” Es to lādīti no viņa paņēmu, atvēru un iekšā atradu dažādas tūtiņās satītas ikonas. Tās attinot es iekšpusē atradu krelles, vilnas kumšķus, skaidas un tamlīdzīgus priekšmetus! Kad es nelaimīgajam šo lādīti biju noņēmis, viņš no dēmoniskās iedarbības tika brīvs. Redzi, kāds sātanis ir meistars!

Nelaimīgie cilvēki nēsā šādus vīraka maisiņus, talismanus it kā dēļ tā, lai saņemtu palīdzību, un gala rezultātā tie mokās. Tiem, kuri sapinušies ar burvjiem, no viņiem kā “svētību” ir saņēmuši līdzīgus burvju priekšmetus, šie priekšmeti ir jāsadedzina, bet pelni jāaprok zemē vai jāizkaisa jūrā. Pēc tam šiem ļaudīm ir jādodas uz grēksūdzi. Vienīgi šādi var atbrīvoties no dēmoniskās iedarbības. Reiz pie manis kalībā ieradās jauneklis ļoti smagā stāvoklī, piedevām vēl daudzās jomās. Viņš fiziski un garīgi mocījās jau vairāk nekā četrus gadus. Viņš bija dzīvojis grēkpilnu dzīvi, bet pēdējā laikā ieslēdzās iekšā savās mājās un negribēja nevienu redzēt. Divi no viņa draugiem, kuri regulāri apmeklēja Svēto Kalnu, ar lielām grūtībām pierunāja viņu atbraukt līdzī. Viņi tā darīja tādēļ, lai puisi atvestu pie manis. Viņi no Uranopolisas līdz Dafni viņi brauca ar kuģi. Kad kuģis pietāja pie dažādiem svētkalniešu klosteriem, jauneklis nespēkā gāzās uz kuģa klāja. Viņa draugi un mūki, kuri brauca ar kuģi, skaitot Jēzus lūgšanas, centās to atgriezt pie sajēgas. Ar milzu grūtībām viņiem izdevās viņu atvest pie manis uz kalību.

Nelaimīgais man izkratīja sirdi, izstāstīja savu dzīvi. Sapratis, ka viņš ir pakļauts kaut kādām dēmoniskajām iedarbībām, es viņam ieteicu doties pie viena Atona biktstēva, izdarīt tā, kā viņš tam liks, un tādā veidā tikt dziedinātam. Viņš patiešām devās un izsūdzēja grēkus. Kad, braucot mājup no Atona, viņi uzkāpa uz kuģa klāja, jauniešiem saviem draugiem pastāstīja, ka biktstēvs bija licis izmest jūrā talismanu, ko tam bija uzdāvinājis kāds paziņa, un kuru viņš vienmēr nēsāja sev līdzī. “Bet es to nevaru izmest,” – teica nelaimīgais. Lai kā arī draugi centās viņu pierunāt izmest talismanu jūrā, viņš bija kā pārakmeņojies un nespēja pat piecelties no savas vietas. Tad draugi ar lielām pūlēm iznesa viņu uz klāja. Ar viņu palīdzību jauneklis noņēma šo sātanisko talismanu. Viņam pietrūka spēka to pat izmest jūrā. Viņš vienkārši pavēra plaukstu, un sātaniskais talismans pats iekrita jūrā. Momentāli viņš sajuta, kā tā rokas atgūst brīvību, un nomocītajā ķermenī ielīst spēki. Pilns dzīvības, no priekiem jauneklis sāka diet pa visu tvaikoni, bet pēc tam metās savu roku spēku izmēģināt uz kuģa dzelzs rokturiem un kuģa apšuvuma.

Tie, kuri nodarbojas ar buršanos, sadomā arī daudz melus

- Geronda, vai burvjiem ir kaut kādas atklāsmes par cilvēkiem, iepriekš notikušo un tml.?

- Gadās, ka tie no sātana par kaut ko uzzin, tomēr arī paši daudz sadomā. Tiem, kuri no jums pilda paklausību arhondarikā¹⁸(214), ir jāpiesargās. Jūs tur notiekošo nedrīkstat izlaist no kontroles. Jums jāskatās, kādi cilvēki apmeklē klosteri, jo var ierasties arī kāds, kurš piekopj arī burvestības. Jums tas šķiet pārsteidzoši? Reiz šeit uz visnakts dievkalpojumu bija ieradusies divi cilvēki, kuri piekopa buršanos. Viņi uzmācās cilvēkiem un jauca tiem galvu. Viņi visus mānīja arī ar to, ka it kā uzturot attiecības ar metropolītu Augustīnu¹⁹(214). Kādai sievietei tie teica: “Tev ir uzlikuši slimības lāstu. Dosimies pie tevis uz mājām, un ar jūsu mājās esošā krusta palīdzību šo lāstu noņemsim.” Bet cilvēki, redzot kā burvji apmeklē visnakts dievkalpojumu, tērzē par garīgo, domā: “Ja jau reiz viņi apmeklē visnakts

dievkalpojums, tad jau tie ir ticīgi ļaudis” - un paver krāpniekiem savas sirdis. Kā gan ar saviem meliem tie sagroza cilvēkiem galvas! Viens šāds melis, vēlēdamies pievilt kādu meiteni, tai sacīja: “Paīšijam bija vīzija, ka mēs ar tevi apprecēsimies. Nu tad paņem šo lietiņu un uzkar sev kaklā. Tikai neskaties, kas tur ir iekšā!” Un viņš tai iedeva kaut kādu burvju talismanu. Par laimi, meita to kaklā neuzkāra. “Ak, tātad tēvs Paīsijs nodarbojas ar šādām “lietiņām!” – viņa sadusmojās. Daudz nedomājot, viņa sēdās pie galda un uzrakstīja man vēstuli, kas nīrbēja no spēcīgiem izteicieniem. Četras lapas smalkā rokrakstā! Viņa mani sabāra pēdējiem vārdiem! “Pabaries, pabaries – es noteicu, lasīdams šo vēstuli, - nav jau traki. Man tava bāršanās ir gluži kā balzāms – jo tu taču neļāvi sevi piemānīt un neuzliki dēmonisko vīraka maisiņu!”

- Jūs bijāt pazīstami, Geronda?

- Nē, nebijām. Un es nepazinu arī to krāpnieku.

Dēmoniskās burvestības darbības

- Geronda, ko Jūs pateicāt skolniekiem, kuri bija ieradušies šodien un Jums stāstīja, ka tie izsaukuši garus?

- Kas tiem bija jāsaka? Visu pirms es viņus kārtīgi iebukņīju! Jo viss, ko viņi bija sadarījuši, bija atteikšanās no kristīgās ticības. Tanī pašā mirklī, kad cilvēki izsauca sātanu un viņu pieņēma, viņi atsakās no Dieva. Tāpēc es viņiem ieteicu pirmām kārtām nožēlot grēkus, no sirds tos izsūdzēt un turpmāk būt piesardzīgākiem: apmeklēt baznīcu, lai kļūtu gudrāki, ar sava biktstēva svētību iet pie Dievgalda. Bet šiem skolniekiem – tā kā viņi ir bērni – ir vainu mīkstinoši apstākļi. Viņi ar to nodarbojās tā, it kā tā būtu kaut kāda rotaļa. Ja tie būtu bijuši pieaugušie, tad šāda nodarbe viņiem nodarītu milzu kaitējumu: sātans pār tiem iegūtu lielu varu. Bet arī šos bērnus viņš jau ir pamatīgi izraustījis.

- Geronda, bet ko tieši viņi bija darījuši?

- To, ko dara daudzi. Viņi liek uz galda glāzi ūdens, apkārt uzzīmē riņķi ar alfabēta burtiem. Pēc tam iegremdē roku pirkstus ūdenī un izsauca garu, tas ir, sātanu. Glāze sāk braukāt pa galdu, apstājoties burtu priekšā un šādā veidā formējot vārdus. Bērni, kuri šodien bija atnākuši, izsauca garu, un, kad tas ieradās, pajautāja: “Vai Dievs ir?” – “Dieva nav!” – sātans tiem atbildēja. “Bet kas tu tāds esi?” – bērni pajautāja. “Sātans!” – viņš tiem atbildēja. “Bet sātans ir?” – bērni atkal jautāja. “Ir!” – viņš tiem atbildēja. Tas ir, tādas muļķības, ka nelien nekādos rāmjos! Dieva nav, bet sātans ir! Bet, kad viņš vēlreiz pajautāja, vai Dievs ir, viņš atbildēja “ir”. Te jā, te nē. Tā, ka arī paši bērni nezināja ko domāt. Dievs bija iekārtojis tā, lai viņiem palīdzētu. Bet tad viena tās kompānijas meitene ņēma un šo glāzi saplēsa. Viņa to sadauzīja atbilstoši Dieva providencei, lai arī pārējie bērni atjēgtos.

Šodien daudzi, vēloties kādam kaitēt, vērsas pēc palīdzības pie burvjiem, kuri izmanto vaska lelles. Vaska lelles – ir gluži vai burvju rotaļlietas, hobijs.

- Geronda, bet ko viņi ar tām lellēm dara?

- Viņi uztaisa lelli no vaska, kas līdzinās cilvēkam. Kad pie viņiem ierodas un prasa, lai, piemēram, viņu ienaidnieks paliktu aklš, tie lelles acīs iedur adatas, vienlaicīgi nosaucot tā cilvēka vārdu, kuru vēlas padarīt aklu. Viņi veic arī citus sātaniskus rituālus. Un, ja cilvēkam, kuram šādā veidā tiek uzlikts slimības lāsts, dzīve ir grēku pilna, un viņš tos grēksūdzē neizsūdz, tad dēmoniskā iedarbība trāpa acī. No sāpēm tās gluži vai sprāgst laukā! Cilvēks dodas pie ārstiem uz izmeklējumiem, bet tie neko nespēj atrast.

Bet, cik daudz ļauna cilvēkiem nodara “mediji”, ekstrasensi, gaišreģi un tiem līdzīgie! Nepietiek ar to vien, ka viņi no cilvēkiem izsūc naudu, tie vēl izposta ģimenes. Piemēram, cilvēks dodas pie “gaišreģa” un izstāsta par savām problēmām. “Skaties, - “gaišreģis” viņam atbild, - viena no tavām radniecēm, nedaudz tumsnēja, augumā nedaudz virs vidējā, tev ir uzlikusi lāstu.” Cilvēks sāk meklēt, kuram no viņa radniekiem ir šīs raksturīgās pazīmes.

Nevār būt, ka kāds no viņa radniekiem kaut nedaudz nelīdzinātos tai, kuru tam aprakstīja burvis. “A-a, - cilvēks saka atrodot savu ciešanu “vaininieci”. Tātad tā bija viņa, kas man uzsūtīja lāstu!” Un viņš sāk šo sievieti ienīst. Bet pati nabadzīte nemaz nenojauš par naida iemesliem. Gadās, ka tā viņam izdara kaut ko labu, bet šī cilvēka naidis pret viņu tikai pieaug, un viņš nevēlas to ne acīs redzēt! Pēc tam cilvēks atkal dodas pie burvja, un tas saka: “Nu ko, tagad no tevis šo lāstu vajadzētu noņemt. Lai to izdarītu, tev man vajadzēs kaut ko samaksāt.” – “Ja jau, - saka apjukušais cilvēks, - viņš ir atradis to, kurš man ir uzlicis lāstu, man viņam ir jāatlīdzina!” Un pogā vaļā maku.

Redzi, ko sātans sastrādā? Viņš rada kārdinājumus. Tanī pašā laikā labs cilvēks – pat ja viņš patiešām zina, ka kāds kādam ir kaut ko sliktu nodarījis – cietušajam nekad nepateiks: “Tāds un tāds tev ir nodarījis ļaunu.” Nē, viņš pacentīsies nelaimīgajam palīdzēt. “Paklau, - viņš tam teiks, - nepieņem dažādus nodomus. Aizej uz grēksūdzi un ne no kā nebīsties.” Tādā veidā viņš palīdz gan vienam, gan otram. Jo tas, kurš ir kaitējis savam tuvākajam, redzot, ka tas pret viņu izturas labestīgi, aizdomājas – šī vārda labākajā nozīmē – un nožēlo grēkus.

Sātans labu nespēj izdarīt nekad

- Geronda, bet vai burvis var izdziedināt slimnieku?

- Lai burvis izdziedinātu slimnieku? Burvis var “izdziedēt” cilvēku, kuru nomoka dēmons – šo dēmonu aizsūtot pie cita cilvēka. Jo burvis un sātans – ir draugi-biedri. Burvis sātanam saka: “Izej ārā no šī cilvēka un ieej tur tajā.” Tas ir, dzenot dēmonu ārā no cilvēka, kurš ir nonācis ļauno garu ietekmē, parasti burvis to sūta pie viņa radnieka vai paziņas, kurš sātanam ir devis pār sevi šādas tiesības. Pēc tam cilvēks, kurā bija iemājojis dēmons, saka: “Es cietu, bet tāds un tāds dziedinātājs mani izārstēja.” Lūk, burvim arī reklāma. Bet beigu beigās no cilvēka iznākušais dēmons turpina rotēt pa viņa radniekiem un paziņām. Pieņemsim, nonākot dēmonu iedarbībā, cilvēks ir iedzīvojies kuprī. Burvis no šī cilvēka var izdzīt ārā dēmonu un uzsūtīt to citam cilvēkam. Līdz ar to kuprainais cilvēks iztaisnosies. Bet, ja kupris tam ir radies nelaimes gadījumā, burvis to izdziedēt nespēj.

Reiz man pastāstīja, ka kāda sieviete “dziedē” slimos izmantojot dažnedažādus svētuma [simbolus un priekšmetus]. Izdzirdējis, ko viņa dara, es biju pārsteigts par šādu sātana izdomu, “meistarību”. Burve savu seansu laikā ņēma rokā krustu un dziedāja dažādas baznīcas dziesmas. Piemēram, viņa dzied “Dievadzemdētāja Jaunava” un nonākot līdz vārdiem “Svētīts ir Tavs miesas Auglis”, nospļaujas blakus krustam, tas ir, šādā veidā zaimo Kristu, un tādēļ tai palīdz tangalaška. Tādā veidā viņa “dziedē” dažiem cilvēkiem, piemēram, garīgo nomāktību [depresiju] - kas saslima dēmonu iedarbības rezultātā. Ārsti šos cilvēkus dziedināt nespēj, bet viņa “izdziedē”, jo izdzen no viņiem dēmonu, kurš nospiež to dvēseles. Bet pēc tam šo dēmonu aizsūta pie cita cilvēka. Bet daudzi no slimajiem šo raganu uzskata par svēto! Viņi tai lūdz padomu, bet viņa pamazām kaitē to dvēselēm, pazudina viņus.

Ir jābūt uzmanīgiem. No burvjiem, no burvestībām ir jāturas pa gabalu, līdzīgi, kā cilvēks turas nostāk no uguns un čūskām. Nevajag jaukt dažādas lietas. Sātans nekad nespēj izdarīt kaut ko labu. Viņš spēj “izdziedēt” vien tās slimības, ko pats ir radījis.

Man ir zināms šāds gadījums. Viens jauneklis sapinās ar burvi, un sāka arī pats burties. Pēc tam viņš apskādējās, saslima un beigu beigās nonāca slimnīcā. Tur viņš nogulēja vairākus mēnešus, un viņa tēvs iztērēja ļoti daudz naudas, jo tolaik nebija tādu apdrošināšanu un tamlīdzīgu lietu. Ārsti centās atrast slimības cēloni, bet neko tā arī nespēja atrast. Jauneklis nonāca līdz drausmīgam stāvoklim. Un kāda tad bija sātana rīcība? Viņš ieradās pie šī jaunekļa Jāņa Kristītāja – viņu apkaimes aizstāvja izskatā. “Jānis Kristītājs” slimniekam teica: “Es tevi izdziedināšu, ja tavs tēvs uzcels baznīcu.” Par savu vīziju jauneklis izstāstīja savam tēvam, un šis nelaimīgais atbildēja: “Tas taču ir mans bērns. Es atdošu visu, kas man ir, lai tikai viņš taptu vesels.” Un slimnieka tēvs deva svētsolījumu uzcelt baznīcu par godu Jānim

Kristūtājam. Sātans atstāja slimnieku, un jauneklis atlaba. Sātans radīja...”brīnumu”! Pēc atlabšanas jaunekļa tēvs teica: “Es zvērēju uzcelt baznīcu, un tagad ir pienācis laiks šo zvērestu izpildīt.” Liekas naudas šiem cilvēkiem nebija, un, lai varētu uzcelt dievnamu, viņi pārdeva visus savus zemes gabalus. Jaunekļa tēvs izputēja, un visi viņa bērni zaudēja pajumti virs galvas. “Kaut tā Pareizticība, izputētu!” – viņi dusmās noteica un kļuva par jehoviešiem. Vai redzat, kā rīkojas sātans? Visticamāk, ka iepriekš tajā apkaimē jehoviešu nav bijis, un viņš izdomāja, kā jehoviešu nezāli iesēt arī tur!

Kad burvestībām ir spēks

- Geronda, kādā gadījumā buršanai ir sēks?

- Ja reiz buršanās ir nostrādājusi, tātad, cilvēks ir devis sātanam tiesības pār sevi. Tas ir, viņš ir devis nelabajam kaut kādu nopietnu iemeslu, un pēc tam ar grēknožēlu un grēksūdzi nav sevi savedis kārtībā. Ja cilvēks izsūdz grēkus, tad uzliktais lāsts – pat ja tas tiek mests virsū liekšķerēm – tam neko ļaunu nenodara. Tas notiek tādēļ, ka tad, kad cilvēks ir izsūdzējis grēkus un viņa sirds ir kļuvusi šķīsta, burvis, lai šim cilvēkam nodarītu kaut ko ļaunu, ar sātanu “sastrādāties” nespēj.

Reiz pie manis kalībā ieradās vidēja vecuma cilvēks. Viņa izskats bija nekaunīgs un bez ceremonijām. Ieraugot viņu jau pa gabalu, es sapratu, ka viņš atrodas dēmonu ietekmē. “Es atnācu tādēļ, lai tu man palīdzētu, - viņš man sacīja. – Palūdzies par mani, jo jau ilgu laiku mani nomoka neapprakstāmas galvassāpes, un ārsti neko atrast nespēj.” – “Tevī iekšā sēž velns. Viņš tevī iemājoja, jo tu sātanam devi tiesības pār sevi.” – “Nu ko tu, es neko tādu neesmu darījis,” – viņš sāka mani pārliecināt. “Neko “tāda” darījis neesi, - saku. – Bet to, kā apmānīji to meiteni, to tu jau aizmirsi? Nu tad, lūk, viņa devās pie burvja un uzlika tev lāstu. Tagad dodies, lūdz apmānītajai meitai piedošanu, pēc tam izsūdzi grēkus. Bez tam, pār tevi, lai tu atveseļotos, ir jānolasa ļaunā gara izdzīšanas lūgšanas. Bet, ja tu savu grēku nebūsi sapratis, to neapzināsies un to nenožēlosi, tad pat ja kopā sanāks visas pasaules biktstēvi un par tevi lūgsies, dēmons no tevis tik un tā laukā neiznāks.” Kad pie manis ierodas tādas nekaunības pilni cilvēki, es ar tiem sarunājos brīvi, vārdus neizvēloties, saucot lietas to īstajos vārdos.

Vēl kāds cits cilvēks man stāstīja par to, ka viņa sievā ir iemājojis nešķīstais gars - viņa mājās rīkojot drausmīgus skandālus, naktīs raujas augšā, modina visu ģimeni un sagriež visu kājām gaisā. “Bet vai tu uz grēksūdzi ej?” – es viņam jautāju. “Nē,” – viņš man atbildēja. Laikam jau, - es turpināju, - jūs esat devuši sātanam tiesības pār sevi. Tādas lietas pašas no sevis nenotiek.” Šis cilvēks man sāka par sevi stāstīt, un visbeidzot mēs atradām iemeslu tam, kas notikā ar viņa sievu. Izrādās, viņi bija apmeklējuši kādu hodžu, kurš viņiem “uz laimi” bija iedevis kaut kādu ūdeni, lai viņš ar to aplacinātu savas mājas. Šis cilvēks šādu dēmonisko aprasināšanu neturēja par nozīmīgu. Bet pēc tam viņa mājās ne pa jokam sāka izvērsties sātans.

Kā var sagraut burvestības varu

- Geronda, ja uz cilvēku ir iedarbojusies burvestība, guvusi pār viņu varu, kā no tās var tikt brīvs?

- Burvestības varu var sagraut ar grēknožēlu un grēksūdzi. Tāpēc visu pirms ir jāatrod iemesli, kāpēc burvestība uz cilvēku ir spējusi iedarboties. Viņam ir jāatzīst savs grēks, tas jānožēlo un jāizsūdz grēksūdzē. Cik daudz pie manis kalībā ierodas nomocītu cilvēku, kam uzlikti lāsti un lūdz: “Palūdzies par mani, lai es no šīm mokām spētu atbrīvoties!” Viņi lūdz palīdzēt, bet tanī pašā laikā paši sevī neielūkojas, necenšas saprast, ar ko viņos ļaunais ir aizsācies - lai varētu šo cēloni novērst. Tas ir, šiem cilvēkiem ir jāsaprot, kāda ir viņu vaina,

un kāpēc burvestības tos pārvarēja. Lai viņi mocības beigtos, tiem ir jānožēlo grēki un tie jāizsūdz grēksūdzē.

- Geronda, bet ja cilvēks, kuram ir uzlikts lāsts, ir nonācis tik tālu, ka pats sev jau vairs palīdzēt nespēj? Tas ir, ja viņš jau vairs nevar aiziet uz grēksūdzi, nevar aprunāties ar garīdznieku? Vai viņam var palīdzēt citi?

- Viņa tuvinieki var uz mājām uzaicināt garīdznieku, lai tas pār nelaimīgo nokalpotu Eļļas svaidīšanas Noslēpumu vai arī nokalpotu aizlūgumu ar ūdens iesvētīšanu. Cilvēkam, kurš ir nonācis līdz šādam stāvoklim, ir jādod dzert svētais ūdens, lai ļaunums kaut daudz atkāptos un viņā kaut nedaudz ienāktu Kristus. Kāda sieviete, kuras bērns bija nonācis līdz mūsu sarunā pieminētajam stāvoklim, rīkojās šādā veidā, un bērns saņēma palīdzību. Viņa man pastāstīja, ka tās dēls bija ļoti cietis no tā, ka viņam bija uzlikts lāsts. "Viņam ir jāaiziet uz grēksūdzi," - es sievietei ieteicu. "Tēvs, - viņa iesaucās, - kā gan viņš šādā stāvoklī var aiziet uz grēksūdzi?" – "Tad, - es atbildēju, - palūdz, lai jūsu biktstēvs aiziet pie jums nokalpot aizlūgumu ar ūdens iesvētīšanu, un šo svēto ūdeni iedod padzerties tavam dēlam. Bet vai viņš to dzers?" – "Dzers", - viņa atbildēja. "Nu, ko, - saku, - sāc ar aizlūgumu, bet pēc tam pacenties, lai tavs bērns aprunājas ar garīdznieku. Ja viņš izsūdzēs grēkus, tad sātanu spēs aizmest tālu prom no sevis." Un patiesi: šīs sieviete man paklausīja, un viņas dēls guva labumu. Pagāja neilgs laiks, un tas spēja aiziet līdz grēksūdzei un pēc tam arī izveseļojās.

Bet vai zināt, ko izdomāja kāda cita nelaimīga sieviete? Viņas vīrs bija sapīnies ar burvjiem un negribēja pat kaklā uzkārt krustiņu. Lai kaut nedaudz viņam palīdzētu, viņa tā žaketes apkaklē iešuva maziņu krustiņu. Kādu dienu viņas vīram vajadzēja pa tiltu pāriet upes otrā krastā. Uzkāpis uz tilta, viņš izdzirda, ka kāda balss tam uz auss čukst: "Anastasij! Anastasij! Velc nu nost savu žaketīti, lai mēs kopā varētu šķērsot šo tiltu." Par laimi laiks bija auksts, un viņš atbildēja: "Kur nu vilkt nost? Suņa aukstums!" – "Velc nost, - balss centās viņu pierunāt, - velc nost, lai varam pāriet pāri tiltiņam." Ka tevi, sātan! Velnš šo cilvēku vēlējās nomest no tilta upē, tomēr nespēja to izdarīt, jo viņš nēsāja krustu. Un beigu beigās sātanš spēja nelaimīgo aizsviest tikai līdz tilta malai. Radinieki viņu bija meklējuši visu nakti, un beigu beigās atrada guļam uz tilta. Ja laukā nevaldītu tāds aukstums, viņš savu žaketi būtu novilcis, un tad sātanš viņu būtu iesviedis upē. Šo cilvēku izglāba žaketē iešūtais krustiņš. Viņa nelaimīgā sieva bija ticīga. Jo, ja viņā nebūtu ticības, vai tad tā būtu vīra drēbēs iešuvusi krustu?

Dēmonu un burvju kopdarbība

- Geronda, bet vai tas cilvēks, kuram piemīt svētums, nevar palīdzēt kādam burvim?

- Kā gan lai viņš tam palīdz? Redzi, tu cilvēkam, kurā mīt nedaudz Dieva bijības, saki, lai viņš ir piesardzīgāks, jo, dzīvojot šādi, viņš dodas pa maldu ceļu, - un šāds cilvēks, pat Dievbijīgs, tik un tā turpina pūst savā stabulē. Un ko lai saka par burvi, kurš sadarbojas ar sātanu. Kā lai šādam cilvēkam palīdz? Tu sāksi viņam stāstīt par garīgām lietām, bet viņš tik un tā paliks kopā ar sātanu. Burvim nekādi nav iespējams palīdzēt. Vienīgi tajā gadījumā, ja skaiti Jēzus lūgšanas tad, kad viņš stāv tavā priekšā – tad dēmons var saputroties un burvis savu darāmo paveikt nespēs.

Viens cilvēks bija slims. Un lūk pie viņa mājās ieradās burvis, lai tam "palīdzētu" – tik liels šarlatāns, ka otru tādu vēl vajag pameklēt. Bet slimnieks skaitīja Jēzus lūgšanu. Viņš bija ļoti vienkāršs cilvēks un nezināja, ka pie viņa atnākušais ir burvis. Tāpēc notiekošajā arī iejaucās Dievs. Un palūkojiet, ko Dievs pieļāva, lai nelaimīgais saprastu, ar ko viņam ir darīšana! Slimnieks skaitīja Jēzus lūgšanu, un dēmoni sāka dauzīt burvi tā, ka pats burvis sāka lūgt palīdzību tam cilvēkam, pie kura viņš bija ieradies, lai viņš to "dziedinātu"!

- Geronda, tad jau sanāk, ka slimais dēmonu ieraudzīja pats savām acīm?

- Dēmonu viņš neredzēja, bet redzēja, ka notiek kaut kas neiedomājams. Burvis kļiedza:

“Palīgā!” – meta kūleņus, gāzās gar zemi, ar rokām aizsedzās no neredzamo ienaidnieku sitieniem. Tā ka nedomājiet, ka burvju dzīve ir salda, un dēmoni to labā dara visu, ko tik vien tiem palūdz. Dēmoniem pietiek vien ar to, ka burvji vienu reizi ir atteikušies no Kristus. Visu pirms burvji un dēmoni noslēdz līgumu, lai tie viņiem palīdzētu, un vairākus gadus dēmoni klausā to pavēlēm. Bet pāiet kāds laika sprīdis, un dēmoni burvjiem saka: “Kāpēc mums būtu ar jums jācimperlējas?” Bet ja burvji nespēj izpildīt dēmonu dotos uzdevumus, vai zināt, kā viņiem pēc tam saņemt?

Atceros, ka reiz mēs kalibas pagalmā runājām ar to jauno Tibetas burvi, par kuru es jau jums stāstīju. Pēkšņi viņš pielēca kājās, saķēra manas rokas un aizlauza tās aiz muguras. “Lai tagad nāk Haldže-Efendi18(224) un tevi atbrīvo!” – viņš man teica pilns izaicinājuma. “Ak, tu sātan! – es sadusmojos. – Nu, pazūdi no šejienes!” Es Dieva zaimotāju pagrūdu, un viņš nokrita zemē. Vai tad man vajadzēja klausīties, kā viņš zaimo Svēto?! Pēc tam viņš pielēca un gribēja man iesist ar kāju, bet arī to nespēja paveikt: viņa kāja apstājās tieši iepretī manām lūpām. Mani pasaudzēja Dievs. Es atstāju viņu stāvam pagalmā un pats iegāju cellē. Pagāja kāds laiks un es redzu: viņš – viss vienos dzelksņos, kaut kādos zariņos – nāk ārā no manai kalibai blakus esošās ar vilkābeles krūmājiem aizaugušās gravas. “Sātans mani sodīja, - viņš man saka, - jo es nespēju tevi uzveikt. Tas bija viņš, kas mani ievilkā brikšņos.”

Melnie tumsas spēki ir bezspēcīgi. Cilvēki paši, attālinoties no Dieva, tos padara spēcīgus, jo attālinādamies no Dieva, cilvēki sātanam piešķir tiesības pār sevi.

Otrā nodaļa. Par nešķīsto garu apsēstajiem

- Geronda, cik velnu bija iemājojis geraziešu apsēstajā? (skat. Lk 8, 26)

- “Daudz ļaunu garu” (Lk 8, 30), - stāv rakstīts Evaņģēlijā. Jo dēmons ar garu apsēstā muti tā arī pateica, ka viņa vārds ir “leģions”. Un vien palūkojiet, līdzīgi kā cilvēkā, kuru ir apsēdis ļaunais gars, var mājot daudz dēmonu, tā arī ticīga cilvēka sirdī var ietilpt visi svētie. Ja jau reiz kristieša sirdī ietilpst Pats Kristus, ko lai te vēl saka par svētajiem! Tas ir milzu noslēpums! Reiz, kad es vēl uzturējos Godājamā Krusta kalībā, pie manis ieradās apmeklētājs un piekļāvēja ar durvju riņķi, kas karājās pie vārtiņiem. Kad es palūkojos ārā pa logu, man pavērās baiss skats! Es ieraudzīju cilvēku, kuram sekoja vesela velnu falanga. Viņu bija ielencis vesels melnu dēmonu spiets! Es pirmo reizi redzēju cilvēku, pār kuru valdīja tik daudz nešķīstu garu. Šis nelaimīgais bija ekstrasesns. Baznīcas lūgšanu vārdu starpā viņš iestarpināja dēmonu piesaukšanu, kristiešu grāmatas mija ar okulto literatūru, un pēc tā visa pār viņu varu ieguva dēmoni. Tas ir baisi! To visu redzot, es ļoti sabēdājos.

Ir tādi psihiatri, kuri apsēstos uzskata par psihiski slimiem. Ir tādi garīdznieki, kuri, savukārt, dažus no psihiski slimajiem uzskata par ļauno garu apsēstiem. Tanī pašā laikā gan psihiski slimajam, gan nešķīsto garu apsēstajam palīdzību vajadzētu saņemt dažādās vietās un veidos. Kā psihiatrs var palīdzēt dēmonu apsēstajam?19(228)

- Geronda, bet vai dēmonu apsēstais spēj saprast, kur slēpjas viņa vaina, un kāpēc viņā ir iemājojis nešķīstais gars?

- Jā, viņš to var saprast, izņemot gadījumus, kad jau ir ticis bojāts tā saprāts. Pēdējā gadījumā dēmonu apsēstajam palīdzēt ir ļoti sarežģīti. Bet ja viņš ir vienkārši ļauno garu apsēsts, tas ir, ja viņa saprāts ir neskarts, tad kopēju valodu ar šo cilvēku var atrast un sniegt palīdzību var viegli. Bet šādam cilvēkam ir jābūt paklausīgam. Jo kā gan savādāk viņš varēs saņemt palīdzību?

Reiz manā kalībā ieradās kāds apmeklētājs no Dienvidgrieķijas. Tas bija sasējis ar visādiem tur hindusiem, un tā rezultātā viņā iemājoja nešķīstais gars. No viņa ārā plūda neķītras lamas, lūpas bija putām klātas. Nelaimīgā skatiens bija mežonīgs, acis spiedās ārā no orbītām. “Neteic šādus zaimus, jo šādi tu piesauc dēmonus,” – es viņam sacīju, tomēr viņš manī neklausījās. Un vienlaicīgi cilvēks lūdza man palīdzēt. “Palīdz man, - viņš mani lūdza,

- vienīgi tu man spēj palīdzēt.” – “Paklau, - es viņam atbildēju. – Kā lai es tev palīdzu? Tu gribi, lai es palūdzos par to, lai tu ar Dieva Žēlastību tiktu atpestīts no nešķīstā gara, bet tanī pašā laikā pats šos nešķīstos garus piesauc! Aizej izsūdzi grēkus, lai pār tevi nolasa eksorcisma lūgšanas un pēc tam atnāc atkal, tad mēs arī parunāsim.” – “Neiešu,” – viņš man atbildēja. “Ek, nu ko, tad aiziesim vismaz līdz baznīcai, es tevi kaut vai ar lampādes eļļu svaidīšu,” – es šim piedāvāju. “Negribu, - atbild. – Es gribu, lai tu man palīdzi.” Pēc tam viņš pagāja malā un sāka sarunu ar kādu no manā pagalmā esošajiem apmeklētājiem. Bet es tajā laikā ar kādu svētcēlinieku pulciņu runājām par to, ka Dievs pieļauj pārbaudījumus, lai mēs tiktu glābti. Izdzirdējis manis teikto, dēmonu apsēstais, paliekot turpat maliņā, sāka saukt: “Ko tu tur mels par to, ka Dievs pieliek pūles, lai cilvēki izglābtos? Mums viens tēvs ir debesīs, un viens tēvs uz zemes! Bet pāri visam tam mums ir vēl viens pavēlnieks!” – “Beidz gvelzt dēmoniskās mulķības!” – es tam atbildēju un sāku skaitīt Jēzus lūgšanu. “Jā, - saka, - tagad tu mani saputroji!” – viņš sacīja. “Ej prom!” – es šim pavēlēju, un tas atlidoja malā. Pēc tam viņš mani sāka iztaujāt: “Bet tu pats ar ko esi kopā?” – “Ar Kristu,” – atbildu. “Melo, - saka, - tu neesi ar Kristu, jo Kristus – esmu es, bet tu mani sit.” Sātans tam visu bija sagriezis kājām gaisā.

- Geronda, to visu teica pats sātans?

- Jā, sātans, bet skat, Dievs taču tam cilvēkam tika devis spēku, lai viņš varētu atbraukt uz Svēto Kalnu. Esot tādā stāvoklī, no otrās Grieķijas malas atbraukt uz Atonu – tā nav nekāda joka lieta! Bet neko darīt, viņš tevī neklausās, un tam paliek sliktāk. Bet ja viņš būtu paklausījis, tad būtu saņēmis palīdzību.

Cilvēks, kuram piemīt sātanisks lepnība, var kļūt par apsēsto

Tas cilvēks, kurā ir daudz lepnības - ir tumsības pārņemts. Viņa galva ir apdullusi, it kā tā būtu pilna izplūdes gāzēm. Viņš smagi grēko un to nemaz nesaprot. “Es – man paziņoja viens tāds cilvēks, - mīlu visus, un arī sātānu mīlu. Jo sātans taču nav ļauns, nav ...” – “Ko tu tur mels? – es viņam iebildu. – Ja Dievs būtu ļāvis sātānam rīcības brīvību, tas visus mūs saplosītu gabalos. Vai kāds no sātana kaut ko labu ir redzējis, lai arī tu varētu sagaidīt kaut ko līdzīgu?” Tomēr šis nelaimīgais nonāca līdz tādām aptumsumam, ka neko vairs nesaprata – lai arī ko, cerībā, ka spēs viņam palīdzēt, tu neteiktu. Viņš uzreiz sāka runāt, ka tu uz viņu “izdari spiedienu”! Vai tad [mēģinājums viņu atbrīvot no šī nodoma] – ir uzspiešana? Šis cilvēks nav vājprātīgs, jo tā smadzenes strādā. Viņam ir jāsaprot, ka šādi izteikties – ir tas pats, kas atteikties no Kristus, ka [apgalvot, ka sātans nav ļauns] ir Dieva zaimošana.

Un tādā veidā cilvēki pakāpeniski nonāk līdz sātana pielūgšanai. Kad skaties uz sātanistiem – kļūst skaidrs, ka šos cilvēkus ir paverdzinājis sātans. Pat viņu āriene ir apzīmogota ar kaut ko dēmonisku. Tumšie spēki ar sātaniskās mūzikas palīdzību vada arī nelaimīgos bērnus turp, kur paši vēlas. Ir aizgājis pat tik tālu, ka sātans tiek aicināts kā palīgs. Esmu dzirdējis, ka atpakaļgaitā noklausoties dažus rokmūzikas diskus, var dzirdēt, ka dziesmās tiek piesaukts sātans. Nonāk pat tik tālu, ka sāk slavināt sātānu: “Sātān, es sevi veltu tev.” Cik tas ir briesmīgi!

- Geronda, tas ir, lepnība, cilvēku var novest līdz apsēstībai?

- Jā. Pieņemsim, ka cilvēks krīt kaut kādā grēkā un sevi attaisno. Ja cilvēki tam aizrādīs, lai viņam palīdzētu, viņš saka, ka tie pret viņu ir netaisni. Ticot, ka pats ir labāks par tiem, kuri tam aizrāda, viņš tos nosoda. Pēc tam pamazām viņš sāk nosodīt arī svētos. No sākuma jauno laiku svētos, pēc tam – senatnes svētos... “Šis svētais nav radījis nevienu brīnumu, - šāds cilvēks saka, - bet tam piemita tāds trūkums...” Paiet vēl kāds laiks, un šis cilvēks, savā nosodīšanā aizejot vēl tālāk, sāk nosodīt arī mūsu Baznīcas Koncilus. “Un visos šajos Koncilos, - viņš saka, - pieņēmuši kaut kādus tur lēmumus...” Viņaprāt sanāk, ka kļūdījušies ir arī mūsu Baznīcas Konciliji. Galu galā šis cilvēks nonāk tik tālu, ka paziņo: “Nu un kamdēļ

Dievs ir izdarījis tā, kā to ir izdarījis?” Ko tad nu, ja cilvēks ir tik tālu nonācis, viņš nav sajucis prātā – nē, Viņš paliek apsēsts.

Reiz pie manis kalībā ieradās kāds apsēstais, kurš sevi dēvēja par dievu. Viņš ieradās kopā ar savu tēvu. Šis apsēstais apmeklēja vienu biktstēvu, kurš nedzīvoja Svētajā Atona Kalnā, un tas, sabijies, ka sātans var uzklupt arī viņam, dēmonu apsēstajam teica: “Nu ko, tad svētī mani!” Ko lai saka? Nu, liksim labāk to mierā... Un lūk, šis dēmonu apsēstais sāka savam tēvam stāstīt: “Gan tu redzēsi, ka arī tēvs Paīsijs piekritīs, ka es esmu dievs.” Un tā viņš ar tēvu salīga uz visu viņam līdzīgo esošo naudu, ka es viņu pieņemšu kā dievu. Bet tikko es sāku ar lūgšanu kreļļu palīdzību skaitīt lūgšanas, dēmonu apsēstais kā dzelts pielēca kājās. “Ko tu tur ar savu bubināmo dari? – viņš sāka kliegt. – Es esmu kritis visos iespējamajos grēkos! Es esmu sagrēkojis tā un šitā... Manī mājā sātans. Es esmu dievs. Tev ir jāpiekrīt tam, ka esmu dievs. Bet tu, tāds un šitāds, neesi neko izdarījis! Tu tikai nemitīgi bubini šo savu bubināmo!” Vai zināt, kādas viņš runāja preteklības? Es sadusmojos. “Taisies ka tiec, pazudušais cilvēk!” – es tam uzklīdzu. Es viņam sarīkoju sutu! Tad viņš pavisam satrakojās, kļuva līdzīgs zvēram. Izvilka no kabatas naudu un nosvieda tēvam pie kājām. “Ņem, - saka, - savu vinnestu, es zaudēju.”

Apsēstais reaģē uz ikvienu svētumu

- Geronda, bet kā lai saprot, kas ir ar cilvēku: apsēstība vai dvēseles slimība?

- To spēj saprast pat vienkāršs dievbijīgs ārsts. Cilvēki, kurus nomoka dēmoni, kad tuvojas svētām lietām, kļūst uzbudināti, viņus sāk raustīt. Līdz ar to ir pilnīgi skaidrs, ka viņos mājā velns. Ja šādiem cilvēkiem piedāvā nelielu svēto ūdeni vai vēlies tos pārkrustīt ar svēto pišļiem, viņi pretojas, jo Dieva Žēlastība spiež ārā iekšā esošos dēmonus. Bet ja cilvēki slimo ar kādu dvēseles slimību, tie svētumiem nepretojas nekādā veidā. Dēmonu apsēstie satraucas, viņus sāk raustīt pat tad, ja tu tiem vienkārši tuvojies nesot līdzīgu sev krustu. Reiz kādā svētkalniešu klosterī es ierados uz visnaktis dievkalpojumu. Klosters brāļi man pastāstīja, ka viņi domā, ka vienu no klosterī esošajiem svētceļiniekiem ir apsēdis nešķīstais gars. Es apsēdos stasīdijā blakus šim cilvēkam un viņam pieskāros ar savu krustu, kurā ir ielikts Kunga Godājamā Koka Krusta gabaliņš. Apsēstais sāka vibrēt, pielēca kājās un devās uz dievnama attālāko stūri. Kad pēc dievkalpojuma tauta bija izklūdusi, es piesardzīgi, pa labam centos ar viņu aprunāties. Bet atkal atkārtojās tas pats. Un es sapratu, ka šis cilvēks patiesi ir apsēsts.

Reizēm pie manis uz kalību atveda bērnus un saka, ka viņos ir iemājojis dēmons. Reizēm, lai varētu saprast, vai tas tā patiešām arī ir, es ņemu svētā Kapadokijas Arsēnija pišļu gabaliņu un paslēpu to saujā. Jums to vajadzētu redzēt: manas abas delnas ir saspiestas dūrēs, bet, ja bērns ir apsēsts, viņš bailēs lūkojas uz to roku, kurā ir saspiests svēto pišļu gabaliņš. Bet ja bērns nekā tāda nav, un viņš vienkārši cieš, piemēram, no kaut kādas smadzeņu slimības, tas uz pišļiem nereaģē, tiem nepretojas. Bet reizēm es bērniem dodu ūdeni, kurā pirms tam ir bijis iegremdēts svēto pišļu gabaliņš. Un, ja bērns sēž dēmons, viņi šo ūdeni nedzer – aizbēg prom. Reiz man atveda kādu apsēstu puisēnu. No sākuma es viņu kārtīgi pabarāju ar saldumiem, lai tam rastos slāpes, un pēc tam atnesu ar svētajiem pišļiem iesvētīto ūdentiņu. “Mūsu Janakisam, - es teicu, - es iedošu nodzerties gardāku ūdentiņu, nekā citiem.” Nelielu nomalkojis šo ūdeni, mazulis sāka kliegt. “Šis ūdens mani apdedzināja, kas tajā ir iekšā?” – “Nekā tajā nav,” – es atbildēju. “Ko tu ar mani dari? Tas mani dedzina!” – kiedza nelaimīgais mazulis. “Tas nededzina tevi, - es atbildēju, - tas dedzina kādu citu.” Es sāku krustīt mazuļa galviņu, un viņš sāka to purināt, viņu pārņēma apsēstības epikrīze. Viņā mītošais velns savilka viņu gredzenā.

Bet vai atminaties to studentu, kurš šeit, klosterī bija ieradies pirms daudziem gadiem? “Manī mājā dēmons, - viņš man sacīja, - un viņš mani ļoti nomoka. Es no šī velna ļoti ciešu,

jo papildus visam viņš piespiež mani runāt visādas preteklības. Mani sāk uzveikt izmisums. Es jūtu ka viņš mani no iekšienes nospiež, mani žmiedz reizēm te, reizēm tur,” – un nelaimīgais jauneklis norādīja uz savu vēderu, krūtīm, ribām, rokām. Šis nelaimīgais bija ļoti jūtīgs. Tāpēc, lai viņu nesavainotu un nomierinātu, es sacīju: “Paklau, tevī nemājo nekāds dēmons. Tas, kas ar tevi notiek – ir dēmonu ārējās iedarbības rezultāts.” Kad mēs kopā iegājām dievnamā, es palūdzu tur esošajām māsām lūgties par šo nelaimīgo Dieva radību. Bet pats iegāju altārī, paņēmu Svētā Arsēnija pišļu daļiņu, iznācu ārā no altāra, pietuvojos nelaimīgajam un atkal viņam pajautāju: “Tad kurā vietā īsti dēmons tevi spiež un nomoka? Kā tev pašam šķiet, kur tas ir iesēdies?” Te viņš norādīja uz saviem sāniem. “Kur? Te?” – es viņam pārjautāju un viņam piekāros ar svētajiem pišļiem. Uh, kā viņš sāka kaut! “Tu mani apsvilināji, tu mani apsvilināji! Es neiziešu, es neiziešu!” Viņš kļiedza, neķītri lamājās, runāja visādas preteklības, Tad es sāku pie sevis skaitīt Jēzus lūgšanu: “Kungs, Jēzu Kristu, Kungs, Jēzu Kristu, padzen no Savas radības nešķīsto garu.” Skaitot lūgšanas es nelaimīgo krustīju ar svētajiem pišļiem. Tā tas turpinājās kādas divdesmit minūtes. Pēc tam dēmons sāka viņu kratīt, nogāza zemē, un nelaimīgais sāka vārtīties pa grīdu. No putekļiem tā uzvalks kļuva līdzīgs grīdas lupatai. Mēs nelaimīgo piecēlām kājās. Viss augums vibrēja un asi, krampjaini raustījās. Lai kaut kā varētu nostāvēt kājās, viņš turējās pie ikonostasa. Tā rokas pārklāja auksti izgarojumi – gluži kā rīta rasas lāses uz zāles stiebiem. Drīz vien dēmons viņu atstāja, un nelaimīgais nomierinājās. Viņš bija atbrīvojies no nešķīstā gara un tagad ir dzīvs un vesels, un jūtas lieliski.

Nepievērsiet vērību dēmonu apsēsto teiktajam

- Geronda, kam jāpievērš uzmanība, kad sarunāties ar apsēsto?
- Ir jāskaita Jēzus lūgšanu un pret šādu cilvēku ir jāizturas labestīgi.
- Geronda, bet vai dēmonu apsēstie atceras to, ko ir teikuši dēmoniskās apsēstības lēkmē?

- Ko atceras, ko neatceras. Mēs nezinām, kā rīkojas Dievs. Reizēm Viņš pieļauj, ka nelaimīgie atceras to, ko viņi dēmoniskās apsēstībā lēkmē ir pateikuši tādēļ, lai tie kļūtu pazemīgi un nožēlotu grēkus.

Ja dēmonu apsēstais kaut ko lūdz, tad ir jāsaprot, kuros gadījumos viņš to lūdz būdams sātana ietekmēts, bet kad to dara pats – kā cilvēks – izjūtot vajadzību. Reiz es satiku kādu dēmonu apsēstu meiteni. Viņa bija salasījusi Kazandzakisa²⁰⁽²³⁵⁾ grāmatas un ticēja šajās grāmatās sarakstītajām ķecerībām. Un pēc visa tā pār viņu varu ieguva ļaunais gars. Kad mēs sarunājāmies, negaidot uznāca dēmoniskās apsēstības lēkme, un viņa baisā balsī sāka kliegt: “Es degu, es degu!” Radinieki viņu cieši turēja, lai es to varētu pārkrustīt. Pēc tam viņa sāka kliegt: “Ūdeni, ūdeni!” – “Atnesiet ūdeni,” – es palūdzu viņas radiniekiem. “Nē, nē! – tie atbildēja. – Viens cilvēks mums teica, lai mēs neklausām sātanam.” – “Pašlaik nelaimīgā grib padzerties, - es teicu. – Atnesiet ūdeni.” Man bija skaidrs, ka viņu pārdzīvotās dedzinošās sajūtas nāk no sātana, un kad – no viņas izjustajām slāpēm. Nelaimīgā izdzēra divas glāzes ūdens. “Manī, - viņa pēc tam sacīja, - it kā atrastos degošas ogles, tādas slāpes es jūtu. Pat ja es būtu izdzērusi veselu spaini, tik un tā liesma, kuru es sevī jūtu, nebūtu nodzisusi.” Tik spēcīgi viņa tika dedzināta!

- Geronda, bet, ja dēmonu apsēstais kļiedz, kā tad var saprast - kad ar viņa muti runā sātans, un kad runā viņš pats – kā cilvēks?

- Kad runā sātans, dēmonu apsēstā mutes kustības ir nedabiskas. Tā kustās mehāniski. Bet kad dēmonu apsēstais runā kā cilvēks, viņa mutes kustības ir dabīgas. Ja pār dēmonu apsēsto tiek lasītas eksorcisma lūgšanas un viņš kļiedz, tad tā tas var notikt tādēļ, ka mokas izjūt pats cilvēks, un, piemēram, sātanam saka: “Ej prom, kāpēc tu neaizej?” Bet kādā citā gadījumā cilvēku vai garīdznieku, kurš pār viņu skaita lūgšanas, zākā pats sātans. Gadās, ka

sātans zaimo Kristu, Vissvēto Dievadzemdētāju un svētos. Reizēm sātans melo, bet reizēm Kristus vārda spēks to piespiež pateikt patiesību. Ir arī gadījumi, ka dēmonu apsēstais izkļiedz fragmentus no viņa lasītajām garīgajām grāmatām un tamlīdzīgi. Ko lai saka? Tas viss ir ļoti sarežģīti. Tāpēc ar dēmonu apsēstu cilvēku vienmēr esiet ļoti modri. Nepievērsiet uzmanību viņa teiktajam. Piemēram, viņš var pateikt: “Tu mani dedzini.” Ja tu viņu patiešām dedzini, un, tam piekrītot, pateiksi: “Es viņu dedzinu”, tad viss – tu [garīgi] esi zaudējusi. Bet ja tu noticēsi, ka dedzini sātanu, lai gan patiesībā nekas tāds nemaz nenotiek, tad tu esi zaudējusi dubultā. Vai arī, piemēram, dēmonu apsēstais kļūdz: “Ak jūs, riebīgās sievietes!” – bet kādai vienai mūķenei var pateikt: “Bet, lūk, tu esi šķīsta.” Ja šī mūķene noticēs sātana teiktajam, tad viss – viņa ir zudusi. Tāpēc nevajag eksperimentēt ar sātanu.

Reiz uz kādu klosteri atveda apsēsto. Igumens baznīcā sasauca kopā brāļus, lai lūgtos ar lūgšanu krellēm. Šajā klosterī glabājās Lampsakijas bīskapa Svētā Parfēnija galva. Dieva Žēlastība ļoti spēcīgi sāka spiest dēmonu. Brāļi par apsēsto lūdzās izmantojot lūgšanu krelles, bet igumens tanī pašā laikā kādam klostera hieromūkam uzticēja pār dēmonu apsēsto lasīt sātana izdzīšanas lūgšanas. Šis hieromūks no ārienes likās esam svētbijīgs, bet iekšienē tam bija slēpta lepnība. Viņš svētcīņai nodevās [ar miesu], pildīja visu, ko noteica nolikums. Viņš bija izglītots un citiem sniedza garīgus padomus. Bet no citiem palīdzību nesaņēma – jo pārējie brāļi, redzēdami, ka viņš kaut ko dara nepareizi, aiz cieņas pret viņu neuzdrošinājās neko aizrādīt. Šim cilvēkam par sevi bija radušās ilūzijas. Viņš sevi uzskatīja par pašu tikumiskāko klostera iemītnieku un pieaudzēja arī citus šāda veida nodomus. Tajā dienā sātanam radās labvēlīga iespēja šim hieromūkam nodarīt ko ļaunu. Viņš lika lietā visu savu viltību, lai nelaimīgajam rastos iespaids, ka tas ir viņš, kurš no apsēstā izdzen dēmonu. Un tā, kad viņš pār apsēsto sāka lasīt izdzīšanas lūgšanas, velns sāka kliegt: “Es degu! Kur tu mani dzen, nežēlīgais?” Hieromūks sāka domāt, ka velns deg tāpēc, ka lūgšanas lasa tieši viņš, lai gan patiesībā velnu ārā dzina pārējo brāļu lūgšanas. Nelaimīgais hieromūks dēmonam atbildēja: “Ienāc manī.” Jā, no Svētā Parfēnija dzīves ir zināms, ka kādā līdzīgā gadījumā viņš dēmonam patiesi bija tā teicis. Bet tas taču bija Svētais! Patiesi, reiz ar Svēto Parfēniju bija noticis tāds gadījums. Viņš no apsēstā dzina ārā dēmonu, un dēmons kļūdz: “Degu, degu! Kur lai eju?” Tad Svētais Parfēnijs viņam atbildēja: “Ienāc manī.” Un dēmons Svētajam atbildēja: “Mani dedzina pat tavs vārds vien, Parfēnij!” – un pameta apsēsto cilvēku, kuru bija mocījis. Un lūk, minētais hieromūks, par ko ir šis stāsts, sagribēja sevi pasniegt gluži kā Svēto Parfēniju un pats kļuva par dēmonu apsēsto. No tā mirkļa velns pār viņu ieguva pilnīgu varu. Nelaimīgais pēc tam mocījās gadiem ilgi un nekur nespēja rast mieru. Viņš nemitīgi klīda no vienas vietas uz citu, nekur ilgi neuzturējās. Te klīda apkārt pa pasauli, te pa Svēto Atona Kalnu. Kas gan viņam, nabadziņam, nebija jāizcieš! Stāvoklis, kurā viņš atradās noveda to līdz dvēseles spēku izsīkumam un fiziskajam nespēkam. Viņu kratīja drebuļi kā drudzī. Paskat, viņš taču kaut kad bija labs garīdznieks, bet tādā stāvoklī, kalpot Dievišķo liturģiju vairs nespēja. Vai redzat, ko dara sātans?

- Geronda, vai ir savstarpēji saistīti kafijas dzeršana un apsēstā uzvedība?

- Kad cilvēka nervu sistēma ir uzbudināta, un viņš dzer daudz kafijas, viņa nervi kļūst vēl vājāki, bet šo situāciju izmanto tangalaška. Nav jau tā, ka kafijā būtu kaut kas dēmonisks – nē, bet tangalaška kofeīna iedarbību uz nerviem izmanto un pēc tam apsēstajam kļūst vēl sliktāk.

Palīdzība apsēstajiem

- Geronda, kaut kur stāv rakstīts, ka sātans iemājo apsēstā cilvēka sirdī, tomēr nevēlas, lai tam par viņu taptu zināms, lai viņš pret to neuzsāktu cīņu ar Jēzus lūgšanu. Vai tas tā patiešām arī ir?

- Jā, jo dēmonam ir tiesības kādu laiku uzturēties apsēstajā. Viņš var cilvēkā paslēpties

un būt zemāks par zāli. Bet kad ar viņu sāk cīnīties izmantojot Jēzus lūgšanu, tam paliek smagi, viņš sāk šausmināties un var no cilvēka iznākt ārā. Jēzus lūgšana cīņā ar sātānu ir smagā artilērija. Reiz pie manis kalībā atveda vienu dēmonu apsēstu puisi, kurš nemitīgi skaitīja Jēzus lūgšanu. Nelaimīgā tēvs bija mūks, bet, nometis rjasu, atgriezās laicīgajā pasaulē un apprecējās. Un, lūk, viņa nelaimīgais bērniņš piedzima apsēsts. Dievs to pieļāva tādēļ, lai bērns no Viņa saņemtu atlīdzību, lai viņa tēvs izglābtos, kā arī dēļ tā, lai mūsu – mūku – acu priekšā vienmēr būtu to mūsu brāļu piemērs, kuri ir atgriezušies laicīgajā pasaulē un tagad mokās. Mūsu sarunas laikā sātans sāka mocīt apsēsto, un viņš skali ieklukstējās gluži kā tāda vista. “Kas ar tevi?” – es viņam pajautāju. Tanī pat laikā es teicu sekojošo: “Jēzus Kristus vārdā nešķīstais izej no Dieva radības.” – “Es jau pats arī gribu tikt ārā, - sāka kliegt dēmons, - jo šis cilvēks mani ļoti nomoka! Viņš lūgšanas skandē vienā laidā! Ak, kā es gribu aizbraukt uz Pakistānu un kaut nedaudz atvilkt elpu!”

- Geronda, ja jau šis cilvēks skaitīja Jēzus lūgšanu, kāpēc tad velns no tā nenāca ārā?

- Visticamāk, ka viņš pats arī bija devis viņam kaut kādas tiesības pār sevi. Bet dēmonam arī ir sava “priekšniecība”, un viņš no tās saņem rīkojumus.

- Geronda, lūdzoties par dēmonu apsēsto, kādus konkrēti lūgšanas vārdus ir jāsaka?

- Visu pirms ir jādod slava Dievam. Ir jāsaka: “Pateicos Tev, mans Dievs, par to, ka Tu man esi palīdzējis, un mans stāvoklis ir normāls, lai gan es varēju būt šī nelaimīgā vietā, un tad manī būtu iemājojuši nevis pieci seši dēmoni, bet veseli tūkstoši. Es Tevi lūdzu, palīdzi Tavam kalpam, kurš tik ļoti mokās.” Tas ir, sākumā ir jānoskaidro sirdslūgšanas un pēc tam jāturpina ar Jēzus lūgšanām: “Kungs, Jēzu Kristu, apžēlo Tavu kalpu.”

Reizēm, lūdzoties par apsēsto, mēs paši kļūstam par iemeslu tam, ka dēmons no viņa neiziet. Tā tas notiek tāpēc, ka mēs lūdzamies pilni lepnības. Tiklīdz mēs pieņemsim kaut vai vienu lepmu nodomu, piemēram, nodomāsim: “Es tūlīt ar savām lūgšanām panāksu, ka dēmons no apsēstā ārā izšausies kā lode”, tad šāds nodoms kļūs par šķērslī dievišķajai palīdzībai, un mēs sātānam palīdzēsim palikt nelaimīgajā.

Lūdzoties par cilvēkiem, kuros ir iemājojis nešķīstais gars, vienmēr to darīsim pilni pazemības, sāpju un mīlestības. Atceros kādu dēmonu apsēstu sievieti, par kuru man ļoti sāpēja dvēsele. Šī nelaimīgā piekāpās grēkam, pateica “jā” sātānam, un kopš tā laika nešķīstais gars viņu mocīja gadiem ilgi. Viņš svilina tās miesu. Viņa kopā ar vīru braukā pa dažādiem klosteriem, un līdz ar viņiem brauc arī to sešpadsmitgadīgā meita. Naktis šī ģimene pavadīja dievnamā visnakts dievkalpojumā. Ja šī nelaimīgā būtu bijusi vīrietis, es viņu būtu cieši apskāvis. Ja spēcīgi, dievišķā mīlestībā, savos apkampienos saspiež dēmonu apsēstu cilvēku, tad no tā cieš viņā esošais nešķīstais gars.

Ja apsēsto cilvēku nekaitina un nerunā viņam pretī, bet sirdī jūt par viņu sāpes, dēmons aiziet – uz īsāku vai garāku laiku. Pazemība – ir pats spēcīgākais šoka trieciens pa sātānu. Kādā klosterī pēc dievkalpojuma svētcēliniekiem tika iznesti ārā svēto pīšļi, lai varētu tiem paklanīties. Pēkšņi viens no svētcēliniekiem, kurā bija nešķīstais gars, metās pie igumena un mežonīgā balsī iekliedzās: “Ko – vai tad ar spēku piespiedīsi klanīties šo pīšļu priekšā?” Igumens pazemībā un labestībā atbildēja: “Nē, ne ar spēku, bet pēc jūsu pašu brīvās gribas.” Tad, nokliedzies: “Bet es iešu piespiedu kārtā!” – apsēstais metās pie svētajiem pīšļiem un tos noskūpstīja. Redziet, igumena pazemība un labestība dēmonam nebija pa prātam. Jo dēmoniem no pazemības un labestības ir bail.

- Geronda, bet vai nešķīstā gara apsēstajiem palīdz svēto žēlastība, kad nelaimīgais viņu piemiņas dienā dodas uz svinīgo dievkalpojumu baznīcā, kas ir iesvētīta par godu šim svētajam?

- Apsēstajiem labāk neiet uz altāra svētkiem, jo viņi cilvēkus atrauj no lūgšanām. Dievnamā rodas juceklis. Lai nāk citu dienu un paklanās svēto pīšļu vai ikonu priekšā. Un pat, ja apsēstā cilvēka radinieki zina, ka svētā piemiņas svētku dievkalpojumā piedalīsies kāds [žēlsirdības pārpilns] cilvēks, kurš spētu viņiem palīdzēt, tiem tik un tā apsēstais uz

turieni nav jāved tajās dienās, kad tur pulcējas daudz ļaužu. Mēs taču nereklamēsimies!

Bez tam, cilvēkiem nevajadzētu pulcēties pie apsēstā, kuram ir uznākusi lēkme. Pirms dažām dienām man žēlojās kāds nelaimīgs dēmonu apsēsts bērns: “Es esmu kļuvis par putnubiedekli.” Kad viņam uznāk apsēstības lēkme, ap viņu sanāk ļaužu pulks – gluži kā vārnu bars. Tas notikā blakus manai kalibai. “Ejiet prom, - es šiem cilvēkiem lūdzu, - vai tad tā ir kaut kāda cirka izrāde?” Bet viņi mani nedzirdēja un palika uz vietas. Cilvēki nesaprot – ja kādam piemīt kāds trūkums, un šis trūkums kļūst redzams visiem, tad cilvēks kļūst citiem par apsmieklu.

- Geronda, vai Dievišķā Svētā Mielasta saņemšana apsēstajiem palīdz?

- Tiem, kuri jau piedzima nešķīstā gara apsēsti, bieža Svētā Vakarēdiena saņemšana ir pašas iedarbīgākās zāles, jo nešķīstais gars viņos iemājoja ne viņu vainas pēc. Ja šādi cilvēki nekurn līdz brīdim, kad Dieva Žēlastība tos atbrīvo no nešķīstā gara, tie saņem milzu atlīdzību. Paciešot, šādi cilvēki tiek pieskaitīti mocekļu kārtai, un tāpēc pie Dievgalda tiem ir jāiet biežāk. Bet, ja cilvēkā nešķīstais gars ir iemājojis paša neuzmanības dēļ, viņam ir jānožēlo grēki, jāizsūdz un – lai atlabtu – jāpaveic varoņdarbs. Bet Svēto Vakarēdienu viņš, ar sava biktstēva svētību, saņems tad, kad tas būs iespējams (pēc tam, kad šis cilvēks būs izcietis atbilstošo epītīmiju). Ja šāds cilvēks Kristus Noslēpumus saņems nenožēlojis grēkus un neizsūdzējis tos grēksūdzē, tad nešķīstais gars viņu pakļaus vēl vairāk. Kad kādu dēmonu apsēsto pieveda pie Svētā Biķera, lai varētu pasniegt Svēto Vakarēdienu, viņš Svētās Kristus Dāvanas spļāva ārā. Kristus Sevi upurēja, panāca pretī tik tālu, ka cilvēkam iedeva Savu Miesu un Asinis – bet šis nelaimīgais Svētās Kristus Dāvanas spļāva ārā! Cik tas ir šausmīgi! Redziet: sātans palīdzību nepieņem.

- Geronda, bet vai var iesniegt apsēsto vārdus to pieminēšanai proskomīdijas laikā?

- Jā, protams. Kad garīdznieks proskomīdijas laikā ar sāpēm sirdī piemin apsēsto vārdus, nelaimīgie no tā saņem lielu palīdzību.

- Geronda, reizēm mēdz gadīties tā: dēmonu apsēstais nožēlo grēkus, tos grēksūdzē izsūdz un regulāri iet pie Dievgalda, bet tanī pašā laikā uz viņu turpina iedarboties dēmoni. Kas notiek šādos gadījumos?

- Dēmons neaiziet tāpēc, ka šī cilvēka garīgais stāvoklis aizvien vēl nav nostabilizējies. Ja Dievs cilvēkam uzreiz palīdzēs atbrīvoties no dēmonu iedarbības, tas dēmonam tūlīt pat dos jaunu iemeslu atkal viņā iemānot. Tāpēc Dievs – Savā milzu mīlestībā – pieļauj, ka ļaunums atkāpjas lēni, pakāpeniski. Tādā veidā cilvēks samaksā par pieļauto grēku, un vienlaikus nostiprina savu garīgo stāvokli. Un, jo stabilāku viņš savu garīgo stāvokli padara, jo tālāk atkāpjas ļaunums. Tas, cik ātri cilvēks atbrīvosies no dēmoniskās iedarbības, ir atkarīgs no paša cilvēka. Reiz tēvs, kura bērnam bija iemājojis dēmons, man pajautāja: “Kad mans bērns izveseļosies?” – “Kad tu savu garīgo stāvokli padarīsi stabilu, - es viņam atbildēju, - tad palīdzību saņems arī tavs bērns.” Sākotnēji šis nelaimīgais bērns dzīvoja garīgu dzīvi, bet tēvs bija pret to un teica, ka viņš sajuks prātā, ja nemainīs savu dzīves veidu. Pēc tam tēvs pats sāka savu dēlu vest uz “prieka māju”. Tā rezultātā grēks bērns aizrāva, un viņā ienāca nešķīstais gars. Vēlāk, kad viņā mītošais dēmons ņēma virsroku, nelaimīgais, pilns netiklu nodomu, kļuva virsū savai mātei. Lai paglābtos no [paša dēla] uzmācšanās, nelaimīgā māte bija spiesta pārcelties uz vienu no salām. Nelaimīgā bērna tēvs nožēloja grēkus un centās dzīvot garīgi, tomēr viņa dēls tik un tā nespēja izdziedināties. Viņš tapa vesels tikai tad, kad tēvs kopā ar viņu apmeklēja visus klosterus un svētās vietas, izlasīja un kārtīgi iegaumēja visu Svēto dzīves aprakstus un nostiprināja savu garīgo stāvokli.

Par eksorcismu

- Geronda, šodien uz mūsu klosteri atveda apsēstu sievieti un palūdza uzaicināt garīdznieku, lai viņš pār to nolasītu dēmonu izdzīšanas lūgšanas. Kā mums vajadzēja

rīkoties?

- Šādā gadījumā tiem, kuri viņu bija atveduši, labāk vajadzēja pateikt, lai nelaimīgās biktstēvs izlemj - vai pār šo nelaimīgo ir vai nav jālasa izdzīšanas lūgšanas. Jo, ja viņā ir atrodas sātans, tas nozīmē, ka vai nu viņa pati vai viņas vecāki ir nopietni sagrēkojuši, tādējādi sātanam piešķirot tiesības pār šo nelaimīgo. Jo pēc grēka seko sātans. Ja cilvēki, kuri ir sagrēkojuši, nenožēlos grēkus un grēksūdzē tos neizsūdzēs, tad grēks nekur nepazūd, un tāpat, nekur nepazūd arī sātans. Bet varbūt, ka Dievs kaut kāda cita mums nezināma iemesla dēļ ir pieļāvis to, ka šajā nelaimīgajā iemājo dēmons.

- Geronda, vai eksorcisms apsēstajiem palīdz?

- Ar dažādiem apsēstajiem ir dažādi. Eksorcisms palīdz tad, ja izdzīšanas lūgšanas tiek lasītas pār apsētu bērnu, kurš sātanam pār sevi nav devis nekādas tiesības un nesaprot, kas ir grēksūdze. Vai arī – eksorcisms var palīdzēt pieaugušajam, kurš ir zaudējis saprātu un nespēj grēksūdzē izsūdzēt grēkus. Ja apsēstais ir pie skaidra saprāta, tad visupirms viņam ir jāpalīdz noskaidrot, kur ir viņa vaina – iemesls, kāpēc viņš ir kļuvis apsēsts. Viņam ir jānožēlo grēki, jāizsūdz un vienīgi pēc tam – ja tas būs nepieciešams – pār viņu var nolasīt sātana izdzīšanas lūgšanas. Jo velns no apsēstā var iznākt ārā arī pēc tam, kad pār viņu Grēksūdzes Noslēpuma laikā tiek nolasītas grēku atlaides lūgšanas.

Daži garīdznieki vienuviet sapulcina gan tos, kuros ir iemājojuši nešķīstie gari, gan tos, kuri ir slimi, un pār visiem šiem cilvēkiem lasa izdzīšanas lūgšanas. Atminos, kā reiz uz eksorcismu tika atvests kāds cilvēks, kurš slimoja ar Parkinsona slimību! Un arī šodien atveda kādu padzīvojušu vīru, un tika teikts, ka viņu apsēdis nešķīstais gars. Šī nelaimīgā kreisā roka raustīties raustījās. Dažreiz viņam nāca virsū lēkmes. “Kopš kura laika, - es viņam jautāju, - tu esi šādā stāvoklī?” – “Kopš bērnības, - viņš atbildēja. Es biju pārsteigts. Pēc tam es ievēroju, ka šī nelaimīgā galvas kreisajā pusē bija neliela iedobīte. Laikam jau, šī iedobīte bija radusies dzemdības traumas rezultātā, un tas, kas ar viņu notika, notikās tieši dēļ tā. Iedomājieties: cilvēks ir slims, bet viņam saka, ka viņā ir nešķīstais gars, pār viņu tiek lasītas eksorcisma lūgšanas, pavēl: “Izej ārā, nešķīstais gars...”, un visa tā rezultātā viņš citu acīs paliek par apsmieklī! Tā rīkoties nedrīkst! Cik daudz bērnu, kuri tiek uzskatīti par apsēstajiem, patiesībā nemaz nav nešķīstā gara paverdzināti! Reiz pie manis atveda kādu divdesmitgadīgu puisi, par kuru runāja, ka viņš ir apsēstais. Es viņam iedevu padzerties svēto ūdeni, un nelaimīgais uz to nekādi nenoreaģēja. “Bet kā izpaužas tas, par ko jūs stāstāt? – es viņa tēvam pajautāju. – Kopš kura laika viņš ar šo ligu sirgst?” – “Kopš sešu gadu vecuma, - viņš man atbildēja. – Mums bija veikaliņš, un kādu dienu uz turieni tika atvesta viņa nogalinātā vectēva līķis. Uzreiz pēc tā viņam arī sākās visas tās dīvainības.” Tad lūk kas: nelaimīgais bērns vienkārši pārdzīvoja nervu satricinājumu. Ja viņa vietā būtu bijis pieaugušais, tad pēc šāda veida pārdzīvojumiem būtu apdraudēta pat viņu veselība. Nemaz nerunājot par mazu bērnu! Un lūgtum: tagad nelaimīgo dēvē par apsēsto!

- Geronda, vai sātana izdzīšanas lūgšanas var nolasīt skaļi, bet klusītēm pie sevis?

- Ir pat labāk, ja lasa pie sevis. Galvenais eksorcisma lūgšanā ir tas, ka tās ir jālasa ar sāpēm, pazemībā, nevis lepnībā. Kad garīdznieks skaļi un lepnī nešķīstajam garam “pavēl”: “Ej ārā, nešķīstais gars”, tas sātanu satricina, viņš sāk trakot, rausta apsēstā egoismu un var pat tam pateikt: “Tu tikai paskaties, viņš tevi visas pasaules acīs ir padarījis par ākstu! Nu tad sadod tam popam pa kaklu!” Apsēstais, nešķīstā gara uzvilks, sāk sist garīdznieku, un tā rezultātā aizbēg nevis velns, bet gan garīdznieks ar visu savu lūgšanu grāmatu... Reiz izdzīšanu lūgšanu laikā kāds garīdznieks apsēstajam pateica: “Es tev, nešķīstais gars, pavēlu, nāc ārā no šī cilvēka!”- “Viss pareizi, - ar apsēstā muti atbildēja sātans. – Es tāpēc arī nenāku ārā, ka tu man pavēli...” Tāpēc es garīdzniekiem, kad tie lasa izdzīšanas lūgšanas, iesaku nekad neizkliegt vārdus: “Ej ārā, nešķīstais gars!...” Varētu domāt, ka dēmoni viņus nedzird!

Un arī apsēstā radiniekiem citiem nav jāstāsta par to, ka tie uz savām mājām aicina garīdznieku, lai tas nolasītu sātana izdzīšanas lūgšanas. Cilvēkiem labāk ir pateikt, ka

garīdznieks bija ieradies vienkārši palūgties. Bet izdzīšanas lūgšanas – lai nepievērstu neviena uzmanību – labāk ir nolasīt klusītiņām.

Dēmonu apsēsto mocekļu dzīve

Lai ko arī neteiktu, bet tie, kuros mīt dēmons, smagi cieš. Šādi cilvēki kļūst pazemīgi, bet tomēr viņus moka arī sātans! Reiz Stavronikita klosterī es satiku kādu divdesmit trīs gadīgu puisi, kurā bija iemājojis nešķīstais gars. Kauli un āda! Bija spēcīgs sals, dievnamā kurējās krāsns, bet jauneklis, tērpies plānā kreklā ar īsām piedurknēm, sēdēja dievnama priekšelpā. Es neizturēju, piegāju viņam klāt un iedevu siltu vilnas džemperī. “Uzgērb to, - viņam teicu. – Tev tiešām nesalst?” - “Kas nu tur par salšanu, tēvs, - viņš man atbildēja. – Es degu!” Vai redzat: tās ir īstenas mocības.

Mēdz būt tādi dēmonu apsēstie, kuri pēc savas dabas izceļas ar paaugstinātu jūtīgumu. Šādiem cilvēkiem tangalaška iedveš, ka tie neizglābsies, un mudina tos izdarīt pašnāvību. Cik tas ir biedējoši! Tā nav nekāda joka lieta! Es pazinu kādu dēmonu apsēsto, kurš bija apnicis pat garīdzniekiem. Nelaimīgais nāca uz dievnamu, lai pār viņu tiktu lasītas izdzīšanas lūgšanas, bet garīdznieki viņu dzina prom. Pēc tam sātans arī par mani sāka teikt tā: “Un pie viņa arī neej, arī viņš tevi aizraidīs.” Sātans viņu iedzina izmisumā.

Atmiņā ir vēl kāds apsēstais, kurš no nešķīstā gara atbrīvojās pateicoties Svētā Kapadokijas Arsēnija žēlastībai. Kādus gan kārdinājumus pēc tam viņam neuzrīkoja sātans! Jau būdams brīvs no nešķīstā gara, viņš atbrauca uz šo klosteri, lai varētu paklanīties svētā Arsēnija piņļu priekšā. Bet klosteris bija slēgts. Pēc tam pie lejasvārtiem Svētā Arsēnija izskatā viņam parādījās sātans un teica: “Lai tu te ne kāju vairs nespertu. Tevi negribam redzēt ne es, ne Paīsijs.” Tā sātans viņu padzina. Tev ir skaidrs? Pēc notikušā nelaimīgais sāka zāķāt Svēto Arsēniju, lamāt mani... Nu, labi, mani, tas būtu saprotams, bet zaimot Svēto!... Un beigu beigās nelaimīgajā atkal iemājoja dēmons. Jā, ja cilvēks uzvedīsies vienkārši nekaunīgi, tad Dieva Žēlastība viņu pamet. Ko tad lai saka par tiem, kuri zaimo svētos! Pēc tam viņš ieradās Svētajā Atona Kalnā, atnāca pie manis uz kalibu un sāka kliegt: “Ko es tev sliktu esmu nodarījis, ka tu mani nevēlies redzēt? Kāpēc arī tu man negribi palīdzēt? Ko, gribi, lai es mocītos?” – “Muļķīti, - es viņam skaidroju. – Tas, kurš bija tev parādījis un padzina, tas bija sātans. Tas nebija svētais. Svētie nevienu nepadzen.” Bet viņš mani neklausījās. Viņš ticēja savai iedomai. Vai zināt, kā ik dienu šie nelaimīgie cieš, kā mokās?

Daudzi apsēstie mokās tāpēc, lai citi nāktu pie prāta. Jo redzot, kā mokās dēmonu apsēstie, pārējie aizdomājas, nāk pie prāta un nožēlo grēkus. Nevajag domāt, ka apsēstie ir vairāk grēkojuši, nekā visi pārējie. Tomēr Dievs pieļauj apsēstību, kā rezultātā viņi kļūst satriekti, pazemīgi, samaksā par saviem grēkiem un paši saņem atlīdzību. Bez tam, redzot viņu mocības, palīdzību saņem arī citi.

Protams, kāds var teikt, ka ir tādi cilvēki, kuri nekļūst apsēsti pat neskatoties uz to, ka viņu grēku skaits ir neaptverams. Kāpēc tā notiek? Lūk kāpēc: kad cilvēks kļūst pilnīgi nejūtīgs, dēmonu uzbrukumi viņu vairs nepiemeklē, jo Dievs redz, ka šim cilvēkam [no tāda uzbrukuma] nebūs nekāda labuma. Jo mums ir jāzina, ka ievainojamība, nespēja pretīstāvēt dēmonu iedarbībai – savā ziņā ir arī Dieva dāvana grēcīgam cilvēkam, lai viņš kļūtu pazemīgs, nožēlotu grēkus un izglābtos.

Trešā nodaļa. Baisie pievīlumi

Svētcīņa un pievīlums

- Geronda, man ir bail pievilties.

- Pareizi dari. Tas, kuram ir bail no garīgā pievīluma, tajā nekrīt, jo šāds cilvēks, būdams piesardzīgs, [Starecam] izsūdz visus savus nodomus. Viņš neko neslēpj un šādi saņem palīdzību.

- Geronda, bet kas ir nosliece uz garīgo pievīlumu?

- Būt ar noslieci uz garīgo pievīlumu nozīmē, ka tevī mīt idejas par to, ka tu kaut kas esi, un parādīt citiem to, ka tu kaut ko dari. Būt ar noslieci uz garīgo pievīlumu nozīmē to, ka tu uzskati, ka esi sasniegusi garīgo mēru, jo, piemēram, veic kaut kādu askēzi, bet par citiem domā, ka viņi garīgās dzīves nozīmi vēl nav atskārtuši, un pret tiem izturies lepnī. Ja cilvēks pāri saviem spēkiem egoistiski piekopj askēzi, vēloties sasniegt kādu svētā mēru un to, lai viņš tiktu apbrīnots - tas ir garīgā pievīluma sākums. Viena lieta ir sevi piespiest, bet pavisam kas cita – varot ar askēzi. Reiz es vienam cilvēkam pateicu: “Esi piesardzīgs, lai neiekristu garīgajā pievīlumā nepareizas attieksmes pret garīgo dzīvi dēļ. Tu esi pakļauts garīgajām briesmām.” – “Lai es kristu garīgajā pievīlumā? – viņš bija sašutis. – Es taču pat gaļu neēdu!” Bet tanī pašā laikā šis cilvēks pat neapmeklēja grēksūdzi. Savus grēkus viņš “izsūdzēja” ikonai. “Tu esi pareizticīgais vai protestants? – es viņam jautāju. – Kurā grāmatā tu esi izlasījis, ka tā ir jāsūdz grēki?” – “A kas? – viņš man jautā. – Vai tad Kristus mani nedzird?” Vai saproti, kas notiek!

- Geronda, vai cīņā ar kaislībām palīdz arī fizisks varoņdarbs?

- Ja fiziskais varoņdarbs tiek izmantots kaislību uzveikšanai, tad palīdz. Ķermenis kļūst pazemīgs, un miesa pakļaujas garam. Bet ja kāds nodarbojas vien ar “sauso”²¹⁽²⁵⁰⁾ svētcīņu, gala rezultātā to pārņem ilūzijas. Jo šāda veida svētcīņa kultivē dvēseliskās kaislības, pilnveido lepnību, vairo pašpārliecinātību un noved līdz garīgajam pievīlumam. Un tad cilvēks, lūkojoties uz savu “sauso” svētcīņu nonāk līdz atziņai, ka viņš garīgi gūst būtiskus panākumus. “Es paveicu tādu un tādu fizisko askēzi, - viņš lepojas. – Bet, lūk, tam brālim šī lieta sokas tā pašvakāk. Es jau esmu sasniedzis tāda un tāda svētā līmeni, bet cita svētā līmeni es jau esmu pārsniedzis...” – un viņš vairo savus gavēņus un nomodu. Tomēr viss viņa veiktais varoņdarbs izlido pa skursteni, jo cilvēks to veic ne jau ar mērķi atbrīvoties no kaislībām, bet gan tādēļ, lai gūtu egoistisku baudījumu. Es pazinu kādu mūku, kurš lepnības vadīts nodarbojās ar fiziskajām nodarbēm, un viņš iedomājās, ka ir dižens askēts. Viņš jau bija nogājis līdz kliņķim: neēda, nemaz nemazgāja drēbes un gulēja drausmīgā smārdā un netīrībā. Viņa drēbes no netīrumiem bija galīgi sapuvušas. Reiz es paņēmu viņa drēbes mazgāšanai. Bet ko tur bija mazgāt! Reiz viņš man teica tā: “Sirdsskaidro Jāni Kušņiku²²⁽²⁵¹⁾ es jau esmu apsteidzis.” – “Ko tu tur mels? – es viņam jautāju. - Tavuprāt svētais Jānis Kušņikas??? svētumu sasniedza ar netīrumu palīdzību?” Pagāja vēl dažas dienas, viņš atkal ierodas pie manis un saka: “Es esmu apsteidzis arī Sirdsskaidro Maksimu Kavsokalivitu.” – “Un kā tad tu viņu esi apsteidzis?” – es pajautāju. “Kā, kā, - atbild, - ļoti vienkārši: kā vilciņš virpuļoju pa visu Svēto Atona Kalnu!” – “Nu tu, - saku, - dod! Sirdsskaidrais Maksims sasniedza bezķermenisko stāvokli un lidoja, nevis kā tu – griežoties līdzīgi vilciņam!” Pēc tam šis cilvēks sāka sevī “pilnveidot” nemitīgu nāves paturešanu prātā un caur nodomu sev iedvesa: “Tagad es esmu ellē.” Pagāja vēl kāds salīdzinoši neilgs laiks, un viņš – it kā tādēļ, lai kļūtu pazemīgs – sāka teikt: “Tagad es esmu pārvērties par sātanu, kļuvis par velnu un došos pulcināt savus pielūdzejus.” Šādā veidā šis cilvēks krita garīgajā pievīlumā.

Piesardzība pret iztēli

- Geronda, Jūs teicāt, ka lūgšanas laikā mūsu prātam vajadzētu vairīties no dažādām Kristus dzīves ainām un tamlīdzīgām lietām. Kāpēc no šādiem skatiem būtu jāvairās?

- Tāpēc, lai sātans mūs ar fantāziju palīdzību, iztēli neievestu garīgajā pievīlumā. Iztēle

– ir laba lieta, un ja tā tiek izmantota saprātīgi, tā ir pilna neaptverama spēka. Ir tādi cilvēki, kuri, piemēram, spēj aplūkot kaut kādu ainavu, bet pēc gada atsaukt to atmiņā tādu, kāda tā ir realitātē, un iemūžināt to gleznā. Cilvēkam šādas spējas dod Dievs, bet sātans to izmanto savu mērķu sasniegšanai. Cilvēki, kuri nonāk garīgajā pievīlumā, redzēto vai lasīto iedomājas tā, kā tiem ienāk prātā. Un pēc tam tic, ka no viņu iztēles nākusī glezna, atspoguļo īstenību. Lai šie nelaimīgie varētu saņemt palīdzību, viņiem vajadzētu atrasties pastāvīgā [garīgā] uzraudzībā, jo sātans tos nemitīgi tin ap pirkstu.

Tāpēc, kad cilvēkam, kurš no dabas ir apveltīts ar [bagātu] iztēli, saka, ka viņš domā nepareizi, tam par teikto ir jāaizdomājas un aiz saviem nodomiem jāliek jautājuma zīmes. Es pazinu kādu parastu sievieti, kura nemitīgi skaitīja lūgšanas un lūdza, lai Kristus tai parādās šeit, šajā dzīvē, jo, kā viņa pati teica – nākamajā dzīvē viņa To tik un tā neieraudzīs. Un patiesi, kad viņa pienāca pie Dievgalda, Kristus kā Mazulis ar asiņainiem matiem viņai parādījās Svētajā Biķerī. Pēc tam vīzija izzuda, un sieviete varēja saņemt Svēto Vakarēdienu. Pēc šī gadījuma ienaidnieks sāka to apstrādāt ar nodomu, ka viņa ir kaut kas īpašs, bet pēc tam uzkurināja sievietes iztēli un regulāri rīkoja savus “kinoseansus”. Kādu dienu, no Svētā Atona Kalna izbraucot laicīgajā pasaulē, es šo nelaimīgo sastapu kādās mājās un dzirdēju, kā viņa sanākušajiem vīriešiem un sievietēm pārstāsta savas fantāzijas. Lai šo sievieti vestu pie prāta, man bija pamatīgi jānopūlas. Es visiem redzot viņu pamatīgi izlamāju, lai kļūtu redzams viņas garīgais pievīlums, un sieviete kļūtu pazemīga.

- Geronda, vai šīs vīzijas bija viņas fantāzija?

- Fantāziju un pievīlums.

- Geronda, vai tad viņa par savām vīzijām nestāstīja savam biktstēvam?

- Vai zini, kas šādos gadījumos notiek? Sātans šādus cilvēkus māna ar to, ko viņi redz.

Viņi nemētājas ar savu prātu, un viņiem pat prātā neienāk, ka biktstēvam būtu jāpastāsta par šādām “vīzijām”. Kāds sātans ir meistars! Briesmīga lieta!

Ja cilvēks nav uzmanīgs pret savu iztēli, kārdinātājs var viņu ieģrūst garīgajā pievīlumā pat izmantojot kaut kādu vienkāršu, dabisku notikumu. Kad es dzīvoju Stomiona klosterī, tad, lasot ziemās vakara dievkalpojumu, kurināju krāsni. Sievietes, kuras reizēm no pilsētas nāca uz klosteri, sāka ievērot, ka vakara dievkalpojuma laikā no ikonostasā esošās Vissvētās Dievadzemdētājas ikonas nāk dīvainas krakšķošas skaņas. Es šai krakšķoņai uzmanību nepievērsu, bet sievietes savā starpā sāka sačukstēties: “Iedomājieties! Kad mūks kalpo vakara dievkalpojumu, no Dievmātes ikonas atskan krakšķi!” Sadzirdējis, kā viņas sačukstas, es nodomāju: “Būs vien kārtīgi jāaplūko tā ikona, no kuras skan tā krakšķēšana.” Es nesaku, ka neticu dievišķajiem notikumiem, - nē, es ticu, ka Dievmāte cilvēkiem parādās un ar viņiem sarunājas, un tie, kuru garīgais stāvoklis ir labs, Viņu redz, tomēr šādos gadījumos ir jābūt modram. Nu ko, ņemu krēslu, uz tā uzkāpu un sāku skatīties, kas ar ikonu notiek. Un kas gan bija atgadījies? Dēlis, uz kura bija uzzīmēta ikona, bija vecs, un no mugurpuses tajā bija iedzīti dībeļi. Kad krāns bija kārtīgi iekūrusies, viens no dībeļiem uzkarsa, uzbrieda un radīja krakšķošu skaņu. Pēc tam es ikonā iedzinu nagliņu, un tā vairāk nekrakšķēja. Tad es šīm sievietēm pajautāju: “Nu, vai tagad kaut ko dzirdat?” – “Nē,” – viņas man atbildēja. “Lūk, - saku, - šādām lietām nav jāpiešķir nekādu nozīmi.” Ir jābūt piesardzīgam, jo ja cilvēkā pamazītiņām attīstīsies iztēle, visa viņa dzīve kļūst nekam nederīga.

- Geronda, bet kā var saprast: vai konkrētais [pārdabiskais] notikums ir nācis no Dieva vai no sātana?

- Tas ir redzams. Ja notikums nenāk no Dieva, tad sātans cilvēkam pienes lepnības pilnus nodomus. Un bez tam, no sātana nākusī vīzija – ir darbs ar cirvi: viņš nonāk pat līdz Dieva zaimošanai. Reiz pie manis uz kalibu atnāca cilvēks, kurš bija kritis garīgajā pievīlumā, un kurā bija nešķīsts gars. Mēs sarunājāmies, un tas viņam gāja labumā. Un zini, ko pēc visa tā šis cilvēks man pateica? “Tik gudras lietas, - saka, - dzirdēju pirmo reizi! Es neko tādu netiku lasījis pat Evaņģēlijā!” Tas ir, viņš it kā man teica: “Tas, ko tu man pastāstīji, bija labāks par

to, ko ir teicis Kristus.” Vai saproti, ko dara sātans, lai radītu tevī lepnības nodomus? Lai ko arī teiktu, bet ja cilvēks nesapratīs, ka pats ar saviem spēkiem viņš nespēj paveikt itin neko, bet tas, ko šis cilvēks dara, tiek darīts ar Kristus spēku, viņš nepaveiks ne nieka, pat ja no apstējumiem būs izdzinis dēmonu tūkstošus.

Sātans ierodas gaismas eņģeļa izskatā

Ja cilvēks, kurš nav piedzīvojis paradīzes augstāko prieku, - tas ir, kuram nav [dievišķo atklāsmes] garīgās pieredzes – ir neuzmanīgs, viņš pavisam viegli var krist garīgajā pievīlumā. Sātans ir viltīgs. Viņš cilvēka sirdī rada nelielu kairinājumu un ļauj tam sajūst kaut ko patīkamu. Tādējādi, radot cilvēkam priekšstatu, ka šis patīkamais ir bijis kaut kas garīgs un dievišķīgs, sātans viņu iegrūž garīgajā pievīlumā. Viņš apzog cilvēka sirdi, un tas domā, ka notiekošais ar viņu garīgi ir pareizs. “Es nejūtu nekādu savīlņojumu,” – saka šāds cilvēks. Jā, savīlņojumu tu tiešām neizjuti, bet tas, ko tu sajuti, tas nebija patiesais garīgais prieks. Garīgais prieks ir kaut kas Debešķīgs.

Sātans var ierasties eņģeļa vai svētā izskatā. Velns, kurš ir nomaskējies kā eņģelis vai svētais, sev visapkārt rada satraukumu, apmulsumu – visu to, kas ir viņā. Savukārt īstais Eņģelis vai svētais vienmēr izstaro paradīzes prieku un debesu līksmību. Pazemīgs, tīrs cilvēks, pat būdams nepieredzējis, spēs Dieva Eņģeli atšķirt no gaismas eņģeļa tēlā atnākušā velna. Tā tas notiek tādēļ, ka šādā cilvēkā ir garīgā tīrība, un viņš ir radniecīgs Eņģelim. Bet egoistisks un miesīgs cilvēks pavisam viegli tiek pievilt. Sātans ierodas gaismas eņģeļa veidolā, bet atliek cilvēkam likt lietā kaut vai vienu pazemīgu nodomu, un sātans uzreiz pazūd. Kādu vakaru pēc dievkalpojuma pēc vakariņām es savā cellē (es dzīvoju Stomiona klosterī) sēdēju uz soliņa un skatīju Jēzus lūgšanu. Pēkšņi es izdzirdēju, kā no vienas ēkas, kas atradās pavisam netālu no klostera un tika izmantota svētcēlotāju vajadzībām, atskanēja stīgu instrumentu un klarnetes radītas skaņas. Es ļoti izbrīnījos! “Kas tā par mūziku tik tuvu?” – es sev jautāju. Klosterī altāra svētki bija jau garām. Es piecēlos no soliņa, piegāju pie loga palūkoties, kas tur pagalmā notiek. Skatos: visapkārt valda pilnīgs klusums un miers. Tad man kļuva skaidrs, ka visa šī mūzika bija sātana radīta – lai es pārtrauktu lūgšanas. Es atgriezos uz soliņu un turpināju Jēzus lūgšanu. Pēkšņi istabā ielija spilgta gaisma. Izzuda virs manis esošie griesti un augšējais stāvs, jumts pavērās, un es ieraudzīju, gaismas stabu, kurš slējās augšup līdz pašām debesīm. Šī gaišā staba virsotnē bija redzama kāda gaišu un garu matu un bārdas ieskauta jauna vīrieša seja, kura līdzinājās Kristum. Puse no viņa sejas manam skatienam bija slēpta, tāpēc es piecēlos no soliņa, lai varētu tā seju aplūkot pilnībā. Tajā mirklī es sevī izdzirdu atskanam balsi: “Tev ir tas gods skatīt Kristu.” – “Kas es, necienīgais, tāds esmu, lai varētu skatīt Kristu?” – es atbildēju un pārkrustījos. Tanī pašā mirklī gaisma un viltus Kristus izzuda, un es ieraudzīju, ka griesti atkal ir savā vietā. Ja kādam galva nav kārtīgi noslēgta “ar piekaramo atslēgu”, tādām cilvēkam ļaunais var pienest lepnības nodomu un pievilt viņu ar fantāzijas palīdzību un maldu gaismu, kas nevis ved uz Paradīzi, bet gan iebrūž haosā. Tāpēc nekad nevajag lūgt, lai tiek parādīta gaisma, tiek dāvātas dievišķās spējas vai kaut kas tamlīdzīgs. Jālūdz ir grēknožēla. Cilvēkam grēknožēla dos pazemību, pēc tam Žēlsirdīgais Dievs viņam pasniegs to, kas viņam ir vajadzīgs. Reiz, kad es dzīvoju Sinajā Svētās Epistīmijas alā, tangalaškam sagribējās... man pakalpot. Netālu no celles bija trīs vai četri pakāpieni. Naktī, kad debesis bija skaidras un mirdzēja zvaigznes, es devos uz alām, un, lai varētu pa šīm kāpnēm nokāpt lejā, apgaismojumam izmantoju šķiltavas. Kādu nakti es gribēju šķiltavas iedegt, bet tās nešķīlās. Pēkšņi no kādas klints ārā izlauzās spilgts gaismas stars, gluži kā prožektora gaisma! Uh, visā apkārtnē pēkšņi kļuva gaišs! “Nē, - saku, - no šādiem “prožektoriem” ir jūtas pa gabalu!” Es griezos atpakaļ, un gaisma uzreiz izzuda. Redz kāds tas sātans ir: viņš negribēja, lai es nokāptu lejup pa kāpnēm, tās apgaismojot ar šķiltavu radīto gaismiņu! “Kā lai nekļūst žēl cilvēka, “viņš žēloja mani”,

kurš tā mokās! Es viņam palīdzēju – paspīdināšu gaismiņu!” Lūk, kāda “labestība”!

- Geronda, kā Jūs sapratāt, ka šī gaisma nenāca no Dieva?

- Tas kļūst skaidrs... Baisi!

Sapņi melo

- Geronda, mani nomoka netīri sapņi...

- Redzot netīru sapni, nekad nevajag atcerēties, ko un kā tu esi redzējusi. Jo, ja velns nav spējis tevi ievest kārdinājumā pa dienu, tad ieradīsies naktī. Reizēm Dievs velnam atļauj mūs miegā kārdināt tādēļ, lai mēs redzētu, ka mūsu vecais cilvēks vēl ir dzīvs. Mēdz gadīties arī tā, ka ienaidnieks cilvēkam tuvojas miegā un parāda tam visdažādākos sapņus tādēļ, lai pamostoties šāds cilvēks kļūtu satraukts. Tieši tāpēc sapņiem nav jāpiešķir pilnīgi nekāda nozīme: apzīmē sevi ar krusta zīmi, apzīmē ar krusta zīmi spilvenu, uzliec uz tā krustu un dažas ikonas un, laižoties miegā, skaiti Jēzus lūgšanas. Jo lielāku nozīmi tu piešķirsi sapņiem, jo biežāk tevi apmeklēs ienaidnieks un centīsies tevi ievest kārdinājumā. Sātans savus sapņus rāda ne tikai pieaugušajiem, bet arī bērniem. Neskatoties uz to, ka mazuļi ir mazi eņģeļi, sātans ierodas pat pie viņiem tad, kad tie dus saldā miegā. Tie šausmās traucas augšā un pārbiedēti, asarām līstot, metas mātes apskāvienos. Bet reizēm pie gulošajiem bērniem ierodas Eņģeļi, un bērni miegā no prieka smejas vai, jūtot milzu prieku, uzmostas. Tādējādi, velna uzsūtītie sapņi ir ienaidnieka ārējā iedarbība uz cilvēku tajā laikā, kad viņš gul.

- Geronda, bet ja miega laikā dvēselē sajūti neizskaidrojamu smagumu, ar ko tas ir izskaidrojams?

- Reizēm par iemeslu šādam smagumam var būt satraukums, kādā cilvēks atrodas dienas laikā, vai arī viņa izjustās visdažādākās bailes, trauksmi, aizdomas un tamlīdzīgas lietas. Un protams, ka tangalaška to visu var izmantot. Viņš spēj šīs bailes, satraukumu un aizdomas sajaukt visdažādākās kombinācijās, lai tikai cilvēkā tiktu radīts sajukums. Bet reizēm cilvēka miegs ir tik trausls, ka viņš domā, ka patiesībā nemaz negul, un lūdzās par to, lai šis smagums, kas nospiež pat viņa elpu, izzustu.

Bet reizēm mēdz gadīties arī tā: sātans var pieņemt jebkādu veidolu, pat svētā, un parādīties sapnī. Reiz viņš kādam slimniekam sapnī parādījās kā Svētais Kapadokijas Arsēnijs un tam teica: “Es esmu Svētais Arsēnijs. Esmu ieradies, lai tev pateiktu, ka tu mirsi. Vai tu mani dzirdi? Tu nomirsi!” Cilvēku pārņēma šausmas. Bet Svētais šādi nekad neizsakās. Un pat ja slimniekam patiešām būtu jāmirst, un viņam parādītos Svētais, lai to pabrīdinātu par tuvojošos nāvi, viņš to izdarītu pa labam: “Dievs ieraudzīja, kā tu mokies, un tāpēc Viņš tevi no šīs pasaules paņems. Pacienties sagatavoties.” Svētais slimniekam nekad neteiks: “Tu mani dzirdi? Tu nomirsi!”

- Geronda, kāpēc gadās, ka reizēm cilvēks miegā kliež?

- Ja viņš kliež, tad tas ir pat labāk, jo šādā gadījumā viņš pamostas. Daudzi sapņi rodas no trauksmes. Kad cilvēks ir satraucies vai noguris, tad šis satraukums vai nogurums viņu grauž no iekšienes, un viņš redz trauksmes pilnus sapņus. Es dienas laikā bieži sastopos ar cilvēkiem, uzklāsu viņu dažādās problēmas. Bet pēc tam sapnī uz kādu baros: “”Ak tu, bezdievi, - saucu, - tev uz visiem ir nospļauties!” Un pamostos no paša kliedzieniem.

- Geronda, bet vai no saviem sapņiem cilvēks var noprast, ka daži no notikumiem patiešām piepildīsies?

- Nē, sapņiem nav jāpiegriež nekāda vērība. Lai kādi sapņi rādītos, patīkami vai nepatīkami, tiem nevajag noticēt, jo vienmēr pastāv briesmas iekrist garīgajā pievīlumā. Jo deviņdesmit deviņi procenti no sapņiem ir nepatiesi. Tāpēc jau arī Svētie Tēvi saka, ka sapņiem nevajag pievērst ne mazāko vērību. No Dieva nākušū sapņu ir ļoti maz, bet, lai varētu izskaidrot pat šādus sapņus, ir jābūt tīram un apveltītam ar citiem nepieciešamajiem priekšnosacījumiem – līdzīgi taisnajam Jāzepam un pravietim Danielam, kuriem bija dota

Dieva Žēlastība. “Es, - Daniels teica Nebukadnēcaram, - tev pavēstīšu gan par to, ko tu redzēji sapnī, gan arī par to, ko tas nozīmē” (skat. Dan. 2, 25-46). Bet kādus augstumus bija sasniedzis pravietis Daniels! Viņš kopā ar lauvām sēdēja bedrē, un lauvas, neskatoties uz to, ka bija izbadējušās, viņu nesaplosīja. Kad Abbakums Danielam atveda ēdienu, tas teica: “Vai tiešām Dievs par mani ir atminējies?” Ja jau Dievs būtu nebūtu atcerējies pravieti Danielu, par kuru tad Viņš atcerētos?

- Geronda, bet daži cilvēki sapņus neredz.

- Un labi, ka neredz! Nauda netiek tērēta ne biļetēm, ne benzīnam! Sapnī vienas minūtes laikā var redzēt notikumus, kas īstenībā ilgst vairākas stundas vai pat dienas. Jo sapnī laika nav. No tā cilvēks arī var saprast psalmos teikto: “... tūkstoš gadi Tavā priekšā ir kā vakardiena, kad tā pagājusi...” (Ps. 89, 5).???

Piesardzīga attieksme pret vīzijām

- Geronda, kas ir jāatbild cilvēkiem, kuri mums stāsta par redzētajām vīzijām, par to, ka viņi ir redzējuši to vai citu svēto, vai par kaut ko tamlīdzīgu?

- Iesakiet labāk šiem cilvēkiem būt piesardzīgiem, atturīgiem. Šāda attieksme pret vīzijām ir daudz drošāka, jo ne jau visi cilvēki ir spējīgi atšķirt to, vai šī vīzija ir Dieva sūtīta vai arī nākusi no sātana. Bet pat ja vīzija ir no Dieva – cilvēkam to uzreiz pieņemt nevajag. Dievs, redzēdams, kā Viņa radība – cilvēks – vīziju nepieņem [nesabēdājas, bet tieši pretēji] savā veidā tiek aizkustināts. Jo šāda attieksme pret vīzijām norāda uz to, ka cilvēkā ir pazemība. Ja cilvēkam parādīties patiešām Svētais, bet cilvēks šo vīziju nav pieņēmis, tad Dievs zina, kādā veidā var šī cilvēka dvēselei nosūtīt vēsti un aizvest viņu uz turieni, kur Viņš vēlas. Ir jābūt piesardzīgam, jo [Svētā vietā] var ierasties tangalaška, kurš ieslēgs [velnu] “televizoru” un sāks translēt savu pārraidi.

Atceros kādu sievieti, kurai cilvēki netika snieguši palīdzību, un tāpēc viņai bija tiesības saņemt Dievišķo palīdzību. Dievs, vēloties šai sievietei palīdzēt, nosūtīja kādu vīziju. Tomēr pēc šīs vīzijas sātans viņai iedvesa šādu nodomu: “Kas zina, var jau būt, ka Dievs tev tika sūtījis šādu vīziju tādēļ, ka Viņš tevi ir iecerējis virzīt uz kādu augstāku misiju!” No tā brīža, kad sieviete sāka ticēt šīm sātana iedvestajām domām, velns uzsāka savu darbu, un viņa nokļuva dēmona varā. Tomēr beigu beigās Dievs viņu atkal apžēloja. Viņai bija vīzija, un viņa izdzirda balsi, kas teica: “Uzraksti tēvam Paīsijam vēstuli un izstāsti par visām vīzijām, kas tev ir bijušas.” Viņa man uzrakstīja vēstuli, kurā pavēstīja par visām redzētajām vīzijām. Velns bija viņu kārtīgi paplosījis. Jā, visas viņas redzētās vīzijas bija īstas, tomēr gandrīz visas tās bija nākušas no sātana. No visām vīzijām, ko tā bija redzējusi, vienīgi pirmā un pēdējā bija no Dieva. Vēloties viņu atgriezt pie saprašanas un atbrīvot no garīgā pievīluma, Dievs pieļāva, viņai skatīt šo pēdējo vīziju. Gala rezultātā nelaimīgā ieklausījās manos padomus un spēja atbrīvoties no tiem sātanisko vīziju [tīkliem], kādos tā bija iekritusi.

Garīgā pievīlumā esoša cilvēka raksturīgās iezīmes

- Geronda, bet kā var saprast, ka cilvēks atrodas garīgajā pievīlumā?

- Uz to norāda pat viņa ārējais izskats. Garīgajā pievīlumā esošs cilvēks ārēji ir ietērpies tādā viltus “bezkaislībā”. Viņš izskatās pazemīgs un lēnprātīgs, tomēr viņā slēpjas milzu iedomība – diženā ideja pašam par sevi. Ielūkojoties garīgajā pievīlumā esoša cilvēka acīs, jūs redzēsiet, ka uz visiem pārējiem viņš nolūkojas kā uz tādiem nelaimīgajiem, kā uz tādām skudrām. Bet garīgajā pievīlumā esošo var atpazīt arī pēc viņa teiktā. Atceros kādu pievīlumā esošo, kuri daudzi uzskatīja par svēto. Viņš stāstīja, ka viņam it kā ir parādīties uz zirga jāšus sēdošs Kristus. Kristus rokās it kā esot turējis vīna blašķi, no kuras ir devis nodzerties arī šim cilvēkam, pēc kā viņš it kā ir ieguvis gaišredzības spējas! Reiz, kad šis “gaišreģis” sarunājās

ar cilvēkiem, kāds viņam pajautāja: “Bet kāpēc arī es nevaru darīt brīnumus?” – “Tāpēc, ka tu esi kritis tādā un tādā grēkā...” – atbildēja pievīltais un sāka viņam uzskaitīt grēkus, kurus tas patiešām bija izdarījis. Nelaimīgo cilvēku pārņēma panika, un viņš atbrauca pie manis, lai visu to izstāstītu. “Paklau, - es viņam sacīju, - vai tu tiešām domā, ka Svētie patiesi cilvēkus padara par vispārējo apsmieklu? Cilvēkus par apsmieklu citiem izliek vienīgi sātans. Vai tiešām tu nesaproti, ka ar šī [garīgajā pievīlumā esošā muti] runāja sātans? Un pat ja tas, ko viņš tika teicis – ir patiesība, tad šo patiesību tik un tā ir teicis sātans.” Un vēl kāda cita sieviete man pastāstīja, kā viņa kādu apsēsto veda pie cilvēka, par kuru klīda baumas, ka viņš izdzenot ļaunos garus un veicot citus tamlīdzīgus brīnumus. Šis “brīnumdaris” abas sievietes aizveda uz kādu pamestu kapelu. Tikko viņi bija iegājuši dievnamā, šis cilvēks paņēma epitarhilu un uzvilka to. Sieviete tas ļoti pārsteidza! Lajs velk epitarhilu! “Vai tad tu esi garīdznieks?” – viņa tam pajautāja. “Kas gan ir visi šie garīdznieki!” – viņš atbildēja un sāka tos pelt. Tā nelaimīgās sievietes saprata, ka viņš atrodas garīgajā pievīlumā, pielēca kājās un aizbēga prom.

Garīgais pievīlums un neprāts

- Geronda, vai cilvēks, kurš ir garīgajā pievīlumā, slimo arī ar kaut kādu dvēseles slimību?

- Ne vienmēr. Garīgais pievīlums – tas ir viens; dvēseles slimība – pavisam kas cits. Daži cilvēki vienkārši nonāk pievīlumā. Citi krīt pievīlumā un saslimst arī dvēseliski. Es pazinu kādu Svētā Atona Kalna mūku, kurš nevienā neieklausījās. Viņš pameta savu klosteri un klīda pa visu Atonu. Viņš pie manis nāca kādas četras vai piecas reizes tāpēc, lai paņemtu svētību it kā askētiskajai dzīvei, un ik reizes es viņam ieteicu atgriezties tajā klosterī, kur viņš bija iesvētīts mūku kārtā. Beigu beigās viņš nopirka kalibu un dzīvoja tur viens pats. Viņš ieradās pie manis cellē pēc septiņiem šādas tuksneša dzīves mēnešiem. “Atgriezies savā klosterī,” – es centos viņu pierunāt. “Pašlaik, - viņš man atbildēja, - es saņēmu no klostera brīvprātības dokumentu un atpakaļ mani vairs nepieņems.” – “Esi piesardzīgs, - es viņu brīdināju, - esi ļoti piesardzīgs. Vismaz pacientiem svētcīņai nodoties kopā ar kādu starecu tādēļ, lai varētu dzīvot paklausībā, nevis pēc savas gribas.” – “Bet, lūk, paklausīgs, - viņš man atbildēja, - es būšu Dieva gribai.” – “Nu, nu, - es centos viņu pārliecināt, - pacientiem tomēr iestāties kādā klosterī.” – “Lai es, - uz to viņš man atbildēja, - kļūdams par tuksneša iemītnieku kāptos atpakaļ? Ej pats uz klosteri un prasies, lai tevi pieņem.” – “Ko es prasīšos viens, - vēlēdamies viņam palīdzēt, es saku. – Ja tu gribi, lai es kopā ar tevi dotos atpakaļ uz klosteri, es to darīšu no visas sirds.” – “Paklausies, - viņš man atbildēja, - manī uzmanīgi. Ja tev ir apņikusi dzīve bezvārdu klusumā un tu gribi atgriezties klosterī, ej un dari tā!” Redzot šādu viņa uzvedību – bezkaunības pilnu – arī es liku viņu mierā. Pagāja pavisam neilgs laiks, un es uzzināju, ka šajā mūkā iemājoja nešķīsts gars un piedevām, viņš ir sajucis prātā. Sātans viņam bija parādījis Vissvētās Dievadzemdētājas veidolā un pateicis: “Mans bērns, ja tu paklanīsies manā priekšā līdz zemei, es tev dāvāšu septiņas Svētā Gara dāvanas...” Nelaimīgais nodomāja: “Tūlīt es saņemšu septiņas Svētā Gara dāvanas un visiem parādīšu!” Un, ceļos nometies, paklanījās satanam. Tiklīdz viņš bija paklanījies, sātans viņu satricināja, un viņa iegāja nešķīstais gars. Bet šis sātana satricināšanas rezultātā tika satriekts ar viņa dvēseles stāvoklis. Viņam sagribējās kļūt par protepistatu, ieradās Svētajā Kinotā²³ (263), ieslēdza mūkus, kuri tobrīd atradās ēkā, paņēma protepistata zizli un, tīkšminoties par sevi, sāka kāpt lejup pa kāpnēm. Mūki Kariesā bija pārsteigti redzot, kā pa Svētā Kinota kāpnēm lejup kāpj jaunais “protepistats”! Daži mūki klusiņām džipā sekoja slimajam un kādu gabaliņu aiz Kariesas iesēdināja viņu mašīnā un aizveda uz psihiatrisko slimnīcu. Pašlaik viņa stāvoklis daļā, kas ir attiecināma uz viņa apsēstību, ir uzlabojies, bet psihiskā slimība paliek ar viņu.

- Geronda, bet vai cilvēks, kurš ir kritis garīgajā pievīlumā, savā ziņā nav dēmonu apsēsts?

- Nu, un kādam viņam būtu jābūt? Viņš ir ne tikai dēmonu apsēsts – pievīlumā esošajā var būt vairāk dēmonu, nekā to ir apsēstajā. Tomēr pievīltais – tā ir viena lieta, bet apsēstais – pavisam cita.

Ar pievīlumā esošajiem ir jābūt piesardzīgiem

[Laicīgajā pasaulē] ir kādi divi vai trīs biktstēvi, kuriem neliela dievbijība iet roku rokā ar jucekli galvā. Šie biktstēvi jauc galvu cilvēkiem. Un viņi visiem noteic diagnozi – apsēstība. Tie nevienā neklausās.

“Es, - viņi saka, - esmu garīdznieks, un tāpēc man ir dota vara!” Ja jums stāsta par šādiem gadījumiem, tad cilvēkiem paskaidrojiet to, kas notiek, piespiediet viņu aizdomāties, jo šādi biktstēvi Baznīcai nodara lielu ļaunumu. Sakiet cilvēkiem, kuri ir nonākuši šo biktstēvu ietekmē: “Atrodiet pareizu [garīgajā pievīlumā neesošu] biktstēvu un, lai saņemtu palīdzību, veldzējieties pie viņa.” Šie “viedie” aiziet tik tālu, ka izmanto manu vārdu un pat manu fotogrāfiju tādēļ, lai cilvēkiem rastos iespaids, ka mēs it kā esam labi paziņas.

Saprotams, ka šie biktstēvi – nav apveltīti ar dižām prāta spējām, un tāpēc viņiem ir vainu mīkstinoši apstākļi. Tomēr ir arī tādi nekaunas, kuri apzināti viņa vietā pasniedz etiķi. Viens no tiem – bijušais grāmatvedis -tagad abraukā visu Ziemeļgrieķiju un uzdodas par manu paklausībnieku. Viņš stāsta, ka es tam esmu dāvājis gaišredzības spējas un vēl kādas piecas citas dotības. Šādi viņš pieviļ cilvēkus un izmāna no tiem naudu.

- Geronda, vai šis cilvēks ir svētkalpotājs?

- Nē, pasaulīgais. Reiz viņš mani ieraudzīja Dafnā, bet paguva nozust, pirms es vēl biju to pamanījis. “Īstens bērns!” Labi ir vismaz tas, ka viņš mīl iedzert. No viņa nāk alkohola smārds. Daži cilvēki redz, kā viņš grīļojas un sāk par viņu šaubīties.

Ak, cik daudz ir šādu krāpnieku, kuri iedzīvojas uz cilvēku sāpju rēķina un pārvērš šīs sāpes komercijā! Viens no šādiem klaidoņiem kādai atraitei bija teicis: “Kapā viena no tava vīra rokām nav satrudējusi, jo par viņa dvēseli vajag lūgties.” – “Un ko lai es tagad iesāku? – nelaimīgā nodomāja. – Iedošu ka es viņam naidīnu, lai viņš palūdzas par mana vīra dvēseli.” Paņēmis no viņas diezgan lielu naudas summu, viņš pēc neilga laika sievietei teica: “Nu ko, pirmās briesmas nu ir garām. Tagad tava vīra stāvoklis ir nedaudz labāks.” Nelaimīgā turpināja krāpniekam dot naudu, un viņš ieguva pusi no visas viņas mantības it kā tāpēc, lai viņas vīra dvēsele gūtu mieru!

Bet ir arī tādi pievīltie, kuri, zem deguna murminādami kaut kādus vārdus, pārkrusta slimos, it kā tos izdziedinādami. Un cilvēki ļauj sevi apmānīt, neiet uz grēksūdzi, neaicina pie sevis uz mājām garīdznieku, lai tas pār viņiem izpildītu Eļļas svaidīšanas Noslēpumu vai arī nolasītu attiecīgās lūgšanas, bet dodas pie šiem krāpniekiem. Un, starp citu, viņi pie šiem krāpniekiem atstāj kaudzēm naudas. Man stāstīja, ka kādā ciemā divi pievīltie noorganizēja ļoti izdevīgu lietu – īstu kooperatīvu!... Sātans kādam no ciema iedzīvotājiem uzsūtīja, piemēram, spēcīgas galvas sāpes, vai arī pēc sātana sarīkotajām nejaucībām kādam no šī ciema iedzīvotājiem saķēra jostas vietu. Pēc tam sātans devās pie viena no šiem pievīltajiem un pavēstīja: “Tādam un tādam cilvēkam tāda un tāda iemesla dēļ ir radušās spēcīgas galvas sāpes.” Rodot izdevīgu situāciju šis pievīltais slimniekam saka: “Es zinu, kāpēc tev ir radušās galvassāpes,” – un uzreiz atklāj viņa slimības iemeslus. “Patiesi! – slimnieks ir pārsteigts. – Vien palūkojiet, kas par atklāsmi! Un ko man tagad darīt, lai šīs galvassāpes pārietu?” – “Ej pie tur tā, un viņš tev palīdzēs,” – saka pievīltais un sūta viņu pie otrā pievīltā. Redziet, kādu viltību ir sadomāja sātans, lai noturētu cilvēkus pievīlumā? Vienā “medicīnas kooperatīvā” apvienoja divus pievīltos! Viens uzstādīja diagnozi, bet otrais it kā dziedināja! Sātans to izdarīja, lai cilvēkus turētu pēc iespējas tālāk no Baznīcas.

Garīgajā pievīlumā esošo lētās dotības

- Geronda, bet kāpēc, pastāvot kādai problēmai, cilvēki bieži vēršas pie pievīltajiem?
- Tāpēc, ka sātana dāvanas ir lētas, un tās iegūt ir pavisam vienkārši. Jo pievīlumā esošie no tiem, kuri pie viņiem ierodas, neprasa neko sarežģītu, tie mierina, attaisno cilvēku kaislības. Un nelaimīgie, tai vietā, lai nožēlotu grēkus, tai vietā, lai dotos pie biktstēva uz grēksūdzi, sameklē tādus pieviltos – tas ir, pašu sātanu – un lūdz, lai tie atrisinātu viņu problēmas. Bet pēc tam mokās un nesaprot, ka sātans tos ir savaņģojis un ieguvis pār tiem varu.

- Geronda, kāpēc gan cilvēki tic šādiem pievīltajiem?
- Cilvēkiem galvās valda sajukums. Vai zināt, cik daudz ir to, kuri apgalvo, ka ved cilvēkus pa pareizo ceļu, lai gan paši uz pleciem stiepj maisu, kurā ir paslēpies viens cits, kā pats nelabais! Tomēr Žēlsirdīgais Dievs nepieļauj, lai sātans paliktu nepamanīts. Reizēm no maisa, ko stiepj krāpnieki, ārā izlien velna rags vai aste. Cilvēki to redz un šausmās kliež: “Ak, kas tas tāds? Rags? Aste?” – “Ne, tak, ko jūs tur melšat? Kas par ragu, kas par asti! Tas taču vienkārši ir... baklažāns,” – krāpnieki viņus mierina, lai aptītu ap pirkstu un pasniegtu dēmonismu kā kaut kas labu un noderīgu.

Un arī uz šejieni - uz klosteri - reiz bija ieradusies šāda kompānija ar garīgajā pievīlumā esošo priekšgalā. Krāpnieks bija sapulcinājis kādus cilvēkus desmit un izlikās par starecu. “Jūs esat kādas kristiešu organizācijas locekļi?” – es viņiem pajautāju. Viņi klusēja. “Piederat kādai biedrībai?” Viņi klusēja. “Bet vai jums biktstēvs ir?” Klusums. Pēc tam viņi sāka nākt klāt pie manis un klanīties līdz zemei. Šis pievīltais viņus bija atvedis tāpēc, lai noturētu garīgajā pievīlumā. Pēc tam viņš teiks: “Mēs bijām pie Stareca Paīsija, un viņš mums piekrīt!” Vai tu to saproti? Man ar viņiem nevajadzēja pat satikties, jo tas vien, ka es ar tiem tikai satikos, šim cilvēkam ir izdevīgi. Viņa izskats bija ļoti aizdomīgs! Bet lūkojoties uz tā nelaimīgajiem sekotājiem, kuri manā priekšā bija nometušies ceļos, varēja secināt, ka šis krāpnieks viņus ir aizrāvis.

- Geronda, Jūs viņiem neko nepateicāt?
- Pateikt gan pateicu, tomēr viltnieks, tiklīdz viņi būs no šejienes prom, tiem sacīs pavisam ko citu. Ja ne ar vienu, tad ar ko citu viņš tos atkal atgriež atpakaļ uz sava ceļa.
- Geronda, bet kā lai sevi pasargā no pievīltajiem?
- To var izdarīt paliekot mūsu Baznīcas paspārnē. Protams, ja cilvēks sekos pievīltajam savas nezināšanas dēļ, Dievs viņu nepametīs. Dievs tādām cilvēkiem palīdzēs apzināties savas kļūdas un atgriezīs to atpakaļ uz patiesības ceļa.

Grīgā pievīlumā esošā labošana

- Geronda, bet kas var palīdzēt atgriezties normālā stāvoklī tam cilvēkam, kuru urda kaut kādas maldīgas idejas?

- Viņam palīdzēs sava nekam nederīgā stāvokļa apzināšanās, visu savu nodomu izsūdzēšana biktstēvam un paklausība biktstēvam it visā, ko tas pateiks. Lai pār šādu cilvēka atkal nāktu Dieva Žēlastība, viņam bez mitas ir jādūdz Dieva palīdzība. Tas ir, lai viņa stāvoklis atkal kļūtu normāls un glābtos, viņam ir jāklūst pazemīgam.

Un tikai palūko: Dieva tiesa, padomi ir bezdibenis. Ak, Viņa mīlestība ir bezgalīga! Kāds cilvēks, kura galva bija pilna maldīgu idejām, bieži brauca šurp uz Atonu un nāca pie manis uz kalibu. Lai ko es viņam teiktu, viņš neklausījās. Visu skaidroja ačgārnī. Bet aizbraucot prom no Svētā Kalna, viņš sāka sludināt un nodarīja cilvēkiem milzīgus [garīgos] zaudējumus. Viņš teica, it kā es tam esmu uzdevis sludināt, un tādā veidā sagrozīja cilvēkiem prātus. Kaut kad sen, sen es viņam kā svētību biju iedevis dažas grāmatas, tad lūk, viņš

cilvēkiem rādīja pat šīs grāmatas, lai viņi noticētu, ka viņš ar mani apspriežas. Bet reiz viena tāda “sprediķa” laikā viņu uz kādu mirkli pilnībā pameta Dievišķā Žēlastība, un viņš sāka zaimot Kristu un Vissvēto Dievadzemdētāju ar pašiem neķītrākajiem zaimiem. Izdzirdot šādus zaimus, cilvēkus pārņēma šausmas, un viņi izklīda. Pēc tam atbrauca policijas transports un viņu aizveda uz psihiatrisko slimnīcu. Redziet, līdz kam nonāk Dieva mīlestība! Dievs pieļauj, ka zaimots tiek pat Viņa Vārds – lai vien Viņa radība saņemtu palīdzību, un izvairītos no ļauna!

-Geronda, bet ja nu kāds pievīltais, sapratis, ka atrodas maldos, nožēlos grēkus, vai grēkus nožēlos arī tā sekotāji?

- Ja viņa grēknožēla ir patiesa, viņam ir jāklūst pazemīgam, saviem sekotājiem jāpasaka, ka ir maldījies, un jāpacenšas tos atgriezt un pareizā [garīgā] ceļā. Tomēr, kad šāda cilvēka maldīgās idejas kļūs pazīstamas, bet pats viņš aizvien vēl būs pievīlumā, viņa sekotājus ir maigi, akurāti jāpamāca un jābrīdina. Jo daži no pievīltajiem aiziet tik tālu, ka sāk savas idejas izplatīt arī Baznīcā. Un tāpēc ir briesmas, ka šāda cilvēku sekotāji, pēkšņi uzzinot par to, ka tas, ko šis cilvēks tiem ir mācījis, bija pievīlums, var krist kārdinājumā un atkrist no Baznīcas.

Ceturtā nodaļa. “Maldinādami un maldīdamies”(2. Tim. 3, 13)

Par piecdesmitnieku²⁴(271) garīgo pievīlumu

- Geronda, tie kurus savaņģo piecdesmitnieku pievīlums, stāsta, ka viņiem mēdz būt vīzijas, viņi runā dažādās mēlēs un tamlīdzīgas lietas. Vai tas, ko viņi stāsta ir viņu pašu fantāzija vai tas tiešām notiek dēmonu ietekmē?

- Tas notiek dēmonu darbības rezultātā. Jo, padodoties piecdesmitnieku herēzei un pieņemot viņu kristīšanos, cilvēki nonicina pār viņiem veikto Svētās Pareizticīgās Baznīcas Svēto Kristīšanu. “Apliecinu vienu vienīgu Kristību par grēku piedošanu,” – ir teikts Ticības Simbolā. Un, lūk, pieņemot šādu sektantisku kristīšanu, šie nelaimīgie nonāk velnu ietekmē, un sāk izdot visādas nesaprotamas skaņas – tie it kā runājot dažādās mēlēs. “Tas, - piecdesmitnieki saka, - ir piecdesmitās dienas svētais gars, kas runā.” Bet patiesībā tas nav Piecdesmitās dienas Svētais Gars, bet gan vesela nešķīsto garu varza. Kāda gan tur runāšana dažādās mēlēs! No viņiem nāk arī visvisāda savā starpā nesaistīta bezjēdzība: viņi pat paši nesaprot, ko runā. Un piedevām visu šo buldurēšanu ieraksta magnetafonā un pēc tam veic aprēķinus, pamatojoties uz kuriem nonāk pie secinājuma: “Šajā ierakstā tik un tik reizes “Alleluja” tiek teikts tādā un tādā valodā, tik un tik reizes – šādā valodā...” Nu ko tur vairs: visā šajā abrakadabrā patiesi var sameklēt kaut kādas skaņas, kas līdzināsies “Alleluja” kādā no neskaitāmajām pasaules valodām! Redzi, šāda “runāšana mēlēs” – ir dēmonu izdarības. Tomēr viņi šo dēmonisko padarīšanu uzskata par Svētā Gara darbību un apgalvo, ka viņi it kā pārdzīvo to, ko Svētās Piedcesmitdienas laikā esot jutuši svētie apustuļi. Tas, kam viņi tic, ir [Dieva] zaimošana, un tāpēc šie cilvēki kļūst par apsēstajiem.

- Geronda, bet kāpēc viņi kristās atkārtoti?

- Jo viņi saka: “Mani kristīja mazotnē un es nesapratu, ko ar mani taisās darīt, bet tagad es kristos to apzinādamies.” Tādējādi, tie atkal nokristās un it kā attaisno visus grēkus, kas ir bijuši [līdz šīm sektantu kristībām]. Bet ja Baznīca mazuļus nekristītu, kas gan notiktu ar tām bērnu dvēselītēm, kuri mirst nekristīti? Tāpēc Svētās Kristības Noslēpumā krustvecāks kļūst par mazuļa galvotāju, viņš [viņa vietā] izrunā Ticības Simbolu un ir atbildīgs par mazuli līdz tam brīdim, kamēr tas nepieaug. Vai tad mazuļu kristīšana patiešām ir netaisnība pret viņiem? Protams, ka nē. Tieši pretēji – kristīts bērns saņem dievišķo palīdzību, jo saņem Svētos Kristus Noslēpumus. Bet ja, būdams pieaudzis, viņš Svētās Kristības Noslēpumu

sasmērē ar kaut kādu grēku, tad arī tas nenožīmē, ka vajag no jauna pārkristīties. Baznīcā pastāv Grēknožēla un Grēksūdze, kura mazgā cilvēku no pieļautā grēka.

Par ugunsgājējiem²⁴(283)

- Geronda, runā, ka Svētā Konstantīns svētkos ugunsgājēji staigā pa kvēlojošām oglēm un paliek neskarti. Kas tā ir par parādību?

- Tā vienlaicīgi ir gan dēmoniska parādība, gan arī māņi. Bet tas, ka viņi dejojot uz oglēm, rokās tur kaut kādu ikonu vai krustu – tā ir nekaunība, jo šāda rīcība – ir atteikšanās no ticības. No šādiem cilvēkiem Dieva Žēlastība pazūd, un tāpēc tiem palīdz sātans. Kā gan tas var būt, ka pēc visa tā sātans viņiem nepalīdzētu? Viņiem taču “ir tiesības” saņemt tā palīdzību!

Bet šajā lietā, staigāšanā pa oglēm, tiem palīdz arī viņu pašu viltus. Ugunsgājēji ierodas izrādes vietā savlaicīgi un veic sagatavošanās darbus. Tas ir, viņi dedzina kalnu kļavas zarus, no kuriem paliek maz ogļu un daudz sodrēju, un dejo, zinādami, kurā vietā jānoliek pēda. Interesanti, kādēļ viņi ugunskurā nelielā akmens ozola vai zemeņkoka zarus, kuriem izdegot ogles kvēlo ilgi? Lai ugunskuru viņiem uzskur kāds cits, bet viņi pēc tam lai iet un padejo tur uz degošajām oglēm!

Kāds cilvēks man teica: “Kāds brīnums! Ugunsgājēji pa oglēm staigā ar basām pēdām un neapdedzinās.” – “Un tev tas liekas pārsteidzoši? – es viņam pajautāju. – Velni elles liesmu ugunī uzturas gadiem, bet tagad jau - gadsimtiem ilgi un arī nesadeg! Lūk par ko ir jābrīnās, nevis par to, ka kāds neapdedzinās pēc tam, kad ir nedaudz pastaigājis pa oglēm un sodrējiem.”

Reinkarnācija

- Geronda, kāpēc daži cilvēki, pat tie, kuri ir guvuši labu izglītību, tic reinkarnācijai?

- Cilvēkus reinkarnācija apmierina, it īpaši bezdievīgos un neticīgos. Tā ir maldus mācība – dižākie sātana meli. Sātans šādus cilvēkus grēcīgajā dzīvē notur ar iedomu, ka viņu dvēseles it kā šo pasauli pamet un atkal tajā atgriežas. “Ko tu neteiksi, liela muiža, - sātans iedvēš reinkarnācijas piekritējiem. – Ja šajā reizē tu cietīsi neveiksmi, tad nākamajā reizē, kad tu atgriezīsies šajā dzīvē, tev paveiksies. Bet ja tu atkal cietīsi neveiksmi, tu atgriezīsies atkal un pēc tam vēl, un vēl... Tu evolucionēsi!” Un to dzirdot, cilvēki saka: “Nenotiks jau nekas briesmīgs, ja es sagraušu arī vēl šādi,” – un visam atmet ar roku. Viņi dzīvo nepiesardzīgi, nenožēlo grēkus. Vai redzi, kā sātans ir šos cilvēkus padarījis aklus un tur viņus ellē! Es neesmu redzējis lielāku sātana viltu un izdomu, kas spētu pārspēt viltus mācību par reinkarnāciju: viņš to ir izdomājis tādēļ, lai sapulcinātu cilvēkus ellē. Bet ja jau reiz sātans tevi ir saķēris, domā, ka viņš ļaus tev atgriezties? Reinkarnācijas teorija ir pati sliktākā no visām hinduistu teorijām.

Reiz vēlu vakarā pie manis kalībā ieradās kāds jauniešs. “Tu pie manis esi ieradies tik vēlā stundā, kad es jau lasīju vakara lūgšanas,” – es viņam sacīju. “Un tu aizvien vēl nodarbojies ar šiem niekiem?” – viņš man atbildēja un aizgāja. Nākošajā dienā atgriezās un sāka man stāstīt par vīzijām, ko bija redzējis. “Bet vai agrāk, - saku, - nekad neesi niekojies ar hašišu?” – “Jā, - saka, - agrāk niekojos. Bet toreiz, kad man parādījās šīs vīzijas, es hašišu netiku pīpējis!” – “Bet varbūt, - es viņam pajautāju, - esi lasījis grāmatas par reinkarnāciju?” – “Jā,” – viņš man atbildēja. Lūk, un tas viņu arī iegāza. Viņš bija salasījis par reinkarnāciju, tam klāt piejaucās egoisms, un sātans viņam sāka rādīt sapņus par to, ka pirms tūkstoš gadiem viņš ir bijis slavens cilvēks! Naudas kā spaļi! Pēc tam vīzijā viņš “tika parauts debesīs”, bet tajā brīdī debesīs vēl “nebija pierakstīts”, un tāpēc viņam lika atgriezties uz zemes. Līdz šādam stāvoklim viņu bija novedis sātans. “Viss, ko tu man izstāstīji, - es viņam teicu, - ir

pekstiņi. Un tu tiem noticēji?”

Diemžēl, ir arī tādi izglītoti cilvēki, kuri šādām muļķībām tic. Blakus manai kalibai ganījās kāds ēzelītis. Viņš bija nīprš, un tāpēc es to nosaucu par Naseru. Kādu dienu pie manis ieradās svētceļotājs – Šveicē dzīvojošs grieķis. Viņš izdzirdēja, ka es ēzelīti saucu par Naseru²⁵⁽²⁷⁵⁾ un, atbraucot nākošajā reizē, atveda līdzī divas saldumu kastes – vienu parastu, otru – iesaiņotu kā dāvanu. “Šie saldumi ir tev,” – viņš man teica un pasniedza parastajā kastē iesaiņotos saldumus. “Bet šīs smalkās kūkas – Naseram. Es jau iepriekšējā reizē sapratu, ka tas ir īstais Nasers. Kad mēs satikāmies, viņš mani uzlūkoja ar tik skumjām acīm, ka mana sirds no sāpēm sažņaudzās!” Tas ir, viņš domāja, ka Nasers ir pārdzimis un kļuvis par ēzeli! Un tam arī ticēja! “Manu brāl, - es viņam teicu – tu esi pie pilna prāta? Es ēzeli saucu par Naseru tāpēc, ka viņš ir jestrs!” Bet neskatoties uz visiem mani centieniem, viņš mani nesaprata.

Bet tas vēl nav nekas! Pastāstīšu jums vēl kādu gadījumu. Pirms vairākiem gadiem no Krētas bija atbraukusi kāda vāciešu grupa, lai godinātu vācu kareivjus, kuri tur bija krituši okupācijas laikā. Kad vācieši rīkoja savu pasākumu, garām tiem gāja kāds zemnieks un pavadā līdzī veda ar pirkumiem apkrautu ēzeli. Ieraudzījis cilvēku pūli, ēzelis sāka īdēt. Viens no vāciešiem to saprata tā, ka īdošais ēzelis ir viņa karā kritušais brālis, kurš no jauna ir pārdzimis ēzeli! Sapratis, ka “brālis” to ir atpazinis un sveic ar savu īdēšanu, vācietis izstiepās miera stāvoklī un militārā sveicienā uz priekšu izsvieda savu roku. Gan smieklī, gan grēks!... Ilgi nedomājot, vācietis pieskrēja klāt zemniekam un pajautāja: “Par cik pārdosi ēzeli? Es viņu pārku.” – “Ej tu, zini kur,” – zemnieks tam atbildēja. Tomēr vācietis viņā neklausījās, jau sāka skaitīt markas: vairāk, vēl vairāk... “Liecies taču mierā, - zemnieks centās atrunāties, - ļauj man iet.” Vēl vairāk, vēl... Beigu beigās viens no tiem, kuri šo situāciju bija vērojuši no malas, zemniekam teica: “Muļķis, tu, muļķis. Viņš taču tev par ēzeli maksā tik pat daudz, cik par “Mersedesu”. Nu tad arī pārdod.” Zemnieks pastāvēja, padomāja, pēc tam izjūdza ēzeli, noņēma no tā sedlus un atdeva dzīvnieku vācietim. Vācietis ar asarām acīs savāca ēzeli un aizveda to uz Vāciju!

- Geronda, tas viss nopietni?

- Nopietnāk būt vairs nevar? Es arī pats tam nebūtu ticējis, ja šo notikumu nebūtu stāstījis kāds nopietns cilvēks.

Par hinduisma askētiskajiem vingrinājumiem²⁵⁽²⁷⁶⁾

- Geronda, hinduisti sasniedz noteiktu paškontroles līmeni tāpēc, ka tiem palīdz tie pastiprinātie askētiskie vingrinājumi, kas tiek praktizēti jogā?

- Ar šiem vingrinājumiem viņi gan nodarbojas, tikai ko galu galā ar visu to panāk? Pareizticīgā atturēšanās un garīgā askēze vispār vienmēr ir vērsta uz augstāko garīgo mērķi – dvēseles svētumu. Bet laicīgā sātāniskā askēze, par ko mēs pašlaik runājam, tiek veikta tādēļ, lai ķermenis kļūtu vingrs, lai rokas un kājas varētu griezties gluži kā papīra Karaijoziem²⁶⁽²⁷⁷⁾, lai šos “askētus” varētu apbrīnot daži nesaprātīgie un tādēļ, lai par tiem smietos dēmoni, kuri paši ir cienīgi tikt izsmieti. Tie, kuri piekopj šādu austrumu askēzi, savas kājas sāk staipīt jau no bērnības, vienu kāju aizliek aiz viena pleca, otru – aiz otra, un sēžot šādā pozā lūdzās. Viņu plaukstas ir vienās tulznās, jo tie ar dūrēm garas stundas dauza šķembām pildītus maisus, bet pēc tam spēj lauzt akmeņus, dēļus un tamlīdzīgas lietas.

Bet izjūtas un pārdzīvojumi, par kuriem stāsta austrumu reliģiju sekotāji, ir vienkārši izskaidrojami. Piemēram, ar mēles galiņu aizsniedzot degunu vai arī tieši pretēji - ievēlot mēli iekšā un ar pašu galiņu pieskaroties rīklei, tie sajūt kaut kādu kairinājumu, izjūt tādu kā kutināšanas raisītu saldmi un saka: “Mēs nobaudījām [dievu dzērienu] nektāru.” Pēc tam šie “askēti” ar pirkstiem saspiež pie ausīm esošos nervus un dzird kaut kādu dūkoņu: “U-u-u...” Mūzika!... Vai arī viņi ar pirkstiem spiež uz acs āboliem, un acī sāk mirgot zvaigznītes! Bet

gadās, ka blenž saulē ar plati ieplestām acīm, pēc tam tās cieši aizžmiedz un redz gaismu! “Lūk, - saka, - mēs esam panākuši to, ko gribējām. Ieraudzījām neradīto gaismu!” Bet pēc tam tiem sātans saka: “A-a, tātad jūs gribējāt gaismu? Nu ko, es jums to došu.” Sātans sakairina viņu iztēli, un tā rezultātā tie ierauga “gaismu”, ar pirkstiem uz acs āboliem vairs nav nespiežot un neskatoties saulē. Sātans bieži vien mūs [pareizticīgos mūkus] cenšas iegrūst garīgajā pievīlumā parādot kaut kādu gaismu vai ko līdzīgu. Mēs viņam to nelūdzam, pat uzgriežam šai gaismai muguru, bet viņš tik un tā cenšas mūs ievilkt garīgajā pievīlumā! Ko tad lai saka par to, kad sātanu uz šādu rīcību izprovocē pats cilvēks! Jo velnam ir vajadzīgs vienīgi iemesls!

- Geronda, sanāk, ka sātans tiem rāda visdažādākos skatus?

- Jā, viņš uzkurina iztēli, saasina līdz pēdējam un pēc tam iegrūž viņus garīgajā pievīlumā.

Bet daži mūsu tautieši brauc pie indiešu skolotājiem. Indieši tiem iemāca savu valodu, dažādas zaimojošas lietas par Kristu, par Vissvēto Dievadzemdētāju, par Svētajiem. Vieni zina, ka tas ir slikti, citi – nezina. Un, tādējādi, šajos cilvēkos iemājo nešķīstais gars. Pēc tam tie sāk runāt “nesaprotamus vārdus”. Viņi nonāk līdz prāta aptumsumam, nepieskaitāmībai, bet cilvēki uz tiem skatās un domā, ka viņu stāvoklis ir garīgs! Bet tas ir dēmoniskais stāvoklis.

Hinduisms ir nodarījis daudz ļauna

Indieši – ir gudra tauta. [Viņi neapmierinās vien ar pasaulīgo], tos uztrauc tas, kas atrodas aiz esības robežām. Un viņos pukst bagātīga sirds. Bet neskatoties uz to visu, viņi nodarbojas it kā ar filozofiju, garīgā pievīluma mācībām un burvestībām. Eiropiešus indieši degradē ar savām teorijām. Un vien palūkojies uz tiem, kuri atrodas austrumu reliģisko plūsmu priekšgalā: pēc savas kompleksijas līdzinās bulļiem, kaut gan lielākā daļu no to zemju cilvēkiem cieš badu! Šie skolotāji brauc arī pie mums uz Grieķiju, mulžo cilvēkus ar nirvanu – iespēju neko nedarīt, reinkarnāciju... Bez visa tā viņi savās grāmatās izmanto arī vēl Svēto Rakstu, Labestības, Svēto Tēvu grāmatu fragmentus, šādā veidā pievilinot tautu. Vai agrākos laikos varēja iedomāties tādus pareizticīgos, kuri ticētu hinduisma teorijām! Bet šodien pat daži, kā lai labāk to pasaka, pareizie, pozitīvie cilvēki atbalsta šādas mulķības un šiem skolotājiem maksā kaudzēm naudas. Hinduisms mums ir nodarījis daudz ļauna.

- Geronda, bet vai Indijā ir pareizticīgie kristieši?

- Ļoti maz. Ir palicis vien nedaudz tās Baznīcas locekļu, kuru Indijā tika dibinājis apustulis Toms, bet arī to skaits sarūk. Daži no tiem ir kļuvuši par katoļiem, citi – par protestantiem. Šodien tajās valstīs pareizticīgos var uz pirkstiem saskaitīt.

Tam, ko citas reliģijas vai reliģiskie strāvojumi pasniedz kā brīnumu, nav nekāda sakara ar brīnumiem, kas ir radīti mūsu ticībā. Kristus no mums sagaida mīlestības upuri. Viņš negrib, lai mēs Viņu mīlētu tādēļ, ka Viņš ir visuvarens. Ja vien Viņš vēlētos, tad radītu kaut kādu brīnumu, un Viņam uzreiz sāktu ticēt visa pasaule. Tomēr, šādi rīkojoties, Viņš būtu ierobežojis cilvēka brīvību. Tāpēc Kristus saka: “Svētīgi tie, kas neredz un tomēr tic” (Jņ???)

Pareizticībā ir brīnumi un Dievišķā Žēlastība. Hinduismā – burvestība un filozofija. Hinduisms brīnumus aizstāj ar burvestībām, bet Dievišķo Žēlastību – ar filozofiju. Sātans dod spēkus guru, burvjiem un citiem tiem līdzīgajiem, jo viņi paši tam ir devuši pār sevi visas tiesības. Tādējādi, šie cilvēki var radīt it kā brīnumus, kurus ieraugot daži to apbrīno.

Kopš tā brīža, kad cilvēks, kurš ir aizrāvis ar austrumu reliģiskajām mācībām, redz, ka tam, kurš rada viltus brīnumus, nav nemazākā sakara ar Kristu, viņam ir jāsaprot, ka viss, ko rada šādi “brīnumdari”, ir sātana meli. Sātans nespēj pateikt taisnību. Viņš runā vienus vienīgus melus un iepin maldos Dieva radību. Ja ar austrumu reliģijām saistītie cilvēki iepriekš kaut nedaudz ir bijuši pazīstami ar Pareizticību un viņu attieksme ir labestīga, viņi

aizdomāties redzēdami, ka austrumu brīnumdaru dzīve ir nešķīsta, samudžināta, savukārt Pareizticībā viņi rod šķīstu dzīvi un augstākās [garīgās] spējas. Pareizticībā viņi sastopas ar ļaudīm, kuri ir svēti, kā arī ir radījuši īstus brīnumus.

Pareizticībā labestība ir cilvēka pāriplūstošā mīlestība uz Dievu un savu tuvāko. Viss pārējais labais, ko dara cīticībnieki, garīgajā pievīlumā esošie un tamlīdzīgie, ir bez garīgās [dzīves] pamatiem Kristū, tomēr tie var būt apveltīti ar kaut kādiem pozitīviem cilvēciskajiem pamatiem. Tas, kurš pareizi dzīvo pareizticīgu dzīvi, ir pilns pazemības, mīlestības un sevi pilnībā nodod tuvākā rīcībā, upurē sevi. Un arī savus askēzes varoņdarbus, gavēšanu, visnakts lūgšanas viņš veic mīlestības uz Dievu vadīts, nevis tāpēc, lai kaut ko patīkamu sajustu.

Kristus šai pasaulē ieradās, lai mīlestībā uz Savu radījumu izciestu nāvi uz krusta. No sākuma Viņš izcieta krustā sišanu, bet pēc tam augšāmcēlās. Lūgt garīgās dāvanas, tas ir lēti. Pavisam cita lieta, ja debesu saldumus nobaudīšanai cilvēkam pasniegs Pats Kristus. Bet, lūk, tie, kuri piekopj, piemēram, visdažādākās hinduismu filozofijas, jogas un tamlīdzīgas lietas, to dara, tiecoties sasniegt it kā garīgo stāvokli, ekstāzi. Viņi cenšas izjust baudījumu vai pacelties pāri citiem – pie tam tie neizjūt nekādu līdzjūtību, interesi ne pret ko.

Pieņemsim, ka jūras krastā sēž austrumu reliģiju adepts un ir pievērsies “paškoncentrācijai”. Ja tanī laikā, kad viņš būs iegrimis savās nodarbēs, jūrā slīks un kliegs cilvēks: “Palīdziet!” – austrumu kulta sekotājs pret tā kliedzieniem paliks absolūti vienaldzīgs. Viņš pat nepakustēsies, paliks uz vietas, lai nezaudētu to baudījumu, ko tanī brīdī izjut. Bet ja viņa vietā būtu pareizticīgais mūks, kurš skaita Jēzus lūgšanu, tad, izdzirdējis slīgstošā kliedzienus, viņš nekavējoties mestu pie malas lūgšanas krelles un steigtos glābt jūrā slīkstošo cilvēku.

Kā pievīlas cilvēki

- Geronda, kad pirms Otrās Atnākšanas uz Zemes ieradīsies pravieši Elija un Enohs sludināt grēku nožēlu, vai pasaule viņu sprediķi sapratīs, vai tā attapsies?

- Tie, kuru dvēseles stāvoklis ir labestīgs, sapratīs. Bet tie, kuriem šāda labestīga noskaņojuma nav, nesapratīs un pievīlsies. Kristus mūs ir brīdinājis, ka mums ir jābūt ļoti modriem, jo “viltus kristi un viltus pravieši celsies un darīs zīmes un brīnumus, lai pieviltu, ka tas varētu notikt, arī izredzētos” (Mk 13, 22).

Ir cilvēki, kuri dažus pievīltos uzskata par praviešiem. Pirms dažiem gadiem kāds protestants ceļoja no vienas pilsētas un citu, visur līdzī vadākot ādas čemodāniņu, uz kura bija pielīmēta uzlīmīte ar uzrakstu angļu valodā: “Es – Pravietis Elija!” Šis protestants bija ģērbies kreklā ar īsām rokām, vadāja līdzī Svētos Rakstus angļu valodā un stāstīja cilvēkiem, ka esot nokāpis no debesīm! Kad viņam jautāja, kam viņš tic un kurai no reliģijām pieder, viņš atbildēja: “Ē, pašlaik tam visam nav nekādas nozīmes! Tolaik, kad es vēl dzīvoju uz zemes, nebija nekādu reliģiju!” Vai saproti? Sanāk, ka šim protestantam visi: katoļi, protestanti, piecdesmitnieki, visas ķecerības un visi ķecerīgie novirzieni - bija bez atšķirības. Bet vai tad tādā gadījumā nekļūst skaidrs, kas tas par “pravieti”? Bet cik daudz vēstuļu viņš man sūtīja! Visas tās nīrbēja no Svēto Rakstu citātiem un dažādām protestantu idejām. Viņš arī citiem cilvēkiem sūtīja veselas vēstuļu kaudzes: vieniem – no Anglijas, citiem – no citām vietām. Daži no viņiem noticeja viņam un pat taisījās kādā žurnālā publicēt rakstu par to, ka ir ieradies Pravietis Elija. “Jūs esat pie pilna prāta? – es šiem cilvēkiem teicu. – Ko jūs taisāties darīt?” Nelaimīgie cilvēki: viņiem pavisam sagrozītas galvas!

Pat ja cilvēks vienkārši klausās tajā, ko runā pievīltie, viņš grēko. Daži saka: “Ja tu noticeši, ka kaut kas notiksies, tas arī piepildīsies.” Šāda ticība ir ticība savam “es”, bet aiz šī “es” slēpjas tangalaška. Šādi cilvēki savu “es” padara par dievu un zaudē Dievišķo Žēlastību. Un lūk, ar tamlīdzīgām teorijām daži cenšas maldināt cilvēkus. Viens tāds četrdesmit piecus gadus vecs garīgajā pievīlumā esošais uzdevās par Halki teoloģiskās skolas absolventu un

sludināja visdažādākās hinduisma teorijas. “Izplatot visas šīs par cildenām pataisītās indiešu muļķības, - es viņam teicu, - un vienlaicīgi uzdodoties par Halki skolas absolventu, tu kaitē pats sev un arī cilvēkiem. Esi uzmanīgs: tu vari kļūt par dēmonu apsēsto.”

- Geronda, bet kāpēc dažas no tām pseidoreligiskajām kustībām, kas ir izplatījušās pa visu Grieķiju, cenšas uzdoties par nereliģiozām apvienībām, klubiem, sabiedrībām un tamlīdzīgi? Kāpēc tie nepaziņo, ka viņu mācību saturs ir reliģisks?

- Tā viņi rīkojas tāpēc, lai pieviltu cilvēkus. Un palūko: jau Svētais apustuļiem pielīdzināmais Konstantīns Lielais atcēla elkdievību un padarīja kristietību par visas tā laika Romas impērijas valsts reliģiju. Un lūk, šodien mūs atkal vēlas atgriezt pie elku dievu pielūgšanas. [Valsts līmenī] ir atļauts būvēt mošejas, visādiem guru vērt vaļā savus klosterus, brīvi lasīt lekcijas, vērt vaļā dažādus prozelītu centrus ... Pie mums brīvi rīkojas masoni, arī jehovieši... Pret Pareizticību ir nostājusies vesela visdažādāko reliģisko mācību varza. Bet nekas no tā nav stabils – viss pajuks kā kāršu namiņš.

Nelaimīgie cilvēki aizraujas ar visām šīm viltus mācībām, jo tie ir novērsušie no Dieva un nonākuši līdz tumsonībai! Divi jaunieši man stāstīja, ka, ceļojot pa Svēto Zemi, viņi ieradās Hebronā, lai paklanītos Ābrahama kapam, un tur pie kapa viņi tika pielaisti ar vienu nosacījumu – uzlikt galvā ebreju cepurītes. Bet ja tu galvā esi uzlicis lietu, kas tiek izmantota ebreju reliģiozā kulta laikā, tad kādu labumu tev sniegs pareizticīgais svētceļojums?

Ko te vēl lai saka! Visapkārt ir baiss [garīgais] sajukums! Parīzē pie kādas Romas katoļu baznīcas ieejas ir piestiprināts uzraksts: “Mācām Jēzus lūgšanu pēc jogas metodes.” Cik zemu viņi ir krituši! Bet pēc tam šādiem “lūgšanu skaitītājiem” kaut kas galvā noiet greizi, un viņi sajūk prātā. Viņi nesaprot, ko lūdz. Daži katoļi, protestanti un tiem līdzīgie uzzina, ka Pareizticīgajā Baznīcā Kristīšanās laikā cilvēks mainās, atdzimst. Un šie cilvēki uzskata, ka tad, ja arī viņi nokristīsies Pareizticībā, viņu psihe atkal atgriezīsies iepriekšējās normālajās sliedēs. Viens protestants vēlējās kļūt par pareizticīgo. Kad tie, kuriem tas bija palūdzis viņu nokristīt, ieradās pie manis, es teicu: “Paklausieties, viņu kristīt nevajag. Viņš Kristībā nav gatavs.” – “Nē, - viņi man atbildēja, - ja šis cilvēks nokristīsies, viņam tiks palīdzēts.” – “Bet viņš taču nav gatavs Kristībā! Vai tiešām jūs to nesaprotat?” Bet tie mani nepaklausīja, aizveda protestantu uz jūru un nokristīja! Pēc divām trīs dienām viņš ierodas pie manis kalībā un paziņo: “Es nokristījos, bet Kristības manu psihi neuzlaboja.” – “Paklausies, vai tad tu tiešām tiki kristījies vien tādēļ, lai uzlabotos tavs psihiskais stāvoklis? – es viņam pajautāju. – Palūk: ja tu patiesi justu vajadzību pēc kristībā, ja tu saprastu to cēlumu un tā diženuma dēļ tiektos pēc šī Noslēpuma, tad arī tava psihe atgrieztos normālā stāvoklī. Bet tagad, kad tu esi saņēmis Svētās Kristības Noslēpumu vien tādēļ, lai izlabotu nekārtības savā psihē, kā gan nekārtības varētuizzust? Domā, ka tas izlabosies maģiski?”

Šie cilvēki jauc burvestību ar brīnumu. Tie nespēj zeltu atšķirt no bronzas. Vieni palūko: kaut kāds protestants var pieņemt, piemēram, Pareizticības Kristību, bet pēc tam kļūt par katoli, pēcāk sakot: “Nē, man neder arī tas”, atkal atgriezties protestantismā vai Pareizticībā. Viens katolis pieņēma Pareizticības Kristību, kļuva par mūku un pareizticīgajā klosterī nodzīvoja deviņus gadus. Reiz viņš ieradās pie manis kalībā: “Es, kā pareizticīgais, vēl neesmu dzīvojis laicīgo dzīvi un tāpēc gribu doties pasaulē un apprecēties!” Tu tikai paskaties! Un bez visa cita, kad tu viņam saki, cik liels grēks ir tā domāt, viņš tev atbild: “Bet kāpēc gan tas ir smags grēks? To es saprast nespēju.”

Atgriešanās Pareizticībā

Šodienas dīvainie cilvēki rod gandarījumu tajā, kas ir dīvains, nevis tajā, kas ir pareizi. Piemēram, viņi brauc uz Indiju, kas atrodas pavisam citā pasaules malā, un kas ir slavena ar savām burvestībām. Bet par Svēto Atona Kalnu, kas ir viņu Dzimtenē, blakus tiem un glabā īsteno noslēpumaino dzīvi Kristū, viņi neko nezina, izturas pret to nicīgi! Kāds students man

stāstīja par to, kā viņš bija devies uz Indiju un tur nodzīvoja trīs ar pus gadus. Viņš centās tikt skaidrībā un saprast, kura no reliģijām ir īstenā. Beigu beigās kāds indietis tam teica: “Kāpēc tu šeit esi ieradies? Tas, ko tu meklē, ir atrodams Pareizticībā. No turienes plūst gaisma. Dodies uz Svēto Atona Kalnu un tur sameklē to, ko meklē šeit.” Tādējādi jauneklis atgriezās Grieķijā un nokļuva Svētajā Kalnā.

- Geronda, kad pareizticīgais kristietis, kas iesaistījies visvisādos austrumu reliģiju kultos, to nožēlo, vai Pareizticīgā Baznīca viņu atkal pieņem kā vienu no saviem locekļiem?

- Šādam cilvēkam ir nepieciešama liela grēku nožēla un svaidsāna ar Svētajā Mirrēm. Ja viņš vēlēsies atgriezties Pareizticībā un atkal kļūt par Baznīcas locekli, tad atbilstoši noteikumiem, tam visu pirms rakstiski jāatsakās no ļaundabīgajiem austrumu kultiem, jāapliecina Pareizticība, bet pēc tam garīdzniekam pār viņu ir jānolasa lūgšanas par atgriešanos īstenajā ticībā un jāsvaida viņu ar Svētajām Mirrēm.

Es redzu, kā daži jaunieši – mūsu tautieši, neizlasījuši nevienu Evaņģēlija rindiņu, sāk lasīt brahmanisma, budisma literatūru, Korānu un tamlīdzīgas lietas. Brauc pie indiešu guru. Pēc tam tur viņiem nekas vairs neiet pie sirds, un viņi atgriežas Pareizticībā, tomēr šajos austrumu kultos ir jau inficējušies ar veselu kaudzi [garīgo] baciļu. Cilvēki apskādējas, un pēc tam tiem patiesību sameklēt kļūst ļoti grūti. Lai no sākuma cilvēks [ar savu dzīves pieredzi] iepazīst Pareizticību, un pēc tam – ja Pareizticība tam nepatīk – no tās aiziet. Lai viņš Pareizticību iepazīst pareizi un pēc tam jau salīdzina ar visdažādākajām reliģiskajām mācībām, par kurām tas ir dzirdējis. Jo Pareizticību, cilvēks spēs viltojumu atšķirt no oriģināla vai arī saprast, cik tīrs ir zelts, cik tajā ir karātu. Tādu cilvēku ap stūri apvest nevar??286, viņš visu, kas spīd, par zeltu neuzskata.

Es esmu lūk ko ievērojis: no Pareizticības aiziet vienīgi egoisti. Pazemīgs cilvēks Pareizticību nekad nepamet.

Piektā daļa. Par grēksūdzes spēku

“Lai izjustu iekšējo mieru, sevi ir jāatbrīvo no gružiem. Tas ir jāizdara ar grēksūdzes palīdzību. Paverot sirdi biktstēvam un uzsūdzot tam savus grēkus, cilvēks iegūst pazemību. Līdz ar to viņam paveras debesu vārti, to dāsni pārklāj Dievišķā Žēlastība, un viņš kļūst brīvs”

Pirmā nodaļa. Par garīgā vadītāja nepieciešamību

Cilvēks top brīvs caur grēksūdzi

- Geronda, pirmajos kristietības gados visi Baznīcas locekļi grēkus sūdzēja visu klātbūtnē. Vai šāda publiska grēksūdze dod kādu labumu?

- Pirmie kristietības gadi – tas ir viens, bet mūsu laiks – pavisam kas cits. Šodien no tādas publiskas grēksūdzes nav nekāda labuma.

- Kāpēc, Geronda? Tā laika kristieši bija dedzīgāki?

- Viņi bija gan dedzīgāki, gan nebija tiktāl nonākuši, kā mēs. Šodien nav tā, kā tas bija senatnē – ne no šā, ne no tā tiek šķirtas laulības, izjūk ģimenes.

Attālinoties no Grēksūdzes Noslēpuma, cilvēki sāk smakt nodomos un kaislībās. Vai zināt, cik daudz pie manis nāk cilvēku un lūdz, lai es tiem palīdzu kādās viņu grūtībās? Bet

tanī pašā laikā šie cilvēki negrib doties ne uz grēksūdzi, ne uz baznīcu! “Bet vai tu vismaz uz baznīcu ej?” – jautāju. “Nē,” - tie atbild. “Vai tu kādreiz grēkus esi izsūdzējis?” – atkal jautāju. “Nē. Es pie tevis atnācu, lai tu mani dziedinātu.” – “Bet kā lai es to izdaru? Tev ir jānožēlo savi grēki, jāizsūdz grēksūdzē, jāapmeklē dievnams, jāiet pie Dievgalda – ja tu visam tam esi saņēmis sava biktstēva svētību, - bet es lūgšos par tavu veselību. Vai tiešām tu esi aizmirsis, ka ir arī nākamā dzīve un tai ir jāsaprotas?” – “Paklau, tēvs, - atbildot iebilst šādi cilvēki, - tas viss, par ko tu runā – baznīca, nākamā dzīve un tamlīdzīgas lietas - mums nav interesantas. Tās visas ir pasakas. Es biju pie burvjiem, biju pie ekstrasensiem, un viņi mani dziedināt nespēja. Un, lūk, es uzzināju, ka mani vari dziedināt tu.” Iedomājies, kas tikai nenotiek! Tu viņiem stāsti par grēksūdzi, par nākamo dzīvi, bet viņi atbild, ka “tās visas ir pasakas”. Bet tanī pašā laikā prasa: “Palīdzi man, citādi sēžu uz tabletēm.” Bet kā lai es viņiem palīdzu? Vai tad viņi var izdziedināties brīnumainā kārtā [bez piepūles]?

Un paskaties, daudzi cilvēki pašu grēku radīto problēmu nomocīti, nedodas pie biktstēva, kurš tiem patiešām varētu arī palīdzēt, bet apstājas pie tā, ka “izsūdz grēkus” psihologam. Viņi psihologam pavēsta savu slimības vēsturi, lūdz padomu savu problēmu risināšanai, un šie psihologi [ar saviem padomiem] savus pacientus gluži vai iesviež upes vidū, lai to pārietu. Rezultātā nelaimīgie vai nu šajā upē noslīkst, vai nu tomēr aizpeld līdz pretējam krastam, tomēr straume tos aiznes tālu no tās vietas, kur viņi bija grasījušies izkāpt krastā... Bet atnākot uz grēksūdzi pie biktstēva un izsūdzot grēkus, šie cilvēki neriskējot un bez bailēm upi šķērsos pa tiltu. Jo Grēksūdzes Noslēpumā darbojas Dieva Žēlastība, un cilvēks no grēka tiek brīvs.

- Geronda, daži cilvēki taisnojas: “Mēs nevaram atrast labus biktstēvus un tāpēc arī uz grēksūdzi neejam.”

- Tās ir tikai atrunas. Ikviens biktstēvs, ja jau reiz ir tērpies epitrahilā, ir apveltīts ar Dievišķo varu. Viņš veic Noslēpumu, viņam ir dota Dievišķā Žēlastība, un kad pār grēknožēlnieku lasa atlaišanas lūgšanas, Dievs notīra visus grēkus, ko viņš patiesā grēknožēlā ir izsūdzējis. Tas, kādu labumu mēs gūsim no Grēksūdzes Noslēpumu, ir atkarīgs no mums pašiem. Reiz pie manis kalībā ieradās kāds cilvēks, kam nebija viss kārtībā ar psihi. Viņam bija iedoma, ka man ir dotas gaišredzības spējas, un es varēju viņam palīdzēt. “Kādu tu redzi manu nākotni?” – viņš man pajautāja. “Sameklē biktstēvu un izsūdzi grēkus, - es atbildēju. – Tad tu gulēsi kā zīdāinis un izmetīsi ārā tās tabletes, ko tu pašlaik lieto.” - “Nav mūsu laikos, - viņš atbildēja, - labu biktstēvu. Agrāk bija, tagad tie ir izzuduši.” Tā šie cilvēki nāk pie manis ar labu nodomu – saņemt palīdzību, bet neklausās tajā, ko es tiem stāstu. Nu ko: ir velti iztērējuši naudu biļetei uz Atonu.

Bet es redzu, ka sātans cilvēku ķeršanai ir sadomājis jaunas lamatas. Sātans cilvēkos iedvēš nodomus, ka tad, ja viņi izpildīs kādu no saviem solījumiem, piemēram, doties svētceļojumā uz svētajām vietām, tas nozīmē, ka garīgi viņiem viss ir labi. Un nu bieži var redzēt, kā daudzi no svētceļiniekiem ar lielām svecēm un sudraba piekariņiem, ko viņi pie vienas vai citas brīnumdarītājas ikonas ir solījušies atvest, braukā apkārt pa klosteriem, pa svētajām vietām un tur karina šos sudraba piekariņus, pārkrusta sevi ar lielu krusta zīmi, notrauc acīs sariesušos asariņus un ar to arī apmierinās. Šie cilvēki grēkus nenožēlo, tos neizsūdz, nelabojas un ar šādu savu rīcību iepriecina tangalašku.

- Gerona, vai cilvēkam, kurš neizsūdz grēkus, var būt iekšējais miers?

- Kā lai tam varētu būt iekšējais miers? Lai izjustu iekšējo mieru, sevi ir jāatbrīvo no grūžiem. Tas ir jāizdara ar grēksūdzes palīdzību. Paverot sirdi biktstēvam un izsūdzot savus grēkus, cilvēks iegūst pazemību. Līdz ar to viņam paveras debesu durvis, viņu dāsni pārklāj Dievišķā Žēlastība, un viņš kļūst brīvs.

Cilvēka [garīgā] virsotne pirms grēksūdzes ir miglā tīta. Cilvēks šajā miglā redz neskaidri, nekonkrēti – un attaisno savus grēkus. Jo, ja grēki ir aptumšojuši prātu, cilvēks visu redz it kā miglā tītu. Bet grēksūdze ir kā spēcīgs vējš, kurš miglu izgaiņā un attīra horizontu.

Tāpēc, ja cilvēki, kuri pie manis ir ieradušies pēc padoma, nav izsūdzējuši grēkus, es tos pirmām kārtā nosūtu uz grēksūdzi un saku, lai viņi uz sarunu ar mani ierodas jau pēc tās. Daži sāk atrunāties: “Geronda, ja tu spēj saprast, kas man būtu jādara, lai es varētu tikt galā ar savām problēmām, vienkārši pasaki to.” – “Pat ja es patiešām spētu saprast, kas tev ir jādara, - viņiem atbildu, - tad tu pats to saprast nespēsi. Tāpēc no sākuma aizej uz grēksūdzi, izsūdzi grēkus, bet pēc tam atkal atnāc šurp, un mēs ar tevi aprunāsimies.” Un patiesi, kā ar cilvēku var nodibināt saikni un panākt savstarpējo sapratni, ja viņš “darbojas” pavisam citās [garīgajās] frekvencēs?

Cilvēks ar grēksūdzes palīdzību attīra savu iekšieni no visa nevajadzīgā – un kļūst garīgi auglīgs. Reiz, kad es apstrādāju savu dārziņu, lai tajā varētu iedēstīt dažus tomātu stādus, pie manis ieradās kāds apmeklētājs un pajautāja: “Ko tu, Geronda, dari?” – “Ko es daru? – es pārjautāju. – Lūk, pieņemšu sava dārziņa grēksūdzi.” – “Kā tas var būt? – viņš bija apjucis. – Vai tiešām arī dārziņam ir vajadzīga grēksūdze?” – “Protams, ir vajadzīga. Es pārliecinājos, ka tad, kad dārziņš ir izsūdzējis grēkus, tas ir, esmu nolasījis visus akmeņus, izravējis nezāles, ērkšķus un tamlīdzīgi, tad dārzeni, kas tajā izaug, ir veselīgi, brangi it kā būtu speciāli atlasīti! Bet, ja dārziņam neļauj izsūdzēt grēkus, tad viņa dobītēs arī tomātiņi izaugs tādi līdz galam neattīstījušies, iedzelteni un šačervelējušies!”

Dievs vēlas, lai cilvēks labotos ar otra cilvēka starpniecību

- Geronda, kad es saskaros ar kaut kādām grūtībām un lūdzu par to, lai tās tiktu atrisinātas, kā lai es saprotu, kāda ir Dieva griba?

- Šādā veidā Dieva gribu nemeklē. Labāk ir par šīm grūtībām apjautāties citiem. Ja vari palūgt padomu cilvēkam, Dievam padomu nelūdz. Jo citādi vari iekrist garīgajā pievīlumā. Kāds cilvēks, ierodoties dievnamā, nostājās ikonostasa priekšā un sāka runāt: “Mana Valdniece, tad es varu no ziedojumu kastes paņemt nedaudz naudiņas?” – “Paņem,” – tam atbildēja viņa nodoms. “Labi, tad es paņemšu ar,” – viņš atbildēja savam nodomam un ņēma naudu. Kad tas bija atkārtojies vairākas reizes, viens no draudzes padomes locekļiem pamanīja, ka no ziedojumu kastītes sāk zust nauda. “Kas gan notiek? – viņš bija pārsteigts. – Vai tiešām kāds zog naudu?” Viņš nolēma noskaidrot, kurš ir pie vainas. Un ko gan ieraudzīja? Drīz vien atkal ieradās šis cilvēks un viss atkārtojās: “Mana Valdniece, tad es varu no ziedojumu kastes paņemt nedaudz naudiņas?... Labi, tad es paņemšu ar.” Tā draudzes padomes loceklis pieķēra viņu nozieguma vietā.

Vienmēr, kad blakus atrodas garīgs cilvēks, padoms ir jājautā viņam. Bet, ja nav cilvēka, kuram šo padomu varētu pajautāt, - piemēram, tu esi kaut kur tuksnesī – tomēr tevī dzīvo paklausības alka, tad par tavu Starecu kļūst Pats Žēlsirdīgais Dievs. Viņš tevi apgaismo un sūta vēstījumus. Pieņemsim, tu nespēj atrast cilvēku, kurš spētu tev paskaidrot kādu Svēto Rakstu vietu. Tad šajā gadījumā tevi apgaismo Dievs, un tev šī vieta top saprotama.

- Geronda, bet kā var saprast, kāds iemesls ir vienai vai citai manas garīgās dzīves izpausmei – vai tas ir sātana kārdinājums, vai arī pie vainas ir manis pašas neuzmanība?

- Ir jāiet un jājautā.

- Tātad, pats cilvēks to saprast nespēj?

- Pat ja viņš arī kaut ko saprot, pilnībā par to pārliecināts tas būt nevar. Te pat tas, kuram ir liela pieredze, iet un jautā citiem. Ja jautājums ir saistīts ar mani personīgi, es vienmēr kādam pajautāšu. Kad jautājums ir par mani personīgi, tad manis paša lēmumu – lai cik tas arī neliktos vieds – es uzskatu par lielākajām mūķībām. Piedevām jautāt es dodos ne jau pie tā cilvēka, kurš jau iepriekš zina, kāds lēmums man varētu patikt vislabāk, bet gan pie tā, kurš to nezina. Paskat, arī ārsts, lai būtu pilnīgi pārliecināts, ka viņa diagnoze smagākos slimības gadījumos ir pareiza, konsultējas ar citu ārstu. Un iesācējam studentam padoms ir

jāprasa vēl jo vairāk! Lai cik garīgs cilvēks arī nebūtu, lai cik viņš arī labi prastu sakārtot pa plauktiņiem uz viņu attiecināmos jautājumus – iekšējo mieru viņš rast nespēj, jo Dievs grib, lai cilvēks saņemtu palīdzību no otra cilvēka un caur cilvēku arī labotos. Šādi Žēlsirdīgais Dievs iekārto tāpēc, lai cilvēks būtu pazemīgs. Cilvēkam savam biktstēvam ir jāizklāsta par saviem nodomiem, un jāpavēsta ir arī tas, kas ar viņu notiek, jālūdz viņam padoms un sarežģīti jautājumi pašam nav jāizlemj. Tāpat viņam pašam arī nevajadzētu pārvarēt tās grūtības, ar kurām viņš sastopas savas garīgās cīņas laikā – jo tā rīkojoties, viņš eksperimentē pats ar sevi, velns var tam sajaukt galvu un radīt [jaunas] problēmas. Daži cilvēki aiziet tik tālu, ka paši izlemj, kādu sev uzlikt epitīmiju. Šīs lietas ir ļoti bīstamas.

Kristietis, kuram nav biktstēva, kam viņš varētu palūgt padomu, virzoties uz priekšu pa savu garīgo ceļu, sapinas, zaudē spēkus, velkas visiem astē. Nospraustos mērķus šādam cilvēkam sasniegt ir ļoti grūti. Ja cilvēks savas problēmas atrisina pats, tad, lai cik vieds viņš arī nebūtu, viņš paliek tumsībā, jo uzvedas pašpārliecināti un lepni. Bet tas, kurš ir pazemojas, ar uzticību un pašaieliedziību dodas pie sava biktstēva, un uzklausa viņa viedokli, saņem palīdzību. Tā tas notiek tādēļ, ka šādā gadījumā Dievs noteikti dod biktstēvam apskaidrību, un viņš cilvēkam sniedz pareizo atbildi. Jā, lūk, arī gadījumā ar mani. Kas es tāds esmu? Konservu kārbas vāks. Tomēr, ja pie manis ierodas cilvēks ar nodomu, ka es esmu svētais, tad es manu, ka manī notiek kaut kādas pārmaiņas, un jūtu, ka teiktais nenāk no manis. Tā man kļūst skaidrs, tāpat, kā divreiz divi ir četri, ka šis pie manis atnākušais cilvēks ir ieradies pilns dievbijības un Dievs, lai pret šo cilvēku nebūtu netaisns, rada manī šo labestīgo stāvokli. Šādos gadījumos, ja tev jautā kaut ko nopietnu, Dievs tev padod vēsti, un tu cilvēkam vari pateikt to, kas notiks, kad notiks un kā viņam tas viss būtu jāuztver.

Garīgajā dzīvē ir nepieciešams garīgais vadītājs

Šodien cilvēku vislielākā nepieciešamība – sameklēt biktstēvu, izsūdzēt grēkus, viņam uzticēties un ar viņu konsultēties. Ja, esot biktstēvam, cilvēki dzīvi iekārto tā, lai tajā būtu vietas lūgšanām un garīgo grāmatu lasīšanai, ja viņi apmeklē dievnamu, iet pie Dievgalda, tad šajā dzīvē tiem nav ko baidīties.

Lai dvēsele nenokļūstu no ceļa, biktstēvam ir jāseko tai līdzī. Garīgajā dzīvē ļoti palīdz, piemēram, garīgo grāmatu lasīšana, tomēr cilvēks, esot bez garīgās vadības, izlasīto var iztulkot atbilstoši savai sapratnei un šādā veidā nonākt pievīlumā. Paskat, tas cilvēks, kurš kaut kur brauc ar automašīnu un slikti zina ceļu, var ik pa brīdim ielūkoties kartē, tomēr, bez visa tā viņš arī pietāj, lai varētu pajautāt cilvēkiem, kā viņam labāk braukt, kā nenokļūst no ceļa. Piemēram, cilvēks ir no Āfrikas un dodas uz Florīnu. Protams, ka karte viņam ir, un tā tiek izmantota, bet tik un tā viņš pietāj pie kāda kioska un jautā, vai brauc pareizi, vai ceļš ir labi izbraucams. Bet ja nejautās, viņš būs briesmās vai arī kaut kur nepareizi nogriezīsies, un Florīnas vietā nokļūs Kavale vai arī kopā ar mašīnu iegāzīsies aizā un nositīsies.

Protams, var gadīties arī tā: cilvēks citiem jautā – kā aizbraukt uz tam vajadzīgo vietu, izdzirdot atbildi [ka ir jāpagriežas uz otru pusi], tomēr turpina braukt iesāktajā virzienā un gala rezultātā nonāk ne tur, uz kurieni tiecās. Vēl viņš var nepiegriezt vērību brīdinājumiem par ceļā sagaidāmajām briesmām, un avarēt vai iekulties vēl kādās citās nepatīkšanās. Tomēr tas, kurš viņam parāda pareizo ceļu un brīdina: “Esi uzmanīgs: tur un tur ir ass pagrieziens, bet tur – ceļš virzās gar stāvas kraujas malu...”, savu atlīdzību saņem. Gluži tāpat notiek arī garīgajā dzīvē. Ticīgajam ir jābūt savam biktstēvam, kurš viņam palīdz ar Grēksūdzes Noslēpuma starpniecību, sniedz padomus. Vienīgi šādi cilvēks var dzīvot garīgu dzīvi un būt pārliecināts, ka ir nostājies uz pareizā ceļa.

Protams, ka garīgo vadītāju cilvēks sev izvēlas [pats]. Savu dvēseli uzticēt pirmajam pretimnācējam nevajag. Gluži kā rūpēdamies par savu fizisko veselību cilvēks sameklē labu ārstu, tāpat, rūpējoties par dvēseles veselību, ir jāpacenšas sameklēt labu biktstēvu, un šis

biktstēvs – dvēseles ārsts – regulāri jāapmeklē.

Sūtiet laudis pie biktstēva

- Geronda, bieži vien uz mūsu klosteri atbraukušie cilvēki redz, ka mēs esam tērpušās rjasās, un tas viņus pamudina mums izstāstīt savas sāpes, atklāt savas problēmas – pat izsūdzēt grēkus. Kā mums pret šādiem cilvēkiem būtu jāizturas?

- Kad pie jums vēršas cilvēki ar viņu urdošajiem jautājumiem, sākotnēji tiem pavaicāji: “Vai jums ir biktstēvs?” Tiem, kuri ierodas pie manis kalībā, es arī saku: “Es neesmu biktstēvs. Dodieties pie sava biktstēva un rīkojieties tā, kā viņš jums teiks.” Cilvēkiem ir jānožēlo grēki. Bez tam viņiem ir jābūt biktstēvam un grēki ir jāizsūdz šim biktstēvam - lai sātans zaudētu tās tiesības, kādas viņi uz sevi tam paši ir iedevuši. Ja mūķene vienu reizi būs līdzjūtīga pret kādu nomocījušos sievieti, kura klosterī ir ieradusies izstāstīt par savām problēmām un, uzklusot to, aizsūtīs pie biktstēva, man tas ir saprotami. Bet sarunas ar šo nelaimīgo sievieti padarīt regulāras – tas gan nav pareizi. Ja kādai sievietei tās biktstēvs nav pa prātam, vai arī tā nekad nav bijusi uz grēksūdzī, vai arī viņa ir kritusi izmisumā, tad lai mūķene – uzklusot viņu vienu reizi – lai aizsūta viņu pie biktstēva, bet šai sievietei pasaka, ka pati par viņu arī lūgsies.

Mūķeņu pienākumos nav noteikts palīdzēt cilvēkiem, nemitīgi uzklusot viņu problēmas. Piedevām arī paši cilvēki no šādas uzklausišanas nesaņem palīdzību. Jo cilvēkā var notikt trīs veida pārmaiņas: viņš mainās pats no sevis, mainās citu ietekmē un mainās sātana ietekmēs. Un, lūk, cilvēki ierodas šeit, klosterī, rod šeit cilvēcisko mierinājumu, tomēr, tikko tie ir no klostera prom, uzreiz atgriežas pie iepriekšējās dzīves, un tā viņu vecā dziesma atsākas pa jaunam. [Tāpēc] gan sievietēm, gan vīriešiem ir jādodas pie saviem biktstēviem. Bet ja [tā vietā] viņi par savām problēmām stāsta mūķenei, tad tas ir nepareizi. Jo pēc tam cilvēki paši sevi attaisno: “Es taču par sevi visu izstāstīju, tas ir, es izdarīju tā, kā vajadzēja.” Tas ir, šādi cilvēki maldīgi nomierina savus nodomu un pie biktstēva neiet. Bet tā ir sātana viltība, lai cilvēki neizsūdzētu grēkus.

Jums ir jāsaprot, kāda ir katras no jums, kā mūķenes, misija, un necentieties pievērsties maldīgai misionāru darbībai. Jo šādā “misionāru darbībā” mēs iesaistāmies tādēļ, ka neizprotam mūsu - mūku - misiju. Mums, kā mūkiem, ir jālūdzas par cilvēku problēmām – tomēr šķetināt šīs problēmas neietilpst mūsu pienākumos. Bet biktstēva pienākumos cilvēku problēmu risināšana gan ietilpst, [vēl vairāk] tā ir viņa atbildība. Bet, ja cilvēki sarunā ar jums stāsta par savām problēmām, viņi šo savu atbildību uzvel jums, savukārt biktstēvam ir iespēja cilvēkiem sekot no tuva attāluma un rast risinājumus viņu problēmām. Tas ir, ar cilvēkiem ir jāstrādā, bet šis darbs – nav mūku darbs. Cilvēki no mums var pieprasīt vienīgi lūgšanas. Ja viņi mums atsūta vēstuli, kurā ir minēti vārdi un lūgums par tiem palūgties, tad mums – cik nu tas ir iespējams – izmantojot lūgšanu krelles, par šiem cilvēkiem ir jālūdzas.

“Ārstējošais biktstēvs”

Līdzīgi, kā cilvēks rūpējas par to, lai viņa ģimenes ārsts atrastos pēc iespējas tuvāk, tam ir jācenšas, lai netālu no viņa būtu arī biktstēvs. Parasti, kad ārsts atrodas blakus slimniekam, tas viņiem var sniegt daudz lielāku palīdzību, nekā to spēj medicīnas profesori - kaut arī pieredze medicīnā tam ir mazāka nekā šiem profesoriem. Jo atrodoties blakus slimniekam, ārstam ir iespējas to regulāri izmeklēt, bet kad tas būs nepieciešams – nosūtīt viņu uz konsultāciju pie speciālista. Kad es gulēju tuberkulozes dispancerī, pievērsu uzmanību sekojošajam: daudzi no bagātniekiem, kuri slimoja ar tuberkulozi, ārstniecības iestādē nestājās, bet palika gulot mājās. Tos ārstēt nāca medicīnas profesori. Tomēr, kā parādīja prakse, sakarā ar to, ka profesori mājās guļošos slimniekus nevarēja novērot pastāvīgi, šāda

ārstēšana nedeja nekādus rezultātus. Tāpēc dispanceri bija spiesti bagātniekiem atvērt īpašu nodaļu – lai varētu tos ārstēt stacionārā un atrastos nemitīgā mediķu pārraudzībā. Es gribu teikt tā: ārsts, kurš no slimnieka ir netālu, to novēro, nosaka tam vienu vai citu ārstniecisko kursu, un redz, vai slimniekam viņa izrakstītās zāles palīdz vai arī no tām rodas kādi nevēlami blakusefekti. Ārsts, atbilstoši saviem novērojumiem, viņa noteikto zāļu daudzumu palielina vai arī samazina, bet ja būs nepieciešams, var slimniekam noteikt arī citu ārstniecisko kursu. Gluži tāpat ir arī ar biktstēvu, viņam dvēsele jānovēro tuvumā, jo cilvēkā reizi no reizes notiek visdažādākās pārmaiņas, kurām, esot tālienē, līdzī izsekot nav iespējams, un tāpēc nav iespējams palīdzēt rezultātīvi. Reiz es kādai sievietei, kura atradās kārdinājumā, ieteicu: “Izdari to un to un redzēsi, ka kārdinājumus tu pārvarēsi.” Un patiesi, viņa man paklausīja, un kārdinājumi beidzās. Tomēr pēc kāda neilga laika viņa krita pilnīgi pretējā kārdinājumā un mēģināja to pārvarēt ar to paņēmienu, kādu bija izmantojusi pirmajā reizē. Rezultātā viņai nācās piedzīvot daudz bēdu. Bet šī dīvainīte taču varēja pie manis atsūtīt kādu cilvēku vai arī uzrakstīt vēstuli, pajautāt, ko tai darīt, jo šīs jaunās grūtības ar kurām viņa saskaras bija pavisam savādākas. Un es viņai izrakstītu jaunas “zāles” – tas ir, būtu devis citu padomu. Bet viņa nerada iespēju man apjautāties, jo es no tās atrados ļoti tālu. Tieši tāpēc – ja es cilvēku labi nepazīstu un neuzturu ar viņu ciešas attiecības – no attāluma es padomus nesniedzu.

Ģimenes biktstēvs

- Geronda, kādas grāmatas var palīdzēt laulātajiem?

- Laulātajiem var palīdzēt lūk kas: neviens no viņiem nedrīkst sevi attaisnot. Ja abi laulātie sevi attaisno, tad – lai cik daudz garīgo grāmatu tie arī nelasītu – no tām negūs nekādu labumu. Bet ja vīra un sievas attieksme ir labestīga, ja tiem ir biktstēvs un viņi tam klausā, tad laulātie no problēmām var izvairīties. Ja ģimenē nebūs biktstēva “šķīrējtiesas”, tad tajā nebūs [arī normālas] dzīves.

Vislabāk, ja abiem laulātajiem ir viens biktstēvs. Nevis, ka vīram ir viens, bet sievai – cits biktstēvs. Ja divus dēļus apstrādās divi dažādi galdnieki – katrs pa savam, tad dēļus savstarpēji sastīķēt nebūs iespējams. Bet ja laulātajiem ir viens biktstēvs, tad šis biktstēvs “aptēš” šo cilvēku “izciļņus” – trūkumus. Viņš aptēš viena trūkumus, aptēš otra trūkumus, un šādi [viņu attiecībās] grūtības tiek nolīdzinātas, likvidētas. Tomēr tagad pat tajās ģimenēs, kuras dzīvo garīgi, bieži vien vīram un sievai ir dažādi biktstēvi. Tas ir retums, ja laulātajiem ir viens biktstēvs. Tāpēc tie arī palīdzību nesaņem. Es pazinu kādu laulāto pāri, kur vīrs un sieva bija salīdzinoši saderīgi, bet viņiem nebija viena biktstēva, kurš varētu tiem palīdzēt, un tāpēc viņi izšķīrās. Tanī pašā laikā es pazīstu tādas ģimenes, kurās vīram un sievai ir viens biktstēvs, un kuras dzīvoja harmonisku, satīcīgu laulības dzīvi neskatoties uz to, ka [kā cilvēki] tie viens otram nebija īsti piemēroti.

Protams, ir vēl labāk, ja viens biktstēvs ir visai ģimenei. Kad šādā ģimenē rodas problēmas, biktstēvs uzklausa visus ģimenes locekļus un tās atrisina, pārzinot visus lietas aspektus. Vienā gadījumā biktstēvs stingri liek kaut ko izdarīt tēvam vai mātei, bet citā – ja viņš nespēs tikt galā ar problēmu vadoties no tā, ko saka vecāki – uzaicinās arī bērnus. Ja ģimenē ir problēmas, kuras cēlonis ir, teiksim, sieva, biktstēvs var pieaicināt pie sevis vīru, lai tam ieteiktu, kā viņam būtu jārikojas. Un visbeidzot, viņš arī kādam no radniekiem vai paziņām var palūgt sniegt saprātīgu palīdzību.

Biktstēva maiņa

- Geronda, ja cilvēks kaut kādu iemeslu dēļ ir spiests nomainīt biktstēvu, vai tad viņam šim biktstēvam arī jāizsūdz tie grēki, kurus tas jau ir izsūdzējis iepriekšējam?

- Ir labi, ja cilvēks savam jaunajam biktstēvam pavēstīs [par savām garīgām kaitēm], gluži tāpat, kā slimnieks jaunajam ārstam īsi izstāsta savu slimības vēsturi, lai viņa sniegtās palīdzības efektivitāte būtu lielāka.

- Geronda, bet ja cilvēks vēlas mainīt biktstēvu un jautā mums, vai tas ir pareizi, ko mums tam būtu jāatbild?

- [Lai varētu atrast sev jaunu biktstēvu] no vecā ir jāsaņem svētība. Nav nekā laba, ja biktstēvu maiņa norit viegli. Ja ēkas celtniecības laikā nemitīgi mainīsies inženieri un meistari, tad šāda ēka netiks pienācīgi uzcelta.

Agrākos laikos cilvēki devās pie Stareciem, lai ar tiem apspriestos par savām grūtībām un saņemtu palīdzību. Šodien pie Stareciem daudzi dodas nevis, lai tiem palūgtu padomu, bet gan tādēļ, lai pašu rīcībai saņemtu attaisnojumu vai arī tādēļ, lai pēc tam citiem varētu stāstīt, ka viņi padomu ir lūguši arī tādām un tādām Starecam. “Es biju pie tā Gerondas, - saka šāds cilvēks, - un par to es apjautājos arī tēvam Paīšijam.” Bet patiesībā var būt tā, ka, atbildot uz viņa jautājumu, es viņu sabāru. Vai arī mēdz gadīties pat tā: viņš ir pienācis pie manām durvīm, bet pašā pēdējā mirklī sabijās piekļauvēt un aizgāja. Tādējādi, šie cilvēki nonāk tik tālu, ka, mēģinot no viena biktstēva pie cita, viņiem nav neviena pastāvīgā biktstēva. Un visu beidzot tie sapinas.

Bet ir arī tādi cilvēki, kuri sagrēkojot, savam biktstēvam to neizsūdz, bet, lai netiktu iedragāta viņu reputācija, izstāsta par to kādam citam biktstēvam. Pāiet pavisam neilgs laiks, viņi krīt tajā pašā grēka un par šo grēku pastāsta vēl kādam trešajam biktstēvam, un pēc tam vēl kādam citam... Gala rezultātā viņi katram no šiem biktstēviem visu pasniedz tā, it kā šo grēku būtu paveikuši vienu vienīgu reizi. Un tieši tādēļ šādi cilvēki turpina grēkot un nelabojas.

Es esmu ievērojis, ka mēdz būt arī tādi, kuri piesargās no tā, lai kaut ko savam biktstēvam izstāstītu, pat zinot to, ka viņš tiem palīdzēs, kā arī saprazdami, ka varbūtība, ka biktstēvs kādam atklās grēksūdzē dzirdēto, ir pilnībā izslēgta. Tomēr tai vietā, lai izsūdzētu grēkus biktstēvam, tie visu par sevi stāsta pazīstamam cilvēkam, kurš viņiem palīdzēt nespēj, un kurš, neapšaubāmi, visu izstāstīs pārējiem. Atceros, kad es vēl biju jauniesācējs mūks kādā kopdzīvošanas klosterī, pie mums ieradās kāds cilvēks, kurš vēlējās kļūt par mūku. Pēc tam, kad viņš kādu laiku bija padzīvojis klosterī, nedomi tam sāka iedvest, ka no klostera vajadzētu doties prom. Un, lūk, viņš savus nodomus “izsūdzēja” nevis igumenam, nevis kādam citam klostera garīgajam tēvam, bet – kas to būtu domājis! – kādam klosterī strādājošam Jerissosas303 strādniekam. Sanāca tā, ka brīdī, kad šis mūks strādniekam stāstīja par sevi, es biju netālu, blakus virtuvei tīrīju sīpolus un dzirdēju viņu sarunu. Mūks un strādnieks no manis bija divu metru attālumā, un mūks strādniekam sāka skaļi “sūdzēt grēkus”. “Es, - viņš iesāka, - nožēloju, ka esmu kļuvis par mūku.” – “Kā tad sanāk, - strādnieks bija pārsteigts, - vai tad tu, pirms tiki iesvētīts mūka kārtā, lai visu varētu izvērtēt, kādu laiciņu nepadzīvoji klosterī?” – “Es visu vērtēju veselus divus gadus!” – žēlojās mūks. “Ko tu neteiksi, - strādnieks bija pārsteigts. – Bet kāpēc tad tu nedevisies prom agrāk?” – “Ko nu tagad vairs, - tas šņukstēja, - pats redzi, ka nekur neaizgāju.” – “Ko tu neteiksi! – strādniekam izbrīnā iepletās acis. – Vai tad tevi piespieda ar varu iesvētīties mūka kārtā?” – “Nē, - viņš bija satriekts, - es pats arī to gribēju.” – “Nu gan lietas, - strādnieks grozīja galvu. – Bet vai igumentam tu to esi stāstījis?” – “Nē, - atteica mūks. “Bet kāpēc tad tu to visu stāsti man? – strādnieks bija pārsteigts. - Kāds tev no tā labums?” Tā mūks strādniekam izstāstīja visas savas slēptākās bēdas. Redziet, kā? Viņam, lai saņemtu palīdzību, visu vajadzēja stāstīt igumenam, bet tajā vietā tas devās uz “grēksūdzi” pie strādnieka. Bet tas strādnieks, tuvākajās brīvdienās sēžot kādā no savas pilsētiņas kafejnīcām, paastāstīs šo “grēksūdzi”, lai pasmīdinātu savus pudeles brāļus, bet tie šo notikumu izstāstīs tālāk, un pēc tam par neveiksmīgo mūku mēļos uz visiem ielas stūriem. Un nevarētu teikt, ka šis mūks nebija pie pilna prāta. Vai zināt, cik viņam bija vārdnīcu? Sengrieķu valodu viņš pārzināja pilnībā.

- Geronda, bet, ja laja biktstēvs ir prombūtnē, vai kādam no saviem garīgajiem brāļiem viņš var jautāt padomu par viņam uznākušajām grūtībām vai kārdinājumiem?

- Vai tad viņš nevar piezvanīt savam biktstēvam un pajautāt padomu? Reizēm garīgais brālis mums spēj palīdzēt, bet reizēm – nepavisam. Vai pat, neskatoties uz labo gribu mums palīdzēt, garīgais brālis var tikai kaitēt. Vajadzības gadījumā var pazvanīt arī biktstēvam, un, tādā veidā, visu salikt pa plauktiņiem. Bet, ja cilvēkam ar savu biktstēvu sazināties nav iespējas, bet aktuālais jautājums ir nopietns un to atlikt nav iespējams, lai tad apjautājas kādam citam biktstēvam. Būtu labi, ja cilvēks no sava biktstēva jau savlaicīgi uzzinātu, pie kura no biktstēviem viņš šādās reizēs var vērsties. Padoms ir jāprasa tam cilvēkam, kurš ir tajā pat garā, kādā ir tavš biktstēvs. Jo viens inženieris plānu veido tā, cits – savādāk. Un labi plāni var būt gan vienam, gan otram inženierim, tomēr tie ir atšķirīgi.

Otrā nodaļa. Par to, kā pareizi ir jāizsūdz grēki

Savas brūces ir jāpārsien

- Geronda, kad manā garīgajā cīņā gadās pakrist, mani pārņem panika.

- Nebīsties, cīņa ir cīņa. Un šajā cīņā būs arī savainojumi. Šos ievainojumus dziedē grēksūdze. Jo arī kareivji, kad kaujā gūst ievainojumus, nekavējoties dodas uz hospitāli. Tiem pārsien viņu brūces, un viņi uzcītībā atkal metas kaujā. Bez visa tā gūtie ievainojumi kareivjiem sniedz pieredzi, un lai netiktu atkal ievainoti, tie piesargās no ienaidnieka lodēm un šķembām daudz labāk, nekā to darīja iepriekš. Tāpat ir arī ar mums: ja mūs ievaino mūsu garīgās cīņas laikā, bēdāties nevajag, bet ir jādodas pie ārsta - biktstēva, jāatrāda ievainojums, garīgi jāizdziedinās un atkal jāturpina "labo ticības cīņu" (1. Tim. 6, 12). Būs slikti, ja mēs nemeklēsim kaislības - šos drausmīgos dvēseles ienaidniekus, un, lai tās iznīcinātu, nenodosimies svētcīņai.

- Geronda, bet daži uz grēksūdzi nedodas [it kā] augstsirdības vadīti. "Ja jau reiz es atkal varu iekrist tajā pašā grēkā, - šādi cilvēki saka, - tad kāpēc man būtu jādodas uz grēksūdzi? Lai pasmietos par garīdznieku, vai?"

- Tas ir nepareizi! Tas ir gluži tāpat, ja kaujā ievainots kareivis teiktu: "Ja jau reiz karš vēl nav beidzies, un es atkal varu tikt ievainots, kāpēc lai es pārsietu savu ievainojumu?" Bet, ja ievainojumu nepārsies, viņš noasiņos un var nomirt. Var jau būt, ka šie cilvēki patiešām uz grēksūdzi nedodas augstsirdības dēļ, bet beigu beigās viņi kļūst nekam nederīgi. Redzi kā: [lai varētu pievilt cilvēku] sātans izmanto arī cilvēkam dotās dāvanas. Ja krītot un izvārtoties dubļos, mēs grēksūdzē savu dvēseli neattūrām, sevi attaisnojot ar nodomu, ka mēs tik un tā atkal kritīsim un nosmērēsimies, tad mūsu veco piekaltušo dubļu kārtas pārklāsies ar aizvien jaunām un jaunām dubļu kārtām. Un pēc tam jau visu šos dubļus notūrīt ir ļoti grūti.

Grēksūdzes nepieciešamība

- Geronda, sirdsskaidrais mūks Marks Svētcinītājs saka: "Lietas zinātājs, kurš ir atzinis patiesību, izsūdz Dievam grēkus nevis atceroties pastrādāto, bet gan pacieš to, kas nāk pār viņu." Ko viņš ar to bija domājis?

- Grēkus ir jāizsūdz abos veidos. Ticīgais grēkus izsūdz biktstēvam, bet pirms uzsākt lūgšanos, viņš visus grēkus pazemīgi izsūdz Dievam, atkailinās [Viņa priekšā]: "Mans Dievs, es esmu grēkojis, es esmu tāds un šitāds." Bet vienlaikus ar visu šo kristietis pacieš arī mokas, kas viņam tiek dotas kā zāles. Sirdsskaidrais mūks Marks nesaka, ka nevajadzētu sūdzēt grēkus Dievam un biktstēvam, bet apmierināties vien ar bēdu paciešanu. Ko nozīmē vārdi "izsūdzēt grēkus"? Vai tad tas nenozīmē "atklāti atzīties, paziņot par to, kas ir tevī"? Ja

tevī ir labais, tad “pateicieties Tam Kungam”, tas ir, slavējiet Dievu. Ja iekšā mīt ļaunums, tu izsūdzi savus grēkus.

- Geronda, pirmo reizi ierodoties uz grēksūdzi, biktstēvam ir jāizstāsta visu savu iepriekšējo dzīvi?

- Pirmo reizi atnākot pie biktstēva, ir jāveic kopējā, generālā grēksūdze par visu dzīvi. Kad slimnieks ierodas slimnīcā, viņš ārstam iedod savu slimības vēsturi. Piemēram, tas saka: “Man ir bijusi tādas un tādas plaušu slimības, bet tagad tās ir garām, man ar kopējo vai lokālo narkozi izdarīja tādu un tādu operāciju” – un tā tālāk. Gluži tāpat pirmajā grēksūdzē ir jāpacenšas biktstēvam izstāstīt savas dzīves sīkumus, bet biktstēvs, lai varētu viņu izdziedēt, sameklēs šī cilvēka [garīgo] brūci. Jo bieži vien vienkāršam sasitumam, ja atstāj to novārtā, var būt smagas sekas. Protams, kad cilvēks pirmo reizi ierodas pie biktstēva, viņš atnes sev līdzi, piemēram, simts grēkus, kas viņam būs jāizsūdz. Uz grēksūdzi atnākot otro reizi, viņš atnesīs sev līdzi simts desmit grēkus, jo sātans – tā kā šis cilvēks izsūdzēja grēkus un “noraka” visu tā darbu” – pret viņu uzsāks vēl lielāku cīņu. Trešajā reizē nāksies jau izsūdzēt simts piecdesmit grēkus. Bet pēc tam grēku apjoms pakāpeniski mazināsies, līdz kamēr neaizies tik tālu, ka uz grēksūdzi cilvēks nāks ar niecīgu izsūdzamo grēku daudzumu par kuriem viņam būs jāpastāsta.

Pareizā grēksūdze

- Kāpēc mēs, lai labotos, mēs dažkārt nepietiekami cīnāmies pat neskatoties uz to, ka sirdsapziņa mūs grauž?

- Tā tas var gadīties arī kaut kāda dvēseles aizlūzuma dēļ. Ja cilvēks krīt panikā tādēļ, ka to pārņem kārdinājumi, tad viņš grib paveikt varoņdarbu, bet priekš tā viņam trūkst visi nepieciešamie priekšnosacījumi, nepieciešamie dvēseliskie spēki. Šādā gadījumā viņam sevi jāsavēd kārtībā ar grēksūdzes palīdzību. No grēksūdzes cilvēks gūst mierinājumu, sevi stiprina un ar Dieva Žēlastības palīdzību atkal rod apņēmību tālākai cīņai. Bet, ja cilvēks sevi šādā veidā nesakārto, pār viņa galvu var nākt vēl arī cits kārdinājums. Galu galā, esot šādā ciešanu pilnā, nomāktā stāvoklī, viņš aizlūzt vēl vairāk, viņu smacē nodomi, viņš padodas izmisumam un pēc visa tā vairs nespēj nodoties svētcīņai.

- Bet ja nu tas, par ko Jūs stāstāt, atkārtojas bieži?

- Ja tas bieži atkārtojas, tad bieži ir jāsakārto arī savs dvēseles stāvoklis. Lai atkal gūtu spēkus, apņēmību cīņai, cilvēkam sava dvēsele ir jāatver biktstēvam. Bet iekšēji sevi sakārtojot, cilvēkam savu [garīgo] automašīnu ir jāforsē, viņam svētcīņai ir jānododas upurī un saspringtībā tādēļ, lai varētu mīt uz papēžiem [prom bēgošajam] sātānam.

- Geronda, bet kāds iemesls ir tam, ka es nejūtu vajadzību izsūdzēt grēkus?

- Varbūt tu neseko sev? Jo grēksūdze - tas ir Noslēpums. Ej uz grēksūdzi un vienkārši biktstēvam stāsti par saviem grēkiem. Tu domā [ka tev to ir maz]? Vai tevī nav spītības? Bet egoisms? Tu neesi ievainojusi māsu? Nevienu neesi nosodījusi? Tu domā, ka es atnākot uz grēksūdzi sūdu kaut kādus īpašus grēkus? Nē, es stāstu: “Es grēkojis dusmojoties, nosodot...”, un biktstēvs pār mani noskaita atlaišanas lūgšanas. Tomēr savs smagums ir arī mazajiem grēciņiem. Kad es, būdams brīvs no kaut kādiem īpašiem grēkiem, nācu uz grēksūdzi pie tēva Tihona, viņš teica: “Smiltiņas, dēls, smiltiņas!” Mazie grēciņi veido veselu smilšu kaudzi, kas var būt smagāka par milzu akmeni. Cilvēks, kura grēks ir liels, par to domā nemitīgi, nožēlo un kļūst pazemīgs. Bet tev ir neskaitāmi sīciņi grēciņi. Tomēr salīdzinot tos apstākļus, kādos esi uzaugusi tu, ar tiem, kādos ir audzis cilvēks, kurš ir pieļāvis šo milzīgo grēku, tu redzēsi, ka esi sliktāka par viņu.

Bez tam grēksūdzes laikā centies runāt konkrēti. Grēksūdzē par maz ir savus grēkus uzskaitīt, piemēram, “es apskaužu, dusmojos” un tamlīdzīgi, ir jāizsūdz visi savi konkrētie kritieni tādēļ, lai tev varētu palīdzēt. Bet, ja tu grēksūdzē nožēlo lielos grēkus, tādus kā,

piemēram, divkosība, tad ir detalizēti jāizstāsta arī tas, ko tiki domājusi brīdī, kad šo grēku pieļāvi, un arī to, kādas darbības tu veic. Ja šādu konkrētu grēksūdzi neveiksi, tad tu smeji par Kristu. Ja cilvēks biktstēvam neizstāsta patiesību, neatklājot savu grēku, lai biktstēvs tam spētu palīdzēt, viņš tiek smagi sakropļots, gluži kā slimnieks, kurš, slēpjot no ārsta savas slimības, smagi kaitē pats savai veselībai. Savukārt, ja cilvēks biktstēvam sevi parāda tādu, kāds viņš ir patiesībā, tad biktstēvs var šo cilvēku izprast un sniegtā palīdzība būs daudz rezultatīvāka.

Bez tam, kurš ar cilvēku ir izrīkojies netaisni vai ar savu rīcību kādu ir ievainojis, tam no sākuma ir jādodas pie aizskartā, pazemīgi tam jāpalūdz piedošana, jāizlīgst, bet pēc tam, lai saņemtu grēku atlaišanu, šis savs kritiens ir grēksūdzē jāizstāsta biktstēvam. Tādā veidā atnāk Dieva Žēlastība. Ja cilvēks šādu grēku izsūdzēs biktstēvam, pirms tam nepalūdzot piedošanu tam, ko tika ievainojis, tad viņa dvēsele mieru neiegūs, jo šādā gadījumā [sagrēkojušais] cilvēks nekļūst pazemīgs. Izņēmums ir vien gadījumā, kad aizskartais cilvēks ir miris vai arī to nav iespējams uzmeklēt, jo viņš ir nomainījis savu dzīvesvietu, un piedošanu nav iespējams palūgt kaut vai ar vēstuli. Bet ja grēknožēlnieks ir noskaņojies to izdarīt, tad Dievs, redzot šo patieso vēlmi, viņam piedod.

- Geronda, bet ja mēs cilvēkam, ko bijām aizskāruši, esam palūguši piedošanu, bet viņš nav piedevis?

- Tādā gadījumā lūgsimies, lai Dievs mīkstina viņa sirdi. Tomēr Dievs šī cilvēka sirdi var arī nemīkstināt arī tādēļ, ka mēs, ja viņš mums piedotu, atkal pavisam viegli varam krist tādā pašā grēkā.

- Geronda, bet vai ir pieļaujams, ka pēc tam, kad ir veikts kāds smags grēks, to grēksūdzē uzreiz nenožēlot?

- Bet kāpēc to atlikt uz vēlāku laiku? Lai tas saskābtu? Tāpēc, jo tu ilgāk turi kaut kādu puvekli, jo vairāk tas pūst. Kāpēc ir jāgaida kādus divus vai trīs mēnešus, un tikai pēc tam doties izsūdzēt kādu smagu grēku? Ir jādodas pēc iespējas ātrāk. Ja mums ir kāda vaļēja brūce, vai tad ir jāgaida mēnesis un tikai pēc tam jādodas to ārstēt? Nē. Šādā gadījumā nav pat jāgaida, kad biktstēvs būs brīvāks vai varēs mums pievērst vairāk uzmanības. Ir nekavējoties jāskrien pie biktstēva, īsi jāizsūdz grēks, bet pēc tam, kad biktstēvam būs vairāk laika, var doties pie viņa un aprunāties vai saņemt garīgu pamācību.

Lai varētu aprakstīt garīgo stāvokli, kādā mēs atrodamies, daudz laika nav vajadzīgs. Ja sirdsapziņa darbojas pareizi, tad savu stāvokli cilvēks spēj izteikt pāris vārdos. Bet, ja cilvēka iekšienē valda šurum-burums, tad viņš var runāt daudz un tanī pašā laikā biktstēvam nesniegt ne mazāko priekšstatu par tā patieso stāvokli. Daži cilvēki man sūta burtņīcas pilnas ar stāstiem par sevi un savām problēmām. Divdesmit, trīsdesmit sīkiem burtiem aprakstītas lappuses, un beigās vēl vairākas post scriptum lappuses... Lai gan viss, par ko viņi raksta, būtu satilpis vienā lapā.

Attaisnojot sevi grēksūdzes laikā, mēs apgrūtinām savu sirdsapziņu

- Geronda, ja grēksūdzes laikā grēksūdzētājs nejūt sāpes, ko viņš bija izjutis brīdī, kad pieļāva šo grēku, vai tas nozīmē, ka viņam nepiemīt patiesa grēknožēla?

- Ja kopš tā brīža, kad viņš sagrēkoja, ir pagājis kāds laiks, tad brūce ir jau daļēji sadzijusi, un tieši tāpēc viņš vairs nejūt tik spēcīgas sāpes. Bet lūk no kā ir jāuzmanās: grēksūdzes laikā nedrīkst sevi attaisnot. Atnākot uz grēksūdzi un biktstēva priekšā nožēlojot, piemēram, ka esi bijis uz kādu dusmīgs - lai gan patiesībā tam, uz kuru es sadusmojos, vajadzēja uzšaut pa pakausi, - es biktstēvam nestāstu, ka šis cilvēks patiesi ir bijis vainīgs, lai biktstēvs neattaisnotu manu rīcību. Cilvēks, kurš izsūdz grēkus sevi attaisnodams, iekšējo mieru negūst, lai kā viņš arī savu sirdsapziņu netrenkātu. Tā sevis attaisnošana, ar ko viņš piesedzas grēksūdzes laikā, viņa sirdsapziņu nospiež kā slogs. Savukārt tam, kuram piemīt

smalkjūtīga sirdsapziņu, savus grēku smagumu pasniedz pārspīlētā veidā un no biktstēva pieņem smagu epītīmiju – sajūt vārdos neapprakstāmu prieku. Ir tādi cilvēki, kuri bez atļaujas noraujot vienu vīnogu, jūtas tā, it kā būtu nozaguši daudzus vīnogu grozus, un nemitīgi domā par savu grēku. Viņi nakts neguļ, līdz kamēr šis grēks netiek izsūdzēts. Bet citi vīnogas zogot groziem, attaisno savu rīcību un stāsta, ka ir paņēmuši tikai vienu vīnogu ķekaru. Tomēr vai jūs zināt, kādu dievišķo mierinājumu jūt cilvēki, kuri ne tikai neattaisno savu rīcību, bet arī pārspīlē savu sīko pārkāpumu, pārdzīvo un smagi cieš par katru vismazāko nepareizo rīcību? Šādā gadījumā ir saskatāms dievišķais taisnīgums, ir redzams, kā Žēlsirdīgais Dievs cilvēkiem atlīdzina.

Es esmu ievērojis, ka cilvēki, kuri pazemīgi atkailina savus grēkus biktstēva priekšā un sevi uzskata par pašiem sliktākajiem, mirdz – jo pār tiem nāk Dieva Žēlastība. Kāds demobilizējies virsnieks milzu satriektībā man stāstīja par to, ko sastrādāja būdams astoņgadīgs puīselis. Viņš atņēma bumbiņu citam puikam. Šo bumbu pie sevis viņš bija paturējis tikai vienu vienīgu nakti, bet jau nākamajā rītā to atdeva. Stāstot man par šo gadījumu, šis cilvēks raudāja par to, ka bija sarūgtinājis savu tuvāko. Pēc demobilizēšanās viņš uzmeklēja visus, kurus, pildot savus tiešos dienesta pienākumus, kaut kādā veidā bija aizskāris, un tiem palūdzis piedošanu! Mani pārsteidza šī cilvēka iekšējais noskaņojums: viņš uzņēmās visu vainu. Tagad viņš dzīvo laukos un no saviem ietaupījumiem dala žēlastības dāvanas trūkcietējiem. Viņa deviņdesmit piecus gadus vecā triekas skartā māte guļ uz slimības gultas, un viņš pats to aprūpē. Tā kā aprūpējot viņš ir spiests skatīt savas mātes augumu, viņu nomoka šāds nodoms: “Ja Hams par to, ka skatīja sava tēva kailumu, tika sodīts, tad kas gan sagaida mani, kurš redz savas mātes kailumu!” Šis cilvēks nemitīgi raudāja. Viņa seja izstaroja gaismu. Kādu gan labumu man deva viņa satriektība!

- Geronda, bet vai cilvēks var savus grēkus pārspīlēt tādēļ, lai varētu biktstēvam parādīt, ka viņš veic smalku nodarbi?

- Tas ir pavisam citas izcelsmes darbs. Šādā gadījumā cilvēks ar savu “pazemību” lepojas.

Pēc grēksūdzes

- Geronda, vai ir pareizi, ja pēc grēksūdzes dvēseli turpina nomākt kāds smagums?

- Kamdēļ gan lai būtu jājūt smagums? Pareiza grēksūdze visu notīra. Tiek atvērtas jaunas “kredītgrāmatas”. Atnāk Dieva Žēlastība, un cilvēks pilnībā pārmainās. Zūd mulsums, niknums, dvēseles satraukums, un iestājas klusums, miers. Šīs radušās pārmaiņas ir āreji tik pamanāmas, ka daži cilvēkiem es pat iesaku nofotografēties gan pirms, gan pēc grēksūdzes, lai arī viņi pārliecinātos par šīm labajām pārmaiņām, kas viņos ir notikušas. Tāpēc ka cilvēka sejā atspoguļojas viņa iekšējais stāvoklis. Baznīcas Noslēpumi rada brīnumus. Tuvojoties Dievacilvēkam Jēzum Kristum, [Žēlastībā] arī pats cilvēks kļūst par dievu, un tā rezultātā viņš izstaro gaismu, un Dievišķā Žēlastība citiem dara viņu zināmu.

- Geronda, tas ir, tikko grēknožēlnieks ir izsūdzējis grēkus, viņš sajūt prieku?

- Ne vienmēr. Var gadīties, ka sākumā prieku nesajūt, bet pēc tam prieks pakāpeniski radīsies tev iekšienē. Pēc grēksūdzes grēknožēlniekam ir dievbijīgi jāatzīstas [ka Dievs pret viņu ir bijis žēlīgs]. Ir jājūtas kā cilvēkam, kuram ir piedoti visi viņa parādi, un viņš milzu mīlestībā jūtas pateicīgs un parādā savam labdarim. Pateicies Dievam, bet vienlaikus izjūti psalmos teikto: “... atzīstu savus pārkāpumus, un mani grēki vienmēr ir manu acu priekšā” ???(Ps. 51, 5) tādēļ, lai neļautu sev atkal iekrist tajos pašos grēkos.

- Geronda, es kaut kur lasīju, ka dēmoni nākamajā dzīvē mūs mocīs pat par vienu vienīgu ļaunu nodomu, kuru mēs neesam izsūdzējuši grēksūdzē.

- Skaties, kad cilvēks, nožēlojis grēku un bez nodoma kaut ko slēpt, biktstēvam pastāstīs to, ko viņš atceras, jautājums būs izsmelts – tangalašķām pār to vairs nav nekādas

varas. Bet, ja kādus no saviem grēkiem viņš neizstāsta apzināti, tad nākamajā dzīvē viņš par tiem tiks mocīts.

- Geronda, vai ir pareizi, ja cilvēks, kurš ir izsūdējis savus jaunības grēkus, sāk atkal par tiem domāt un mocīties?

- Ja lielā satriektībā par saviem jaunības grēkiem, cilvēks tos izsūdēja, tad ciešanām nav nekāda pamata, jo kopš tā brīža, kad viņš par tiem grēksūdē ir izstāstījis, Dievs viņam ir piedēvis. Un pēc tā savi vecie, it īpaši miesīgie grēki, nav vairs jāurda, jo šādi rīkojoties var savainoties. Piemēram, kaujas laikā blakus kareivim nokrīt granāta, tomēr Dievs šo kareivi saudzē, un granāta neuzsprāgst. Bet tad kauja beidzās, kareivis sameklē neuzsprāgušo granātu, paņem to rokās, sāk to ziņkārīgi aplūkot, grozīt – un galu galā granāta to sarauj gabalos nevis kaujas laikā, bet kad tā jau beigusies.

Uzticēšanās garīgajam tēvam

- Geronda, ja biktstēvs cilvēku sabar par kādu grēku, un viņš par to sabēdājoties, padodas grūtsirdībai, vai tajā ir egoisms?

- Protams, ka bez egoisma tā notikt nevarētu. Ja cilvēks skumst par Dievu, viņš iegūs dievišķo mierinājumu. Un būs arī sekmīgs, jo centīsies šo grēku neatkārtot. Grēknožēlniekam biktstēvam ir jāstāsta par savām grūtībām, nodomiem, kritieniem – un ar prieku no biktstēva jāpieņem gan maigos, gan bargos vārdus, jo biktstēvs gan pirmajā, gan otrajā gadījumā, mīlestības un rūpju vadīts, gādā par viņa dvēseles sekmīgu pilnveidošanos.

- Geronda, bet ja es no biktstēva nepieņemu ne rājienu, ne vienkāršus aizrādījumus?

- Ja tu tos nepieņem, tad paliec neizlabota. Tie, kuri nepieņem pat mīlošu cilvēku aizrādījumus, beigu beigās paliek [garīgi] neaptēsti un paši sevi padara par garīgi nederīgiem. Gluži kā dēli, kas nepadodas galdnieka ēvelei, tiek atmesti malā un izmantoti betonēšanai vai stalažu būvniecībā, bet beigu beigās, nopēdoti un ar cementa traipiem notašķīti tiek sadedzināti kopā ar citiem celtniecības gružiem, tā beigu beigās iet bojā arī tie cilvēki, kuri nepieņem aizrādījumus.

- Geronda, ja kaut kur cilvēks nav vienisprātis ar savu biktstēvu, kā tam būtu jārīkojas?

- Tam savs nodoms ir vienkārši un pazemīgi jāatklāj biktstēvam. Protams, izvēloties biktstēvu ir vajadzīga liela piesardzība, jo cilvēkam tam būs jāuzticas un viņa vadībā jāgūst mierinājums.

- Geronda, bet ja cilvēks redz kaut ko savādāk, nekā biktstēvs, vai šāda cilvēka dvēselei ir noderīgi, ka viņš uzstāj uz savu viedokli?

- Nē, nav derīgi, jo šis cilvēks nezina, kas slēpjas aiz viena vai cita notikuma, ko viņš var uzskatīt par nepareizu. Piemēram, lai cilvēks spētu saprast, kas slēpjas aiz biktstēva vienas vai citas rīcības, tam būtu jāpārkāpj grēksūdzes noslēpums un jāpastāsta par to, ko viņš ir dzirdējis cita cilvēka grēksūdzes laikā. Bet vai tad var pārkāpt grēksūdzes noslēpumu? Protams, ka nē. Piemēram, cilvēks ar savu biktstēvu ir vienojies, ka uz sarunu ar viņu ieradīsies kādā noteiktā laikā. Bet šajā laikā pie biktstēva ierodas vēl kāds cits cilvēks, kuru ir pārņēmuši nodomi par pašnāvību, un biktstēvs no sākuma pievēršas viņam. Tas, kurš ir palicis gaidīt, sāk domāt: "Viņš sarunai no sākuma uzaicināja viņu, tātad mani tas nicina." Bet kā lai biktstēvs izskaidro, ka tas otrais ir nonācis tik tālu, ka ir mēģinājis jau darīt sev galu? Ja viņam to paskaidros, tad tiek pazudināts tas otrais cilvēks. Savukārt, ja cilvēks, paliekot aiz durvīm, krīt kārdinājumā vai uz īsu mirkli nokārs degunu, šis ļaunums nebūs tik liels. Reiz līdzīgā veidā kārdinājumā krita daži pie manis uz kalibu atnākušie. Vienlaikus ar viņiem pie manis ieradās cilvēks, kuru viņa radnieks tikai ar lielām grūtībām bija spējis pierunāt atbraukt pie manis parunāties. Es šo cilvēku uzņemu ar milzu prieku. Es viņu apskāvu, sadāvināju lūgšanu krelles, ikonīņas. Pārējie apvainojās. "Bet mums Viedais, - tie teica, - nepievērsa ne mazāko uzmanību!" Bet tas nelaimīgais, par ko tie krita kārdinājumā,

bija netiklis, man viņa dzīves sīkumi bija zināmi. No manis viņš aizgāja jau pilnīgi cits cilvēks. Tāpēc pat ja šie ļaudis būtu kaut tūkstošreiz krituši kārdinājumā, es vienalga būtu rīkojies tāpat. Jo tev nav tiesības graut cilvēku tikai tādēļ vien, lai tiktu nomierināta kāda [egoistiski] kārdinājumam padevusies dvēsele.

Pareizā saikne ar biktstēvu

Vēlēdamies kādam palīdzēt, garīgs cilvēks cenšas viņu sasiet nevis ar sevi, bet gan ar Kristu. Ja viņam tas izdodas, tad viņš priecājas, bet tas, kuru šis cilvēks ir sasējis ar Kristu, nododas svētcīņai Kristus dēļ. Šādā gadījumā gan viens, gan otrs saņem savu atlīdzību, un viss rit savu gaitu. Bet ja svētcīņā esošais cenšas apmierināt to, kurš cenšas viņu sasiet ar Kristu, tas ir, ja viņam rūp tas, cik lielā mērā viņa rīcība sarūgtinās vai iepriecinās viņa skolotāju, bet neaizdomājas, ka viņa rīcību redz Kristus, tad gala rezultātā viņš neiepriecina ne to cilvēku, kurš cenšas viņam palīdzēt, ne Kristu, un ne arī pats gūst kādu labumu tāpēc, ka nepieņem dievišķo palīdzību. Tas ir, viņa rīcība neiepriecē ne tikai Kristu un biktstēvu, bet arī viņš pats no tiem nesaņem vajadzīgo palīdzību. Pieņemsim, māsa dzied klirosā un domā: “Interesanti, kā gan man sanāk? Vai labi? Vai māte igumene būs gandarīta?” Tad nekādu labumu šāda māsa nesaņems. Bet ja viņa dzied Kristus dēļ, tad viss notiek tā, kā tam vajadzētu būt: viņa gan labi dziedās, gan māte igumene būs gandarīta.

- Geronda, vai ir vainīgs tas cilvēks, kurš biktstēva teikto ir sapratis nepareizi?

- Skaties: ja viņš no biktstēva jau savlaicīgi ir gribējis dzirdēt atbildi, kas viņu apmierina, un ja viņa prāts ir bijis šīs velmes pārņemts, viņš tik un tā ir vainīgs – pat neskatoties uz to, ka ir nepareizi sapratis biktstēvu. Daži savu paša gribu pārvērš “Dieva gribā”. Piemēram, cilvēks savam biktstēvam uzdod jautājumus par tām problēmām, ar kādām tas ir saskāries, bet viņa jau pastāv tas šīs problēmas risinājuma nodoms, kas tam ir vistīkamākais. Biktstēvs šim cilvēkam pasaka, kas būtu jādara, bet viņš teikto izprot tā, ka biktstēvs tam ir vēlējis rīkoties tieši tā, kā viņš pats ir gribējis. Viņš ar prieku dara pēc sava prāta, un piedevām vēl domā, ka pilda paklausību. Bet ja vēlāk biktstēvs šim cilvēkam pajautā: “Kāpēc gan tu tā rīkojies?” - viņš tam atbildēs: “Bet vai tad tas nebiji tu, kurš lika man tā darīt?”

Kaut gan mēdz arī gadīties, ka to, ko saka biktstēvs, burtiski uztvert nav iespējams. Reizēm biktstēva teiktais var būt viņa domu izteiksmes līdzeklis. Minēšu piemēru. Kāda četrdesmit piecus gadus veca vecāko klašu skolotāja, kurai arī pašai bija bērni, grēkā ievēdināja savu sešpadsmitgadīgo skolnieku. Puisis aizgāja no mājām un sāka dzīvot kopā ar skolotāju. Kad pie manis kalībā ieradās viņa tēvs un pavēstīja par savu sāpi, es viņam ieteicu rīkoties tā, kā tam liks viņa biktstēvs. Nelaimīgais devās pie sava biktstēva, bet pēc tam atkal atgriezās pie manis. Tanī dienā, kad viņš bija pie manis ieradies, es uzņēmu Vispasaules Patriarhāta pārstāvjus, un tāpēc redzot, ka nespēju viņam izbrīvēt laiciņu, teicu: “Izdari tā, kā tev bija licis biktstēvs.” Bet šis cilvēks negāja prom – un paldies Dievam, ka neaizgāja un tomēr sagaidīja iespēju ar mani satikties. Kad man izdevās priekš viņa izbrīvēt brīvu mirklīti, viņš man stāstīja: “Geronda, esmu nolēmis šo sievieti nogalināt, jo tā izdarīt lika mans biktstēvs.” – “Piebremzē, veco zēn”, - es biju pārsteigts, - “ko biktstēvs tev konkrēti pateica?” – “Viņš man teica: “Šo draņķi par maz būtu nosist!”” Vai sapratāt? Biktstēvs neteica, ka “Šo draņķi par maz būtu nosist” ne jau tāpēc, lai viņš sievieti patiešām nogalinātu! Viņš vienkārši šādā veidā pauda savu sašutumu! Pēc šī gadījuma es jau vairs nevienam nekad nesaku: “Dari tā, kā tev liek darīt biktstēvs”, bet sākotnēji ikvienam pajautāju, ko konkrēti biktstēvs lika izdarīt...

- Geronda, bet vai cilvēks, kurš lūdz palīdzību savam biktstēvam, var vienlaikus viņam piedāvāt arī kaut kādu savas problēmas risinājumu?

- Kādu gan viņš lūdz tad palīdzību? Viena lieta, ja cilvēks pazemīgi, kā nodomu, savam

biktstēvam stāsta par kaut ko tādu, kas, kā viņam pašam šķiet, var tam palīdzēt. Tas viņam ir jādara. Bet pavisam cita – ja viņš uzstāj, ka viņa nodoms ir pareizs. Tas tieši ir tas gadījums, kad cilvēks neko nenasniedz. Tas ir gluži tas pats, ja viņš dotos pie ārsta un tam teiktu: “Izraksti man tās zāles.” Bet slimniekam ir jāklausa ārstam, viņš nedrīkst teikt priekšā ārstam, kādas zāles viņam būtu jāizraksta. Jo zāles – tā nav “gaumes lieta”, gluži kā ēdiens vai saldumi, par kuriem cilvēks var pateikt: “Es gribu vai nu kūku, vai pastilu.” Ārsts slimniekam izraksta tās zāles, kas viņa slimību izārstē.

Trešā nodaļa. Par to, ka biktstēvs – ir dvēseles ārsts

Labu biktstēvu nepieciešamība

Mūsdienu cilvēki ir noguruši; grēki un egoisms tos ir apdullinājis un aptumšojis. Tāpēc šodien, vairāk nekā jebkura citā laikmetā mums ir vajadzīgi labi un pieredzējuši biktstēvi, kuri pret cilvēkiem izturēsies vienkārši ar neviltotu mīlestību un ar apdomu viņus garīgi aprūpēs, lai viņi iegūtu iekšējo mieru. Ja nav labu biktstēvu, tad dievnami stāv tukši, un piepildās psihiatriskās ārstnieciskās iestādes, cietumi un slimnīcas. Cilvēkiem ir jāapzinās: viņi mokās tādēļ, ka atrodas tālu no Dieva. Viņiem ir jānožēlo grēki un pazemībā jāizsūdz.

Biktstēva darbs ir cilvēka iekšējā izdziedināšana. Nav augstāka ārsta par pieredzējušu biktstēvu, kurš ar savu svētumu izraisa uzticību, no jūtīgajām Dieva radībām iztīra nodomus, kurus viņiem pienes tangalaška, un bez medikamentiem – ar Dieva Žēlastību – izdziedē dvēseles un miesas.

Biktstēvs, apveltīts ar dievišķo apgaismību, Dieva Garu, saprot un izšķir stāvokļus, kuros atrodas cilvēki, un spēj tiem parādīt pareizo virzienu. Ir labi, ja biktstēvs nav neskaitāmu rūpestu nomākts, lai tam būtu iespēja ikvienai dvēselei veltīt nepieciešamo laiku un pareizi izpildīt savu darbu. Pretējā gadījumā biktstēvs nonāk laba ķirurga stāvoklī, kurš, ik dienas veicot vairākas operācijas, nogurst un pēc tā visa, pats par sevi saprotams, nespēj katram pacientam veltīt tik daudz laika, cik tas būtu nepieciešams. Tieši tādēļ biktstēvam mazsvarīgajos ģimeniskos jautājumos nav jāiejaucas, labāk aprobežoties ar to, ka katrā konkrētā gadījumā viņam ir attieksme pret ikvienu konkrēti pie viņa atnākušo cilvēka dvēseli. Tad viņam būs laiks šai dvēselei rezultātīvi palīdzēt. Tomēr arī pats uz grēksūdzi atnākušais cilvēks nedrīkst jaukt biktstēvam galvu ar [tiem negarīgajiem] jautājumiem, kurus var uzdot daudz kompetentākai personai: piemēram, kādu māju dzīvošanai izvēlēties, kādos sagatavošanas kursos pieteikt bērnu un tamlīdzīgi.

Grēksūdzes laikā atbildība gulstas gan uz grēknožēlnieku, gan biktstēvu. Garīgās vadības jautājumos ļoti lielu atbalstu sniedz garīgā brīvība. Tas ir, biktstēvam vadot cilvēku dvēseles ir jāorientējas uz svēto tēvu teikto, nevis uz to, ko ir teicis vēl kāds cits. Viņam ir jārikojas apdomīgi, atbilstoši cilvēka kritiena smagumam un tā grēknožēlai. Tomēr reizēm patiesums mēdz izpalikt [pat starp dažām garīgajām personām]. Piemēram, cilvēks ir sapīnies ar burvjiem, ar garīgajā pievīlumā esošajiem un tamlīdzīgām personām, bet daži no garīdzniekiem, kuri ir atbildīgi par cilvēku dvēselēm, nespēj ar nelaimīgajiem izrunāties, radīt viņos pareizo attieksmi un piespiest tos kaut nedaudz aizdomāties. Viņi [baidās] paust savu nostāju. Viņi no tā vairās tādēļ, lai paši neiedzīvotos nepatīkšanās, no visiem šiem burvjiem, garīgajā pievīlumā esošajiem un tiem līdzīgiem. Kas tad īsti notiek: lai nesabojātu attiecības ne ar vienu, ne ar otru, lai par mums runātu tikai labu, mēs, sātanam par prieku, cilvēkam ļausim iet bojā?

Biktstēva apdomība un pieredze

- Geronda, kā Jūs domājat, vai mūsu laikmetā, kad pasaulē ir tik daudz grēka, garīgā kalpošana reizēm var būt ļoti grūta?

- Jā, tā ir. Tāpēc ir labi, ja biktstēvs sākotnēji cenšas izlabot pašus smagākos grēknožēlnieka grēkus – lai Dieva radības atbrīvotos no daudz lielākajiem grēkiem un labāk sagatavotos [tam, ka tiks garīgai vadīti]. Biktstēvam pret grēknožēlniekiem jāizturās iecietīgi, bet vienlaikus pie cilvēka, kuru viņš vada ir jāatrod tāda pieeja, lai viņš apzinātos savus grēkus un palūgtu Dievam piedošanu. Ir vajadzīgs, lai biktstēvs pie viņa uz grēksūdzi atnākušajam cilvēkam atgādina, ka viņam nepieciešama grēknožēla, jāmaina dzīve – lai varētu pieņemt Dieva Žēlastību. Bez tam lielu labumu sniegs arī tas, ja biktstēvs pie viņa atnākušajiem ļaudīm mīlestībā sāks stāstīt par visaptverošo Dieva mīlestību – tā, lai viņos pašos sāktu strādāt upurēšanās, lai viņi sajustu savas kļūdas un atteiktos no saviem nelāgajiem ieradumiem.

Kamēr biktstēvs vēl nav guvis pietiekoši lielu pieredzi, ir labāk, ja viņš palīdz cilvēkiem vieglākos gadījumos. Jo kāds “smagais” grēknožēlnieks, kurš savam biktstēvam nemitīgi rīko “diversijas”, var traucēt viņa garīgajai izaugsmei un aizņemt visu viņa laiku. Ja jaunais biktstēvs nav piesardzīgs, tad, būdams labi noskaņots [palīdzēt cilvēkam], viņš vienmēr pārāk lielu nozīmi piešķirs tām scēnām, ko sarīko šis “diversants”, dēļ šī cilvēka velti šķiedīs laiku un pats no tā cietīs. Uzkrājot pieredzi, biktstēvs jau zinās, kad kaut kam ir jāpiegriež vērība, un kad kaut ko var palaist arī gar ausīm. Lūk, piemēram, arī es, atverot vaļā man adresētās vēstules, pārlaižu tām pāri skatienu, un ja tur ir kas nopietns, tam pievēršu sevišķu uzmanību. Jo bieži vien sātans [nogalina mūsu laiku] piesaistot mūsu uzmanību kaut kādām mazsvarīgām lietām. Ir tādi cilvēki, kuri tev var pateikt: “Uzgaidi pāris minūtes, neaizver durvis, es pavisam ātri, pat iekšā neiešu” – un pēc tam tevi uz sliekšņa notur veselu stundu. Un tā nu tu nosvīdis stāvi uz sliekšņa atvērtās durvīs, caurvējā, tu sāc drebināties, bet šis cilvēks tā, it kā nekas nebūtu noticis, tev mēļo par visvisādiem [nebūtiskiem] gadījumiem. Vai tad tas nāk no Dieva? Pēc tam, saslimstot, tu nespēj palūgties ne par pasauli, ne par sevi pašu un vairākas dienas esi nelietojamā stāvoklī. Un kad pie tevis ierodas apmeklētājs, kuru nospiež patiesa vajadzība, tu viņam palīdzēt vairs nespēj.

Bez visa tā [biktstēvam ir jāņem vērā arī tas, ka] nepietiek vien uzklaut tos cilvēkus, kuriem ir samilzušas nopietnas problēmas, un redzot, ka viņi patiesi cieš, pateikt: “Iedzer tabletīti aspirīna.”

“Es tevi aizkavēšu vien uz mirklīti, jo mani gaida mašīna,” - daži saka un pēkšņi izstāsta par kaut kādu nopietnu problēmu. Tas ir gluži tas pats, ja ar vēzi slimis cilvēks ārstam pajautātu: “Veiciet man operāciju ātrāk, jo es kavēju lidmašīnu!” Katrai slimībai ir nepieciešams noteikts laiks, lai varētu uzmanīgi izvērtēt tās rašanās iemeslus, kādi slimniekam ir simptomi un tamlīdzīgi. Nopietnus jautājumus nedrīkst risināt steigā. Reiz kādā no Gaišajām Nedēļām mēs Svētajā Kalnā gājām krusta gājienā. Tikko sākām kāpt augšup kalniņā, tā pie manis pienāca kāds paklausībnieks un sāka lūgties, lai es tam izstāstu par viedo lūgšanu. Viņš iepriekš tik bieži nāca pie manis uz kalibu un nekad netika par to jautājis, bet te, kāpjot augšup pār viņu, redziet, bija nākusi iedvesma. Bet nopietnus un smalkus jautājumus nerisina ne ejot, ne kāpjot kalnā.

Biktstēvs nosaka to, cik bieži ticīgajam ir jāiet pie dievgalda

- Geronda, apustulis Pāvils raksta: “Kurš ēd un dzer, tas ēd un dzer sev par sodu, ja viņš neizšķir Tā Kunga miesu”??? (1. Kor. 11, 29). Kad cilvēks Svēto Vakarēdienu pieņem necienīgi?

- Visa pamatā ir tas, lai mēs pie Dievišķā Svētā Vakarēdiena dotos apzinoties savu necienīgumu. Kristus no mums gaida satriektību un pazemību. Ja kaut kas urda mūsu sirdsapziņu, tad mums sevi ir jāsakārto. Piemēram, ja mēs ar kādu esam sastrīdējušies, tad

pirms došanās saņemt Svēto Vakarēdienu, mums ar šo cilvēku ir jāizlīgst un vien pēc tam varam doties pie Dievgalda.

- Geronda, lai gan daži cilvēki ir saņēmuši biktstēva svētību, viņi tik un tā nespēj saņemties doties pie Doevgalda.

- Pašam nevajadzētu izlemt – iet pie Dievgalda vai neiet. Ja cilvēks šos jautājumus lems pats, to savā labā izmantos sātans un sāks šo cilvēku apstrādāt [ar kārdinājumiem]. Jo bieži vien mēs uzskatām, ka esam cienīgi saņemt Svēto Vakarēdienu, lai gan patiesībā tā tas nemaz nav. Bet citos gadījumos, ja mūs uzlūko caur likuma burtu, mēs patiesi neesam cienīgi saņemt Svēto Vakarēdienu, tomēr, atbilstoši Svēto Tēvu garam, mums ārstnieciskos nolūkos ir vajadzīga dievišķā asins pārliešana. Vai arī mums ir nepieciešams dievišķais mierinājums – jo dēļ lielās grēknožēlas satriektības ienaidnieks mūs var iegrūst izmisumā un piezagties pie mums “no labās puses”.

- Geronda, cik bieži var iet pie Dievgalda?

- Jautājumā par to, cik bieži ir jāsaņem Svētais Vakarēdiens un cik dienas pirms došanās pie Dievgalda ir jāgavē, visus cilvēkus nevar mērīt ar vienu mērauklu. Biktstēvam ar apdomu ir jānosaka gan tas, cik bieži ticīgajam ir jādodas pie Dievgalda, gan arī tas, cik dienas pirms tam viņam ir jāgavē. Viss ir atkarīgs no cilvēka izturības. Vienlaikus biktstēvam cilvēks ir jāvirza arī uz garīgo gavēni – atturēšanos no kaislībām. Arī šāda garīgā gavēņa intensitāte ir jāpielāgo atbilstoši cilvēka garīgajam jūtīgumam, tas ir, cik dziļi viņš apzinās savu grēku. Bez tam biktstēvam vēl ir jāņem vērā arī tas, kādu ļaunumu jūtīga cilvēka dvēselei var nodarīt ienaidnieks brīdī, kad viņš ir uzsācis cīņu ar mērķi iegrūst viņu izmisumā. Piemēram, cilvēks ir pakritis caur to miesisko grēku, kas tiek sodīts ar aizliegumu četrdesmit dienas saņemt Svēto Vakarēdienu. Bet šīs epitīmijas trīsdesmit piektajā dienā sātans šo cilvēku atkal var iegrūst tajā pašā grēkā, un ja grēciniekam tiks uzlikta jauna četrdesmit dienu epitīmija, sātans šo dvēseli uzveiks, un tā kritīs satraukumā un izmisumā. Šādās reizēs pēc pirmajām epitīmijas dienām biktstēvs grēknožēlniekam var pateikt: “Pielūko, pie Dievgalda neej vēl vienu nedēļu”, bet pēc nedēļas to svētīt saņemt Svēto Vakarēdienu katras dievišķās liturģijas laikā. Cilvēka dvēsele kļūs stiprāka, un viņš spēs uzveikt sātanu. Ja cilvēks dzīvo uzmanīgu garīgo dzīvi, viņš Dieva Mielastā var piedalīties nevis ieraduma pēc, bet gan tad, kad jūt pēc Tā vajadzību. Tomēr arī tādai rīcībai šim cilvēkam ir jāsaņem biktstēva svētība.

- Geronda, vai nevainojama baušļu ievērošana palīdz iegūt dzīvu Dieva izjūtu?

- Kuru baušļu? Mozus?

- Nē, evaņģēlisko.

- Baušļu ievērošana palīdz, vien tas ir jādara pareizi, jo baušļi var tikt ievēroti arī kropļīgi. Garīgajā dzīvē ir vajadzīga nevis sausa likumu piemērošana, bet gan dievišķais taisnīgums. Mēs redzam, ka pat Svētie Tēvi māca, ka Svētie Kanoni ir jāpielieto ar lielu apdomu! Basilijs Lielais, pats stingrākais no mūsu Baznīcas tēviem, kurš ir sastādījis pašus stingrākos kanoniskos noteikumus, pēc viena no tiem – kurā tiek stāstīts par kanonisko sodu, kas ir uzliekams par kādu no grēkiem - piebilst: “Pārbaudi nevis laiku, bet grēknožēlas veidu.” Tas ir, diviem cilvēkiem, kuri ir pieļāvuši vienu un to pašu grēku, biktstēvs, ņemot vērā katra grēknožēlas dziļumu, var uzlikt dažādas epitīmijas: vienam noteikt aizliegumu divus gadus neiet pie Dievgalda, bet otram – uz diviem mēnešiem. Tik milzīga atšķirība!

- Geronda, vai epitīmija palīdz nocirst kaislības?

- Grēku nožēlotājam ir jāsaprot, ka uzliktā epitīmija viņam palīdzēs. Jo kāda gan citādi tai ir jēga? Cenšoties cilvēku labot piespiedu kārtā, tu neko nepanāksi. Baisās Tiesas dienā Kristus tam, kurš savu brāli bija centies labot ar spēku, pajautās: “Tu ko, bijī jaunais Diokletāns?”, bet tam, kuru bija centušies labot, teiks: “Tev visu piespieda darīt ar spēku, nevis pats no brīva prāta.” Vēloties, lai cilvēks nonāk Paradīzē, mums viņš ir nevis jāžņaudz, bet gan jāpalīdz tā, lai varoņdarbu viņš gribētu paveikt pats. Viņam ir jāsasniedz tāds stāvoklis, kad tas priecājas par to, ka ir dzīvs, ka priecājas par to, ka viņam būs jāmirst.

[Epitīmijas apmērs] nosakāms atbilstoši biktstēva izvērtējumam. Biktstēvam ir jābūt nepieklāpīgi bargam attiecībā pret tiem, kuri grēko apzināti. Cilvēkam, kuru uzveic kaislības, bet kurš vēlāk nožēlo grēkus, kļūst pazemīgs, galvu noliecis lūdz piedošanu, biktstēvam ar apdomu ir jāpalīdz atkal tuvojties Dievam. Jo tieši tā bija rīkojušies daudzi no svētajiem. Piemēram, sirdsskaidrais Kapadokijas Arsēnijs, būdams biktstēvs, cilvēkiem epitīmijas neuzlika. Viņš centās grēknožēlniekos jūtas atdzīvināt tā, lai upurējot sevi mīlestībai viņi paši viņam lūgtu svētību veikt varoņdarbu: žēlsirdības dāvanu pasniegšanā vai cita veida labo darbu veikšanā. Bet, kad Sirdsskaidrais redzēja kādu nešķīstā gara apsēsto vai vājuma nomocītu bērnu un saprata, ka nelaimīgā ciešanu iemesls ir viņa paša vecāki, tad sākotnēji viņš dziedināja bērnu, bet pēc tam tā vecākiem uzlika epitīmiju, lai turpmāk tie būtu uzmanīgāki.

Bet citi saka: “Ziniet, tāds un tāds biktstēvs strikti pieturās pie svēto Tēvu noteiktā! Tik prasīgs un gudrs, visu atceras, no galvas citē “Pidalionu”!” Tomēr tas biktstēvs, kurš “Pidalionā” esošos kanonus liek lietā pārlietu burtiski, var izdarīt ļaunu Baznīcai. Iedomājies, ka biktstēvs paņem “Pidalionu” un pie viņa atnākušajiem grēciniekiem paziņo: “Tā, nu ko tu tur esi sagrēkojis? A-hā, to un to. Paskatīsimies, kas mums te par šādiem gadījumiem stāv rakstīts? Aizliegums tik un tik gadus saņemt Svēto Vakarēdienu! Tagad nākamais... Un ko tu esi sastrādājis? Vai, vai, vai! Tūlīt palasīsim, kas tev par to pienākas... A-ha, lūk tāda epitīmija!” No tā nav nekāda labuma.

- Geronda, biktstēvam ir jāņem vērā desmitiem blakus apstākļu...

- Jā, it īpaši mūsu laikmetā bez apdomīgas bardzības visus Baznīcas likumus piemērot nesanāks. Tā vietā biktstēvam cilvēkos ir jāsekmē augstsirdība. Vispirms, lai spētu palīdzēt cilvēkiem, viņam ir jāpiestrādā pašam pie sevis. Pretējā gadījumā biktstēvs cilvēkiem [ar savu neapdomīgumu] “iedragās” galvas.

“Pidalions” ir nosaukts tā tāpēc, ka tas uz glābšanos cilvēku vada te pa vienu, te citu ceļu, gluži kā locis, kurš, vadot kuģi uz krastu, stūres ratu pagriež te pa labi, te pa kreisi. Kursu nemainot, nesagriežot stūres ratu tur, kur tas ir vajadzīgs, locis kuģi ietrieks rifos, nogremdēs to un pazudinās cilvēkus. Ja biktstēvs kanonus izmanto kā lielpabalus, tas ir, bez apdoma, neņemot vērā konkrēto cilvēku, tā grēknožēlas mēru un veidu, un tamlīdzīgus apstākļus, tad tā vietā, lai dziedētu dvēseles, viņš paveiks noziegumu.

Atlaišanas lūgšana

Dažiem biktstēviem ir šāds “tipikons”: tajos gadījumos, kad grēku sūdzētājs nedrīkst saņemt Svēto Vakarēdienu, tie pār viņu nelasa atlaišanas lūgšanu. Daži biktstēvi pat saka tā: “Mūsu princips ir visos gadījumos nelasīt atlaišanas lūgšanas.” Tas jau līdzinās protestantismam... Reiz pie manis kalībā ieradās kāds puisis, kura dzīvē notika visdažādākās grēkā krišanas. Viņš bija aizgājis pie biktstēva, izsūdzējis šos grēkus, tomēr biktstēvs pār viņu atlaišanas lūgšanu nenolasīja. Nelaimīgais bija izmisis. “Ja reiz biktstēvs pār mani nenolasīja atlaišanas lūgšanu, tad jau laikam arī Dievs man nav piedēvis.” Un šo domu ietekmē viņš sāka prātrot par pašnāvību. “Aizej pie biktstēva, - es puisim teicu, - un lai viņš par tevi noskaita atlaišanas lūgšanu. Bet, ja šis biktstēvs tomēr atsakās to darīt, dodies pie cita biktstēva.”

Ja pār grēknožēlnieku netiek nolasīta atlaišanas lūgšana, viņš turpinās nemītīgi kļūpt, jo sātans uz viņu savas tiesības saglabā. Bet kā cilvēks var cīnīties, ja aizvien vēl atrodas sātana varā? Šāds cilvēks nav ticis atbrīvots, uz viņu turpina iedarboties dēmoni. Savukārt, ja pār cilvēku atlaišana lūgšana ir nolasīta, dēmonu iedarbība tiek nocirsta un [Dieva Žēlastība] atkal piepilda [cilvēka] “placdarmu”. Šādi nelaimīgais, saņem palīdzību un spēj paveikt kādu [garīgo] cīņu, varoņdarbu, lai atbrīvotos no kaislībām.

Ceturtā nodaļa. Par biktstēva darbu ar cilvēku dvēselēm

Prasme rīkoties ar dvēseli – smalka lieta

- Geronda, kā lai palīdz cilvēkiem, kuriem piemīt smags, spītīgs, “šķībs” raksturs?
- Kad es strādāju par namdari, man nācās darbā izmantot savērpušos, “šķībus” dēļus un brusas. Bet strādājot ar šādiem kokmateriāliem, bija vajadzīga pacietība, jo lai no kuras puses arī šādu savērpušos dēli neēvelētu, tas tik un tā “spurojās pretī”, sagriežās. Tāpēc tad, kad man nācās strādāt ar šādiem dēļiem, es ņēmu dubulto ēveli un tos akurāti apēvelēju gan no vienas puses, gan otras – un tā panācu vēlamu, un ir jāsaka, ka pēc apstrādāšanas šie dēļi izskatījās ļoti skaisti – uz to šķiedrām pavērās patīkams skats. Bez tam, tās lietas, kas tika darinātas no šādiem dēļiem, mēdz būt izturīgas, grūti salaužamas. Tanī pašā laikā, to nezinot, meistars šādu dēli varēja arī izmest ārā, redzot, ka tas ir nedaudz savērpies. Es vēlos teikt, ka tiem cilvēkiem, kuriem ir smags raksturs, piemīt iekšējs spēks, un ļaujot tev ar sevi pastrādāt, viņi virzās uz priekšu ar garīgajiem septiņjūdžu zābakiem. Bet darbam ar šādiem cilvēkiem ir jāvelta ļoti liels laiks.

Bez visa tā, vēloties savienot divus sagriezušos dēļus, es nekad neizmantoju lielas naglas. Sākotnēji es šos dēļus noēvelēju, iztaisnoju cik nu tas bija iespējams, bet pēc tam sanagloju ar mazu nagliņu. Ja divi sagriezušies dēļi viens no otra atleca, es tos nekad cik vien spēka nespiedu kopā, sanaglojot ar lielām naglām, jo, ja šādā veidā savieno tādus dēļus – ar pārmērīgu spēku, tad pēc kāda laika tie tik un tā pāršķēlsies, atnāks nost un sanāks, ka viss mūsu darbs ir bijis veltīgs.

Tiem, kuri strādā ar cilvēku dvēselēm, ir nepieciešams apdomīgums un vēlreiz apdomīgums. Garīgajā dzīvē [visiem] nemēdz būt viens risinājums, viens kanons. Ikvienu dvēsele atšķiras ar savu kvalitāti un ietilpību. Jo ir lielāki trauki, un ir mazāki trauki. Vieni ir no plastmasas un nav īpaši izturīgi, citi ir no metāla, daudz izturīgāki. Iepazīstot dvēseles kvalitāti un ietilpību, biktstēvs rīkosies atbilstoši tās iespējām, tās iedzimtībai, kā arī atbilstoši tam, kā šī dvēsele progresē. Biktstēvam pret grēkus nožēlojošo cilvēku ir jāizturas atbilstoši tā stāvoklim, ievērojot viņa grēka lielumu un daudzus citus blakus apstākļus. Pret nekaunīgu cilvēku biktstēvam ir jābūt uzmanīgam, lai viņam netiktu dotas tiesības [iemesls] būt nekaunīgam. Ja grēknožēlnieka dvēsele ir [pārlietu] jūtīga, tad biktstēvam ir jāpacenšas tam palīdzēt varonīgi uzveikt savas problēmas.

Bez tam vēl biktstēvam ir jābūt uzmanīgam, un viņš nedrīkst vadīties no tā, kādu redz cilvēku ārēji. Viņš nedrīkst viegli noticēt dzirdētajam un pamatojoties uz to izdarīt kaut kādus secinājumus – it īpaši, ja biktstēvs nav apveltīts ar dāvanu redzēt cilvēku dziļāk. Daži no dēļiem, kas ārēji šķiet esam ļoti stipri, iekšēji ir satrupējuši. Ja šādus dēļus kaut nedaudz aptausta ar ēveli, uzreiz top redzams, kas ir to iekšienē. Bet citi dēļi ārēji šķiet nekam nederīgi, bet iekšienē to koksne ir ļoti stipra.

Mācēt apieties ar dvēseli - tā ir smalka lieta. Recepte nedrīkst būt kļūdaina. Palūk, katra cilvēka organismam ir vajadzīgi tie vitamīni, kas viņam pietrūkst, un katrai slimībai ir savas zāles.

Neļausim cilvēkam samierināties ar savām kaislībām

- Geronda, ja mums kāda sieviete saka: “Mans biktstēvs mani nesaprot”, ko lai mēs viņai atbildam?

- Atbildi tā: “Var būt, ka tu pati neļāvi biktstēvam tevi saprast? Varbūt, ka vaina ir tevī?”
Saskaroties ar šādām situācijām, piespiediet cilvēkam aizdomāties, nemeklējiet viņam vieglu attaisnojumu. Tie ir ļoti smalki jautājumi. Te reizēm var redzēt, kā cilvēkiem izdodas saputrot

pat biktstēvus.

- Bet ja viņa mums teiks, ka biktstēvs tai neiet pie sirds?

- Ja nu reiz tas viņai neiet pie sirds, iespējams, ka arī tā ir viņas pašas vaina. Iespējams, ka viņa vēlas, lai biktstēvam patiktu tās patvaļība, lai tas viņu attaisnotu. Pieņemsim, kāds cilvēks pilnīgi nerūpējas par savu ģimeni, un dēļ tā viņam ar sievu ir nemitīgi konflikti. Un lūk šāds cilvēks, vēlēdamies izšķirties, ierodas pie manis un sāk žēloties par sievu, rēķinoties, ka es nostāšos viņa pusē. Ja es viņam atbildēju: "Tu pats pie tā visa esi vainīgs", tad, neapzinoties savu vainu, viņš teiks, ka viņam mana atbilde nav patikusi. Tas ir, daži cilvēki saka, ka viņiem nepatīk biktstēvs tāpēc, ka tie neļauj darīt to, kas tiem ienāk prātā.

Ja biktstēvs attaisno ikviena cilvēku kaislības, viņš var patikt visiem, bet no tā nav nekāda labuma. Ja mēs gribam iet pie sirds ikvienam tā kaislībās, tad "iesim pie sirds" arī sātanam. Piemēram, tu ierodies pie manis un sāk žēloties: "Pret mani rupji izturējās tā un tā māsa." – "Nepievērs taču tai nekādu vērību," – es tev atbildu. Šādi es tevi attaisnoju, un tev tas patīk. Nedaudz vēlāk pie manis ierodas māsa, kura pret tevi ir izturējusies rupji, un sāk sūdzēties par tevi: "Bet tā māsa izdarīja to un to." – "Ko tu neteiksi, tiešām? – es viņai atbildu. – Vai tad tu nezini, kas viņa ir par cilvēku? Neuztver viņu nopietni." Un tādējādi es attaisnoju arī šo māsu, un arī viņai tas iet pie sirds. Līdz ar to es patīku visiem, bet tanī pašā laikā visiem lieku kāju priekšā! Jo man būtu tev jāatbild šādi: "Panāc nu šurp! Ja reiz māsa ar tevi ir bijusi rupja, tātad, tu viņai esi devusi kādu iemeslu!" Pēc šiem vārdiem tu savu vainu apjautīsi ātrāk un labosies. Jo no brīža, kad cilvēks būs apzinājies savu vainu, viss nostāsies savās vietās.

Istenais iekšējais miers iestājas tad, kad cilvēks ir ieņēmis pareizās [garīgajās] pozīcijas. Mūsu uzdevums ir atrast mieru Paradīzē, nevis uz zemes. Daži biktstēvi cilvēku nodomus nomierina, attaisno, un pēc tam šis cilvēks saka: "Man ļoti patīk tas biktstēvs!" – un tanī pašā laikā šis cilvēks nemaz nav labojies. Bet biktstēviem ir jāpalīdz cilvēkam sameklēt viņa trūkumus, lai viņš varētu laboties, un pēc tam vadīt tālāk, parādot vajadzīgo virzienu. Vienīgi šādā gadījumā iestājas patiess miers. Bet cilvēka kaislību attaisnošana – tā nav nekāda palīdzība. Es to uzskatu par noziegumu.

Lai biktstēvs varētu palīdzēt diviem savstarpēji saistītiem cilvēkiem, viņam ir jārunā ar abiem. Piemēram, dzirdot, ka divi cilvēki savos nodomos ir nonākuši pretrunās, biktstēvam ir jāpārzin abu dvēseles, jo katrs no viņiem notikušo var izklāstīt tā, kā to ir pats sapratis. Biktstēvam ir jāuzņemas atrisināt šo cilvēku nesaskaņas vien tad, kad tie būs piekrituši, ka viņš atrisinās tās atbilstoši Evaņģēlijam. Jo visi pārējie risinājumi būs nepārtrauktas galvassāpes, un vajadzēs nemitīgi lietot aspirīnu. Bez tam biktstēvam ir jānoliek pie vietas ikviens pretimrunātājs, viņam neviens nav jāattaisno. Viņam visiem cilvēkiem ir jānorāda uz to trūkumiem. Līdz ar to tiks apēvelēts gan viena, gan otra greizums, bet cilvēki nonāks līdz kopsaucējam un savstarpējai sapratnei.

Man nav nevienas labas īpašības, vienīgi tā, ka es nekad nevienu neattaisnoju – pat tad, ja cilvēks nav pie vainas. Piemēram, ja pie manis ierodas sievietes un sāk sūdzēties par vīriem, es tiem sadodu kārtīgu sutu. Kad pie manis ierodas vīrieši un sūdzas par savām sievām, es sutu sadodu viņiem. Es viņu nodomus nenomierinu, bet ikvienam norādu uz viņa trūkumiem, es katram saku to, kas tam ir vajadzīgs, lai no tā rastos labums. Jo pretējā gadījumā gan sieva, gan vīrs no cilvēka, pie kura tie ir nākuši pēc padoma, dodas prom mierpilni, bet atgriežoties mājās turpina skandalēties: "Nē tomēr garīdzniekam bija taisnība, kad viņš teica, kas tu patiesībā tāds esi!" – viens otram pārmet, bet atbildē dzird: "Bet zini, ko viņš man par tevi pastāstīja!" Es vēlos teikt, ka nevienu tā kaislībās es neattaisnoju. Un ne tikai neattaisnoju: dažus cilvēkus pat kārtīgi sabaru – protams, viņu pašu labuma dēļ, – un projām viņi dodas jau guvuši patiesu iekšējo mieru. Tas ir, no manis viņi projām var doties sarūgtināti, tomēr saprot, ka manis dotsais rūgtums ir lielāks par pašu sarūgtinājumu.

- Geronda, daži, kurus jūs barat, tik un tā jūtas tā, it kā atrastos aiz akmens sienas.

- Jā, jo es cilvēku nerāju sausi, formāli. Es viņam saku, ka viņā ir tikumi, no kuriem vajag gūt labumu, un ir trūkumi, kas ir jānovērš. Ja cilvēkam nepasaka taisnību, tad kaut kādā mirklī, nesadzirdējis [par mīļiem kļuvušos] glaimus, viņš pazaudēs līdzsvaru.

Kāda ir jābūt attieksmei pret cilvēkiem, kuri krituši izmisumā

Reiz pie manis ieradās kāds satraukts jauneklis un teica: “Geronda, es nespēju laboties. Mans biktstēvs man sacīja: “”Viss tas tev ir iedzimts...”” Dzirdot šādus vārdus jauneklis padevās izmisumam. Ja kāds man uzticēsies un pastāstīs par savām problēmām, es viņam sacīšu: “Tas notiek tāpēc un tāpēc. Lai mainītos, tev ir jāizdara tas un tas.” Piemēram, pie manis ierodas cilvēks, kuru nomoka kāds nodoms, un viņš nespēj iemigt. Viņš dzer tabletes pret vēdera un galvas sāpēm un man jautā: “Varbūt man tās labāk nedzert?” – “Nē, - atbildu, - pagaidām zāles vēl padzer. Atmet to nodomu, kas tevi moca un pēc tam vari arī nedzert zāles. Ja tu neatmetīsi nodomu, tavš stāvoklis nemainīsies, tu turpināsi mocīties.” Jo kādu gan labumu gūs šis cilvēks, ja pārstās dzert zāles, bet turpinās turēt sevī mokošo nodomu?

Labi vēl, ja biktstēvs visu nav novedis tik tālu, ka [grēkusūdzētāja priekšā] ir jāiededz sarkanā gaismā, bet attiecas pret dažām lietām ar pacietību. Protams, ka arī pašam grēku sūdzētājam, lai varētu saņemt palīdzību, ir jāstrādā pareizi. Reiz kāds jauns cilvēks kaut kādā jautājumā sāka izdarīt spiedienu uz meiteni, ar kuru bija saderinājies. Kas to lai zina, ko viņš tai sarunāja... Viņa sadusmojās, iekāpa mašīnā, aizbrauca un pa ceļam nositās. Pēc šī gadījuma jaunais cilvēks gribēja izdarīt pašnāvību, jo juta, ka ir kļuvis par viņas nāves cēloni. Viņš atnāca pie manis un visu izstāstīja. Pēc būtības viņš bija izdarījis noziegumu, tomēr es to nomierināju un palīdzēju atgūt normālu stāvokli. Cita starpā, vēlāk viņš šo gadījumu vispār aizmirsta, kļuva par pilnīgi vienaldzīgu cilvēku, pie tam sasējās ar citu meiteni. Un, lūk, kad šādā stāvoklī, viņš pēc trīs gadiem atkal ieradās pie manis, es tam sadevu kārtīgu brāzienu, tāpēc ka briesmu, ka viņš varētu izdarīt pašnāvību, vairāk nebija. Viņš savu vainu neredzēja, to neatzina, un tāpēc šāds brāziens bija vajadzīgs. “Vai tad tu tiešām nesaproti, - es tam sacīju, - ka iepriekšējā reizē tu tiki izdarījis slepkavību un kļuvi par meitenes nāves iemeslu?” Ja šis jaunais cilvēks ar sevi būtu strādājis pareizi, tad, paturot prātā šo gadījumu, viņš turpinātu ciest, tomēr par šīm ciešanām tam tiktu atlīdzināts ar dievišķo mierināju, un tad viņš nebūtu nolaidies līdz tādām ciniskām vienaldzības stāvoklim.

Tādējādi, ir jābūt ļoti uzmanīgiem. Jo kāds, sagrēkojot, krīt izmisumā. Tajā brīdī tu viņu vari nomierināt, bet, lai viņš netiktu savainots, ir vajadzīga arī viņa paša uzcītīgā rīcība. Reiz pie manis kalībā ieradās jauneklis, kurš padevās miesas grēkam un nespēja nekādi no šīs kaislības atbrīvoties. Nelaimīgais bija izmisumā. Pirms manis viņš bija apmeklējis jau divus biktstēvus, kuri bija centušies viņam bargi paskaidrot, cik smags ir viņa grēks. Puisis bija zaudējis visas cerības. “Ja reiz es zinu, - viņš nolēma, - ka grēkoju, un nespēju laboties, tad būs labāk, ja es ar Dievu pārtraukšu visas attiecības.” Kad es biju dzirdējis visu, kas ar viņu notiek, mani par nelaimīgo pārņēma sāpes, un es viņam sacīju: “Paklausī man, svētītā dvēsele. Nekad savu cīņu neiesāc ar to, ko paveikt nespēj, bet iesāc ar to, ko vari izdarīt. Palūkosimies, kas tev ir pa spēkam, un tu ar to arī sāksi. Vai tu vari katru svētdienu apmeklēt baznīcu?” – “Varu,” – viņš atbildēja. “Bet vai tu vari katru trešdienu un piektdienu gavēt?” – es atkal pajautāju. “Varu,” – viņš atbildēja. “Bet vai tu vari žēlsirdības dāvanās izdalīt desmito tiesu no tavas alga vai arī apmeklēt slimos un tiem palīdzēt?” – “Varu.” – “Bet vai tu vari – pat krītot grēkā – katru vakaru skaitīt lūgšanas un lūgties: “Mans Dievs, glāb manu dvēseli!”?” – “Geronda”, viņš man teica, - “es darīšu to visu.” – “Nu tad tā, - saku, - sāc jau šodien darīt visu, kas ir tavos spēkos, bet Visuvarenais Dievs paveiks to, kas tavos spēkos nav.” Nelaimīgais jauniešs nomierinājās un bez mitas atkātoja: “Pateicos tev, tēvs.” Redzi: viņā bija uzcītība, un Žēlsirdīgais Dievs viņam palīdzēja.

Pret nekaunām ir jābūt stingriem, pret augstsirdīgiem – iecietīgiem

Ja cilvēks, apveltīts ir labu gribu, bērībā nav saņēmis palīdzību, tad tam pasakot par to labo, ka tu viņā saskati - tā nav nekāda iztapība un glaimi. Jo šādi cilvēkam tiek palīdzēts, un viņš mainās, jo tam ir tiesības saņemt arī dievišķo palīdzību. Es vienam cilvēkam teicu: “Tu taču arī esi labs. Tas, ko tu dari, tev nemaz nepiestāv.” Es viņam tā teicu tādēļ, ka [viņa sirdī] saskatīju labu druvu un tajā iemestās nelabās sēklas. Es ieraudzīju, ka iekšēji cilvēks bija labs, un ļaunums, ko viņš sēja, bija ārējs. Par to, ka viņš ir labs, es tam teicu ne jau tādēļ, lai tam glaimotu, bet lai viņam palīdzētu, lai viņā sāktu darboties augstsirdība.

Daži dzīvo pēc šāda “tipikona”: neatkarīgi no tā, vai cilvēkam ir vai nav dotības, tie jebkurā gadījumā viņam saka: “Tu esi niecība” – it kā tādēļ, lai to nepārņemtu lepnība, un lai viņš nesavainotos. Tas ir, visus mēra pēc vienas mērauklas. Tomēr, ja cilvēks krīt izmisumā gan dēļ tā ļaunā, ko ir sastrādājis, gan dēļ tā labā, kas ir viņā, tad kā gan viņš spēs iegūt pārliecību, kas ir tik vajadzīga, lai dedzīgi uzsāktu garīgo varoņdarbu? Bet, ja cilvēkam pasaka par visu to labo, kas ir viņā, un veicina viņā augstsirdību un cēlsirdību, tad viņš saņem palīdzību, attīstās un gūst panākumus.

Mans tipikons ir šāds: ja es redzu, ka cilvēkā ir kādas dotības vai arī viņš garīgajā cīņā gūst sekmes, tad es viņam tā arī saku. Bet ja nu es viņā saskatu kaut ko greizu – ņemu rokās smagu vāli... Es nedomāju par to, ka pirmais vai otrais veids var cilvēka dvēselei nodarīt kādu kaitējumu, jo mīlestība ir gan vienā, gan otrā gadījumā. Ja viņš no manas rīcības apskādēsies, tas nozīmē, ka viņā jau kaut kas ir sabojājies. Piemēram, ja kāda mūķene uzzīmē skaistu ikonu, es viņai pateikšu, ka šī ikona ir labi uzzīmēta. Bet ja es redzēju, ka viņa ir padevusies lepnībai un ir kļuvusi nekaunīga, tad turpmāk kontaktā ar viņu es ieturēju zināmu distanci. Protams, ja ikonu glezniecības darbnīcā paklausību pildoša mūķene ir padevusies lepnībai, tad tās ota gleznos nevis ikonas, bet gan karikatūras, un viņa brāzienu saņems arī no citiem. Bet, ja viņa atkal kļūs pazemīga, tad tās darbi no jauna būs labi. Man neiet pie sirds slimīgas parādības. Es neciešu nekādu kroplīgu mazošanos. Es centīšos tā vai savādāk atgriezt visu normālā stāvoklī. Bet kā gan savādāk? Piesegt visdažādākās slimīgās novirzes no normas?

- Geronda, bet ja nekaunīgs cilvēks, kad viņam paiet pretī, kļūst vēl nekaunīgāks, kā viņam šādā gadījumā var palīdzēt?

- Es tev lūk ko teikšu, ja es redzu, ka mana līdzdalība: labestība, mīlestība cilvēkam nenāk par labu, tad es nolemju, ka ar šo cilvēku tuvības man vairs nav, un attiecībā uz viņu esmu spiests vairs nebūt labs. Saskaņā ar [garīgo] likumu, jo labāk izturas pret tevi, jo tev ir vairāk jāmainās, jāsadalās pīšļos, jāizkūst līdzīgi svecei.

Reiz sen, sen atpakaļ es iepazīnos ar kādu cilvēku, un mūsu pazišanās sākumā, vēloties tam palīdzēt, izstāstīju par dažiem manis pārdzīvotajiem dievišķajiem notikumiem. Tomēr tā vietā, lai pateiktos Dievam: ”Kungs, kā lai es Tev pateicos par šo mierinājumu...” - un pateicībā sabirzt pīšļos, šis cilvēks atmeta visus ierobežojumus un sāka uzvesties nekaunīgi. Tad es attiecībā pret viņu kļuva skarbs. “Es viņam palīdzēju iztālēm, ar lūgšanām,” – es nolēmu. Un šādi rīkojos ne jau tādēļ, ka mīlēju šo cilvēku, bet gan tādēļ, ka šāds rīcības veids viņam nāca pa labu.

- Geronda, bet ja cilvēks savu kļūdu ir sapratīs un palūgs piedošanu?

- Ja viņš to sapratīs – tā ir pavisam cita lieta. Tad mēs ar viņu varam saprasties. Pretējā gadījumā – ja mana augstsirdība tam nenāk par labu, es šajā cilvēkā nespēju rast atdevi un ar viņu neizjūtu radniecīgas saiknes. Ja cilvēkā ir augstsirdība, pazemība un nav nekaunības, tad arī tu saskarsmē ar viņu esi vienkāršs. Es no sākuma ar visiem esmu sirsnīgs un vienkāršs. Nododu sevi pilnībā otram, lai viņam tiktu palīdzēts, lai dotu iespēju [mūsu starpā] attīstīties mīlestības atmosfērai. Bet pēc tam pamazām es sāku cilvēkam norādīt uz viņa netikumiem. Atkarībā no mana sarunu biedra vecuma, es viņu uzlūkoju kā savu brāli, tēvu vai vectēvu. Es

cilvēku sildu kā tāda saulīte, lai uz āru izlīstu visas čūskas, skorpioni, vaboles – tas ir, viņa kaislības - un pēc tam palīdzu tās iznīdēt. Tomēr, ja es redzu, ka cilvēks [manu mīlestību uz viņu] neciena un no manas rīcības negūst nekādu labumu, bet, izmantojot manu vienkāršību vai manu īsteno mīlestību, sāk nekaunīgi uzvesties, tad es lēnītēm no tā atkāpjos, lai viņš nekļūtu vēl nekaunīgāks. Bet sākumā es nododu sevi cilvēkam pilnībā, un tieši tādēļ mana sirdsapziņa ir mierīga. Dzīvojot Stomiona klosterī, es pie sevis biju paņēmis kādu puisīti, lai viņam palīdzētu un pie viena iemācītu namdara amatu. Es pret viņu biju labs, attiecos kā pret brāli. Tomēr jauneklī es manīju dažas īpašības, kas man negāja pie sirds. Reiz es viņam pajautāju: “Cik ir pulkstens?” – “Viens – tev paurī iestrēdzies!” – viņš man atbildēja. Nu, ko, tad es nodomāju: “Nē, tādā garā labāk neturpināt. Man arī vajag nedaudz padomāt pašam ar savu galvu, citādi puisis apskādējas.” Jo es pret viņu izturējos tā, it kā viņā būtu mājotu augstsirdība, bet tad, atbilstoši [garīgajiem] likumiem, viņam pateicībā vajadzēja sabirst pīšļos. Bet es ieraudzīju, ka viņš mani nepieņēma, neuztvēra. Un tad viņš no manis aizgāja prom pats. Es viņu nedzinu ārā. Redzi: pacietība, mīlestība nekaunīgo padara vēl nekaunīgāku, bet augstsirdīgo – vēl augstsirdīgāku.

Grēkus nenožēlojušam cilvēkam labestība kaitē

- Geronda, atminos, ka reiz Jūs mani tā sabārāt...

- Ja tas būs vajadzīgs, es tevi bāršu vēl, lai mēs visi nokļūtu Paradīzē. Bet šoreiz sankcijas būs drakoniskas!... Jo man ir tādi iekšējie kārtības noteikumi: no sākuma cilvēkam lieku saprast, ka viņam nepieciešams bāriens, un tikai pēc tam noņem skaidu. Ir taču laba metode, vai ne? Es redzu, ka cilvēks izdara kaut kādu nopietnu pārkāpumu, sabaru viņu par to un – saprotama lieta - kļūstu par “ļaundari”. Bet ko lai es citu daru? Lai izliktos par labiņu, mīrināt katru viņa kaislības, bet pēc tam ar visu kompāniju nonākt ellē? Kad cilvēks, kuru esmu sabāris vai kuram esmu izteicis aizrādījumu, noskumst, mani par to sirdsapziņa nemoka nekad, jo es cilvēku bāru mīlot, viņa paša labad. Es redzu, ka cilvēks nesaprot, cik ļoti viņš ar izdarīto ir savainojis Kristu, un tāpēc viņu baru. Barot cilvēku, es jūtu sāpes, pārpūlos, tomēr mana sirdsapziņa mani par to nedomā. Pēc tam es varu mierīgi – bez grēksūdzes – doties saņemt Svēto Vakarēdienu. Es sevī sajūtu mierinājumu, prieku. Bet man mierinājums un prieks – dvēseles pestīšana.

- Geronda, reizēm mans nodoms saka, ka ar mani Jūs runājat mierinoši tādēļ, ka nepanesu bardzību, vai nu arī tādēļ, ka Jūs par kaut ko man esat teicis jau neskaitāmas reizes, bet tāpēc, ka es to neesmu izdarījusi, uz mani esat atmetis ar roku.

- Ak tu, svētītā dvēsele! Tu domā, ka es rotaļāšos ar tavas dvēseles pestīšanu? Tādus eksperimentus var taisīt kāds nepieredzējušais. Bet nobriedušam cilvēkam ir spriešanas spējas, un viņš uz savu mērķi dodas nenovirzoties ne pa labi, ne pa kreisi. Jūties drošībā. Ja es tevī saskatīšu kaut kādas nekārtības, tad esot no tevis tālumā vai tuvumā, es par tām tev pateikšu visu. Uzticies pati sev un sajūti dvēselē mieru. Ak, jūs mani vēl neesat nemaz sapratušas! Vai tu tiešām domā, ka es tik viegli mierināšu jūsu nodomus? Ko, jūsuprāt, es teikšu cilvēkam, redzot, ka viņa dvēsele ir [pārmērīgi] jūtīga, vai, ka tā ir satriekta, jo apzinājusies savu grēku? Šādos gadījumos es cilvēku mierinu tādēļ, lai viņš nekristu izmisumā. Tomēr redzot, ka cilvēka sirds ir auksta kā akmens, es ar viņu runāju bargi tādēļ, lai varētu šo akmeni izkustināt un pagrūst nost. Jo, ja es redzēju kādu virzāties uz bezdibeņa malu un tam teikšu: “Ej, ej, tu esi uz pareizā ceļa”, vai tad es nebūšu izdarījis noziegumu? Bet dažos cilvēkos ir šāda slikta iezīme: kad tu viņiem saki, lai tie neuztrauktos, viņi tev netic un mokās. Vai tiešām es, redzot cilvēkā kaut ko sliktu, klusēšu? Vai tiesām es nespēšu apturēt cilvēku, kurš dodas elles mocībās? Nesot atbildību par cilvēku, tu, kad tas ir nepieciešams, [vēlēdamies to izglābt] pat kliegsi. Protams, ka man pašam labāk būtu klusēt, bet es, būdams atbildīgs par citiem, klusēt nespēju.

Piemēram, tu man nodari kaut ko ļaunu, un es tev piedodu. Tu man atkal nodari kaut ko ļaunu, un es tev atkal piedodu. Man viss ir kārtībā, bet ja tu nelabojies no tā, ka es tev piedodu, tad tavš stāvoklis ir ļoti smags. Cita lieta, ja tu [gribi laboties], bet līdz galam izdarīt to nespēj. Tomēr tev, cik nu vien tas ir iespējams, ir jāpacenšas laboties. Tu nedrīksti savu nodomu nomierināt un teikt: “Ja jau reiz viņš man piedod, tad man viss ir lieliski, un nav iemesla uztraukumam. Satraukties nevajag.” Cilvēks var sagrēkot, tomēr, kad viņš to nožēlo, raud, satriektībā lūdz piedošanu, vēlas laboties, tad viņā pastāv grēka apzināšanās, un biktstēvam tam ir jāpiedod. Bet, ja cilvēks sagrēkoto nenožēlo un turpina turēties pie savas taktikas, tad tas, kurš ir atbildīgs par viņa dvēseli, notiekošo nevar uztvert kā joku, smieties par to. Labestība nekaunīgam cilvēkam kaitē.

Citu brīvības cienīšana

- Geronda, vai ir iespējams, ka cilvēks no biktstēva apzināti slēpj savu krišanu?

- Jā, tas ir iespējams, bet arī tajā gadījumā, ja biktstēvs nojauš vai zina par viņa kritienu, par to pakritušajam teikt nav nekādas jēgas vai nozīmes. Bieži vien, redzot, ka cilvēka garīgajā dzīvē kaut kas ir atgadījies, par to nojaušot vai zinot, ka viņš kaut ko ir izdarījis, es – viņu cienot – šim cilvēka par to neko nesaku, ja vien viņš pats par to nesāk runāt. Es uzskatu, ka tā ir vardarbība, negods pateikt cilvēkam kaut ko brīdī, kad viņš pats nevēlas, lai es to uzzinātu. Tas ir jūtīgs jautājums, jo cilvēkam pasakot par kaut ko, kas ar viņu ir atgadījies, pret paša gribu, tu padari viņu par apsmieklu. Vai tad otru var izvarot? Pastāv cilvēka brīvība. Es cilvēkam pateikšu, ka es par viņu kaut ko zinu vienīgi tajā gadījumā, kad redzēju, ka tas ir nonācis briesmās un citas iespējas tam palīdzēt nav. Vai arī to izdarīšu redzot, ka viņš atrodas neziņā un var ciest pilnīgu neveiksmi un aiziet bojā.

Labāk, ja tev to palūdz pats cilvēks – palīdzēt viņam saprast, kur ir viņa vaina, lai viņš pats varētu sākt sist savu veco cilvēku, jo tādā gadījumā cilvēka sāpes būs daudz mazākas. Skaties: ja mazulis pats pakrīt un sasitas, viņš neraud tik dikti, kā tas notiek tajās reizēs, kad viņš krīt citu bērnu pagrūsts. Lai viens cilvēks pateiktu otram, kas viņam ir jādara, uzklaustītajam ir jābūt pazemīgam, bet runātājam – par to desmit reižu pazemīgākam, un, bez visa tā, viņam ir jācenšas savā dzīvē realizēt to, ko tas māca citiem. Ja es kaut ko iesaku darīt uz visiem simts procentiem, tas nozīmē, ka pats to daru par visiem simts piecdesmit procentiem. Un tik un tā es šajā gadījumā padomāšu, vai ir vērts viņam par to teikt.

Protams, jebkurā gadījumā norādīt uz trūkumiem var vienīgi tuvākajiem un zināmākajiem cilvēkiem. Biktstēvam ir jāņem vērā, kādas tiesības pār sevi cilvēks viņam ir iedevis, un kādu atbildību par viņu tas nes. Ja biktstēvs ir uzņēmies atbildību par kādu no dvēselēm, viņa pienākums ir norādīt uz tās trūkumiem - protams, ar apdomu. Tomēr nav nekāda labuma, ja tu kļūsti par kāda skolotāju un norādi uz cilvēka nelāgiem ieradumiem, kurš tev uz to šādas tiesības nav devis. Tas ir gluži tāpat, ja kāds ienāktu manā cellē un sāktu tur visu pārkārtot pēc sava prāta: pārliktu lampādi, gultu pārstumtu uz to tur stūri, bet lūgšanas krelles uzkārtu, lūk, tur - uz tās naglas, pie tam man neko nejautānot.

Biktstēva mīlestība uz grēknožēlnieku

Žēlastības pilns biktstēvs mīl dvēseli un par to pārdzīvo, jo viņam zināms tās lielais diženums. Viņš palīdz dvēselei nožēlot grēkus, atvieglo to ar grēksūdzes palīdzību, atbrīvo to no dvēseliskās trauksmes un ved uz Paradīzi. Biktstēvu dēvē par “garīgo tēvu” – tāpēc viņam ir jācenšas būt kā īstenam tēvam: saviem bērniem pamācības ir jāsniedz ar Dievišķu mīlestību un maigumu. Viņam sevi ir jāiedomājas ikviena cilvēka vietā, kurš ierodas pie tā uz grēksūdzi, un viņa sāpi izdzīvot tā, lai tas savu personisko sāpi varētu saskatīt atspoguļojamies biktstēva sejā. Tas mūsu laikmetā ir īpaši vajadzīgs, kad cilvēkiem ir

nepieciešams svaigs ūdens, nevis spēcīgs etiķis. Lielākā daļa cilvēku, kļūstot par dēmonu uzbrukuma mērķiem, ar lielām grūtībām pieņem garīgo padomu vai aizrādījumu. Tāpēc cilvēkus pat bārt vajag ar lielu mīlestību: smalki, taktiski norādīt uz viņu kļūdām, izšķīdinot to smieklos vai kādā jokā.

Ja kādā mīt mīlestība, tā cilvēkiem ir redzama; ja kādā plosās dvēseliskās kaislības, tās viņu nodod. Ja mūsos nav mīlestības, tad, kad mēs kādam cilvēkam izsakām “skaistu” aizrādījumu, viņš sāk stīvēties pretī, sacelš gaisā spuras. Savukārt, ja mēs cilvēku baram ar sāpēm dvēselē un mīlestību, viņš var sabēdāties, tomēr dziļi iekšienē viņu tas neaizvaino, jo viņš jūt mīlestības klātbūtni. Es pazīstu kādu biktstēvu – ļoti kuplas miesas kompleksijas. Protams, viens no iemesliem šādam tuklumam, ir viņa ķermeņa uzbūve, bet bez tam, iespējams, garīdzniekam vajadzētu būt nedaudz uzmanīgākam attieksmē pret ēdienu... Tomēr, ziniet, kā šis garīdznieks pārdzīvo par tuvāko, kā viņš gādā par cietējiem? Šim biktstēvam piemīt pazemība, tāpēc ka, maz pievēršoties askēzei un par to sevi nosodot, viņa vienlaikus ir liela labestība. Un tieši tādēļ daudzi cilvēki savām dvēselēm pie viņa rod lielāku mieru, nekā pie kāda biktstēva-askēta. Ja biktstēvam dēļ mīlestības uz saviem garīgajiem bērniem nav izlēmības doties pat elles mocībās, viņš nav nekāds biktstēvs.